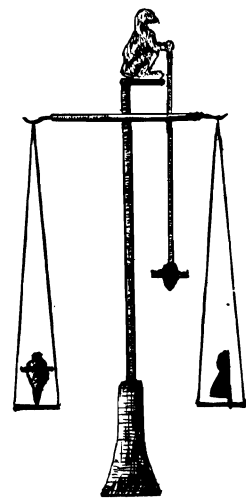

LJUBINKA RADOVANOVIĆ

VELIKA JEDNAČINA

MIT I SIMBOLIKA STAROG EGIPTA

VUK KARADŽIĆ
Beograd
1973

BERLINSKI PAPIRUS 3024

nazvan

ČOVEK U RASPRAVI SA DUŠOM

*Integralni prevod sa staroegipatskog,
sa hieroglifskim prepisom
i komentarima*

*Mome
Neumrlom učitelju*

R. A. Swaller de Lubicz-u

LISTA SKRAĆENICA

- AAA – Archiv für ägyptische Archäologie, Wien
A O – Der Alte Orient, Leipzig.
BAW – Sitzungsberichte der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, München.
OLZ – Orientalische Literaturzeitung, The University of Chicago.
RHR – Revue de l'histoire des Religions, Paris.
BIFAO – Bulletin de l'Institut français de l'archéologie orientale de Caire, Kairo.
ZRGG – Zeitschrift für Religionen – und Geistesgeschichte, Köln.
MDIK – Mitteilungen des Deutschen Instituts für ägyptische Altertumskunde in Kairo.
JEA – The Journal of Egyptian Archaeology, London.
ZAS – Zeitschrift für ägyptische Sprache und Altertumskunde, Leipzig und Berlin.
ASAE – Annales du Service des antiquités de l'Égypte, Kairo.

LISTA ILUSTRACIJA

I PREVOD PAPIRUSA

Crteži iz Papirusa Anija, crteži po figuracijama uklesanim u sarkofag Setija I (Knjiga Dveri), crteži iz Papirusa Nu.

II. UVOD U SIMBOLIKU POLJA PREOBRAŽAJA, DEVETI ČAS.

Crteži iz Knjige Dveri, Grobnice Setija I, Grobnice Ramzesa VI, Škrinja Tutankhamona i Papirusa Nu.

1. Crtež N 11 – Grobnica Setija I. „Taurt“.
2. Crtež N 38 – Elchozam (Nagada I) A. Scharff – ZAS 61
3. Crtež N 39 – Predynastic cemetery at El Mahasna, E.R. AYRTON, London, 1911
4. Crtež N 42 – Beni Hasan Tombs II, P.E. Newberry, London 1894
5. Crtež N 43 – Roeder, Ägyptische Bronzefiguren, Berlin, 1956
6. Crtež N 44 – Papyrus Jumilhac, J. Vandier, Paris 1961
7. Crtež N 45 – Michailides G. Papyrus contenant un dessin du dieu Seth a tete d'ane, Aegyptus, 32, 1952.
8. Crtež N 46 – Piankoff, N. Rambova, Mythological papyri, New York 1957.
9. Crtež N 47 – Th. Velde, str. 16.
10. Crtež N 48 – Jednorog, Amman Jost, Ein Neuw Thierbuch, Frankfurt on the Main, 1569.
- 10a. Crtež N 49 – Hortus deliciarum – Herrad of Landsberg (srednji vek). (precrtno iz: Jung, III)
11. Crtež N 51 – K. Michalowski, The Art of Ancient Egypt, Thames and Hudson.
12. Crtež N 52 – Lubič, II
13. Crtež N 53 – Michalowski, o.c. Fragment kolosalne statue, Karnak.
14. Crtež N 54 – Grobnica Tutankhamona, II Škrinja.
15. Crtež N 55 – Grobnica Setija I.
16. Crtež N 56 – grobnica Ramzesa VI (Piankoff, The Tomb of Ramses VI.)

PREDGOVOR

Reče RA planini: Svetlost
daj od sebe, planino!
Sjaj neka se digne iz onoga
Što mene proguta!

Knjiga Dveri

UVODNE NAPOMENE*

Bezimeni staroegipatski papirus, zabeležen u britanskom muzeju pod brojem 3024, poznat je među egiptolozima pod imenom „Čovek u raspravi sa dušom“, ili, ukratko, „Lebensmüde“, t.j. „Umoran od života“ (u razgovoru sa dušom). Ovaj opisni naslov dat je papirusu od strane stručnih prevodilaca, koji su sadržaj papirusa – dijaloga između čoveka i sopstvene duše – protumačili kao „žalopojku“ „umornog od života“.

Prevodom u ovoj knjizi, koji je prva integralna dešifracija papirusa, otkriva se filozofska suština dijaloga između čoveka i duše. Staroegipatski način rezonovanja, osnovan na poznavanju kosmičkih zakona i njihovih komplementarnih među–odraza u ljudskoj psihi, sličan je, u stvari, **Matematičkoj jednačini**. U ovom dijalogu između sumnje i poznanja rešenje nije pretpostavka, već **rezultat**: ravnoteža činilaca, sabranih u zaključak.

Stoga prevodilac, zadržavajući tokom izlaganja stari naziv „Čovek u raspravi sa dušom“ smatra da naslov koji je dao svojoj knjizi

*Napomene, objašnjenja i pozivanja na literaturu dati su u opširnoj dokumentaciji na kraju knjige. str. 243-286

– u kojoj je pokušao da izloži, pored prevoda, i osnovne pojmove staroegipatske filosofije mita i simbolike – VELIKA JEDNAČINA, jasnije izražava ovu sličnost.

Bez poznavanja staroegipatske mitologije čitanje i razumevanje hijeroglifskih spisa bilo bi, u stvari, nemoguće. U tome, ujedno, leže razlozi što je prevodilac proširio svoj rad ne samo jednom analizom teksta, već i opširnim komentarima staroegipatske mitologije, na osnovu drevnih egipatskih tekstova i uz šire osvrtne, delimično kritičke, na postijeću literaturu, – zaključno sa jednim vlastitim Esejom o problemima, koji su u Berlinskom papirusu 3024 i komentarima, sa gledišta staroegipatske misli, bili postavljeni.

*

Kada je Napoleon ukrao na svojih trista dvadeset i osam brodova, pored sto osamdeset topova, i sto sedamdeset i pet naučnika, astronoma, geografa, zoologa, botaničara, filologa i filozofa,¹ postavljajući time temelje egiptologiji, on je, više nego ambiciozni osvajač, bio orudje istorijske nužnosti i prenosilac nasleđa jedne drevne civilizacije svojim potomcima. Egiptologija je začeta u duhu prosvetiteljstva i kao prosvetiteljska institucija trebalo bi da održava svoj prosvetiteljski karakter.

Medjutim, svaki razvoj nosi svoje regresivne elemente. U razvoju egiptologije oni se ogledaju u tendenciji filologa da jednu kulturnu misiju svedu na stručnost jednog zatvorenog kruga arheologa. Tako dolazi do toga da se dešifrovanje egipatskih tekstova smatra kao akademska aktivnost koja je sama sebi cilj.

Polazeći od shvatanja dešifrovanja kao sredstva jednog uzvišenijeg cilja, prevodilac se nalazi prinudjen da se uhvati u koštac sa kontradikcijama u domenu egiptologije, ne da bi kritikovao, već da bi te kontradikcije osvetlio kao preplitanje užeta koje nas spaja sa Starim Egipatom.

Ne samo da je širem krugu čitalaca malo poznat Egipat, nego i ono što im je poznato kao činjenica često nije provereno.² Ne treba zaboraviti da nas manje od dvesta godina deli od Napoleono-
vog krika: „Vojnici nauke! Sa vrh piramida šest milenija vas gledaju! Ostvarite svoje naučno delo! Napred!“ Nema još sto pedeset godina od kako je Šampolion³ dešifrovao hijeroglifsko pismo. Elaboracija rečnika, gramatike, sistematizacija rada prve džinovske generacije egiptologa još nije završena, a naučno istraživanje još uvek je u povoju. Sami egiptolozi često priznaju da im je znanje o

Egiptu oskudno,⁴ medjutim, pisci udžbenika, koji crpe informacije iz radova egiptologa, predstavljaju te često nesigurne informacije kao činjenice.⁵ Mnoga obaveštenja o Egiptu koja smo dobijali u školama dolaze iz zaista nepouzdanih izvora, blagodareći zanemarivanju granica koje dele fakta od pretpostavki i interpretacije egiptologa. Ovu praksu pravda teškoća snalaženja u stručnoj egiptološkoj literaturi. Delo egiptologa je puno kontradikcija⁶ koje zbunjuju istraživača i gone ga da od dva bira jedno i prečutno odbacuje drugo. Kroz svoje delo, egiptolozi protivureče sami sebi, svojim kolegama i samom Egiptu. Čak i u pogledu osnovnih istorijskih datuma⁷ retko nailazimo na jednoglasnost kod egiptologa, a kamo li u pitanjima religije ili filosofije.⁸ Pre nego što predjemo na ispitivanje uzroka ovih kontradikcija, moramo ukratko pomenuti sledeće.

Publika koja dobija obaveštenja, kako smo videli, iz treće ruke, ne može da stvori sud o Egiptu.

Slika koju svet ima o Egiptu delo je arheologa. Arheolozi su specijalisti. Njihov zadatak je proučavanje i sabiranje, ali ne i difuzija. Za njih, prošlost čovečanstva je nešto nestalo, mrtvo, nešto što se redja na police. Poštovanje te prošlosti koja je predmet njihovog rada nije zato izraženo u traženju kontakta sa živom mislju, već u klasifikaciji mrtvih ostataka. Kao što im je dužnost da zaključavaju ormane muzeja, tako, u svojoj revnosti oni sterilizuju spise Egipta.

Kontradiktornosti u delu egiptologa dolaze usled njihovog napora da logično reše kontradikcije koje pripisuju Egipćanima.⁹ Delo Egipta, ne samo da je puno prividnih kontradikcija, nego je bazirano na protivurečnosti kao sistemu percepcije jedne dublje istine bića. U logičnom naporu da negiraju ovu prividnu kontradiktornost, koja je namerna u Egiptu, egiptolozi upadaju u sopstvenu klopku, padajući u običnu, nenamernu kontradikciju.

Egiptolog je čudna zverka. Na izgled hladan, cepidlaka – on je žar. Od profesora do djaka prenosi se ne samo erudicija, već i žar prema Egiptu. Žar je jedina reč koja može da izrazi upornost i energiju koja je angažovana u delu egiptologa, dušom i telom odanim Egiptu.

Nazalost, nije moguće u okviru ovog predgovora opisati jedinstvene likove koji se javljaju tokom devetnaestog veka kao osnivači egiptologije: Belzoni, visok gotovo dva metra, koji preduzima na svoju ruku podvige koji bi danas bili okarakterisani kao pljačka, ali koji su doveli veliki broj monumentalnih dela Egipta u Britanski

Muzej. Belzoni otvara Drugu Piramidu, dovlači u London ne samo obelisk (kojeg usput gubi i vadi iz Nila), već i granitske kolose i najzad, Alabasterski sarkofag Setija I¹⁰, na kojem je uklesana *Knji-ga Dveri* i koji je donesen netaknut. Belzoni, koji je u toku svog života nastupao i u cirkusu kao atleta, nije bio samo originalni avanturista, već i nadahnuti pronalazač. A šta tek da se kaže o Šampolionu, filološkom geniju i neprizatom mučeniku, o lavini koja je jurnula za njim: Maseru, Brugšu, Chabasu, Lanzonu, de Rugeu, Loreu, Brestedu i drugima.

Mane današnje egiptologije potiču, kao i vrline, iz ove lavine; treba ih shvatiti kao pepeo, a pepeo ne treba džarati, osim ako se donosi novo gorivo, jer pepeo čuva vatru.

Kao što zaljubljeni stremi ostvarenju žudnje svoga srca pošto-poto i ne žali truda, tako i egiptolozi navaljuju na Egipat, odmotavaju mumije, fotografišu ih, stavljaju pod rentgen, kasape kao poludeli hirurg, koji bi nožem pokušao da traži dušu u telu pacijenta.

Ono što zaslepljuje egiptologa to je zlato do koga ne mogu da dodju: zlato neopipljivo. Postoji u svem nasledju koje nam dolazi iz Egipta harmonija celine. Često smo konstatovali privlačnu moć Egipta, ne samo kod egiptologa, već kod svakog ko zaluta u blizinu. Veličina dela egiptologa je dostojna divljenja. Ali ono što prouzrokuje to delanje, još više. Sve podvojenosti, sukobi, sve ono što muči i razara svesno biće, kontradikcija tela i duha, želja i stvarnosti, vere i činjenica – sve to kao da se sliva i pretvara u nadčovečanski mir zaboravljene, u nama ipak žive, kondicije izražene u nekom kamenom, bezimenom liku iskopanom u pustinji Egipta. Taj mir, za kojim žudimo, je zlato. Ovo zlato, koje je harmonija celine ili „carstvo“, živi. Svaki ostatak tog carstva je i sam carstvo. Delići hramova, koje su u toku vekova osvajači razarali kako su mogli, pa čak i topovima, nose celinu. Slično ćelijama jetre koje su, svaka za sebe „jetra“, rasparčane ćelije egipatskog carstva funkcionišu, svaka za sebe, kao Egipat, „zemlja najvećih čuda“.

Tako dolazimo do zaključka da postoji, kao profesionalna de-formacija u egiptologu, težnja, iako privučen celinom egipatske misli, da je kasapi svojim analitičnim intelektom i tako iskasaplenu pruža svetu kao neku veličanstvenu iskopinu koja je, međjutim, izlomljena udarcima njegovog pijuka.

Pomenimo, kao poslednju temu ovog preplitanja „užeta“ koje nas spaja sa Egiptom, nove snage koje prodiru u egiptologiju. Ove

snage, takodje, imaju dva lika: jedan rasipa pepeo, drugi održava vatru. Jedni, anarhični revolti, ruše autoritet profesora i bude paniku vlastodržaca; drugi imaju pozitivno lice pretstavnika naroda koji traži svoje nasledje. Ovo nasledje, misao Egipta, uskoro možda više neće pretstavljati za publiku mumije, maske, iskopano zlato. Kao što je grčka i latinska literatura u svoje vreme probrila put i osvojila Zapad, tako će, na kraju, i egipatska misao prodreti u moderni svet. Interes za Stari Egipat budi se. Broj studenata egiptologije raste. Polako, zaveštanje naših najstarijih, ali ne i najprimitivnijih, predaka počinje da privlači filozofe, pesnike, slikare, pa i naučnike. Pojavljuje se, najzad, delo koje ukazuje na nov put. Rezultat dvadesetogodišnjeg naučnog rada jedne grupe istraživača, pod vodjstvom francuskog orijentaliste i filozofa R.A. Šwaler de Lubicza, *Hram čoveka*¹¹, baca most između moderne nauke i misli antičkog sveta. *Hram čoveka* je prikaz hrama Luksora kroz simboličnu interpretaciju. Objavljivanje ovog dela praćeno je pozdravnim člancima istaknutih intelektualaca. Tako poznati francuski kritičar Andre Ruso piše:¹² „Pozvani smo da otvorimo oči pred nekom vrstom proloma u istoriji civilizacija, u kome vaskrsavaju društva više zaboravljena nego nepoznata.“ U seriji članaka¹³ o radu Lubiča, Ruso prikazuje ovo delo kao otvaranje jedne nove ere.

Hram Čoveka osvetljava arhitektonsku misao Starog Egipta, misao u kojoj čovek nije slika, ili minijatura kosmosa, već sam kosmos: antropokosmos. Svemir koji vidimo u zvezdanoj noći sa-žet je u njegovim organima, krvi, telu, kostima.

Kako to matematičar Matila Gika¹⁴ napominje, citirajući Protogorinu rečenicu „Čovek je razmera sveg postojanja“, ova misao nije nova, ali otkriće *Hrama Čoveka* je u pružanju svetu demonstracije ove misli jednom naukom u kojoj je „matematika vezana za vitalne funkcije žive prirode“. Među egiptolozima, ovo delo izazvalo je neslogu. Arpag Mekhitarijan,¹⁵ sekretar Egiptološke fondacije kraljice Jelisavete, piše da se čitajući delo Lubiča, „dolazi do ubeđenja, da egiptolozi, u želji da učine logičnim elemente koji im se čine neskladni, uzimaju pogrešan smer i prosto izmišljaju jednu filozofiju, u kojoj se sami ogledaju ali koja nije egipatska“. On apeluje na kolege sledećim rečima: „Da bi doprinos Lubicza u egiptologiji postao generator novih ideja i inspirator novih metoda rada, trebalo bi da svaki od nas u uskom krugu svoje specijalnosti ima hrabrosti da proverava elemente koji su mu najpoznatiji, da po potrebi isprobava na terenu tvrdjenja Lubicza i traži tačke pre-

djenja sa drugim spomenicima, da apeluje bès stida na kolege i tehničare koji mogu da ga osvetle u domenima koji su mu ostali dotle zatvoreni, i naročito, da ne odbaci a priori kao neverovatno sve što prevazilazi njegovo razumevanje!“

Vreme će pokazati, radom novih generacija, u koliko su ova mišljenja koja postavljaju delo Lubiča na čelo progressa, tačna.

Na kraju, prevodilac želi da napomene da je njemu ovo delo bilo od presudne pomoći u razumevanju egipatske simbolike i tako u samom dešifrovanju dela. Tražeći, uz pomoć, ali mimo logike i gramatike, zlatnu žicu izvorne celine kao bazične misli, prevodilac je zato postupao više kao rudar nego kao arheolog, koji kopa vo-djen radoznalošću.

Ovim prevodom predlaže se prvi integralni prevod Berlinskog Papirusa 3024.

U svim do sada objavljenim prevodima ovaj papirus, podeljen još od prvog prevodioca na prozne delove i stih, zadržao je karakter te podeljenosti, kao i nerazumljiv tekst proznih delova suprotstavljen razumljivom tekstu dela prevedenog u stihu.

Pružajući kompaktnu celinu, koja obara ovu podelu, kako smislom tako i gramatikom, prevodilac stavlja sebi u zadatak, pre prelaska na tekst prevoda, ne manje lak poduhvat od samog prevodjenja: da čitaocu dočara kako je do ovoga prevoda došlo.

Time on želi da poveri čitaocu ono što je sam otkrio ovim radom.

Staroegipatski jezik ne označava interpunkciju. Interpunkcija teksta prevoda, kao i izbora svih crteža koji prate tekst, prevodiočevi su.

Sl. 1

BERLINSKI PAPIRUS 3024

Sl. 2

1843. Richard Lepsius¹⁶ kupuje jedini postojeći primerak bezimenog hijeratskog papirusa iz londonske kolekcije Atanazi i donosi ga u Berlinski muzej gde se zavodi pod brojem 3024.
1859. Lepsius objavljuje¹⁷ hijeratski tekst papirusa bez prevoda.
1896. Nemački egiptolog Adolf Erman¹⁸ objavljuje prvi prevod uz hijeroglifsku transkripciju, služeći se hijeratskim originalom papirusa. Od toga doba egiptologija se služi ovim hijeroglifskim tekstom Berlinskog papirusa 3024, kao i (uz varijacije) imenom koje mu je Erman dao: Razgovor umornog od života sa dušom.¹⁹
1962. Engleski egiptolog R.J. Williams objavljuje²⁰ pregled objavljenih interpretacija ovog papirusa. Ovaj pregled razmatra mišljenja internacionalnih stručnjaka o ovome nerešenom papirusu.
1969. Nemački egiptolog Winfrid Barta objavljuje kao posebno izdanje²¹ studiju o Berlinskom papirusu 3024, u kojoj razmatra trinaest interpretacija, a nabraja trideset i sedam dotle objavljenih prevoda iz celoga sveta²². U ovoj studiji Berlinskog papirusa 3024, koji naziva „Razgovor jednog čoveka sa svojim Ba“, on se bavi posebno metričkom obradom staroegipatskog teksta i pregledom raznih objavljenih interpretacija značenja papirusa, ali izlaže i svoju ličnu interpretaciju, koju ćemo pomenuti u kasnijem izlaganju. U uvodu u svoju studiju, Barta napominje posebne teškoće kod prevodjenja ovog jedinstvenog dela koje, po njegovom mišljenju ostaje bez paralele u egipatskoj²³ literaturi.

MISAONA OSNOVA I ZNAČAJ BERLINSKOG PAPIRUSA 3024

Gore navedene činjenice svedoče da je od 1843 do danas interes za ovaj papirus u stalnom porastu. U svom propratnom uvodu u zbirku staroegipatskih tekstova, objavlvenu 1966²⁴ Wiliam Keli – Simpson piše o njemu: „Sledstveno svome značaju, ovaj tekst nastavlja da radja mnogobrojne studije i poseduje jednu od najobilatnijih literatura od svih egipatskih tekstova“.

Papirus je bezimen. Vreme u kome je pisan nije definitivno utvrđeno. Početak je izgubljen. Autor je nepoznat. Tema je samoubistvo.

U okviru ovog osvrta prevodilac želi da upozna čitaoca sa onim što on vidi kao razlog porasta interesa za ovaj papirus, ne samo u zatvorenom krugu egiptologa već i u široj publici.

Posebna reputacija nejasnosti, kao i zagonetka izgubljenog početka, doprinose interesu koji on budi kod egiptologa ali ga ne objašnjava. Iako je on onaj divlji pastuv koga bi svi hteli da ukrote, postoji iza takmičenja dublji koren interesa za ovaj papirus.

Sagledavanje ovoga korena kao misli, u kojoj je začet, daje mu karakter bazične uzročnosti, koja kroz njega deluje na čitaoca.

Misaona osnova *Čoveka u raspravi sa dušom* nije individualna svojstvenost njegova. Ona je živa osnova svih egipatskih²⁵ dela i kao takva radja se, grana i samu sebe presadjuje iz srca u srce. Ona je mudrost. Zato se ovaj papirus ne može tumačiti kao individualno delo. U takvom uzaludnom pokušavanju da se prikaže kroz sočivo modernog mentaliteta leži greška mnogih intepretacija koje zapadaju u čor-sokak. U istini, ni jedno delo Starog Egipta nema individualni značaj. O tome svedoče hramovi, grobnice, kovčezi, mnogobrojni papirusi, svi povezani istovetnom mitološkom mišlju, kao jedno jedino kružno tkanje. „Zagonetni“ pasusi papirusa odnose se na izvesne momente kompleksnog mitološkog zbivanja i objašnjeni su pojedinim poglavljima *Knjige Mrtvih*, figuracijama sarkofaga i *Tekstovima Piramida*.

Iako danas *Čovek u raspravi sa dušom* izgleda, u poredjenju sa mnogim staroegipatskim spisima, izuzetno savremen, njegova misao je misao Starog Egipta a njegov je značaj za nas u otkriću ove jedinstvene misli. Jedinstvenost egipatske misli je njena ujedinjujuća snaga. Smrt i život preplicu se, obuzdane tom snagom ravnoteže (simbolizovane vagonom), snagom kojom rukovodi istina i mudrost, srp i majka, najsvetiji pojam: „boginja“²⁶ MAAT. MAAT ujedinjuje simbole sile (srp) i duha (pero). Ona je sila duha: *istina*.

Smrt nije bila za Egipćane isti pojam kao za nas. Dok mi vidimo u njoj samo srp koji kosi sve naše vrednosti, oni su u njoj videli košenje žita koje hrani, ili snagu mutacije. Osnova njihove nauke bila je poznavanje zakona mutacije u genezi života. U toj nauci smrt je shvaćena kao oružje mutacije. Mutacija uništava plod semena, seme budućim plodom. Ona je funkcija života, zato je njena snaga uništenja krak snage porasta. Njoj su posvećene grobnice i zlato u grobnicama kao čuvarima, u uništenju, onoga što je neuništivo.

Stari Egipćanin je u mnogome mudri roditelj čoveku novog sveta. On se ne pita, da li mu se isplati živeti ili ne, i zato ne zaključuje kao Kami²⁷ : „Postoji samo jedan filozofski problem, a to je samoubistvo!“ On ne špekuliše, ne nagadja. On zna. Kao što iskusni lekar postavlja dijagonzu i savetuje lečenje, Stari Egipćanin nam otvara oči i nudi terapiju. Mudar roditelj može da pomogne u dobu preokreta, bacajući svetlost na činjenicu sazrevanja, u padu vrednosti u koje se verovalo u detinjstvu i čiji nestanak može da prouzrukuje krizu. Tako mnogi zbunjeni intelektualac može da prepozna, u svome pesimizmu, sličnu krizu duha.

Nepokolebljivost egipatske mudrosti dolazi od poznanja zakona geneze: kako kosmosa, tako i ljudskog bića svesti. Poznavanje zakona i prepoznavanje kroz njihove životne manifestacije, određuje put preživljavanju. U tom preživljavanju, kroz krizu pada izvesnih ustanovljenih vrednosti, ljudski duh stvara nova merila.

Ovo preživljavanje je evolucija, pokret neuništive srži života kroz konstanto, revolucionarno uništenje, mimo smrti. Smrt je sredstvo pokreta; kao grč ona sažima i priprema u ukočenosti pogon idućeg opuštanja: slično glisti. Poznavanje funkcije grča put je besmrtnosti. Čovek se iz njega radja kao HOD.

HOD je čovek u svojoj najskrivenijoj, tajnoj suštini, mimo ličnosti, apetita i raspoloženja, pa čak i misli i volje. Učiti ga tom hodu, prepoznavanjem sebe kao hoda kroz neprekidnu spiralu umiranja, to je staroegipatska inicijacija.

Prepoznavanje sebe kao hoda miri čoveka sa prirodom, sa kojom ga ličnost zavadjuje. Taj HOD SVESTI, čija suština je čovečije jezgro (SUNČEVA BARKA Egipta) od svoje elementarne forme i beživotne materije evoluiru u život čija je kruna samosvesno ljudsko biće. Prepoznavanje tog samosvesnog bića, sebe, kao hoda, znači prepoznavanje sebe u listu, u pesku, u svemu što postoji. Duboko značenje ovog prepoznavanja je u revoluciji našeg shvatanja svesti. Pojam „svesti“ širi se, počinje da kulja kao lava stvaralaštva prirode. Prepoznavanjem tog izvora naše samosvesti, mi ponimo u jedno novo more, čiji talasi – pokret evolucije života – uključuju i naše sopstvene biće. Naša samosvest je kruna tog talasa koji nas nosi. U nama se ideja svesti precizira kao sila. Pokret korena ka vlazi zemlje postaje manifestacija svesti, instinkt životinja. Svest se izjednačava sa energijom čiji smo mehanizam dotle osećali često kao neprijateljsku silu. Svaki pokret u prirodi postaje hemijska nužnost, kao neka svemoćna poslušnost neumitnoj ravnoteži, jedinjoj poluzi sveg nemira.

Potpomagati voljno ovu revoluciju znači evoluirati: radjati se nov. U tom preživljavanju nešto sagoreva za uvek, nešto se kali. Biti ono što se kali, ne ono što sagoreva, predstavlja remek-delo ravnoteže, jer radjanje je kaljenje, a sagorevanje samoubistvo. Granica koja deli ova dva pojma vrlo je suptilna, ona je uska staza na ivici provalije. Kao što ćemo videti kasnije, veština hoda po toj graničnoj stazi je tema našeg papirusa. U dijalogu predloženo je samoubistvo i zatim ukazana suština samoubilačke krize i put izbaljenja.

Kao i sva umetnost Starog Egipta, ovaj papirus nije ostatak jedne pale civilizacije, već ono što je iz nje ostalo neuništeno: seme. U nama ono budi nove pogone duha.

Egipatsko poznavanje harmonije kao snage sveta ujedinjuje taj svet u harmoniju. Nauka, umetnost i filozofija ujedinjeni su u hram. U tom hramu individualno stvaralaštvo utapa se u celinu koja je pogon uravnoteženja svakog individualnog stvaralaštva. Nebo i zemlja ujedinjeni su, ime im je: čovek.

Taj čovek, nosilac svesti, nosilac je harmonije jer je harmonija uspostavljanje ravnoteže, a ravnoteža – otelotvorenje nepomoćne, nedokučive kosmičke poluge, svesti.

Za sve one koji traže od umetnosti, kao i od filozofije ili nauke, moralnu orijentaciju, upoznavanje staroegipatskih tekstova biće izvor radosti.

HIJEROGLIFSKI PREPIS BERLINSKOG PAPIRUSA

Napomene:

Zagrada oko teksta označava da je ovaj tekst predložena restauracija uništenog egipatskog teksta, ili restauracija delimično uništenog egipatskog teksta po slabim tragovima.

Prectran i zamučen prostor označava oštećenje, delimično ili potpuno uništenje teksta, u kojem nikakvi tragovi ne omogućuju predlaganje restauracije.

Prevodilac uključuje u ovaj prepis izvesne manje restauracije ranijih prevodilaca, kao i tehničke napomene u vezi ovih, koje su uključene u Folknerov³⁰ prepis.

Prepis uključuje izvestan broj restauracija koje prevodilac predlaže prema tragovima ili mestu gde su znakovi bili upisani.

Podela teksta u redove prenetu je iz Folknerovog prepisa, i numeracija redova zadržana je.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48

33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48

49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64

65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80

81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96

97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112

111
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128

129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144

145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155

Sl. 2a

BERLINSKI PAPIRUS 3024

ČOVEK U RASPRAVI SA DUŠOM

(Prevod autora ove knjige sa staroegipatskog hijeroglifskog teksta)*

Ja sam praiskonsko brdo zemlje usred mora
Čiju ruku bića zemlje dotaći ne mogu!
Ja sam Onaj što zakone krši!
Prestupnik sam – pred nogama vašim, o zakoni!

Tekstovi Piramida, 484.

.....
Otvorih tad usne
Duši mojoj na zbor odgovorih:
To je sada za mene i suviše:
Presta duša da mi prigovara!
Grdje je to nego pusta ljutnja
Jer k'o da sam time sam uništen!

Ne ode mi, na to, duša – osta pokraj mene

.....
? (Ako ne upletem njenu strunu)¹
U telo mi k'o u mrežu zamke,
Neće biti to krivica njena
Što će da odbegne na sam sudnji dan!²

Dušu mi gledajte!³
Oдох stranputicom! Ne slušam je!
Hrlim ka umoru pre neg' što je stig'o!
Rušim se na vatru, da sagorim
Ono što ona pothranja!

*Brojevi u tekstu prevoda odnose se na beleške Analize Teksta str. 161-191

Sl. 3

.....
Prožešće⁴ me na strašni dan udesa,
Dići će se mimo groba,
Čin vršeći Obnovitelja.

Jer u nama to je ona
Klijajuća snaga
Što iz sebe, klijajući,
Nosi sebe samu!⁵

Luda dušo!
Trpiš
Muke koje život stvara
Braneći mi preranu smrt!
Zar ti je teže
Da mi radošću obasjaš
Zagrobni svet?⁶

O, život je pokret večitog kruženja!
Pada i lomi se ogromno drveće!
Zgazi na zlodelo, smiluj se
Mome očajanju!

Neka me sudi Đehuti,⁷
Nosilac mira među snagama prirode!
Konsu⁸ će me odbraniti, on je
Istine svedok!
Ra će čuti moje reči:
Sam krmani Sakrivenom barkom!⁹
Izdes¹⁰ će me opravdati u Tajnoj Komori
Gde ću jadnik biti stisnut srcem
Koje on podiže za mene,
Opojnim otkrićem
Moći¹¹ u dnu moga bića
Koja čuva najsvetiju tajnu!

Reče mi duša: zar da nisi čovek? !
Izžive li život svoj, da mi je znati?
Koje ti je postignuće?
Jadikuješ nad životom k'o Poglavnik Hrpa!¹²
K'o što rekoh: ne prihvatam!

Već, pripazi, „Onaj tamo“¹³ sa zemlje otskače!
Ne motriš li na moju zabranu
Bilo ko će reći: Sad ću da te zgrabim!
Bićeš zaustavljen.
Umreće ti ime!¹⁴

„Onaj tamo“¹⁵ živi:
Hod da bi se ukotvio u srcu!
Jer Imentit, to je luka
Uzvodne plovidbe bola

O, da mi je poslušati duše!
Ne bih ometao to ujedinjenje
Njenog srca sa mnom!
Bila bi presrećna, mojim delom
Stigla bi na Zapad
K'o u piramidi onaj
O kome se na dan pratnje
Postarao naslednik!¹⁶

AI¹⁷ me je zač'o u utrobi tvojoj
Budim svest tudjinca
Duše razorene!

Sl. 4

Al me je zač'o: tu smirenja nema!
Budim svest tudjinca
Duše od plamena.

Srž ispijam poborniku mraka!
Uzburkavam „TI“ tudjinca
Čiju dušu, gladnu prekršaja
Dublje nego samrt ništım:
K'o krnjetak razbijenog suda!

Nikad tako nećeš pristati u luku!

Sl. 5

Stegni srce, dušo, dvojničė
Stvaranju
Moga naslednika!¹⁸
On će da se digno iz grobnice
Usaditi ležaj on će
U utrobi Vaskrsnuća!¹⁹

Otvori tad usne svoje duša
Odgovori na to što joj rekoħ:
Sam pomisli! Sahrana je bolna,
Nosi naricanje!
U jadu je čovek odvučen iz doma
Bačen je na breg!
Nikada se više uspinjati nećeš
Da sa vrha gledaš zoru
I zalazak sunca!

Oni, koji su vajali kamenom najtvrdjim:
Kroz piramidu da izraze lepotu
Kao delo sklada!
Graditelji slični bogovima:
Skeptri, evo im se troše kao nesrećnici
Umrlı na žalu bez ikoga svog!
Talasi ih grabe, žar sunca takodje,
Razgovaraju s njima ribe iz plićaka!
Saslušaj me! Za ljude je dobro da slušaju!
Podji vedrim danom, zaboravi brige!²⁰

Bio jedan neuki, polje²¹ je pokosio
Žetvu natovario
Na šlep: jedreći
Vukao je na slavlje.²²

Vide on oluju kako preti sa severa
Al' zadrema na brodu!
Kada sunce zadje
Nasukaše se na ostrvo²³ puno krokodila!
Ženu mu, decu
Udes stiže u noći
Medju krokodilima!²⁴

Posle svega, on sede.
Kada mu se oduzeti glas povrati,
On prozbori:
Ne plačem
Što sa onog sveta jedna porodilja
Više nikad neće izniknuti
Kao druga, na zemlji!
Jadikujem!
Za njenim porodom! U jajetu smrskanome!
Videli su lice krokodila Henti²⁵
Pre neg' što su oživeli!

Bio jednom neuki,
Prohtela mu se večera²⁶
Reče mu žena: večera će biti!
On izjuri napolje u besu!

Sl. 6

Kada se povratio domu,
Kao da beše drugi čovek.
Prozbori mu žena mudro:
Nije prepoznao
U svojoj žestini
Suvo srce onih
Koji osudjuju!

Otvorih tad usne, duši
Na zbor ja odvratih:

Avaj!
Ime mi je grdno! Avaj,
Grdje od smrada strvine u leto
Kad je nebo vrelo!

Avaj, mene, ime mi je grdno!²⁷
Avaj, odvratno k'o vonj ulovljene ribe
Na dan ribolova
Kad je nebo vrelo!

Avaj, mene!
Ime mi je grdno! Avaj,
Odvratnije nego smrad divljači, smrad
Legla joj i polja
Trske s' divljim patkama!

Avaj, mene, ime mi je grdno! Avaj!
Groznije no miris ribara,
No obale bara gde su ribarili!

Avaj, mene, ime mi je grdno!
Avaj, gore od zadaha krokodila, gore
No sesti na žal opustelih kanala
Gde se krokodili kote!
Avaj, mene, ime mi je grdno, Avaj!
Grdje no žena oklevetana
Pred suprugom!

Avaj mene!
Ime mi je grdno, grdje no momak,
Krepak a optužen da je slabić,
Pred protivnikom!

Avaj, mene, ime mi je grdno: Avaj,
Prebivalište to je
Osudjenog buntovnika
Koji se dao u beg!²⁸

S kim' da prozborim danas?
Drugari današnji braća su zlodelu!
Nikoga ne vole!

S kim da prozborim danas?
Lakoma su srca.
Svaki grabi imanje
Svoga bližnjega.

S kim da prozborim danas?
Blagost je umrla
Grubost je zavladała ljudima.

S kim da prozborim danas?
Smireno lice
Loša je preporuka!
Vrlina je svugde bačena na tlo!

S kim da prozborim danas?
Onaj što čoveka sablažnjava
Nečasnim postupkom
Zabavlja gomilu
Kreveljenjem!

Sl. 7

S kim da prozborim danas?
Ljudi pljačkaju.
Svako potkrada svoga suseda.

S kim da prozborim danas?
Kad teška bolest postane jedini drugar,
Brat, koji treba da leči
Pretvara se
U krvnika!

S kim da prozborim danas?
Porok se donosi braći od stranaca
Kao dar!

S kim da prozborim danas?
Obraza nema.
Svako obraz pod noge baca
U gnevu prema bližnjem svom.

S kim da prozborim danas?
Srca su lakoma.
Nigde srca kome bi čovek
Mogao da se poveri!

S kim da prozborim danas?
Pravednika nigde!
Čovek je gurnut u tamu
Pre nego što može da se požali!

S kim da prozborim danas?
Mudraca nestade!
Onaj koji je stupao za njim —
Nije više živ!

S kim da prozborim danas?
Smrvljen sam bolom
Od gubitka
Najmilijeg prijatelja!²⁹

S kim da prozborim danas?
Nevaljalstvu na zemlji
Kraj se ne vidi!

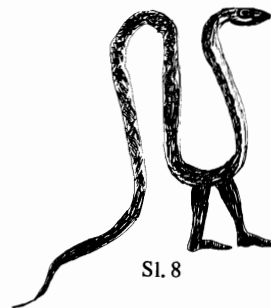
Smrt je predamnom danas
Kao ozdravljenje
Kao hod u slobodu
Iz tamnice!

Smrt je predamnom danas
K'o miris bosiljka
Kao sestri pod jedro
Na vetrovit dan!

Smrt je predamnom danas
Kao miris lotosovog cveta
Kao kad je čovek na ivici
Pijanstva!

Smrt je predamnom danas
K'o nadolaženje voda,
Kao povratak domu
Iz rata!

Smrt je predamnom danas
Kao razvedrenje neba,
K'o preobraženje
Nečim nedokučivim!

Sl. 8

Smrt je predamnom danas, kao čežnja
Bačenog u okove
Posle mnogih godina
Da vidi svoj dom!

Vaistinu! Onaj Sakriveni:³⁰ *SAKRIVENI JA*
Živi božji Zakon,
Za zlodelo, kazniće zlo!

Vaistinu! Onaj Sakriveni,
Ustaće on u Najsvetijoj Barci
Da time ostvari svevišnje
Za svetle hramove!³¹

Vaistinu! Onaj Sakriveni
Nepogrešiv znalac,³²
Bez straha će zaškati on od Tvorca
Sve po obećanju!

Reče mi duša:
Tužbalicu TI
prostireš – ali,
Štipaljka je MOJA³³

Brate: u mukama dogod goriš,
Životu pripadaš!

Na Onome Svetu, kažeš,
Ti bi mene s tobom hteo?
Onaj Svet: odbaci!

Al' pogledaj: predajući snagu zemlji,
Kada dospeš do Onoga Sveta,
Obesnaženome, ja ću tebi doći!

Jer zbir svojih razasutih čini
Jeste uzimanje sudbine u ruke,³⁴
Kao što se može naći u SPISIMA.³⁵

Objašnjenje prevoda

Prevodilac želi u ovom izlaganju, služeći se konkretnim primerima, da obrazloži princip kojim se rukovodio u prevodjenju, istovremeno ukazujući na nemogućnost prevodjenja sa staroegipatskog na moderne jezike uz isključivu pomoć rečnika i gramatike, jer gramatika, bez misaone podloge koja je stvar, liči na kašiku bez jela!

Modernizacija drevnih tekstova kakvom je pretstavljaju gramatičari²⁸ uslovljava vulgarizaciju misli. Iako prevodioci ovim nameravaju da približe modernog čitaoca antičkim delima, ovoj dobroj nameri nedostaje prigodno sredstvo ostvarenja. Približavanje egipatske misli nama mora da uključi i naš napor približavanja Egiptu, a ne samo obradu teksta radi približavanja nama. Što se tiče same obrade teksta, njoj se mora posvetiti posebna pažnja. Rešiti problem te obrade prečicom zamene arhaičnog jezika – kojim su se služile starije generacije egiptologa²⁹ govornim jezikom svaki-danšnice našeg modernog doba, ne dovodi nas cilju i ako prekraćuje put. Jezik, kao izraz celokupnog spleta odnosa koji sačinjavaju jednu društvenu zajednicu, ne može da se apstrahuje od ove svoje žive osnove, kao što biljka ne može nekažnjeno da se odvoji od korena. Pored vulgarizacije teksta kojem se tako oduzima individualnost, ova seča takodje ubija sam smisao dela, jer veštački, putem gramatike, traži istinu mimo čoveka čiji je izraz.

Folknerov prevod³⁰ našeg papirusa uključuje DEVETNAEST ispravki originalnog staroegipatskog teksta. Ove se ispravke, što je najgore, ne mogu pravdati ni logički a ni gramatički. Folkner ih je činio u nuždi, dovedeći samog sebe u čor sokak iz kojeg je tražio izlaz precrtavanjem teksta i označavanjem ispravki u fus-notama.

Evo nekoliko primera³¹ ove prakse, navedenih iz komentara koji proučava Folknerov prevod Berlinskog Papirusa 3024: „skoro sigurno čitati tako, pre nego NTR (jednina) koje pruža vrlo malo smisla.“ Ova jednina medjutim koju on menja u množinu označava jedan konkretan princip, dok množina označava uopšteno „bo-govi“.

„Ili: ‚Umesto F čitaj K.‘ Napomenimo da F stoji za ‚on‘, a K stoji za ‚ti‘. Folkner znači sugerira ‚čitaj ‚ti‘ umesto ‚on‘.“

Menjati „on“ u „ti“, jedninu u množinu, zamenjivati jednu reč drugom, izostavljati ili dodavati reči i premeštati slova, liči na rad majstorkvariša. Sam Folkner, kao hemičar kad prouzrukuje eksploziju i, češući se po glavi, kao u neverici, posmatra rezultat svog eksperimenta, konstatuje u istom komentaru: „... u isto vreme mora se priznati da je tekst kontradiktoran: ovde čovek optužuje dušu da ga vodi u smrt, ali u II 31–33 on se žali da ona sprečava njegov odlazak.“ Do ove kontradikcije, u konkretnom slučaju dolazi usled Folknerovog zanemarivanja gramatičkih indikacija u tekstu papirusa. On zato nominativ čita kao akuzativ i sledstveno dobija „vuče mene u smrt“ umesto „ja hrlim u smrt“, to jest suprotno značenje.

Prevodeći parabolu našeg papirusa o „Večernjem Obroku“, on zaboravlja da je „Večernji Obrok“ pomenut u *Tekstovima Piramida*³² kao jedan od termina mitološke simbolike. Taj Večernji Obrok je nagrada za trud koju pravednik dobija u večeri života. Ta nagrada nagoveštava duhovnu snagu mudrosti, ili „iluminaciju“ kako bi to induski filosofi nazvali i označava stanje svesti koje vodi u besmrtnost. Folkner komentariše svoj prevod ovog pasusa sledećim rečima: „Ovde počinje druga anegdota, još obskurnija nego prva. Ime jela je izostavljeno. Obskuran kauzativan glagol. Scharff, sledjen Weilom, sugerira ‚izgraditi‘ (ausschimpfen), ali ne bi bilo potrebno za čoveka da izlazi napolje da bi izrazio neraspoloženje prema svojoj ženi (što mu nudi jelo koje ne voli?) Nemam šta da predložim.“

Hijeroglifski prepis Berlinskog papirusa 3024, kojim se prevodilac služio, objavljen je u Žurnalu Egipatske Arheologije 1956 g, sa već pomenutim prevodom R.O. Folknera, i pretstavlja prepis Ermanovog prepisa originala iz Berlinskog Muzeja.

Ovaj se prepis sastoji iz sto pedeset i pet redaka hijeroglifskog teksta koji su zadržani u ovom prevodu u istoj numeraciji. Od tih sto pedeset i pet redaka ovde predloženi prevod se slaže u potpunosti sa šezdeset i dva retka Folknerovog prevoda. Ova šezdeset i dva retka čine centralni deo papirusa u stihu, koja je Folkner primio u nasleđe od prvog prevodioca, Ermana. Pedeset i dva reda početne proze kao i trideset i šest redova završne proze, označene kao nejasne, u našem prevodu sjedinjuju se, kako izrazom tako i mišlju, sa centralnim delom u stihu kojeg dopunjuju i obrazlažu.

Umesto traganja u zatvorenom rukavcu podele papirusa na stih i prozu, na jasno i nejasno, mi smo, negirajući ovu osnovnu postavku podele, tražili celinu. Mi smo teškoće u dešifrovanju videli kao

posledicu podvojenosti; ne papirusa, već samog egiptologa. U nepomirljivosti poetskog elana istraživača sa nenadahnutom analizom simbolike leži tajna nerešivosti papirusa.

Razmotrimo, da bi ovo dokazali, kako je došlo do podele papirusa na delove u „prozi“ i deo u stihu.

Činjenica je da se od 1896. do danas egiptologija znatno razvila, kako novim iskopavanjima, tako i sistematizacijom rezultata ovih iskopavanja. U domenu gramatike može se primetiti da je razvoj otkrio jaz između modernih gramatičara i starih generacija, jaz koji se često izražava u gotovo prezrivom stavu savremenih egiptologa prema pokojnicima, čijim se izvornim delom služe. Činjenica je da progres u razvoju gramatike nije uslovio progres u domenu dešifrovanja. Najznačajnija dela Egipta, prevedena od starih egiptologa čija se erudicija u pogledu gramatike danas ne smatra dovoljnom, nisu uspešnije prevedena od nove generacije čiji se napori usmeravaju na dopunjavanje i analitičku kritiku već prevedenog izvornog materijala.³³

Uzmimo primer Berlinskog papirusa 3024.

Naše je ubedjenje, posle detaljnog proučavanja celokupne literature o ovome delu, koju smo imali na raspolaganju, da ako se proseje sve što je napisano u vezi papirusa 3024, u situ ostaje početni prevod A. Ermana od 1896: „Razgovor umornog od života sa dušom“.

Ovakvo tvrdjenje može da izgleda iznenadjujuće za mnoge egiptologe, koji će ukazati na brojne dopune teksta ovoga prevoda, naročito prevodom R.O. Folknera od 1956 g, ali ako se apstrahuje gramatička obrada sa novim pretpostavkama koje zamenjuju stare, u onome što je definitivno prevedeno ostaje netaknut tekst prvog prevodioca Ermana.

Ovaj definitivno prevedeni deo papirusa, njegov centralni deo u stihu, nije nikada bio doveden u pitanje ni od jednog egiptologa pošto celinom svedoči svoju ispravnost. On pretstavlja bazu svih kasnijih prevoda. Zahvaljujući njemu papirus je stekao reputaciju poetskog dela.

Erman je, međjutim, ovaj centralni deo u stihu podelio na „četiri pesme“. Neodgonetnute delove papirusa on je označio kao opskurnu prozu. Sledstveno ovoj podeli, papirus je klasifikovan kao delo delimično pisano u stihu, a delimično u prozi. Egiptologija ovu podelu nije nikada dovela u pitanje.³⁴ Budući da papirus spada u klasičnu egipatsku literaturu koja se proučava na univerzi-

tetima, studenti ga primaju kao takvog bez rezerve i u kasnijem radu usmeravaju svoje napore unutar ovih okvira. Tako, primajući dobro nasledje od Ermana, egiptolozi, kao riba kada guta i udicu sa mamcem, primaju i njegove nedostatke. Pošto nemaju šta da razvijaju u definitivno prevedenom tekstu, oni razvijaju mane neprevedenog dela. Tako je došlo do „neprevodljivosti“ papirusa. Da stvar bude neverovatnija, dodajmo da je do ovoga došlo u mnogome iz urođenog poverenja u red i hijerarhiju, koji uslovljava formaciju djaka profesorovim ubedjenjima. Iako bez ovog poverenja, ne bi mogli ući u autobus gradskog saobraćaja bez prethodnog proveravanja kočnica, potsetimo se ipak na apel Arpaga Mekhitarijana egiptologizma da proveravaju čak i najpoznatije činjenice!³⁵

Papirus je, tako, prema sadržaju „četiri pesme“ centralnog dela, svrstan u takozvanu „pesimističnu literaturu“ Starog Egipta.

Zamislimo Platonove dijaloge bez Sokratovih replika! Nešto slično se desilo sa papirusom, koji je tako prosuđen na osnovu jednog monološkog pasusa.

Da bi dokumentovao ova razmatranja, prevodilac želi da upozna čitaoca sa uporednim prevodima jednog pasusa ovog papirusa tako da bi sam mogao da stvori sud.

Prevod W. Barte pretstavlja progres prevoda ovog papirusa kroz sedamdeset godina. Cilj ovog poredjenja nije krnjenje autoriteta ovih filologa već ukazivanje na nefilološku suštinu ovog dešifrovanja.

Kada bi neki slavista iz Australije napr. ne samo kroz nekoliko hiljada godina nego i danas, uzeo da prevodi jugoslovenske tekstove ne poznavajući i ne želeći da se upušta u legendarne teme naše narodne poezije, on bi možda naišao u svom radu, u nekoj konverzaciji koja se situira za večerom, na rečenici: „More Marko, ne ori drumove!“ Kako bi on preveo ovu rečenicu? ! Eto problematike dešifrovanja.

Bez znanja o Marku Kraljeviću i narodnoj pesmi, kako bi iko mogao pretpostaviti da ova rečenica, uklopljena u odnose ličnosti za stolom, može da pretstavlja odgovor na izazivanje? Čitav dramatični odnos ljudi koji sede za tim stolom može biti izražen ovakvom replikom na koju reakcija sledećeg odgovora može da bude neočekivano: „More Turci ne gaz'te oranje!“ Gramatičar će tu videti grešku prepisivača, opskurnost, besmisao. Kako može Sima, govoreći Petru, da kaže: More Marko! Da li Petar ima dva imena? Ili je Marko ime mora? Mora biti da tu postoji neko more do koga dovodi drum, ili drumovi zore (poetski). Slovo „Z“ je

izostavljeno u prepisu u kojem se dobija „ori“, u stvari, misli se „zori“ drumova. Tekst verovatno glasi: More „Markone“ (posle?) zore drumova (u smislu da se hoda celu noć). Sledeća rečenica još opskurnija: „More Turci, ne gaz'te oranje“. Možemo samo videti da se radi o razgovoru dva geografa. Drugo More „Turci“ (Crno More?) zatim neprevodljiv tekst.

Slično ovome primeru, gramatičari koji odbijaju da traže objašnjenja papirusa u *Knjizi mrtvih*, gube kontrolu nad svojim pretpostavkama.

Pasus koji je izabran u cilju ove demonstracije nalazi se između četrdeset trećeg i pedeset prvog reda hijeroglifskog teksta.

Ovaj pasus je deo takozvanog „proznog“ dela papirusa i od svih možda najopskurniji. On, međutim, pretstavlja ne samo ključ ovog papirusa, već i najbolji primer teksta koji izvan svoje mitološke podloge pruža besmisao.

U četrdeset trećem redu papirusa dvanaesti znak je reč „IAI“ obično se izgovara AI za kojim sleduje determinativ suncobrana. Ova reč: „IAI“ je ime „sunčanog boga“ u obliku magarca, koji se pojavljuje, između ostalog, u figuracijama „devetog časa noći“.³⁶ Determinativ suncobrana označava božansku vladarsku moć,³⁷ kao i ideju senke. Kako je ovaj „magarac“ vezan za samu bit papirusa o njemu će biti opširno govora kasnije. Napomenimo za sada samo da ovaj „bog“ IAI, iako provučen kao sjajna nit kroz celo mitološko tkanje u istoriji Egipta, nije ona glavna šara, koje bi se gramatičar – načelno nezainteresovan za mitologiju – odmah setio. Takodje, on se pojavljuje češće na figuracijama grobnica Novog Carstva, a papirus je bio plasiran od egiptologa u Srednje Carstvo.³⁸ Bilo kako bilo, ovo ime ostaje neprevedeno.

Erman ostavlja ceo ovaj pasus nepreveden, napominjući u tekstu da je nerazumljiv. Folkner koji tvrdi da papirus nema nikakve veze sa *Knjigom Mrtvih* jer je prosto krik očajja, beleži u komentaru da N A I ne znači ništa! On je dodao N na ime IAI. Ovo N pozajmio je od prethodne reči koju je time izmenio u „ja ću činiti.“ Barta, razvijajući dalje tekst, zaključuje da N A I mora biti da znači: „hladjenje“.

Evo teksta ovog pasusa u ovde predloženom prevodu. (Brojevi označavaju redove prepisa hijeroglifskog teksta):

43. AI me je zač'o u utrobi tvojoj 44
Budim svest tudjinca
Duše 45 obamrle.

Ai me je zač'o: tu 46 smirenja nema
 Budim svest tudjinca
 47 Duše od plamena!
 48 Snagu pijem poborniku mraka!
 49 Uzburkavam „Ti“ tudjinca
 čiju dušu, gladnu prekršaja
 50 Od samrti dublje ništim:
 K'o krnjetak razbijenog suda.

Prevodeći reč po reč ovog teksta dobijamo bukvalno:

JU	Jesam
I R	Ja sledstveno
IRTN	začet od
IAI	Ai a
..	..
HTU	telu
K	tvom
SDJDM	Izazivam kuljanje
K	ti
KII	drugoga
BA	duše
M	u
NNU	obamrlosti
Ju	Jesam
I R	Ja sledstveno (onome što je)
IRTN	začet od
IAI	Iai a
TM	Neće
F	on
HST	ohladi se
SDJDM	Izazivam kuljanje
K	ti
KII	drugoga
BA	duše
NT	od
TAU	vatre.

Da ne bismo zamorili čitaoca zaustavićemo se ovde. Tekst teče u daljem prevodu od reči do reči dajući jasan smisao:

Medjutim kao u slučaju „Marka“, u slučaju „AI“ neprepoznavanje jedne reči i njenog simboličnog značenja ništi smisao teksta. Jezik ovoga pasusa, kao i misao, daju primer sažetosti i jasnoće. „Sunčani bog u magarećoj formi“, AI, izražava vatru egoizma sa njenim kvalitetima strasti, kao i individualizma. U ovom pasusu iznet je rušilački vid ove snage u kojoj individualizam postaje pobuna. Zato se i kaže: Ai me je zač'o, koji se ne hladi (pošto je vatra), budim tudjinca duše od plamena itd.

Tekst Winfrida Barte. „Učiniću hladjenje preko tvoga tela, tako da učiniš zavidljivim jedno drugo Ba koje je umorno. Ja ću učiniti hladjenje ipak ona neće biti isuviše hladna tako da učiniš zavidljivim jedno drugo Ba koje nije vrelo. Piću vodu na mestu pića, dizaću senke, tako da učiniš zavidljivim jedno drugo Ba koje je gladno“.

Bilo bi teško naći išta absurdnije u svetskoj literaturi, pa ma kako loše ona bila prevedena. Ne samo da ovaj tekst nema smisla, već nas i ono malo sto razumemo iz njega upućuje na nešto neprilično Egiptu. Čovek u rasparavi sa dušom, isti taj čovek koji nekoliko redova dalje izlaze svoj bol na poetski artikulisan i dirljiv način jedne večne ljudske patnje, ovde kao da je pijan: on će učiniti nešto (Barta rešava da to mora biti hladjenje!) preko leša svoje duše, i time (O, radosti il' spasenja?) učiniti ZAVIDLJIVIM druge duše koje ipak neće biti i suviše hladne! Ili: što će učiniti da duša neće biti hladna (gramatička varijacija), učiniće zavidljivim druge duše koje su (ili nisu, varijacija) vrele, i koje su (jednoglasno) gladne!

Ne samo da je ideja „učiniti nekoga zavidljivim“ i time postići neku dobit, strana Egiptu već je strana normalnom zdravom razumu. To pripisivati obskurnosti teksta i citirati konfuzno religiozni ritual i ako se odbija tumačenje papirusa pomoću mitologije, delo je velike zbunjenosti.

Nadodajmo ovom da Barta nadomeće čitavu jednu rečenicu na kraj papirusa, rečenicu koja nema veze sa napisanim tekstom, sa motivacijom da takav rečenički sklop nalazimo često na kraju papirusa i da, ako ovde nedostaje, to dokazuje da je ovaj pogrešno prepisan iz čega sledi da ovaj papirus nije original već prepis nekog starijeg papirusa, možda dve-tri stotine starog u doba prepisa. Često su datumi izvernih dela određeni na ovakav način!

Zanimljivo je pomenuti da je sprskohrvatski jezik u mnogome sličan staroegipatskom. Tamo gde u nemačkom, engleskom ili francuskom treba tražiti nekoliko reči da bi se prevela jedna, u sprskohrvatskom često samo jedna reč zadovoljava. (Na pr.: prostirati, koje uključuje ideju rublja. Na sprskohrvatskom može da se kaže: prostirem. Na engleskom, kao i na francuskom, mora da se doda „rublje“.) Engleska gramatika staroegipatskog sadrži takodje vremena koja su opisno objašnjena i koja Englez ne oseća, zato, u prevodjenju, pomoću gramatike, čiju sintaksu ne oseća kao prirodnu, mora da traži veštačkim putem i lako zaluta. Starije generacije koje nisu tražile gramatičku definiciju konstruisale su smisao po zbiru reči intuicijom i zato davali čitkije tekstova (koje gramatičari nisu prevazišli). U prevodjenju na sprskohrvatski, međutim, moguće je u velikom broju rečenica prevoditi reč po reč. Postoje čak i izrazi u staroegipatskom, kao „put pod noge“, koji engleski egiptolozi citiraju kada hoće da daju primer neprevodljivosti ovog arhaičnog i mrtvog jezika: „Staviti put ispod noge! ha-ha-ha!“

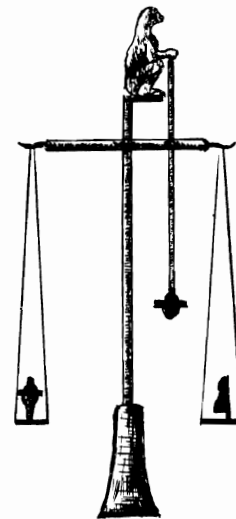
Nezavisno od filoloških pitanja, postoji jedna druga činjenica koja nas, moderne narode, odvaja od Starog Egipta. Moderni jezici stvaraju misao kombinacijom reči koje se nižu kao mozaik: kamenčić po kamenčić.

Egiptska reč nije kamičak kome samo zajednica sa drugim kamičcima daje smisao. Egipatska reč je element – a egipatski jezik je hemija. Reči, u Egiptu nazvane su NTR MDU – „reči = bogovi“. To su simboli. Sadržaj ovih simbola je konkretan i apstraktan istovremeno. Uzmimo, na primer, ideju delatnosti izražene rukom. Kada se kaže „ruka“, u Egiptu to može biti moja ili njegova ruka, ali isto tako to je i moja ili njegova delatnost, čin, uticaj itd. Egiptolozi često govore o nesposobnosti Egipćana da shvate apstrakcije, zbunjeni ovim konkretnim hijeroglifima i zato se zbunjuju u prevodima. Kod Egipćana nema deobe i sve što postoji shvaćeno je u svojoj dvojnoj suštini „zemlje i neba“: Usta su takodje govor. Tumačiti ovaj simbolizam gramatičkim sistemom ne može nikada dati zadovoljavajuće rezultate. Reč u Egiptu je svetinja, kao što i njen izvor, usne, pretstavlja hijeroglif: RA – sunce. Reč u svesti Egipćanina budi odjek njenog funkcionalnog izvora (kao što kod nas zvuk motora budi sliku automobila). Determinativ (slika na kraju reči) daje orijentaciju. Zato iste reči mogu imati suprotna značenja, shodno orijentaciji determinativa, kao što uzbuđenje u čoveku može da bude radost ili agresija. Egipćani ne upotrebljavaju

dve reči da izraze dva efekta iste izvorne sile, i time čuvaju ujedinjenost fenomena sa uzrocima. Determinativ, kao kap alkalija koja proizvodi korozivne reakcije, neutrališe kiseline, pretvara žuto u braon, crveno u plavo, violet u zeleno, menja smisao reči, pravac snage koju ona simboliše. Prevoditi ove reči uz gramatiku znači topiti zejtin u hladnoj vodi.

KOMENTARI

* Brojevi napomena u tekstu odnose se na Dokumentaciju

I
UVOD U STAROEGIPATSKU
SIMBOLIKU

Planina se rascepi na dvoje, zakon nastade!
Zakon nosi u telu silinu!

Tekstovi Piramida, 658.

Sl. 9b

Prevodiočeva napomena

Prevodilac i komentator ovog papirusa motivisao se željom da čitaoca upozna sa opštim karakteristikama staroegipatske filosofije u okvirima koje postavlja ili koje inspiriše nepoznati pesnik. Pri tome njegova želja nije bila da se upušta u polemiku bilo sa izloženim gledištima bilo sa drugim, a najmanje sa savremenim sistemima filosofije, verujući da pruža objektivni prilog poznavanju staroegipatske misli.

U komentarima pisac se, pored vlastitih zaključaka o značenju pojedinih delova teksta i ideja u njemu izloženih, služio i delima poznatih egiptologa koji su mestimično citirani, ali je svoju dokumentaciju bazirao, u glavnom na *Tekstovima Piramida*, najmerodavnijem izvornom delu Egipta.

Pre prelaska na analizu teksta, prevodilac je smatrao neophodnim da se ukratko osvrne na staroegipatsku simboliku koja predstavlja neku vrstu kičmene moždine sveg egipatskog predanja.

Ovim, nada se da će pružiti potpuniju mogućnost čitaocu da oseti povezanost celine koja je, iako često skrivena u egipatskim delima, njihova živa osnova. Slična mreži nerava koja hrani telo, ona hrani i ovekovečava ove spise.

Ovaj uvod u staroegipatsku simboliku daleko je od iscrpljenja svoje teme. On predstavlja samo osvrt na onu osnovnu mitološku tematiku koja, po mišljenju prevodioca, uslovljava sadržaj ovog papirusa.

*

Inicijacija u Starom Egiptu

Umesto krika očaja, kako nam to brojni arheolozi predstavljaju, u svojoj potpunosti ovaj se papirus otkriva kao religiozno-filosofski spev u formi dijaloga i spada u literaturu inicijacije.¹

Što dalje idemo u prošlost čovečanstva nailazimo sve tešnju vezu između inicijacije i umetnosti. U antičkom svetu, kako Kine, Indije, tako i Grčke i Egipta, umetnost je bila nerazdvojna od religiozne misli koja ju je inspirisala.

Dijaloška forma, upotrebljena u ovom spevu, nije novo otkriće za nas, jer je nalazimo u mnogim filozofskim delima, naročito u Grčkoj. Novina je u tome što je od svih nama poznatih filozofskih dijaloga ovaj egipatski verovatno najstariji, kao i u tome što u njemu nema uzaludnih reči: kao izvorna voda, ovaj tekst je prozračan iako dolazi iz dubina.

Sper potseća u mnogome na veliki indijski dijaloški spev *BHAGAVADGITA*² u kojem, takodje, duša uči čoveka mudrosti.

Razlog savršenstvu, kao lepoti mnogih zdanja, treba videti u temeljima. Literatura ukazuje na čitaoca koliko i na pisca.

Kada je Šampolion³ u svom pačeničkom životu najzad uspeo da se domogne Egipta – iako samo nekoliko godina pred svoju ranu smrt – pisao je odatle uolikoj meri ne ume da iskaže lepotu i dejstvo egipatskog hrama, napominjući da može da zabeleži razmere i opiše što vidi, ali ne da izrazi lepotu. Ova pisma primljena su u Parizu, od njegovih akademskih kolega sa sarkazmom i prezirom, kao ceo njegov, kako su oni to smatrali, nedovoljno učenjački rad. Slično nerazumevanje karakteriše današnje akademske gramatičare koji prevode „pogrebnu“ literaturu Egipta.

Mitološki sadržaji, kao ni hramovi, nisu okvir nekog primitivnog rituala koji je vezan za „opela“. Analizirati ih, danas, kao liturgijske priručnike, znači pristupiti Egiptu na varvarski način, jer ni analiza, ni lomljenje mumija i cepanje omota sa ovih tela, koja su postala statue, da bi se isčupali silom dragulji, neće nas unaprediti nego unazaditi.

U Starom Egiptu, mitološki sadržaji, koji su bili širom poznati, kao osnova duhovnog života te civilizacije bili su baza razumevanja između pisaca i publike. Prema nivou čitalačke publike, kojoj se obraćao, varirao je i jezik spisa i ta varijacija nas vodi od pripovedaštva do – može se reći – telegrafске asocijacije simbola. Tako, iako na istoj osnovi, imamo manje ili više „jasni“ izraz iste mitološke misli.

Ova misao, međutim, sama po sebi jeste inicijacija, jer predstavlja izlaganje, pomoću simbola, funkcionalnih odnosa života i sveg zbivanja u životnom sklopu. Poznavanje korena, porasta, sukoba i ishoda funkcionalnih sila koje čine prirodu i psihu daje mogućnost lokalizacije problema i prognoze ishoda. Zato se inicijacija obraća čoveku koji tom inicijacijom prepoznaje sile kojima je rukovodjen i koji je upozoren gde ga koja sila vuče.

Narod je od pamtiveka svoju mudrost sažimao u poslovice i pesme, kako bi nov naraštaj lakše naučio iskustva vekova. Međutim, svako obučavanje je izraz svrhe kojoj služi. U nomadskim zajednicama naroda mudrost uči opreznosti, lovu i održavanju onih moralnih vrednosti koje brane nomadsku zajednicu. Druga društva čine slično u okviru njihove mudrosti. Inicijacija Starog Egipta pruža svojom sadržinom pregled vrednosti koje su čuvalе i ovekovečavale ovu veliku civilizaciju. Neslično primitivnim ili osv-

jačkim društvima, čiji se moral često izražava kroz herojsku tematiku obožavanja sile, moći ili vlasti; neslično nomadskom moralu straha od prirode koji nas uči da je poštujemo, iako bez ljubavi, možda iz opreznosti; neslično govorničkoj hvalisavosti grčkih i rimskih demagoga ili potmuloj lukavosti kojoj se mora učiti od oca roba-sin rob, da bi se održao živ u uslovima u kojima je učen od društva da ostane rob, egipatska inicijacija uči nas razumevanju, ljubavi, hijerarhiji, čija je osnovna čistota srca.⁴

Tako se egipatska inicijacija obraća čoveku, da bi pomoću te inicijacije prepoznao sile kojima je rukovodjen (prirodne sile), da bi bio upozoren gde ga koja sila vuče, kojem ishodu, da bi bio posvećen kako da ove sile uskladi i usmeri ka ishodu predavanja dizgina u ruke mudrosti.

Iz ovoga možemo da izvedemo zaključak da je proučavanje društvene osnove egipatske civilizacije, najtrajnije do sada poznate ljudske civilizacije, delo od velikog značaja i interesa, koje nam možda nosi iznenadjenja, s obzirom na ono na šta smo bili naviknuti da mislimo do sada. Postavlja se pitanje potpune revizije našeg razumevanja ove civilizacije. Iz originalnih spisa Starog Egipta vidi se da je to društvo bilo zaista podeljeno, ne na bogataše i sirotinju već na mudre i neuke⁵. Mudri su, ostavivši delo svoje mudrosti za sobom, nestali sa pozornice, kao što zrela voćka pada sa drveta. Delo ovih mudraca je opšta linija egipatske inicijacije, linija kojom je bilo vodjeno ovo carstvo od svoga raspada koji je delo istorijske nužnosti. Postepenim dolaskom neukih na vlast stvorilo se društvo bogataša i sirotinje, jer je neuki onaj koji ne vlada sobom i zato se lako korumpira i pretvori u gramzivog nasilnika.

Podela na mudre i neuke, međjutim, podela je gde prva reč pripada mudrima, i ta hijerarhija, kao hijerarhija u porodici, na zdravoj je osnovi. Da bi se jedna hijerarhija, bazirana na Jugosalvija mudrosti, održala, inicijacija mora da igra ulogu vodiča.

Govoreći o ovoj inicijaciji, zadržimo se na dva pitanja od kojih je prvo: šta je to, KNJIGA MRTVIH?

Ovo ime načelno označava od arheologa uredjenu zbirku⁶ zagrobnih tekstova Starih Egipćana. Arheolozi su ovo ime pozajmili od lopova po grobnicama, koji su pokradene zapise nazivali „knjigom mrtvog človeka“.

U stvari, ovaj naziv je ne-egipćanski i sadržinski suprotan spisima. Papirusi nadjeni u kovčezima i po grobnicama obično su nazvani: *Radjanje u dan*.⁷ Sadržaj ovih papirusa je, uglavnom: način kako da se pobedi APEP,⁸ – neprijatelj sunca, faze u borbi

svetlosti protiv noći, hod *Sunčeve Barke* kroz „*Drugi Svet*“ (TUAT),⁹ hod čoveka kroz isti taj svet pun zaseda, himne suncu, srcu, istini, izlaganje mitološkog rituala. Sve u ovim spisima pobija naslov *KNJIGA MRTVIH*.

Čitajući tekstove u prevodima, često nalazimo – pogotovu u komentaru – opis „mrtvog“ kako prinosi žrtvu, jede, pije, ore, žanje, ili dignutih ruku pozdravlja. Ovi mrtvaci koji putuju kroz nama nepoznati svet čudovišta kroz koji klizi takodje, privezana za konopac u rukama nekih ljudskih prilika, SUNČEVA BARKA, natovarena siluetama ljudi (često životinjskih glava), ko su oni? Da li su to baš mrtvaci?

Ako je mrtvo ono što se ne kreće, što truli i nestaje i što, lišeno srži, ne može da se razvija, onda ne možemo da shvatimo ove „mrtve“ kao mrtvace, niti *KNJIGU MRTVIH* kao Knjigu mrtvih. Naprotiv, jedino odgovarajuće ime koje bismo mogli da damo ovim tekstovima jeste *KNJIGA ŽIVIH*.

Izraz „pokojnik“ ili „umrli“¹⁰ kojim se bez razlike prevodi svaka reč kojom Egipćani definišu čovečiji lik koji se kreće i ratuje po ovom DRUGOM SVETU – TUAT, ne može biti netačniji, ma da je donekle razumljivo zašto je upotrebljen. Egipćani imaju specifične termine za svaki stupanj zrelosti u skupu ovog događanja koje se plasira u DRUGI SVET. Tako se ljudski lik o kome je reč po nekad naziva svojim ličnim imenom, po nekad imenom OZIRISA, po nekad on je *Onaj tamo*, po nekad on je *Onaj Sakriveni*, *Sah* itd. Iako je iz tekstova jasno da je ovaj lik „umro“, on nikako nije označen kao „umrli“, ali nama nedostaje terminologija kojom je on označen, kao što bi nekoj civilizaciji koja ne zna šta je vojska nedostajala terminologija oficirskih činova.

Označiti međjutim sve ove termine kao „umrli“ ili „pokojnik“ puka je simplifikacija.

Simbolika kojom je izraženo događanje ovoga DRUGOGA SVETA – TUAT, sugerise nam da je put ove ljudske prilike, individue, u stvari put evolucije svesti, od stupnja do stupnja. Ovi stupnjevi, ili „časovi“ izraženi su kao oblasti *Drugog Sveta*. Od mraka neukosti, kroz teška iskušenja, put vodi u prestonicu *Imentit*, *ka mudrosti*.

Naći ćemo u KNJIZI MRTVIH da je sadržaj svakog poglavlja neki hod. Ili je to hod SUNČEVE BARKE, ili borba čoveka sa nemanima, koje žele da spreče njegov hod, ili prepoznavanje snaga koje pečate progresiju (čuvari kapija), ili lagani hod čitaoca kroz oblasti u kojima su, kao procesija, reke vatre, polja, veslači, jame,

zmije, ratnici, strelci, „bogovi“¹¹, naoružani noževima, zamke, krokodili.

Simbolika ovih poglavlja *Radjanja u Dan* (poslužimo se originalnim imenom)¹² jeste vizionarstvo, a tema – evolucija. Apstraktne snage izražene su ovde konkretnim simbolom, koji je funkcionalni izraz ovih apstraktnih snaga u prirodi i čoveku. Na primer, kada se u tim tekstovima pomene otac, to nikada (sem ukoliko je to specifično naglašeno) ne znači „otac“ u bukvalnom smislu. Kada sin pominje oca – (arheolog prevodi da se umrli obraća ocu, koga će opet naći u raj) – time se označava odnos fenomena prema uzroku, porasta prema semenu i nas prema našem skrivenom JA. Evo primera iz *TEKSTOVA PIRAMIDA*:¹³

„O, oče moj iz mraka, dovedi me do tebe, da za tebe svetlost ja upalim i da te zaštitim“.

Ili: – „O, Veliki! O moj Oče Ozirise Kralju! Daj mi ruku da te ja podignem!“¹⁴

Ili – „Progutan sem od Onoga Sveta, živog i čistog vidika, u zagrljaju svoga Oca!“¹⁵

Svaki put kada se pominje „otac“ to je Oziris, ili neki drugi princip („bog“, u praksi prevodjenja) kome se „umrli“ obraća, tj. koji svest prepoznaje kao svoj uzrok. Tekstovi ne ostavljaju ni najmanju sumnju o tome.

U kompleksu mitološke tematike obradjena je detaljno konverzija ljudske svesti u višu formu svesti, mudrosti, koja je svesni izraz potencijalne snage svemira, RA. Naznačeno je neprojeno puta, kao u navedenim primerima, da je individualna, psihološka svest čoveka – iako „sin“ i posledica, iako još neuka i nemudra – davalac života ovoj kosmičkoj svesti: u tome je mistični odnos: „Daj mi ruku“, osnaži me, da bi te ja podigao na noge.

Ovaj odnos kosmičkog i individualnog izražen je u figuracijama, tematikom *SUNČEVE BARKE* i individue – čovečijeg lika. Teme ova dva hoda (evolucije) isprepletane su. Hod *SUNČEVE BARKE* sa procesijom koja joj prethodi i uništava neprijatelje i geneze života. Put individue kros *DRUGI SVET* odredjen je fazama opšte evolucije (barke) i inicijacija ukazuje na identifikaciju ove individue sa snagom ove barke, RA. U jednom momentu, u momentu koji je u stvari vezan za naš papirus, videćemo da individualna svest postaje kljun ove procesije, koja vuče barku sunca: u „*DEVETOM ČASU*“ raskrsnice, posle koga je neprijatelj sunca zavezan. Ali o tome docnije.

Dok *SUNČEVA BARKA* klizi nesmetano preko svih nemani i osvetljava tamu kroz koju prolazi, iz koje se bude urlici radosti bića

koja u njoj žive, urlici očaja kada se opet zaklopi sama nad sobom, individui, potomku tog nepobedivog sunca, valja peške, kroz jednu neman do druge krčiti isti tamni put.

Samosvest sunca, ta „individua“ prolazi putem roditeljske barke u koju na kraju puta mora da se popne, sama je, goloruka, oko nje zveri. Eto izvora legendi o zmajevima i junacima! Ali u *KNJIZI MRTVIH*“ mašti nema mesta. Karakteristika prepreka *DRUGOG SVETA* je takva, da svaka pobjeda jedne prepreke radja drugu prepreku. Ovaj put je strašno i protivrečno saplitanje. Lančani splet ovih nedaća potseća na klasični tibetanski spis o životu Milarepe,¹⁶ najvećeg tibetanskog sveca, koji iz jednog zla, sopstvenom zaslugom u njegovom otklanjanju upada u još gore zlo.

Ovaj lanac potseća takodje na kinesku knjigu brojeva, „*I Ching*“¹⁷, kao i na „mistiku brojeva“¹⁸ u matematici koja je bazirana na iracionalnim vrednostima izvesnih proporcija.

Radi se ovde o nečemu što je uvek bilo izražavano u čovečanstvu, na sve moguće načine, tj. kob, klopka, kao sredstvo jedne potpuno iracionalne zakonitosti koja se ostvaruje – mimo svih logičnih faktora – formulom iracionalnog broja koji nas zaokružuje, ništi, istovremeno nas uzdižući u nekoj spiralnoj putanji.

Potsećajući nas na spiralne krugove pakla, egipćanski DRUGI SVET, čija spiralnost nije u obliku već u misli, jeste sam čovek, izgubljen u besprostornom domenu svesti, po kojoj se lomata, radjajući se, iz zamke u zamku.

Poznavanje zakonitosti ovog zbivanja je jedini put iz ovog labirinta, sablasnog sveta naše svesti u kome nema ničega, u kome ipak sve postoji, odrazom. Razlika između Podzemlja, Pakla i egipćanskog TUAT je u ishodu i orijentaciji. Etimologija reči TUAT – DRUGI SVET, je: zornjača. Jutro. Sutra. Ne: „Podzemni svet“, već: Zora.

TUAT je zora vaskrsenja putem evolucije iz slepila, u dan.¹⁹ Zato se i spisi „mrtvih ljudi“ nazivaju „*Radjanje u dan*“. Ovom rođenju međutim, po tvrdjenju Egipćana, potrebna je „babica“ Vodjstvo „duse“.

Kao i TUAT, naša svest je puna odblesaka i uslovljenosti, opterećena nasledjem i impulsima, čija je tendencija da nas uspravaju ili progutaju kao čudovišta TUATA. Put budjenja, kao i u tibetanskoj *Knjizi Mrtvih*, je prepoznavanje ovih prepreka, njihovo kanalisanje i odstranjenje. Putokaz ovog snalaženja je *Knjiga Mrtvih* u kojoj je naglašeno da se jedino prepoznavanjem imena čuvara kapija može preći iz jedne oblasti TUATA u drugu.²⁰

Jedna od ovih oblasti DRUGOGA SVETA, čuvane vatrenim kapijama, pred kojom je dignuta zmija AB-TA²¹, je „deveta oblast“. No, kako ćemo o ovome opširno govoriti kada tome dodje vreme, zadržimo se na drugoj tački koju želimo da osvetlimo u ovom uvodjenju u simboliku.

Prevodilac je pokušao da nadje odgovor na jedno pitanje koje će se modernom čitaocu možda i nehotice postaviti. Ako je kod Egipćana osnovna briga bila u stvari život, a ne smrt, zašto je bilo potrebno postavljati celu ovu simboliku oko smrti? Zašto se Egipat služio onim što je u čoveku najbolnije, da bi ga vodio ka nekoj – možda nama neznanj – radosti?

Ovome pitanju, rođenom iz našeg modernog crno-belog mentaliteta za koji je dan dan, a noć noć, i koji traži da jasno definiše život i odeli ga od smrti, vredno je potražiti odgovora.

Svaka civilizacija uobličava specifičnim izrazom svoje duhovne težnje. U mnogome, zapazićemo da ovaj izraz kojim se duhovne težnje izražavaju, zavisi od vida pod kojim se ta civilizacija brani od smrti, ili, bolje rečeno, od odnosa između čoveka i možda jedine njegove izvesnosti: smrti.

Uporedimo, zbog sličnosti i razlika, Indiju i Egipat.

Indijska religioznost, kao i egipatska, vidi u smrti hodnik labirinta večitog života i time sredstvo transformacije i porasta ka racionalno nezamišljivom stupnju svesti, koji odražava celinu bića i postojanja. U tome je njihova sličnost.

Pogledajmo razlike. Indija bira najkraću, drastičnu prečicu kao posledicu dramatičnog izbora: pošto je život samo prolazna faza u lancu života i smrti, pošto je ishod jedno stanje svesti u mnogome neslično životu, zaboravimo boju, izvesnost, oblik, miris tog života, stegnimo lanac. Disanje, među ostalim sredstvima mentalne prirode, „jogi“ razvija grudni koš, povećava kapacitet pluća, distribuciju oksigena koji prodire u najskrivnije kutove centralnog nervnog sistema. Disciplinom, asketizmom²² i koncentracijom mentalne sile, nervnom energijom čiji tok uvećava i zljezdanim lučenjima, on planira svesnu mutaciju u superiorno stanje svesti koje naziva: „iluminacijom“. Eksperimenti, unošenjem izvesnih hemiskih substancija u telo, kao i drogiranje, pokazali su promene koje nadražaji izvesnih nervnih centara mogu da izazovu u svesti. Jogi ove promene sprovodi pod kontrolom i bez posledica: on se radja dnevno, približava se cilju koji se globalno može nazvati „besmrtnost“, iako ta reč treba da se uzme sa rezervom.

U prihvatanju ove svesne mutacije, indijska filozofija – i pored velikog broja varijacija, u svom klasičnom stavu, – načelno osudjuje senzualne životne radosti. Za nju, gajenje religiozne radosti mora se vršiti na užtrb tela, prvenstveno zato, što se jogi služi energijom tela da ga se oslobodi. U tome cilju, uživanja su zabranjena, kao što atleta mora da pazi za vreme treninga, da bi spasao snagu od uludog trošenja. Ovaj ekonomični stav jedne filozofije koja ne želi da potroši ni mrvicu vitalne energije „uludo“, u cilju njene što punije konverzije u duh, radja svoj ritual, svoje sekte, svoje heroje i svoju reakciju. Otuda spaljivanje tela, asketi po pećinama, mnoštvo ograna, škola, kultova, praktičnih sistema baziranih na suprotnim metodima za ostvarivanje istog cilja, prema temperamentu osobe, ne više kao asketski stav života, već kao inercija, porast bede.

Stav Egipćana je obratan. U načelu Egipćanin ne bira drastičnu prečicu. Ako su smrt i život, kao treptaji oka, naizmeničnost uklopljena u vid duha, za njega to ne znači da zbog toga čovek treba da se napreže da zanemari njihovu realnost kao prolaznu, već treba da se trudi da primi ovu prolaznost, ne gubeći međutim iz vida njen cilj.

Zato je za Egipćane svakidašnji, obični život sa svojim radostima i bolom, predmet duboke pošte, koja se međutim odnosi i na smrt. Za njih, život i smrt to su dve sestre, dve dadilje, dve naricaljke: *Izis* i *Neftis*. Jedna radja, druga guši, kao ritam bila večitog srca života, one su svete majke božje.²³

Izbor Egipćana je u prihvatanju, i to ne podmuklom prihvatanju sile, već prihvatanju dara sa ljubavlju. Videćemo kasnije kako se ovaj stav naznačava u karakterizaciji zla kao pobune, tj. neprihvatanja prirodnih zakona. Život je dar bića i sa životom dar su sve životne radosti. Smrt je dar bića i sa njom su patnje. Izbor čoveka je u hrabrosti. Ova hrabrost je vizija koja ne deli darove na poželjne i nepoželjne i koja ne deli duh od tela: sa telom prihvata težinu koja vuče u grob, ali i gustinu, napon koji, u otimanju od inercije postaje motorna snaga ujedinjenja sa duhom. Kao za indijsku filozofiju, ujedinjenje svesti sa sveću kosmosa transmutacijom potencijalnih i statičnih energija psihe i tela u duh ili viši stupanj svesti, bilo je cilj ljudskog života za Egipćane. To ujedinjenje – nazvano „joga“ u Indiji, nezvano je *SMA* u Egiptu.) *SMA* je reč koja takodje označava i pluća, ali u drugim uslovima.)

Ujedinjenje pojmova duha i tela donosi ujedinjenje pojmova života i smrti. Zato je smrt kao sredstvo mutacije, kao god i život, funkcija ujedinjenja duhovne celine, izražena u vremenu. Ta du-

hovna celina izvan racionalnog postojanja jeste za Egipćane jedina realnost — ali kao takva ona ne isključuje svoje sopstvene faze nastajanja: senzualni život, radosti i krize budjenja svesti, sazrevanja, kao i samu smrt. U ovome je dubina misli Egipta, misli koju ne srećemo, ovako jednostavno izraženu, nigde — iako je nešto adekvatno možda postojalo u Antičkoj Kini, sudeći po Lao Ceu. Smrt u Egiptu kao kraj jednog ciklusa označava platformu novog. Zato je pogreb simbolična i čak logično sledstvena forma „oživljavanja“. Svaka mumija je *Oziris*. *Oziris* je seme, ne „glavni bog“, već so zemlje, iz koje se radja nov život. Svaki „umrlji“ je *Oziris*, ne „mrtvac“ već jedno od imena *Oziris*a kao formule vaskrsenja. Faraon, kao simbol Čoveka-Kosmosa²⁴ jeste inkarnacija *Oziris*a, kao seme duhovnog razvoja čovečanstva u redosledu razvojnih faza ovog kompleksa sazrevanja. Zato je u doba Starog Egipta grobnica faraona svetinja: iz nje izvire svest. A narod? Gde su grobnice naroda?

Radi se o jednoj tako dalekoj civilizaciji da treba sa rezervom suditi: u ratu, rukovodilac je zaštićen, ne vojnik. U padu, čovek instinktivno štiti glavu. U prirodi, seme trave ne vidi se, ne zaštićuje se, jer je neuništivo. Zato se i kaže: raste kao trava. Seme redjeg drveća priroda opkoljava tvrdim ljuskama a botaničko savršenstvo čuvano je od botaničara za rasplod. U smrti, Egipćani su seme mutacije čovečanstva (to je za njih predstavljao simbolično faraon) čuvali u svetilištima, i grobnicama, za rasplod, kome pripadaju dragulji, kao i zlato, kao identični prirodni elementi neuništivosti. Nas možda buni ovo zlato koje ne služi ničemu, u grobnicama, ali očigledno je iz samog ovog akta da je zlato imalo drugu vrednost²⁵ nego danas, i da je ta vrednost bila prvenstveno duhovne prirode. Vrednosti se menjaju tokom istorije — ili, bar, idejne vrednosti. Tako bi naša upotreba zlata začudila Egipćane? ! No, ovo pitanje zahteva mnogo više mesta nego što mi ovde možemo dati problemima ove vrste, koji su detaljnije obradjeni i izvanredno dokumentovani u revolucionarnom radu Lubiča o funkciji faraona u Starom Egiptu.

Ovim globalnim poredjenjem indijske i egipatske filosofije u vezi stava prema smrti, poslužili smo se, ne da bismo umanjili ili podigli jednu na račun druge, već da bi osvetlili misao koja daje odgovor na pitanje, postavljeno na početku izlaganja. Vidimo u tome izraze dve civilizacije. Jedna, u nekom neobuzdanom žaru ka svetlosti obara i sam Život: to je Istok, mudrost radjanja sunca, neiscrpna majka Indija. Druga, u viziji obuzdane zrelosti prihvata i samu

Smrt: čudotvorni Egipat. Tako dobijamo viziju krsta, u kome su Istok i Zapad orijentacije, a Sever i Jug smrt i radjanje (polarizacija).

Biranje smrti kao pozornice rasta delo je čudotvornog uma, koji kao da se radja iz zalazećeg sunca. Zapad je prirodna pozornica smrti, u njemu je kolevka misli, i zato ujedinjenja sa mudrošću ove misli, efekta života. Mudrost Egipta nije filozofski sistem, ona je otisak inteligencije uravnoteženja snaga koje se taru između sutona i zore.

Ako je Grčka do sada smatrana kao kolevka zapadne filosofije, što u mnogome i jeste, Egipat je ona živa srž koja prethodi toj kolevci, njen smisao, kao „dete“, filozofski kamen iz koga se razvija porast i napuštanje kolevke.

U papirusu „*Čovek u raspravi sa dušom*“ čovek korača sa mukom kroz tamu noći, koja je u borbi sutona svesti, besvesti, smrti i zore duhovnog budjenja. Njegov konac Arijane je glas duše, vodič kroz klopke i zasede. Uska je staza kojom čovek, vodjen dušom, mora da hoda. Zato ne sme da „izgubi dušu“. Problematika papirusa, služeći se asocijativnim sredstvom budjenja u čitaocu, čitavog kompleksa DRUGOG SVETA, smiruje se lokalizacijom same sebe. U sklopu ovog kompleksa duša donosi poznanje, prepoznavanjem.

Spominjući „dušu“, međutim, moramo preći na nova razjašnjenja.

Duša — BA

Egipatsko BA prevedeno je obično kao „duša“. Prevodilac se takođe pridružio ovoj praksi, iako „duša“ i BA nisu identični pojmovi.

Pokušajmo da skiciramo razliku između egipatskog BA i naše „duše“.

Mi danas shvatamo „dušu“ kao psihički kompleks, koji uključuje sve najudaljenije kutove našeg svesnog bića. U nama, duša je nešto najdraže, iako nas često muči kao najgori neprijatelj, koga ipak ne možemo i ne želimo da se oslobodimo. Osećanje bezmernosti naše duše daje nam užas od granica u koje nas postavlja smrt. Ipak mi je otpisujemo sa smrću tela.

Egipćani predstavljaju BA najčešće u obliku ptice sa ljudskom glavom. Ova simbolika slike kao i tekstova ne znači, kako nam to kažu, da je BA po verovanju Egipćana bila duša u formi ptice i da

je kao takva imala punu nezavisnost egzistencije ulazeći i napuštajući čoveka, kako je htela, prouzrokujući time smrt.²⁶ Ona označava na protiv, jednu kontradiktornu realnost: duša, kao odlučujući faktor živog sklopa ljudske psihe, kao da je izvan tog sklopa: naša srž je neuhvatljive prirode. Zato je simbol naše duše ptica koja nosi naš lik.

U prilaznju egipatskoj simbolici ne treba zaboraviti da nemamo posla sa decom, ni sa primitivcima, i da je jednostavnost izraz savršenstva, a ne neveštine. Možemo čak reći da je ustvari egipatska simbolika bliža nauci nego religiji u smislu u kome religiju propagira crkva.

Duša – BA, kako su je shvatali Egipćani, jeste sama suština našeg bića i to suština u obliku životodavca: ona je snaga harmonije. Kohezija koja drži na okupu čestice atoma, stvarajući atom, u čoveku je „duša“, kao harmonična osnova proporcije koja ga formira.

Egipćani nisu verovali u „boga“ već u harmoniju i njene snage. Kao specifikacija ove harmonije duša je uzrok, a ne posledica bića. Zato se ona ne otpisuje na smrću tela.

Beg duše, izlazak duše iz tela, izražava samo činjenicu da je „beg“ kohezije uništenje onoga što je kohezija stvarala svojom formulom. U stvari egipatsko „BA“ ne napušta leš, ni telo, niti se seli iz jednog u drugo. Kao proporcija ili formula, koja drži materiju na okupu, ona tu materiju oživljava, kreće, menja, oblikuje, uništava, vajajući u njoj svoj sopstveni lik.

Kada je energetska suština jedne materijalne formacije iscrpe-
na, formacija se raspada, ne i proporcija: duša nadživljava svoje telo slično broju „pet“ koji ne nestaje ako uništimo peticu. Vera u smrt, ili u besmrtnost, u mnogome zavisi od toga da li se čovek identifikuje sa „peticom“ ili sa brojem „pet“. Ova apstraktna proporcija, duša, ne napušta telo: ona ga vari. Hodom, u toj evoluciji, za njom ostaju sasušene kože egzistencija iz kojih se izvlači kao zmija.

Teško nam je, možda, da shvatimo egipatsku dušu BA, jer da bi to učinili trebalo bi da prihvatimo iracionalnu mogućnost našeg izjednačenja sa „nepoznatim“ kao izvesnost. Mi koji smo navikli da se identifikujemo sa onim što vidimo pred sobom u ogledalu, treba da se identifikujemo sa uzrokom našeg bića koga treba da tražimo, provlačeći se za njim, kao kroz neki tunel, i kroz samu smrt.

Ako bismo se odjednom, u sred nekog razgovora, videli bez kože, u koncima mišića, organima, krvi koja se pokreće kao u

navijenoj igrački, u drhtajima creva koja piju naše sokove kao večno pokretne gliste, da bi nas njima hranile, same nesvesne toga, nešto bi se u nama prepalo od ovog nepoznatog ja, možda i zgrozilo, pa ma kako nas fiziologija inače interesovala.

Činjenica je da živimo u jednom velikom „Ja“ koje nas plaši. U ovom strahu mi se još smanjujemo. Krijemo se, kao glavom u pesak, od ovog skrivenog JA, ne želeći da se identifikujemo ni sa onim što se vidi pod rentgenom, a kamoli s onim što se ne može ni videti.

Medjutim ova prividna zaslepljenost kao i sam strah, posledice su jedne dublje vidovitosti: mi znamo da naša svest ne može biti podređena grčenju sluzi i organa, koji liče na u nama zakovana bića sa dna mora. Ovo saznanje nam je urodjeno i zato nas prividni dokaz o protivnom plaši. Ko je kome predak, mi sluzi, ili sluz nama? Ko je gospodar? Evo egipatskog objašnjenja:

Ovo veliko JA, koje nas plaši, nije samo grčenje organa i inercija jednog neuhvativog, sveuništavajućeg mehanizma prirode kao perpetumobile bez cilja. Ono što nas zaista plaši, nije nepoznato, već je to organizacija nepoznatog, mravinjak, u kome kao da se nalazimo pod nogama mrava. Mi osećamo dominaciju ovog „mravinjaka“ i identifikujući ga sa tim velikim JA, bežimo od njega, bežimo od sebe. U stvari, veliko JA je zakonodavac ovog neumitnog reda, gospodar grča, i vladar „mravinjaka“. U dubini nas, Ono koje vlada osnova je i naše samosvesti, zato nam je urodjeno osećanje dominacije, kojoj, medjutim, nismo vični: tu vlast treba odvojiti rušenjem brana, ogledala, prividnosti koje su za nas istina.

Ovaj put je dug, opasan, pun zamki i klopki, čudovišta mašte, straha, nemoći: Drugi svet i borba individue, sina Sunca RAa, koji peške prelazi put ploveće SUNČEVE BARKE, dok se, iskaljen u vatri ne ispentra na krmu te barke večnosti.

Simbolika inicijacije Egipta obraća se čoveku svih stupnjeva razvoja kao i mentalnih predispozicija. Kroz nauku, arhitekturu, matematiku, kroz priče, i kroz sintezu svega ovoga: figuraciju mita.

Ako bismo u radu našeg sopstvenog organizma videli red, srž reda sveg života koji uključuje i kamenje i erupcije sunca, onda bi u sopstvenoj utrobi osećali zakonitost kosmosa i time, umesto da se osećamo progutani od velikog JA, osećali bismo da smo mi progutali kosmos. U nama individualiziran, kosmos i mehanizam njegove neumitnosti kao da bi se smanjili u odnosu na nas. Na ovo nas upućuje simbolika egipatskih antropomorfnih hramova kosmosa u kojima su funkcije tela definisane geometriskim funkcijama geneze

kosmosa.²⁷ Ti organi, nervi, žlezde, kosti, katalizatori su porasta čiji smisao je prerastanje – posredništvom smrti – tela u duh. Kompleks egipatskih hramova osvetljava činjenicu da ono što izgleda najveći absurd: smrt kao ishod našeg porasta – jeste indikacija naše orijentacije.

Ova orijentacija je određena inicijacijom, kojom se ljudska psiha odgaja u pravcu preživljenja, a ne smrti: to jest, razvijajući vrednosti koje će omogućiti orijentaciju ka našoj identifikaciji sa onim što prežiljava. Umesto bežati od našeg skrivenog JA, znači tražiti ga. Naša individualnost u stvari nije umanjena već potvrđena našim organizmom, koji nosi pečat te individualnosti u svakoj ćeliji. Sve u nama kao da je izraz te individualnosti, koja nas odvaja od drugih, od nas samih – i koja nas u isto vreme samim tim čini samosvesnim bićima. Kako se udubimo u tu individualnost, tako počinjemo da tonemo, jer se ona pod nama širi, kao da se stapa sa baskrajem. Tako shvatamo da JA nije zaista samo to što vidimo u ogledalu, samo to što vidimo pod rentgenom. Ono kao da u svom centru ima neki nepresečeni pupak, dugi mračni hodnik neke snage koju ne možemo da definišemo.

Ovaj kanal snage u nama je naša veza sa suncem, duša – BA, izvor naše individualnosti, našeg mraka, naše svetlosti, naš vodič, naše najdublje JA.

Tako u moru energije, kao nerodjenog, duša nas hrani slično pupčanoj vrpici, izvornom snagom samog tog mora!

Ako dušu – Ba shvatimo ovako, biće nam pristupačan simbolizam „*Knjige mrtvih*“, kao i papirus „*Čoveka u razgovoru sa dušom*“ i nećemo dobiti zbrku pokušavajući da analiziramo rečenice. Razumećemo zašto čovek strahuje od presecanja te „vrpce“, koja će značiti beg duše. Biće to pobačaj „druge smrti“, naglašene u priči o neukome, gde se govori o ovoj smrti pre „rodjenja“.

Reinkarnacija i duša

Prihvaćena je ideja, koju su raširili arheolozi, da su Egipćani verovali u fizičko produženje života posle smrti, tj. da ista individua, probudivši se ponovo, nastavlja zagrobni život u kome jede, pije i uživa čak u bračnom životu – ideja koja bi sama po sebi bila dovoljna da im sugerira da promisle: kako su mogli biti sa svojim ženama posle smrti, kad ove nisu umirale s njima, i kakva su to deca proizilazila iz zagrobnih brakova?

Sami staroegipatski tekstovi ukazuju nam na mnogo apstraktnije shvatanje produženja života po smrti.²⁸

Postavimo zato, u okvirima ovog izlaganja samo osnovne linije koncepcije produženja života, kakvu su Egipćani izražavali svojim delom.

U ovom izlaganju upotrebili smo reč „reinkarnacija“ da bi lokalizovali jednu temu onim što je opštoj publici poznato – iako ne jasno. Reinkarnacija označava za nas ideju ponovnog radjanja. Ova privlačna ideja ne nalazi na mnogo odjeka kod inteligentnijeg sveta, što je razumljivo, jer se pod njom podrazumeva misao da se čovek, takav kakav je u jednom životu, ponovo radja i ponovo živi, što ne bi imalo mnogo verovatnoće. Treba napomenuti da je ideja ponavljanja egzistencije na zemlji, iako uključena, u izvesnom smislu, u razumevanje jednog šireg procesa oživljenja, sasvim nepopularna u egipatskim spisima.²⁹

Ideja reinkarnacije budi sobom verovanje da će „idući put“ biti moguće da budemo bolji i zato nam dozvoljava podvale pred samim sobom. Ideja jednog života daje nam u ruke drugi stav prema dizginima, ali često nas goni u pesimizam.

Kod Egipćana akcenat nije ni na mnogim, ni na jednom životu, već: životu, kao nećemu beskrajnom u koje korak po korak, urastamo. To su stepenice kojima je protkana njihova simbolika, plovidbe, hod ka ujedinjenju sebe sa samim sobom, kako nas uči kraj našeg papirusa. Život je besmrtnost. Biti živ znači „oživeti“. „Oživeo sam!“ klikće zato „novorodjeni“ u *Knjizi Mrtvih*³⁰. Aktivnost života je usmeravanje svoje energije ka stapanju sa svojim izvorom, sa dušom. Ukoliko se stopimo sa njom, besmrtni smo kao i ona. Jer nismo mi reinkarnirani, već duša.

Duša, ili proporcija naše individualne formacije, začinje novo telo, zato čovek u našem papirusu kaže: „Dušo, brate stvaranja moga naslednika!“ (što gramatičar prekraja, menjajući jedno slovo, u: dušo, brate moj, budi mi naslednik“). Stvaranje naslednika, sledeće reinkarnacije iste proporcionalne formacije je identifikovano sa dušom. Duša određuje telo za telom. Naše telo je njeno telo. Mi smo u tom telu naše duše „tudjinac“, čija svest je efekat te otudjenosti. Zato naš papirus i kaže: „Al me je zač'o u *tvom telu*, budim svest tudjinca“.

Mi umiremo, crpeći i trošeći iz tog tela energiju koju nam vodi duša. Gde upućujemo tu energiju, ka ličnom „uživanju“, ili porastu svesti – odrediće ishod. Ako tom energijom saizidamo most – preći ćemo preko nje u dimenziju duha; ako napravimo levak,

prosućemo kroz njega energiju i za njom istećićemo i sami u mrak.³¹

Postoji, dakle, po nagoveštavanju egipatskih spisa inicijacije, mogućnost za psihološku svest da preraste u dimenziju svesti kao energije kosmičkog stvaralaštva, i time, gubeći svoju individualnost, smrću da uništi smrt: postavši besmrtna apstraktna živa snaga. Konkretno, ako postavimo pitanje: šta, ako ne naša ličnost, preživljava smrt? Šta bi sugerirali egipćanski spisi kao odgovor? Deo naše svesti, koga nismo svesni.

Ovaj lakonski odgovor nije dovoljan, ali dopušta mnoge mogućnosti. Prvo, da reinkarnacija „ličnog individualnog bića“ nije ideja koja prožima spise Egipta. Drugo, da preživljavanje u smrti, kao izraz, predstavlja samo putokaz životne orijentacije izvan domena sumnje i pesimizma, iako ne daje rešenje činjenici da ćemo, avaj, sklopiti oči za navek.

Pogledajmo na scene zapomaganja, čupanja kose, plakanja za dragima kao oduške ovog prirodnog bola, iako, ritual sahrane, kao i misao kojom je označena, ukazuje na besmrtnost. „Telo zemlji, a duša nebu,“ kažu Egipćani, jer telo umire, kao što nestaje mehur od sapunice, iako ne nestaje sa njim i sapun. Naša psihološka svest, odraz ove privremenosti jedne formativne faze nekakvog „pranja“, kao mehur, nestaje – iako je deo sapuna i proizvod jednog „posla“, o kome nema pojma. Egipatska inicijacija je napor budjenja ove „sapunske“ svesti u mehuru, napor, koji po njihovom kazivanju neizbežno uradja plodom. Po našem uobičajenom shvatanju svest ne može postojati, ako čovek nje nije svestan, jer je ona u nama identifikovana sa našom ličnošću, dok je za Egipćane, kao i za indijsku filosofiju, ili druge istočne filosofije, ta psihološka svest individue samo most između nas i nama nepristupačne – ili bar prirodno nepristupačne – više forme svesti.

Ova viša forma svesti, u čijem radu nemamo svesnog udela, rukovodi ceo psiho-fizički aparat našeg bića, čija je samosvest međutim izdignuta kao glava zmije, uznemirene i spremne na beg. U pripitomljavanju ove „zmije“, u njenom dresiranju, vidimo koren prakse i tolikih priča o fakirima i kobraima, koje su dobile nezavisne vrednosti od ove inicijacije, iako predstavljaju nešto i od izvorne vrednosti. „O, lutajuća zmijo, ori zemlju!“ – nalazimo u *Tekstovima Piramida*,³² u kojima, kao što ćemo videti kasnije u izlaganju, „oranje“ ima takodje simbolični karakter i predstavlja u stvari „oranje srca“³³ ili trud jogi – ujedinjenja sa dušom. (Napomenimo takodje da prevodilac *Tekstova Piramida*, Folkner, dodaje

na ovu rečenicu, da bi je osvetlio: „da bi napravila rupu u zemlji i pobešla?“)

Ujedinjenje psihološke svesti sa ovom višom formom svesti, predstavlja samo po sebi formaciju „jezgra“ besmrtnosti. O ovome jezgru biće posebno govora docnije. Napomenimo za sada samo da je porast ovog jezgra porast ka rodjenju u dan ili besmrtnosti. Ovaj porast baziran je na orijentaciji naše identifikacije sa svojim nepoznatim „JA“ duše. Ta identifikacija je utapanje, ali u kome se ne davi, već ostvaruje, kako to kaže naš papirus, „svevišnje za svetle hramove“.

Ovo skriveno „JA“ naše duše, *Onaj Sakriveni* našeg papirusa, kome nas vodi duša kao hranilac i životodavac, i s kojim treba da se identifikujemo, apstrakcija je: sama energija, i dušom lokalizovano „RA“, sunce.

RA i KHEPERU

Ra je sunce, izvor svih BA-a duša. On je BA svih Baa ili duša svih duša. Kao što je svaka duša kanal RA-a, tako je i RA kanal „AMONA“ bez imena, bez kvalifikacija. RA je generativni vid, afirmacija kosmičke energije, koja se sama stvara.

Ova kosmička energija u interpretaciji Egipćana bila je izjednačena sa kosmičkom svešću. Kosmička svest je ono sa čime se čovek kroz revoluciju izjednačava. Jogi-tekstovi ga nazivaju „čista svest“³⁴. Ovaj izvor svesti za Egipćane ima funkciju semena. On daje impuls prirodnim transformacijama: KHEPERU. *

U čoveku, RA je specifikacijom duše BA, skrivena srž bića, „nadsvest“, pravi vodič života ovog bića koje ga ne poznaje.

U celom ovom izlaganju uvek dolazimo do istih tvrdjenja, ali to nije toliko ponavljanje koliko prirodni efekat tumačenja jedne ce-line koja neprestano sama sebe otkriva. Sa koga god kraja počnemo, srešćemo ovo skriveno JA, srž, seme i dramatično rastavljanje i ujedinjenje uzroka i posledice, čije uloge se u tom procesu obrću: roditelj začinja potomka, koji ga afirmiše, „diže na noge“, efekat razvija u sebi seme svog sopstvenog uzroka, postajući tako „majka“ svoga oca, koji raste kao „sin“.

„Vladar je učitelj mudrosti u majke, koja mu imena ne poznaje“, kažu zato *Tekstovi Piramida*.³⁵ Učeći nas sopstvenoj besmrtnosti, Egipćani nam, u stvari, samo ukazuju na prepoznavanje smisla sintezom, u masi poznatih stvari. Oni nas ne uče – kao što to mnogi egiptolozi predstavljaju, pretvarajući svoje želje

u zaključke – da smo večiti kao neka jabuka, koja bi magijom ostala sveža za uvek. Oni nas uče, kako da nadjemo, pretvarajući svoj um u delo, početni konac ove večnosti, koja nas njime upliće u tkanje čovečjeg bića.

Kao što raspoznavanje pretvara zvezdani haos u besprekorni red konstelacija i nalazi cikluse kretanja koja su predvidljiva, negirajući time uslovljenost vremenom i prostorom kao bit našeg uma, tako raspoznavanje pretvara i haos bića u harmoničnu celinu. Mi svi znamo da je nebeski svod sa svojim sazveddijima „večan“ a da mi to nismo. Ovo znamo, jer sebe odvajamo kao posmatrača od tog neba.³⁶

Egipćani, u stvari, ne tvrde ništa drugo. Oni samo ukazuju na mogućnost pretapanja jednog u drugo. U tom cilju inicijacija Egipta, analizom a zatim sintezom, pretače ovo nebo u zemlju i zemlju u nebo, kao iz suda u sud. „Ono što je gore jeste kao ono što je dole“.³⁷

Ono što ne umire u evoluciji, od besvesnih elemenata do čoveka, to je stvaralačka energija – RA. Kao nevidljiva i neopipljiva veza koja spaja stupnjeve evolucije, ova misleća sila prirode, postaje realnost u čovečijoj svesti: čovek je proces afirmacije RA-a. Čovek jeste RA, koji još nije sebe prepoznao. On živi, hoda, potčinjen automatizmu prirode, umire, radja se, učauren svim ovim omotima, zavojima, oklopima, čaurama: on je mumija. Slično učaurenom insektu, koji se sam zazidava da bi se pretvorio u leptira svest se sama stvara. Ona je TUM (Atum – Adam) egipatskog mita, koji se sam stvara u okeanu energije, čija je on srž. Ona je grč koji sam sebe „zgušnjava“, neizbežnost koja se, skupljajući se tako, uništava, vari, nadima, izbija i skupljajući ponovo grči. U osnovnom stremljenju bića ujedinjuju se sva „božanstva“ (NETERU) Egipta, svi su jedno biće. Ovoj jednini vodi analiza svakog principa (NETER). Oni su svi vidovi iste energije AMON, čije stremljenje je RA.

Ideja identifikacije apstraktnog sa konkretnim tako je potpuna u Egiptu, da za Egipćane RA na znači ime, kao za nas, izolovan pojam, već reč koja može da ima i najobičnije značenje: usta. Ovu ideju mogli bi da dočaramo obrnutim putem, ne nazivajući apstraktnu snagu konkretnim imenima, – kao Egipćani (što skandalizira „egiptologe“: oni se zgražaju sirovosti koja pominje u religioznim tekstovima, na primer, „masturbaciju“³⁸! kao sredstvo samostvaralaštva) – već nazivajući konkretne stvari apstraktnim imenom. Tako bi na primer *Stremljenje* apstraktni pojam, karakterisalo

ljudske aktivnosti, delove tela i šire pojmove koji uključuju orijentaciju energije: pokret ka nečemu.

Ipak, treba priznati, bilo bi nam teško da našim apstraktnim rečima uokvirimo toliko životnih izraza, kao što to čine subtilno izabrani ali obični pojmovi kao: noga, ruka, pokret, životinja ili biljka, koji su nepromenljivi!

Tako je RA izvor (usta) stvaralaštva (reči) u nebu, na zemlji i u nama: isti izvor.

Za čoveka naše moderne civilizacije, koji je navikao da živi u domenu opipljivog, teško je možda, prihvatiti, postojanje „nadsvesti“, ovog individualiziranog RA-a, skrivenog i paralelnog sa našom svešću.

Medjutim radi se tu ponajviše o navikama i terminologiji. Dodir sa egipatskom mišlju dočarava u nama realnost, posle manjeg ili većeg otpora, jer ona je bazirana na realnosti.

Mi prihvatamo podsvest, jer je ona u našem shvatanju nešto nama inferiorno. Za nas je ta reč kao neki džak, u koji trpamo sve što ne razumemo, mutne nagone, nama neslične misli, životinjske apetite i strah. Na taj način nama se čini iako osećamo snagu te podsvesti, da smo ipak mi njen gospodar, jer je ona naš džak. Kada je reč o mnogo nerazumljivijem pojmu „nadsvesti“, reakcija je drukčija. To je razumljivo. Kako se može, bez pripreme, prihvatiti suočenje sa nečim živim u našem „potiljku“, što nismo „mi“? Ideja nadsvesti nije ni popularna, ni jasna. Iako je ona definisana od davnina u indijskoj jogi – literaturi, kao i drugim istočnim filozofijama ove prirode, s obzirom da je na zapadnoj strani mali broj upućen u to, većina čitalaca ostavljena je izboru između crkve, nauke ili novina, a kada je reč o problemima svesti – i uticaju psihijatra i vračare. Medjutim nijedan od ovih izvora saznanja ne može da zadovolji uznemirenog, probudjenog čoveka današnjice, kome treba principijelno vodjstvo,³⁹ ali koga jedino lična potraga „za dušom“, kako to kaže Jung, može da dovede do duhovnog progressa. Prevodiocu se čini da je egipatska inicijacija sredstvo koje pruža ove mogućnosti: ono ne daje nikakve dogmatične limitacije, već samo evocira, upućuje, vodi nas kao gladne što bolje vodi miris kuvanog jela, nego knjiga recepata.

Ovo vodjstvo ne otkriva nam ništa „novo“, već samo menja u nama koncepcije istih stvari i preuredjuje činjenice, stvarajući novu celinu. Zar ovo nije i put prirode, koja menja elemente reformovanjem molekula? Od truleži ona tako stvara nova bića.

U našem „normalnom“ stanju svesti mi rasudjujemo, sledstveno našem senzorijskom iskustvu. Medjutim, evolucija nas polako osposobljava da se oslobadjamo ove zavisnosti: zapaženjem zakona, po kojima se senzorijski svet ponaša, mi počinjemo da stvaramo – ili bolje otkrivamo, svet apstraktnih vrednosti iza fizičkog sveta. Na ovome je zasnovana nauka. Postepeno, zapažanje reda u prirodi i stvaralaštvu počinje da nas približava ovom redu. Što više razvijamo ovu sposobnost apstraktnog poimanja, udaljujemo se od inertne materije, koja nas okružava, u poslušnosti zakonima. „Radjamo se u dan.“

Za Egipćane, ta zakonitost, koja sama sebe stvara i održava, uključuje sve prirodne zakone koji su njeni vidovi. Kao emanacija kozmičke energije, ona je simbolizovana suncem RA.

Osnovna razlika između orijentacije koju sugeriraju Egipćani, i dezorijentacije, koju još uvek nije uspela da pobedi moderna nauka, nalazi se u stupnju razvoja ove sposobnosti apstraktnog poimanja: energija je osvetljena ne samo kao izvor: Ra, već i zakonodavac, seme: AMON.

AMON — RA

Često se mogu videti ljudi, prolazeći egipatsku galeriju u Britanskom Muzeju, kako zastaju pred velikim ovnom, na čije se grudi naslanja mali ljudski lik. AMON—RA — figuracija je od kamena, koji je živa mudrost. Posetioci muzeja posmatraju ovo delo kao skulpturu, ali ako bi ovi posetioci bili upoznati sa glavnim linijama inicijacije egipatske mitologije, bilo bi na njih preneseno mnogo više od te realnosti i samim tim, bili obogaćeni.

AMON je ono što je iza granica svesti, ono, kako bi to Jung nazvao, „krajnje, prvo i poslednje“. ⁴⁰AMON je: „SAKRIVENI“ On je izvor energije, pojam apstraktnog zakonodavca i uzroka emanacije — Ra. On je nevidljiva realnost, i srž vatre u vodi, proleća u goloj grani, on je zapaljivost kao uslov plamena, „iskra u kamenu“ i uzrok „udara“, „bez koga bi u kam očajala“. *Amon* je, kako stoji urezano u Hramu Luksora: „seme i materica svih stvari“. Iracionalno jedinstvo mnozine, kroz koju se manifestuje i koja nastaje iz koagulacije, čija ja on srž. „Ti sam sebe zgušnjavaš u težinu“, kaže se u istoj litaniji Luksora. AMON je ono što se pokazuje kao RA. Kada se figuracijama pretstavlja AMON, to ne znači da ga ove figuracije direktno izražavaju, već da one naznačuju njegove attribute u odnosu na svet. Tako dvojno pero na glavi AMONA označava

apstraktno dvojstvo, iz koga se radja „treći“ (začetak sveta), dvojstvo koje je jednina. Kada ga vidimo u obliku ovna on označava *čelo* svih stvari, oca, svest i zakon: ljudski lik RA u njegovom naručju je ostvarenje tog „semena“. Vladar, sin (potseća nas na hrišćanski mit), samosvest, koja uobličava jezgro ovog ogromnog roditelja.

AMON nije monoteistički Bog. Egipatska religija izazivala je oduvek žučne diskusije i dok su je jedni smatrali monoteističkom, drugi su je smatrali panteističkom, henoteističkom, i sve ove diskusije potkrepljivale su se citatima. Medjutim ove rasprave deluju kao svadje. Postoji veliki broj velikih egiptologa koji su, bez obzira na ovu kategorizaciju, uvidjali i izražavali svoje razumevanje uzvišene suštine ove religioznosti.⁴¹ Svaki od njih ima u po nečemu pravo. Amon nije jedini bog, već zakon jednine, jedinstvo. On je energija, on je inteligencija, i svest, i život, i biće, i nebiće. Zato nema jedno već beskraj imena. Njegova specifikacija su principi. Nikakva sistematizacija⁴² ne može da ograniči AMONA čije ime ukazuje na skrivenost. On je „SAKRIVENI“.

AMON pomera granicu svesti u proporciji sa njenim širenjem. Od uskog potoka naše ličnosti pretvara nas u more u koje, hteli ne hteli, treba da se utopimo. U nama AMON se manifestuje kao biće naše nadsvesti, RA. Naglasimo — Zapadni religiozni termini su delo post-egipatske istorije.⁴³

Bilo je već reči o značenju izraza *NETER* kao i o tome kako je klasična egiptologija zadržala, iako opšte priznat kao netačan, termin „Bog“ *NETERI* označeni su u delu Lubiča kao principi: funkcionalni principi prirode. Kao takvi oni su činoci AMONA — energije, koja im je suština i čija su orijentacija. Cela mreža *NETERA* prirodnih snaga koje ostvaruju zakone *NETER NETERU*, ili „Principa svih principa“ — AMONA, daju nam sliku jedinstva drveta čiji je svaki delić seme: koje ga određuje. Seme je RA kao svetlost, Seme je „ŠU“, kao vatra, seme je „GEB“, kao zemlja, seme je „NUT“ kao nebo, i „TEFNUT“ kao voda. U semenu dva pola, pozitivni i negativni, kao muško i žensko, ujedinjeni su: ne samo vatra je seme, već i voda kao semenska funkcija hraniteljstva ploda koji se začeo semenom u semenu.⁴⁴

MAAT

Kako smo već napomenuli, kao što ne zapovedamo našim bubrezima ili jetri koja nas održava u životu, tako smo odvojeni i

od naše nadsvesti koja nas vodi, i prepoznavanjem koje postizemo besmrtnost jer se identifikujemo sa apstrakcijom svesti.

Medjutim ne može se iz ovog izvesti zaključak da je „cilj“ života postati besmrtn, jer ideja cilja strana je traženju istine koja nema drugog cilja do sebe same.

Ova istina koje je sama „sebi“⁴⁴ cilj, je MAAT: ona je zakon.

Kao što smo napomenuli u predgovoru, *MAAT* je poluga ravnoteže: istina – u smislu sile. Uspostaviti ravnotežu između nas i kosmosa, uvidjanjem naše kosmičke suštine, znači ostvariti svoju MAAT. Ovako shvaćena istina lišena je naše ideje nekog izbora i cilja, jer ona postavlja ovu polugu kao sudiju i merilo kojim se određuje nagrada ne kao cilj već kao posledica. Postići besmrtnost je posledica naše žudnje za MAAT. Ono što se protivi ovoj žudnji je otpor, inercija, težina „srca“ koje u merenju sa perom MAAT ne stvara ravnotežu i osuđuje nas na smrt.

Naša nadsvest, sklupčana negde u besprostornom čošku neke žlezde, kao neobuzdano proleće, sklupčano u goloj grani, budi u nama žudnju za MAAT. U sagledavanju svoje biti, ne kao grane, ne čak ni kao tog bujnog proleća sklupčanog u njoj, već onoga što alternira: taj naizmenični nastanak lista i njegovo sušenje, čovek nalazi svoj smisao – MAAT.

Najčešće sretani simbol MAAT su srp i pero.

Srp je vezan, po indikaciji papirusa E. Smita,⁴⁵ sa podelom mozga na dve hemisfere: jednu motornu i drugu perceptivnu.

Pero vezuje MAAT za princip ŠU koji je označen istim perom. Kako ćemo videti kasnije, ŠU, vatra-pneuma, „bog“ koji deli nebo od zemlje simbol je podele.

MAAT je jedinstvo podele. Ono što deli, svojim graničnim stranama – to spaja. MAAT spaja um (percepcije) i delo (motorna polutka mozga). Ona je simbol istine.

MAAT je najviši princip Starog Egipta. Egipćani kažu za nekog ko govori istinu i pobija sve laži: njegova reč je „MAAT“, dajući time ovoj reči moć, a ne samo verodostojnost. Glagol MAA znači videti. Onaj koji sledi MAAT, veliki je na zemlji, kažu Egipćani. MAAT je mudrost, ali mudrost kao nepobediva moć – SRP.

Ona je oštrica istine.

Simbolika u vezi MAAT neiscrpna je i koliko zanimljiva, toliko i poučna. Tako scene merenja duše koje se odigravaju oko vage čiji je gospodar MAAT, pružaju mogućnost mnogostranog tumačenja.

Kada naša svest počne da otkriva sebi stranu živu silu u sebi, pa ma kako to ispočetka bila leteća misao: „šta me je nateralo da to

učinim?“ ili „Kao da je znao šta ga tamo čeka“ – ona začinje svoj odnos prema ovoj sili. u nama, svojim mentalnim predispozicijama, koje mogu da je gone u beg, ili u traganje za njom. U našem stavu prema ovom iracionalnom saznanju nalazi se izvor naše unutarnje dramatike, koju su Egipćani izražavali vagom. Ravnoteža ove vage, određena je sa dva tega: s jedne strane je srce, sa druge pero (MAAT). Što je srce bliže istini, to je ravnoteža potpunija. U neuravnoteženosti, udaljava se od MAAT. U vibraciji ove poluge odražava se pravac svakog pokreta ka ili od MAAT a odraz je naše mentalno stanje, kao presuda. Beg, mržnja ili pobuna iz straha donose lanac mentalnih neuravnoteženosti čak i ako je ishod ovih pozitivan u smislu nekog fizičkog dobitka. S druge strane, često čujemo da ljudi koji trpe nedaće ili progonstvo, i pored tuge ili iscrpljenosti, često poseduju moralnu uravnoteženost i čak ohrabruju druge.

Izgleda medjutim kao da na putu ka uravnoteženosti, koju donosi mudrost, obično prethodi neuravnoteženost. Naviknuta da se smatra jedinim gospodarem, naša svest se buni i u toj pobuni, u poremećaju ravnoteže, oseća kao da je nešto ništi iz samog centra, kao što to čovek u našem papirusu kaže. Ova pobuna individualizma protiv slušanja glasa istine, mesto da je sama proizvoljno određuje može da dovede do filozofskog samoubistva kao izbora. Iskusišvi poništavanje samoga sebe, slično smrti, čovek bira smrt i time daje sebi poslednju satisfakciju, da ne bude na nju primoran. U mnogome, naš papirus tretira ovu krizu neuravnoteženosti najvećeg obima, koja često prethodi smirivanju, pošto je iscrpela svoj prostor pobune.

Čovek otvara uvo istini: ono protiv čega se bori, inteligencijom, jeste medjutim sam njen izvor i ušće: MAAT.

Simbolika kojom se izražava pojam MAAT nudi rešenje ovog sukoba: ono što razdvaja jedino je sredstvo ujedinjenja: inteligencija.

Služeći se sposobnošću apstrakcije, kao preimućtvom čoveka nad prirodom i životinjama, Egipat nam ukazuje na apstraktnu zakonitost celog sklopa života kosmosa i nas samih.

Umesto da gine sa smrtnom inteligencijom čovek stoji pred izborom „*Radjanja u dan'*“ ove zakonitosti koja je seme, laganom konvezrijom podvojenosti (egoizma) u nadsvest: Ovo obećanje ne možemo kontrolisati racionalno, ali kako tvrde Egipćani, eksperimentacija pretapanja u *RA* je otvorena svima.

PTAH

Govorili smo o evoluciji, o identifikaciji sa RA-om i spomenuli smo konverziju – na kojoj ćemo se sada zadržati kao na skupnom pojmu. Spomenućemo stoga elemenat koji vodi ovu konverziju, kao snagu materializacije.

PTAH je pretstavljen u mumificiranoj formi, „zavezan“, iako je to jedan od najmoćnijih *NETERA* (bogova) Egipta. On je onaj koji daje formu svakoj nastaloj stvari, energija kao vatra stvaralačkog uobličavanja, „skulptor sveta“. Njegovo se ime piše slovima P T H.

Primitimo ovo: obrnuti red slova: H T P, kao reč, znači: preobraženje (mir, sreća).⁴⁶

Značenje ove igre reči dato nam je u imenu *PTAHOTEP* – imenu mudrosti koja je preobraženje *PTAHA* u *PTAHOTEP*. Ovo ime jeste ime velikog egipatskog mudraca čiji spisi nose naziv: *Mudrost Ptahotepa*.⁴⁷

Pojmom preobraćanja *PTAHA* u *PTAHOTEP*, označena je ideja konverzije materije u svest – ili svesti u mudrost. Kao što smo već naglasili, u celom egipatskom stvaralaštvu nalazimo stalnim ponavljanjem izraženom ideju hoda, koji je sama evolucija. Taj motiv, slično ritmičkom udaru koji se ponavlja, ucrtava se u našu svest. Tema koja se prepliće kroz ovaj ritam koraka jeste konverzija, kao materijalizacija hoda. Ova tema, u mnogim varijacijama, slično alternaciji altova i tenora, soprana i basa, kao u nekom rekvijemu prirode, kroz hor, dovodi ujedinjenje izvornih snaga u žudnji za onim sveprožimajućim zvukom istine, u kome se izjednačava početak, podela i celina: kao izjednačenje sa *RA-om* kome se ideja cilja gubi u koncepciji rezultata. U mnogome, možemo osetiti mitologiju Egipta kao muziku bića, jer je razvoj, preplitanje i urastanje u celinu ista ona harmonična suština života u čijem otkrivanju, direktnim izrazom zvučne vibracije, leži moć velikih kompozicija muzike.

Zakoni harmonije su nepromenljivi i egipatsko predanje, koje nas uči kako da ih poznamo, učenje je koje ne može da zastari.⁴⁸

PTAH je moć konverzije, moć koja nastupa činjenicom deobe: ona je odraz onoga što je prouzrokovalo deobu: zato često srećemo atribut *AMONA* i *PTAHA* identične jedne drugima. *AMON*, (nazvan *KNUM*)⁴⁹ od gline vaja ljude, vaja veliko „jaje“ sveta a isto tako i *PTAH* vaja „jaje sveta“. Ali dok je *AMON* nepojmljivi uzrok sveta izvan postojanja, kao neka statična srž – seme, izvan manifestacije energije – *PTAH*⁵⁰ je srž procesa manifestacije energije.

Vatra *PTAH* označava „zarobljenu“ (vezanu kao mumija) energiju, podelom „palu“ u materiju u kojoj, posedujući lucifersku snagu oslobadjanja, kroz konverziju, prouzrokuje cepanje i formira novo raščenje. *PTAH*, mumificiran u semenu, kao da razbija lance naponom u raspuklom, nabubrelom semenu, iz truleži i inercije smrti izdiže, isto tako snažnim naponom, u novoj formaciji, sklupčanog samog sebe.⁵¹

PTAH, sa dna podiže talog u mehur, koji se rasprskava i polako raste u planinu – vulkan svetlosti. On je „zgunutost“ *Amona* iz koje, kao otpuštanjem federa, izrasta *Amon*: *RA*. Kad zamislimo delo čoveka, delo Keplera na primer, ili Njutna, i s druge strane hromozom iz koga je sve to nastalo, zar nam to ne daje ideju o snazi ove kompresovane stvaralečke sile? Kada slušamo rekvijem Mozarta, zar nam to ne daje ideju o njenoj bezgraničnosti?

Ovi divovi zemlje kao da su neko uveličavajuće staklo za naš um. Oni nam ukazuju na ono što se golim okom ne vidi: ako mi, obični ljudi, možemo da osetimo veličinu Mozarta ili Baha, ili bilo kog genija, znači veličina je sklupčana i u nama. Ta zakovana veličina, nepomična u većini slučajeva, taj vulkan koji se ne propipa iz svakog brega, *PTAH*, u svemu je što postoji, živ je, nemušt, nema svesti ali vibracijom odgovara iz te dubine⁵²: zato čovečije biće može da shvati i prepozna više nego što zna.

Mogli bismo reći da ono što mi nazivamo materija, u svom najdubljem značenju jeste *PTAH*, koga Budž kvalifikuje kao „boga interne materije zemlje“⁵³ koji je u isto vreme snaga uništenja i formiranja te materije. Za nas materija označava nešto inertno i prema tome mrtvo, ali što više znamo o toj materiji, sve jasnije vidimo da ona ustvari nije mrtva. Ona je energija, zgusnuta na izvestan način. Taj izvestan način nije slučajnost, već proporcija. Tako neuhvatljiva, bezimena energija, zgusnuta (zarobljena) proporcijom, postaje materija. Dalje, ta materija, koju mi vidimo kao mrtvu, hemiskim afinitetima privlačnosti i odbojnosti, živi: „bira“ (prvi izraz svesti), „jede“ i „vari“, asimilacijom pretvara sebe u druge forme materije. Iz osnovnih elementarnih proporcija, kao na primer, hidrogen, koje poseduju moć izbora afinitetom, spajanja sa drugim elementima, nastaje lagano organska materija, život, čovek u nekom kao makazama ispresecanom lancu u kome su nedostajuće karike smrt (to jest „nebiće“: npr. ne nalazimo prelaznih formi između majmuna i čoveka)⁵⁴. Snagom proporcije semena života energija se grupiše i razjedinjuje, raspada i reformira naizmenično se manifestujući kao „nešto“ i „ništa“. Život i smrt. Nigde

ne postoje jasne granice, sve se utapa jedno u drugo i sve prožima, hrani, sačinjava i vodi ista sila, energija. Ova energija nije samosvesna. Evolucija, međutim koju ona sprovodi, delo je inteligencije. Tako smo upućeni da shvatimo energiju kao silu inteligencije, svest – ali bez samosvesti: koja je međutim njeno delo, čovek, i koja samim tim pretstavlja njenu srž.

Na kraju, poslužimo se, kao demonstracijom, nečim o čemu se sve više zna ili bar sve više govori: nuklearnom energijom. Šta je ova atomom zarobljena snaga, koja sebi nema ravne? Proporcija atomske formacije drži obuzdanu, zarobljenu svu tu silu. *Red*, znači, drži je kompresovanu, kao pogon evolucije ovog reda.

Nasilnim razbijanjem atoma nauka oslobadja ovu energiju čija kohezija, ili „duša“ je „odbegla“. Lanac konverzije je prekinut, i život ovog atoma završava se u eksploziji. Tako, umesto da evoluiru i kroz transformacije konvertira energiju u život, sledeći svoju prirodnu evoluciju, ova oslobodjena energija, sledstveno ideji osloboditelja, može da prouzrokuje uništenje ili neki mehanički pogon mašine. Time čovek upotrebljava „vatra“ kao gorivo, iako je ova vatra požar.

Ovde dodirujemo tugaljive pojmove „dobra“ i „zla“.

Vatra požara! Plamen koji greje! Atomska eksplozija.

Nuklearni pogon. „Zlo“ se ne može iskoreniti jer je ono snaga korena: može se obuzdati, harmonijom. Ekstrem ekspanzije, gubitak kontrole, kao rak, uslovljava raspad. Ono što nije pod vodjstvom harmonije množenje bez reda, ako nadjača ostale sile, prouzrokuje smrt. Plamen koji nas greje isti je kao plamen koji nas sagara: *opredeljenje* mu je različito.

Inicijacija Egipta skoncentrisana je na ovom opredeljenju. Ona se ističe načinom na koji je komponovan – sam skelet mitološkog zbivanja i srž principa (bogova), kao i „igrom reči“ ili igrom slova. Tako imamo PTH i HTP. *HOTEPE* je preobražaj, iskazan obrtanjem reda slova.

Ovaj preobražaj je konvezija materije u svest, i uključuje tragiku mutacije svesti kao zaključnu fazu. Zato *PtAH* ima mnogo imena, od kojih svako ukazuje na orijentaciju jedne faze. On je: „Novorodjenče koje se radja dnevno“, „Starac koji prolazi večnost“, „Gospodar skrivenog prestola, skriven je skriven“. On je „vatreni bik“⁵⁵ ali on je i sama smrtnost: „Ogromni koji otrže dušu i odnosi je, koji jede sica i hrani se trulenjem, čuvar mraka“.⁵⁶ On je „vajar sveta“, ali i „egzaltirani bez svoje snage“, i „Nepomični, koji se kreće preko svih vidova“.⁵⁷ Kao *PTAH TATENEN* on ozna-

čava dve energije u zemlji: vatru – oca i vodu – majku, dve sile koje se ukrštaju i zato iz njega proističe lanac „bogova“ i „bo-ginja“, principa materijalizacije kosmosa i prirode. U himni *TATENENU* kaže se:⁵⁸

„Moć ti je data nad zemljom kao i nad onim što je u njoj nepokretno i ti si to sazeo! . . . Vetrovi ti huje iz nozdrva a nebesna voda kulja iz ustiju. Iz ledja ti sipi sirovina bića! Kada se odmaraš nadolazi tama. Kad otvoriš dva ti oka iz njih svetlost struji u zracima!“

PTAH je *RA*, svijen u samoga sebe kao zmija, zemlja, seme u prostoru, otac života i srž materije: krug. Unutar ovog kruga ve-ćite spirale radjaju se ciklusi naizmeničnog života i smrti.

PTAH je *TATENEN*, *TUM* u porastu. Dok je *TUM* afirmacija kozmičkog bića, *TATENEN* je afirmacija života kroz materiju. Oni su oba *RA*: afirmacija.

Ovde dodirujemo najznačajniji momenat egipatske mitologije, stvaranje. Na njemu ćemo se zadržati.

Egipatski mit stvaranja je sledeći: U kozmičkom okeanu *NN (NUN) TM (TUM)* sam sebe začinje „udom u šaci čineći radost u sebi“⁵⁹. On se izdiže kao prvo brdo i istim načinom začinje bli-zance „ŠU“ i „TEFNUT“. U nekim tekstovima čitamo da oni nastaju iz njegove pljuvačke.⁶⁰ U svakom slučaju oni su emanacija *TUMA*. Iz ovog prvog para proizilazi nebo i zemlja, a iz ovih pet osnovnih stvaralačkih principa *Oziris* i *Izis*, *Set* i *Neftis* i *Horus*. *Oziris* i *Izis* stoje za život. *Sef* i *Neftis* za smrt *Horus* je vaskrsenje. Iz ovih devet prvih principa nastaje kosmos, i priroda. Ovo nastajanje prirode kao geneze i njeni principi sačinjavaju drugo poglavlje mitologije. Prvo poglavlje završava se nastankom devet principa iz *Tuma*.

PTAH počinje sa ovim drugim poglavljem u kome on preuzima ulogu *TUMA*. U vezi principa samostvaralaštva, simbolizmom koji nije pristupačan egiptolozima koji su, većinom, odgajeni u religioznom duhu, napomenimo: Moderna nauka bliža je svatanju ovog simbolizma samoaktivnosti materije, izraz energije koja je u njoj zarobljena. Iz dodira sa nuklearnom energijom – i pored rizika uništenja, čovek izvlači iskustvo koje bi teško drukčije stekao: stavlja se lice u lice sa odnosom materije i energije koji kao da izražava jedinstvo samostvaralaštva: iz materije dobijamo energiju, ali ova energija očigledno stvara materiju.

Konverzija – osnovni princip svemira

Mnoge mitološke teme postaju jasne ako shvatimo bazične principe filosofije, na kojima počiva konstrukcija egipatskog mita, i čije vidove predstavljaju svi njegovi ogranci. Sažimanje mita prepričavanjem, međutim, prevodilac je, zbog mnoštva nepoznatih reči, smatrao manje preglednim od sažimanja bazičnih ideja. Zato je ovde dat prikaz osnovnih linija ovih ideja, praćen indikacijama izvorne literature. Lišavanje ove misli egiptološkog ruha ima za cilj da joj time pruži nezavisnost od stručne specifikacije.

Kao što smo već nagovestili, teme kojima se bavi umetnost i misao koju izražava stvaralaštvo Egipta vezani su za mutaciju. Ovu mutaciju već smo okarakterisali kao životnu funkciju smrti i vezali je za „hod“ kojim se simbolično izražava evolucija čoveka čiji smer i rezultat je „izjednačenje sa RA-om“.

Pojam konverzije vezuje sve ove teme.

„Konverzija“ je reč koja izražava genezu života kao potencijal statične izvorne energije. Ovaj potencijal manifestuje srz statike: celinu, čiji je on raščlanjeni zakon.

Mitološka inicijacija Egipta neprekidno upozorava na ovu skriveni bit konverzije i njome tumači i život i smrt.

Da bi se jedna energija konvertirala, tj. pretvorila u drugu, potrebno je da se nukleus raspadne i reformira. Ovde nalazimo tri osnovna mitološka momenta: iz ničega (jedno) nastaje nešto (drugo):

1. Stvaranje, rođenje, život – kao posledica
2. Raspadanja, podele, smrti – koja uslovljava
3. Reformaciju, sažimanje, novo rođenje.

Uzajamna ciklična uslovnost ovog događanja je totalna i neizbežna, sredstva su identična i mogu se izraziti kao alternacija (disanje) grčenja i opuštanja, koje dovodi do koagulacije i ekspanzije onog što je zgrčeno koagulacijom.

Zato je razumljivo da su svi principi života i prirode (tzv. „bogovi“) izukršteni, kao kanali jednog istog toka energije, koji usmerava ovu energiju u jednom ili drugom pravcu ali mogu, kao prstom po mapi, da se dovedu do zajedničkog izvora u koji se slivaju.

Ako se prouči mit prvog stvaranja ili „kreacije“ mit prvog brda (TM koje čitamo *TUM* ili *TEM*, odakle Atum ili Adam) u okeanu kozmičke energije (NN – *NUN*), kao i identifikacija u tekstovima svih stvaralačkih principa („bogova“) sa tim prvim Adamom –

brdom *TUM*, koji je antropomorfizacija *KOAGULACIJE* okeana energije, i time *VATRA*, kao suština *VODE*, čije ime je *ZEMLJA!* – shvatićemo da je evolucija u ovoj misli isto što i konverzija, a da je porast isto što i podela.

Ova podela, od množenja delenjem (umanjivanjem) celine, sprovodi se u stvaralaštvu kao neki princip „izvlačenja“ srzi, prečišćavanja – da bi se dobila esencija, ili zlato.

Princip konverzije izložen kroz tri mitološke revelacije

1. U „ničemu“, bezvazdušnom prostoru, kao u okeanu ogromnosti, srž te „ogromnosti“ sažima se: kompresijom ostvaruje se napon, energija. Ova kompresovana energija je zapremina, koja stvara definiciju prostora u kome jeste. Tako dobijamo „ništa“ izraženo „nečim“, ili afirmaciju Jednine deobom, ali koja je i negacija ove Jednine. Zato *TUM* označava ime prve afirmacije i takodje negaciju. *TM*, u staroegipatskom, stavljeno ipsisred reči, negira ovu reč kao: „ne“, iako *TM* „jeste ime prvog boga“.

Prostor je ogroman, zapremina ograničena. Ali u ograničenju je kompresija te ogromnosti koja, suočena sama sobom vrši pritisak na svoje vlastite granice. U ovom naponu raste temperatura, dolazi do hemiskih reakcija i začinjanja novih zapremina. Nastaje lanac ekspanzije ove početne zapremine koja, sama delo podele (sažimajuće prirode), određuje zakonitost svoje ekspanzije (potomstva) istom proporcijom podele kao vodećom silom. Setimo se: ova sila podele je proporcija afirmacije Jednine, to jest, ova sila je sila Jednine.

Lanac ekspanzije razmnožavanjem je deoba početne zgusnute zapremine: u raspadanju njene konverzije začinju se nove ćelije. U vezi ovog prvog razmnožavanja dat je osnovni ciklus (devet principa) „*Velike Devetice*“.

2. Dok u tom prvom momentu imamo konverziju „ogromnosti“ u zapreminu, i time ograničenje, u drugom momentu imamo konverziju zapremine u množinu, ili oslobodjenje. Težnja ove kompresovane energije da izrazi svoju bit „ogromnosti“ kroz genezu: daje kosmos, prirodu i čoveka, kao ekspanziju.

3. Treći momenat je ponovno sažimanje ove materijalizovane ekspanzije, ili nove „ogromnosti“ kosmosa u duh koji mu je sinteza.⁶¹ Sredstvo ove afirmacije je nova negacija: čovek. *TM*. Tako se ponavlja mit *TUMA*, koagulacijom kosmosa materije u srž samo-

svesti. Iz nebića mehanike prirode, svest sama sebe začinje, i ne nosi više ime *Tum*, ni *Ptah*, već *RA*.

Ovo sažimanje jeste oživljanje samog zakona konverzije (prostor, putem zapremine i života iz nje, vremenom postaje svest), i time pretstavlja izjednačenje sa *RA*-om, potencijalom svemira.

Tako dobijamo Jedninu, pretvorenu konverzijom u Množinu i Množinu, konverzijom pretvorenu u Celinu.

Jednina i Celina nisu identični, jer celina je delo ponovnog ujedinjenja razbijene jednine i ne može biti bez ideje delova, dok Jednina isključuje delove tako da može da se nazove „ničim“.

Tako iz ničega ipak nešto niče.

U ovom izlaganju komentator se ne vodi ambicijom da objasni i time „učini jasnom“ filozofsku misao Egipta, ne samo što ovakav poduhvat ne bi mogao da se uklopi u ovo izlaganje, već i što bi on prevazilazio mogućnosti komentatora. Kao cilj ovog izlaganja može se uzeti sažimanje osnovnih postavki ove filozofije, koje se izražavaju kroz mit, i napor da se one izraze u što je moguće modernijoj terminologiji, koja bi nam približila ono, iz te misli, što nam je prihvatljivo. Razlog ovome je u ubedjenju da nam obično mitološka forma simbola, čije vrednosti ne znamo, krije kao zavesa suštinu i osnovnu postavku ove najstarije misli čovečanstva: iracionalna suština racionalnog, iz koje možemo da izvedemo mnoge praktične zaključke u vezi naše individualne orijentacije u životnoj problematici kontradiktornosti. Videćemo, takodje, kako ova osnovna postavka „stvaranja“ na direktan način osvetljava ljudsku problematiku, kao na primer u slučaju našeg papirusa, i budući nepromenljivog karaktera, može još uvek da bude od praktične koristi kao putokaz.

Gore napomenute tri revelacije Egipta označavaju egipatsko Trojstvo: *AMON – RA – PTAH*. *AMON* je nemanifestovano; – *RA* je afirmacija. Između *AMONA* i *RA* most je *PTAH*: On je „kovač gvoždja neba“ i geneza *RA*. Pod ove tri revelacije, kao pod tri poglavlja, svodi se cela mreža mitološkog kompleksa, iz koje izviru svi principi (bogovi i boginje), kao i njihovi odnosi i identifikacije jednih sa drugima, u raznim vidovima.⁶²

Heliopolisu, koji je hram posvećen *RA*-u, pripada inicijacija prvog stvaranja *TUMA* u kosmičkom *NUN-u*. (okeanu). Ovde imamo **PROSTOROM IZRAŽENU JEDNINU** (*NUN*) i **ZAPREMOM IZRAŽENU PODELU** (*TUM*). *TUM* je afirmacija – negacijom.

Memfis, koji je hram *PTAHA*, pripada inicijacija geneze. Ovde nalazimo **VREMENOM IZRAŽENU ALTERNACIJU AFIRMACIJE** (porast i raspadanje), i **MATERIJOM IZRAŽENU KONVERZIJU ZAPREMINE U ŽIVOT**. *PTAH* je mutacija (porast), smrću.

Tebi, hramu *AMONA*, pripada inicijacija sinteze. Ovde je **SVEŠĆU IZRAŽENA CELINA**. *AMON* se ne može kvalifikovati.

Kada se pokuša postavljanje *Amona* u neki okvir, zapaža se da naši pojmovi ne sugeriraju izraz koji bi mogao da uokviri *AMONA*, „*SAKRIVENOG*“. Ne uokvirujemo ga. Govoreći o mudrosti i nadsvesti, još uvek se krećemo u okvirima proverljivog. Govoreći o *AMONU* suočavamo se sa neproverljivim. Sažimajući zakon afirmacije mutacijom, *AMON* negira biće kao i nebiće, afirmirajući time *AMONA* tj „*SKRIVENO*“ (statiku?) vremena i prostora.

Ova misao potseća nas na nešto, što bi, sa izvesnom količinom proizvoljnosti, mogli nazvati „dijalektički kontrapunkt“, jer u samu srž borbe suprotnosti unosi vodeće usmeravanje harmonizacije, trećim. To treće ističe iz suprotnosti dva, kao afirmacija njihove proporcije: ono je njihova jednina.

Ne formulacija misli refleksijom, već sama, takoreći geometrijska konstrukcija figurativne misli Egipta dovodi do ovih zaključaka, izražavajući poznatim nepoznato.

U osnovi nalazimo trojstvo: *AMON–RA–PTAH*, kao nepomičnost (statika–*AMON*), koja je čelo (ovan, otac), stvaranja pokreta (afirmacije, *RA*-a sunca i oka: genezom. (*PTAH*.)

Ova geneza uključuje negaciju, kao sredstvo svodjenja pokreta na prostorno–vremensku materijalizaciju: život. Iz ovog uokvirenja, negacijom, život–čija srž jeste pokret – otima se: ali, evo paradoksa!, srž ovog pokreta, statična je. Ona je statična, jer Egipćani ne postavljaju redosled stvaranja u vreme, već vreme postavljaju u stvaranje, kao afirmaciju statike *AMONA* (negacijom!). Egipćani ne kažu: prvo je postalo ovo, pa ono, jedan, pa za njim dva. Oni ne broje, već sažimaju. Sledstveno tome moment stvaranja nije „prvi“, već plasiran izvan vremena kao princip samog postojanja. Postojanje jeste *TUM*, svaki fenomen, svako biće.

Tri revelacije plasirane su kao tri poglavlja i tri teme stvaralaštva, ne po brojnom redu redosleda, već kao kriške koje se uklapaju u pomorandžu.

Mimoilazeći analizu ko je stvorio koga, kvočka jaje ili jaje kvočku, sagledavamo tako indikaciju jedne komplementarne alternacije, čija je srž vanvremenska: spiralnost jednine bića koje samo sebe izvlači iz nebića u kome jeste. U divljoj spirali, kao slepa vatra,

život kulja iz ljuske. Kao puž, međutim, okreće se na kraju opet njoj: u svojoj definitivnoj orijentaciji on prepoznaje u ovom ograničenju samoga sebe. Ovom afirmacijom (RA) ostvaruje se prepoznavanje, u zračenju, svoje statične srži izvan vremena i prostora.

Ovaj skok svesti izvan vremena i prostora, u jednovremenost emanacije i izvora, filozofska je osnova *VELIKOG KORAKA*, skoka faraona koga prepoznajemo na mnogim egipatskim figuracijama. Skok izvan života i smrti, izvan ciklusa (*OZIRISA*), jeste *AMON-RA*: živ prostor, kao neko nevidljivo sunce koje je sama sila vakuma.

2

Iz ovog osnovnog poimanja iracionalne biti racionalnog, dolazi i lakoća sa kojom Egipćani operišu sa naizgled zapetljanim vrednostima psihe. Za njih, logično, dva jeste Jednina.

U ovome, na izgled apsurdnom, shvatanju je snaga njihove misli, koja kanališe kontradikciju prirodnim načinom, kao izraz komplementarnosti Jednine.

Jednina ne može imati izraza jer, budući sama, ne može biti razaznana ni poznatljiva: ničim nije uporediva, i ničim pretstavljiva. Da bi se shvatila, već sama po sebi treba da bude raščlanjena na dva: nešto, u čemu će biti nešto drugo. Ova spoznaja je dva, izraz raščlanjenja jednine, kao afirmacija. Tako podelom dobijamo kompresovanu vatru *TUMA*, koji jeste sam princip vatre. Ova proporcija (vatra) jedne u afirmaciji deobom, začinjaće i uništavaće materiju i život dok komplementacija ne oživi kao Jednina. Kao dva živa tega se dve strane vage, koji jedno drugog izdižu i spuštaju, ili slično deci na klackalici, ovi komplementarni delovi rastu i padaju: ali, neslično deci, urasli su u „klackalicu“, nerazdvojno vezani jedno za drugo i težinom, oni su kao stremljenja kobno povezani u neodoljivo „klackanje“ koje ih satire: delovi su ravnoteže, u kojoj, kao takvi, nestaju.

Ovako oživela Jednina, izvan svoje dvojne manifestacije, preživljava smrt ove manifestacije, čija uloga je završena. Rezultat je *NEFER TUM*, sublimacija sebe sobom.

NEFER FUM je budnost nama neznana: kao neka samosvesna žljezda!, čija emanacija je san.

Princip svesti u kosmosu mogli bismo shvatiti kao žljezdani princip. Taj žljezdani princip svesti kao da luči slepi okean, *NUN*, iz koga se večno budi *TUM*.

Iz bezvazdušnog sna, ničega, budi se tako *VATRA SVESTI* kosmosa spiralnih galaksija, *TUM*.

MIT *TUMA* IZRAZAVA IDEJU DA je afirmacija, sama po sebi, negacija neizraženog, koje ona sazima.

Negacija – sredstvo porasta.

Ovom negacijom, kojom se afirmiše biće iz nebića, biće se razvija.

Svest se razvija negacijom. Negacijom, svest se ujedinjuje sa izvorom *RA*. O ovom sažimajućem vidu negacije govorićemo opširnije u analizi teksta.

Kao izraz negacije smrt je prema tome dvojnuk i sredstvo razvoja života. Eto kako, kada se dovede konac do vrata labirinta, nalazimo odakle je pošao. Egipćani biraju smrt za pozornicu ovekovečenja života, jer ona ne negira, već afirmiše život. Zato „smrt“ nije jedna reč u Egiptu, kao kod nas. Smrt, kao činjenica prestanka života, naziva se *MT* (suprotnost *TM*, *TUMA*). Smrt kao otvarač evolucije: *SOKAR*. (soko) Smrt kao grč jeste *SOBEK* (krokodil).

Shvatanje negacije kao uništenja koje međutim ne uništava nego podiže, mimo uništenja, jeste iracionalna vrednost, bitno uklopljena u egipatsku filozofiju. Ovde dolazimo do čvora koji nas deli od Egipta.

Iako ne možemo pokloniti ovoj temi punu pažnju, jer bi ona uzela isuviše mesta, vredno je osvrnuti se na ovaj pozitivni smisao negacije. Evo zašto: razjašnjavanje ovog pojma vezano je za etičke vrednosti čovečanstva, jer razumevanje negacije oduzima moć njenom „negativnom“ psihološkom vidu svesnog negativizma.⁶³

Kada kažemo da je „dva ravno jedan“ logično za Egipćane, mi upotrebljavamo izraz „logično“ u smislu: logika je sistem ispravnog zaključivanja. Tačnije rečeno, za Egipćane je ovaj paradoks dosledan ispravnom zaključivanju. Ovo međutim ne ukazuje na igru reči i ljubav prema paradoksu, već na duboku razliku u sistemu donošenja ispravnog zaključka

Dok „logično“ za nas ima racionalizatorski karakter, koji uključuje predviđanje onog što se pretpostavlja verovatnim –

za Egipćane ispravno zaključeno, *MAAT*, slobodno je od stega racionalizacije. Za Egipćane je *MAAT* ono što je očigledno, bez obzira na razumnost ili nerazumnost ove očiglednosti. Očiglednost je ovde shvaćena kao činilac harmonije: na primer rezultat merenja vage, rezultat geometriskog problema, svedenog matematički.

Ustvari, treba naglasiti: egipatska misao je zasnovana na geometriji i zato je slobodna od psihičkih ograničenja. Osnovne postavke egipatske filosofije su, ustvari, figurativni izrazi geometrijskih zakona, od kojih su mnogi izraženi, na primer, kroz delo Pitagorejaca. Ljubič nam daje dokumentaciju izlaganja Pitagorine teoreme u jednoj od ranih grobnica Egipta, u vezi figuracija „mreže koja hvata ptice“ i gde se izlaže zakonitost sažimanja.⁶⁴

Ovo sažimanje jeste inteligencija, u svojoj aktivnosti donošenja ispravnih zaključaka, ono u stvari, što mi ograničavamo logikom.

Shvatićemo tako, da neprikosnovenost MAAT – ISTINE, kao jedine „logike“ u Egiptu, nije delo dogmatizma ni mistifikacije, već geometrijski dokazljive tačnosti. Ovu tačnost, nazvali smo zato očiglednost: ona nije očiglednost, u smislu onoga što svi vidimo, već u smislu računom dokazane ispravnosti. Tako je egipatska „logika“ glagol MAAT istine, i ona je vezana za vagu. Ona je zato izraz TUMA, zakona postojanja i množenja svemira, ona je vezana za geometrijsku proporciju, i slobodna je od „razmišljanja“.

U ovome, egipatska logika prijanja više uz naš pojam nauke, koju može i da povede, nego uz filosofiju koja je preopterećena proizvodnim psihičkim elementima, kao i emotivnim pobudama.

Razmislimo o logici, vezanoj za racionalni um: ono što je racionalno za dete, neracionalno je za odraslog, što je racionalno za ženu, iracionalno je često za čoveka. Shvatamo da postoji logika vojnika, logika šetaca (koji ne puca, logično, kao vojnik), logika u stvari raznih situacija koje uslovljavaju sud. Filosofija, odvojena od merodavnosti experimenta i zakona, gradi labirint mogućnog, nemogućnog, prividnog, tačnog, logičnog i nelogičnog: sudi.

U matematici, racionalne i iracionalne vrednosti oslobodjene su ovog slobodnog suda: pošto logika nije vodič, već proizilazi iz matematičke očiglednosti, racionalno i iracionalno je podjednako „logično“, AKO JE FUNKCIONALNO ZAKLJUČENO ispravnim. Matematika, na primer, ne negira iracionalne brojeve, jer su oni bitni matematički faktori! Iracionalni brojevi su proporcije deobe – koja nema kraja: ne može se izračunavanjem svesti na celi broj. Ovi iracionalni brojevi, kao na primer π razumom su izvan kontrole, ali neodbačljivi, jer daju matematička rešenja, koja su drukčije nenalažljiva. Oni izražavaju TUMA. (Ili: TUM njih izražava). „ π “ daje, u množenju sa kvadratom prečnika, površinu kruga – pa bilo koje dužine bio taj prečnik. Zašto? Ovo logično pitanje snaga istine u geometriji odbacuje kao nepotrebno „ π “ se upotrebljava kao funkcija i ne msli se: zašto? Postoje matemati-

čari koji su pokušavali da stanu na rep „ π -a“, i računali decimale preko stotinu strana: podela se otvarala pred olovkom, kao izraz beskraja. Iracionalna podela se ne može ograničiti, kao što se voda ne može „osušiti“: ona isparava, ali ako postoji, budući voda, ne može da bude „suva“. Tako se i suština deobe, dva ne može svesti logično na dve nezavisne jedinke, jer ona jeste podela TUMA: besкраj.

Kao takva, ona jeste proporcija jednine. Zato je sistem izpravnog zaključivanja u Egiptu vezan za to proveravanje proporcionalne harmonizirajuće vrednosti jednine, kao za znak TOTA, u merenju MAAT istine.

U ovom presudjivanju, koje je determinisano geometrijom, uključene su sve varijacije relativnog, jer nema determinacije „apsolutne istine“: apsolutni pojam istine je MAAT, ali on se izražava samo kroz relativne fenomene i ne postoji jedna varijanta koja jeste apsolutna istina. Zato i nalazimo da ne postoji monoteistički „Bog“, u Egiptu, već AMON, bezlična, apstraktna statika pokreta.

Tako se ideja relativiteta, ne poriče egipatskom filosofijom, već se precizira time što joj se oduzima apsolutistički karakter: nije „sve relativno“, zato što nema nikakvih apsolutnih vrednosti, u smislu da je ovaj relativitet izraz neke organske proizvodnosti svemira, (primetimo da se ideja proizvodnosti suprotstavlja ideji organizma koji je precizno determinisan) –, već je „sve relativno“ u smislu da apsolutni zakon nema apsolutnog izraza, već da se on izražava kroz međusobno relativnu i jednu drugoj kontradiktornu mnogostranost.

Sama ideja relativnog pojma nosi bitan elemenat istine: što je hladno za čoveka, nije hladno za polarnog medveda, na primer – ali, kao nepotpuna informacija o karakteru postojanja, uzeta bukvalno, može da unese opasne pometnje u svest.

Često i sami naučnici padaju u istu grešku kada utvrđuju relativnost prirodnih zakona: oni smeću suma da ova relativnost ne obara zakone, nego ih, naprotiv, izražava: tako iz zemaljskih zakona, svodjenjem, može da se izračuna relativni efekat u potpuno drugim uslovima – i iz onoga što znamo o uslovljenosti naše zemlje čovek može da izračuna uslovljenost izvan sfere naše atmosfere!

Ovim želimo da ukažemo na tananu nijansu koja, kao snagom nekog mora inercije, uzima proporcije katastrofe u misli: „logičan“ zaključak prestaje da bude zaključak (kao matematički rezultat) i postaje unapred određujući faktor koji proizvodljivo sudi šta „izgleda“ moguće kao tačno.

Napomenimo ovde da se i matematički karakter egipatske „logike“ gubi u prevodu intelektualiziranih zapadnih jezika, u toj meri, da se mora ili objašnjavati, kao što to Ljubič radi, ili prosto izbrisati izborom neke druge reči, kako to rade klasičari. Nijednom zapadnom jeziku ne postoji reč kojom bi se izrazilo SVODJENJE.

Ne može se reći: „on broji zaključke“ i zato se prevodi „on donosi zaključke“. U svojoj izvornoj jedinstvenosti, naš jezik prirodno nosi filosofiju organske veze između „neba“ i računa: SVOD! Svod, koji označava *TUMA-luk* neba kao snagu stvaranja, označava zato – kako geometrijski lanac stvaranja, običnu računicu, i misaoni proces logike, tako i sažimajuću silu luka, „vedje“ svemira.

Da bi završili ovo izlaganje uzmimo jednu naivnu sliku:

Jedrenjak. Ako zamislimo da vetar pretstavlja život, a čamac naše biće, naša ličnost je moreplovac, čija filosofija je plovidba. Jedro je logika. Ono nije ni u kom smislu određujuća, jer sluša vetar podešavan našom rukom. Ono nas vodi, ukoliko ga mi orijentišemo u ispravnom pravcu. Ispravnost je proverljiva, jer: ili stižemo na cilj, ili doživljavamo brodolom.

Ova orijentacija je filosofija mita, vodič „logike“ *TUMA* Ona racionalno osluškuje iracionalni vetar: zakonodavca koji nas, sledstveno toj poslušnosti, vodi u porast ili u slom.⁶⁵

Čovek je danas u toj meri informisan činjenicama koje, „logično“ znače negaciju, da logikom može lako da polomi život. Ovo je nazvano: „*Oluja severa*“ u Egiptu i označava samouništenje, kao što nalazimo u našem papirusu u priči čoveka koji nosi žetvu na slavlje.

Konverzija i grč.

Kao što smo već spomenuli u Predgovoru, a i kasnije tokom izlaganja, grč je funkcija konverzije. Ovo ponavljanje u izlaganju neophodno je jer omogućava unošenje varijacija i time postepeno izlaže kompleksni sadržaj, koji bi inače mogao delovati na čitaoca, kao preopterećenje i konfuzija.

U svojoj osnovnoj orijentacionoj suštini grč koji ostvaruje pedelu jednine jeste izraz proporcionalne snage jednine i može se zato difinisati kao „aktivnost“ iracionalnog faktora. Ilustrovano matematikom, ovo bi značilo da je grč čin množenja deobom. Evo kako:

Iz prečnika bilo kog kruga dobijamo obim ako ovaj pomnožimo iracionalnim činiteljem π , koji je proporcija $\frac{22}{7}$, ili deoba dvadeset i dva sa sedam, deoba koja se odvija u beskraj decimala.

Iz prečnika kruga dobijamo obim, znači, kad ovaj *umnožimo deobom*.

Rezultat ovoga je sažimanje tako pomnoženih vrednosti u racionalni broj: obim kruga. „Koagulacija“ množenja jedne prave sa činiteljem deobe kao određenom proporcijom, daje obim.

Sažimanje je „grčenje“.

Ne samo da je grč ono što dovodi do racionalnog rezultata, cifre obima, nego možemo i sam taj rezultat, kao koagulaciju, izjednačiti sa grčem.

Tako *TUM* sebe valja iz kruga u krug.

Od svog izraza albuminske koagulacije kozmičkog okeana i deobom množenja i koncentrisanja u kosmos i život, od skupljanja mišića i propulzije pokreta, do sažimanja pojmova umom, grč u mitologiji ima mnoge vidove, od apstraktnih do konkretnih i među ovim vidovima uključuje uništenje, drobljenje i smrt.

Bez upuštanja u sud upoređenih metoda zaključivanja, možemo ponoviti da je sistem zaključivanja, kojim je formirana filosofija Egipta, suprotan našem, nazvanim „logičnim“ u svojoj biti, iako su ideje razumnog i nerazumnog manje više identične u oba slučaja. Zato nam delo Egipćana izgleda tako zagonetno: ono nije nama tuđe, ali kao i sam život, buni nas „nelogičnim“. Ono je delo života, a ne delo „logike“.

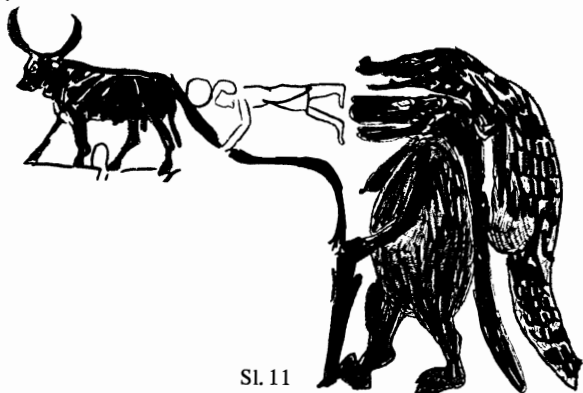
Nalazimo veliki broj principa koji izražavaju dve suprotne „stvari“ i bune logiku egiptologa. Uzmimo, na primer krokodila, kao izraz grča „par excellence“.

Krokodil je sav kao jedan jedinstven mišićavi rep naoružan groznom vilicom. Princip mišićnog rada je kontrakcija, ili grč. U raznim hramovima, prema tome pod koje mitološko „poglavlje“ spadaju, ideja grča tretirana je kao posebna orijentacija. Na primer, ženu hipopotoma, *TAURT* – kosmičku devicu – (ili geometrijsku zakonitost razmnožavanja: samostvaralaštvom, tj. bez muža, bez oca, deobom sebe u množenje), nalazimo pretstavljenu sa krokodilom okačenim preko ledja! Taj krokodil, pripijen preko potiljka i duž ledja *TAURTE*, čiji ogromni trbuh označava trudnoću, jeste grč uzet apstraktno, kao stvaralačka funkcija i snaga „kičmene moždine“ kosmosa. (Sl. 11)

Kao što mi razlikujemo grč radosti od grča bola, i znamo da podjednaki intenzitet grča donosi suprotne rezultate usled psihičke

orijentacije koja upućuje napon na različite nervne centre, tako egipatska mitologija orijentiše naše poimanje ka gami funkcija koje se izražavaju grčem.

Ove funkcije se, preko mnogih ogranaka mogu svesti na dva osnovna vida: grč koji davi – vesnik smrti, i grč koji cedi – vesnik života.

Sl. 11

Konverzija i psiha.

U svojoj kosmičkoj orijentaciji, čovek je, u filosofiji Egipta, kao neki živi kompas, čije srce oscilira između tog „davljenja“ i „cedjenja“.

Budući afirmacija jednine celinom, on je negacija mnogostranosti.

Budući mnogostran, kao kosmos, on tu svoju celinu negira svojom prirodom.

Kao nosilac ove kompleksne modulacije, u grču u kome se radja, nastaje grčem, izrasta iz sebe grčem i u grču umire. Njegovo konsektivno grčenje označava hod konverzije nebića u biće, kao kapljice krvi po nekom nevidljivom putu.

Njegov život je život kosmosa, iz koga kao da je „iscedjen“ istim sistemom. Ako uzmemo bilo koji priručnik astronomije, naći ćemo slične pasuse: „... mlada zvezda je velika i hladna, isuviše hladna za ikakvu termonuklearnu reakciju. Zvezda se grči pod sopstvenom gravitacijom, i čineci to, podiže temperaturu sve dok termonuklearna reakcija na najnižoj mogućoj temperaturi ne započne. Sve dok ima materijala za tu reakciju, zvezda ostaje postojana. Tada grčenje i porast temperature započinje iznova do potrebne temperature u kojoj sledeća termonuklearna reakcija može da

započne. I tako dalje, u seriji koraka, dok poslednji hidrogen–nukleus nije konvertiran u helium. Život zvezde tada je zaista završen, temperatura brzo pada i zadnji grč, završavajući u smrti, započinje.“⁶⁶

Zar život čoveka, kakvim ga crta egipatska filosofija, ne potseća na ovaj život zvezde? Zar, takodje, ovaj PROCES ne potseća na TAURT, sa krokodilom zakačenim na ledjima, MREŽOM koja cedi dok može, zatim davi; grčem konverzije.

Čovek je, međjutim, obučavan u Egiptu da ne treba da se identifikuje sa prilikom koja, ovako iscedjena, bude najzad udavljena. Kada u našem papirusu piše: „Onaj tamo“ živi da bi se hod ukotvio u srcu,“ to predstavlja ovo upozorenje: ne živiš zbog sebe, je ništa ne postoji sa ciljem postojanja kao takvog, već postoji da bi se konvertiralo tim postojanjem u manifestaciju onoga što prouzrokuje postojanje.

Tako se čovek obučava da je neka srž iz njega, grčenjem, pretvarana u svest. Svest, kao esencija njegovog života, njime raste, razvija se, prerasta u svoju sopstvenu dimenziju. Čovek je prag te dimenzije (OKA).

Taj čovek, u čijem organizmu su svi potencijalni odnosi i funkcije svemira utelovljeni u organima, žljezdama, krvotoku i nervnom spletu, kao što su vezani u atomu, taj čovek za Egipćane jeste oživljujući kosmos.

Kao u njemu besvesni organi, u kosmosu zvezde, sunca i planete, nebrojena tela u slepilu međusobno se hrane, satiru i održavaju ravnotežom koheziju svemira čiji su izraz.

Čovek vidi. U tom pogledu koji sve obuhvata sazima se njegovo radjanje, tako postaje um.

Od konstatacije fizičkog svemira i sebe u njemu kao stranca, čovek progledava mišlju, čiji zraci su sveprožimajući kao najsubtilniji zraci kosmosa: On poima apstraktne zakone i samim tim počinje, da prepoznaje iste zakone, u sebi, otkrivajući da je poimanje identifikacija.

Čovek jeste RA. Zato, otkrivajući ovo, postaje RA.

Visina bez vrha: nastajanje RA-A

Kakvo je stanje nadsvesti, mudrosti, šta zaista pretstavlja pojam „izjednačenja sa RA-om“?

U svim antičkim filosofijama data je kao neka „lista“ gradacija svesti (svetačkih „činova“), sve suptilnijih i suptilnijih stanja. U ovoj gradaciji ne možemo ulaziti.

Glavna impresija koju nam ostavlja ovaj sistem gradacije, jeste, da emancipacija duha ima isto tako zakoniti karakter faza kao i mutacija materije, i da se kraj ove zakonitosti i evolucije ne vidi.

— „O Visino koja vrha nemaš!
Kapijo Ambisa! Do Tebe sam doš'o:
neka te otvore!

— Onaj mali tamo, je li to Kralj?
— Ja sam glava sledbenika RAA: nisam
od onih velikana snaga koje unose pometnju!“⁶⁷

U ovakvom, tipično dijaloškom obliku izlažu se u *Tekstovima Piramida* linije inicijacije. „Visina koja vrha nema“, jeste beskraj svesti. Ona je sam pokret⁶⁸, RA u afirmaciji. Onaj ko dospe do „kapije“ jeste onaj koji je ovu istinu sagledao: on nije velikan ovoga sveta, ne stoji na vrhu ničega, već je i sam neograničen, čist kao vazduh. On je „onaj mali tamo“ — mali, jer je kaljenjem sažet, kao neka esencija. Čist u toj meri, „oriban“ toliko da je kao „sveti čovek“ Lao Cea⁶⁹ sličan „novorodjenčetu koje se još nije nasmešilo.“

Smanjenje čoveka mudrošću jeste efekat „cedjenja“, u kome se on pretvara u neku malu grudu: smernost je u njemu kao čvrstina dijamanta.

„Onaj mali tamo, je li on Kralj?“ čitamo, upućeni da zaključimo da ovaj kralj jeste nekraljevskog izgleda. Ne moćni vlastodržac, već onaj „pažljivi“, kao neodređeni, skoro zbunjeni mudrac Lao Cea, onaj koji je prerastao oštroumnost i pretstavlja sobom ovaploćenje jedne dimenzije u kojoj se suprotnosti ujedinjaju. Kao starac Zosima, on celiva pod pred grešnikom jer u grešniku vidi raspeće, točak mučenja iz koga teku kapljice krvi: ova krv je mudrost. Ludi Karamazov je postolje mudraca. Zato ga mudrac poštuje

„Došao sam do moga prestola: ovaj
presto jeste nad snagama duha: ujedinjujem!“

„Kralj“, kao esencija dobijena iz prečišćavanja — usamljen je. Odeljen je, od svoje sirovine. On je nešto što ne može biti zahvaćeno cikličnim promenama i transformacijama, kao seme „drukčije“ od biljke iako ga ona izražava u vremenu. „Kralj“ je zakon. On uzrokuje transformacije.

Zato je „moć“ mudraca veća nego moć zla.

„O Ti, koji si mi oca smrvio, koji si mi oca
ubio,
ubio si većega od sebe!“⁷⁰

Motiv slabijeg koji ubija jačeg prepliće se duž *Tekstova Piramida*, sa motivom slabijeg koji podiže jačeg.⁷¹

Set je slabiji od Ozirisa, jer je Oziris život i seme iz koga je i Set nastao i kome, rasparčavajući ga, indirektno služi. Set je otpor, borba suprotnosti, uslov klijanja. U ovom klijanju, rodjena je nova snaga klice, „slabija“ od pritiska smrti iz koje izlazi, ali ipak je ona, kao seme jača od te smrti jer ujedinjuje rasparčane snage *OZIRISA*. Ona je posmrče, „dete“ *HORUS*, koji se razvija u sokola i pobeđuje *SETA*: osvetnik *OZIRISA*.

Iako je SET na zemlji vladar moći uništenja, i zato žari i pali, njegova moć je „rukovodjena“ mudrošću života, čija je ona vatra uništenja u domenu svesti, mudrac je snaga koja kanališe ovu vatru — nazvanu „divlja voda Nila“ (tok energije).⁷² Nil, kao vatra, je bik: crni bik koga kralj kroti: probada.

„O oče, Ozirise, kralju! Za tebe
smrvio sam onoga koji je tebe kao bik
smrvio!
Ubio sam, za tebe
onoga koji je tebe ubio kao divlji bik!“⁷³
Salomio sam, za tebe,
„dugog—rogatog“ na čijim ledjima si bio
pobeđen!
Onaj koji te je ustrelio, ustreljen je!
Otekao sam mu glavu, otekao sam mu rep.
Otekao sam mu noge!“⁷⁴

Bik je isečen na komade: svaki njegov deo je jedan princip, koji se tako odvaja od moći uništenja i vraća se životu: vidimo sasecanje ovog bika u scenama rituala pogreba — ma da su, nažalost, ove scene prokomentarisane kao „scene kasapa koji seku meso“ u grobnici *Faraonovog kasapina*“!

Iz divljine *SETA* crnog bika, funkcije života su izvučene i kanalisane u *OZIRISU*. U ovoj funkciji restauracije života, mudrac je *HORUS*, ujedinitelj, koji vraća, što je oduzeto.

Bez ovog „gesta“ (funkcije, ritualno definisane kao pokret tela) svaka hrana koju uzimamo, u našem telu postala bi otrov. Snaga koja u nama komponuje raspadnute elemente (kasapi, žrtvuje i radja) u nove hemiske sastojke, jeste „Horus“. U našoj svesti, ona je definisana kao OKO.

„Zaklon mi je OKO
Snaga mi je OKO
Moć mi je OKO“⁷⁵

Ovo OKO jeste nož mudraca. Zato često i nailazimo na zbunjajuću simbolizam noža u vezi mudraca.⁷⁶ Oko svesti je oštrica *MAAT*, zato se glagol „videti“ piše „maat“. Sasecanjem se ostvaruje uslov samomutacije svesti. Tekstovi naglašavaju da je volja čoveka predusudni element u upotrebi ovog oružja. Operacija se ne može izvršiti tuđjom rukom – čak ako je ta tuđja ruka sam „*HORUS*“ ili „*TOT*“.⁷⁷ Učitelj ne može učiniti ovo za učenika. Jedino sredstvo je nož–šarac. „Šarac“ je ime koje u Egiptu označava snagu ujedinjenja dve suprotnosti. Postoji šarac–OKO, šarac–BIK, šarac–NOŽ itd. Oni svi utelovljavaju isti princip ujedinjujuće snage, ili, kako to Egipćani zovu snagu, „bika“. Ovak „bik“ – šarac, je jedini koji može da pobedi divljeg bika. U čoveku se, u strašnom trenutku raskrsnice koja prethodi mutaciji, diže „crni bik“. Ovaj „crni bik“ (Set) gazi „belog bika“ (*Oziris*), tj. uništava sam život. Šarac, bik koji je i crn i beo, budući oba, nosi ključ ujedinjenja jer može da kanališe oba toka u asimilaciji, putem afiniteta. Nož–šarac je ovde identifikovan sa bikom–šarcem. Zato se i kaže u tekstovima:

„Pada lice preko lica, nož–šarac ubada!
Progutao jeste od sebe samoga.“

ili: „Kičma mi je divlji bik!“⁷⁸

Kao volja da se od sebe stvori nekakva kula, individualnost je ekspanzija energije u pravcu koji negira granice zakona. U tome, ova „kula“ je i poplava, bezmernost i sterilnost. *SET* ljubi, ali ne začinje, iz njegove ljubavi niče samo smrt. Svaka se kula ruši. Kastiran, sterilan, gramziv i ohol on je „na čelu snaga koje unose pommetnju“ u magnetska polja prirode, u kojoj ograničenja nastaju raščnjenjem. Dokle god ovaj „slobodni“ izliv energije – u volju za konsumacijom onoga što treba da hrani duh – nije ograničen – nema duha. Nema mudraca.

„Ako žudnja cveta, kralj ne može
do svoga obroka da dodje!“⁷⁹

U vezi ove konsumacije energije, koju čovek treba da posveti porastu, nalazimo ritual prinošenja hrane umrlom: simbolično ustupanje energije, „od usta otete“ za porast besmrtnosti, kao deteta u utrobi smrtnosti. Šta je ova „hrana“?

To je energija koju proždiru apetiti, žedj i glad za učvršćenjem onoga, čija SRŽ je promenljiva. Želja da se u stomaku održi sveža pojedena jabuka, koja treba da hrani telo!

„Glad me užasava!“⁸⁰ – Zato često čitamo u tekstovima, gde srećemo „žedj“ i „glad“ kao nešto čega se čovek grozi. Za onoga ko želi da ostvari mudrost, ova „želja“ za prosipanjem energije duha izaziva zgražanje. Čovek ponavlja kao zakletvu:
„Nikad progutati oko *HORUSA* neću!“⁸¹

Savladjivanje gladi koja osiromašuje duh, prvi je vodič mudraca. Pobediti tu glad znači približiti se „Kapiji Ambisa“ znači stajati pred otvorenom kapijom života bez smrti. Od Ambisa začet, čovek se, osvešćen, vraća ovome Ambisu u kome nije izgubljen, već nadjen.

Iz *Tekstova Piramida*, koji su najdublji izvor staroegipatske filozofije, shvatamo da je na dugom putu samo–mutacije svesti, događanje podložno utvrđenim zakonima kao neki subtilni mehanizam kristalizacije i da njihovo upoznavanje može da ubrza proces. Čovek može da bude vodjen i pomognut, ali mora sam da korača, i to veliki deo po trnju. Taj hod po trnju nije nikad uzaludan i put se skraćuje, kao sažimajući sam sebe, duž staze: skraćivanje se prenosi iz života u život, hod sam sebe nalazi u novom životu, gde nailazi, ranijim mukama zaslužen, na sve lakši zadatak. Kao da trnje nestaje, tabani jačaju, on počinje da se pentra, otkaače, leti, u vazduhu se klešujući kao nesalomljiv dijamant, čija težina je *motor*. Ovome letu početak je najteži, jer proizilazi iz hoda i nikako drukčije.

Taj teški početak jeste oranje zemlje srca i spona između mudrog i nemudrog je u poslušnosti, u „neinteresantnom“ rintanju, u okretanju volje ka učenju, – umesto ka maštanju.

Nije ni potrebno ni korisno razmatrati razne stupnjeve mudrosti, pre nego što shvatimo ovaj prvi, početni korak koji nam je jedini dostupan.

Rešenje je individualno, kao konkretni oblik, i dolazi kao posledica zakonitosti kojoj fizički pripadamo. Kao ćelija organizma u pokretu, individua je upletena u mrežu orijentacionih direktiva. Slično ptici selici, ona „sluša“ neke sopstvene komande afiniteta i

repulzija. Jedino što izgleda jasno i što može da nas vodi, jeste da konstantni voljni napor ka duhovnom usavršavanju neizbežno uradja plodom: postepeno nailazimo na tragove, na znakove, postepeno učimo i u nama se razvija snaga, koja nije nadčovečanska već prava, *orijentaciona* snaga čoveka: snaga ukopana.

U borbi sa prirodom, kao u nekom ratu, rastemo, otkrivamo u sebi mnoge osobine koje nismo ni naslućivali, budi se iz uspanovanosti srčanost, plemenitost, munjevita odluka, razum, munjevit takodje. Počinjemo da naziremo ono za čim čovek žudi: sreću, koja nije vezana za dobitak „nečega“. Sreću u bratstvu, u nekom poletu ljubavi koja je takodje i ponor slabosti i tuge.

Ka ovom „*drugom srcu*“ vodič je „srce“, Egipćani nam ukazuju na srce kao jedini most između višeg i nižeg stupnja svesti. Bez vodjstva srca niži stupanj svesti ne postuje viši stupanj svesti, već ga poriče, čak i prezire. Srcem, on ga sledi, oponaša i postepeno se pretapa u njega. Inteligencija, kao i dete, ako nije vodjena i odgajena ljubavlju, sa strahom gleda na svet koji kao da je draži. U ovoj inteligenciji, kao i u napuštenom detetu, ljubav nije hermetički zaštitila ključ mehanizma ove specifično ljudske odlike: sposobnosti sinteze. Ta sposobnost ga odvaja od životinje i formira njegovu mislenu prirodu. Bez ljubavi ovaj mehanizam harmonizacije i reorganizacije elemenata u celinu (asimilacija duha), ostaje nerazvijen i čovek je, iako možda civilizovan i obućen raznim veštinama, neplemenjen. Kao takav, on je lako zaslepljen snagom, novcem, vlašću, bilo kojom vrstom egoizma koji je u srcu, kao neki grč straha, i kao kompenzaciju radja grabež. Tako usamljen čovek sam sebe uništava, koračajući u natrag, do ZIDA. Kad oseti zid za leđjima, čovek oseti nagon za preobražajem. Nešto ga probudi, kao da mu je ceo prijemni sistem u ovom trenutku ugroženosti pojačan: tu, na nekoj raskrsnici, čovek se susreće sa *MAAT*, velikom „šibicom“ svesti.

Razvijeno, *DRUGO SRCE* u našoj svesti slično je nekoj organskoj „zaljubljenosti“ u život. Moglo bi se možda zaključiti da je svaka luda zaljubljenost u nečemu bliska mudrosti.

Svaki zaljubljen čovek, kao i mudrac, oseća da granice između njega i sveta nestaju. Zaljubljenost u njemu otkriva radost mimo uobičajenih merila ružnog, prijatnog i neprijatnog.

Mudraca zaljubljenost ne vezuje za jedno fizičko lice ili pojam, već za sam život u svim svojim prijatnim i neprijatnim manifestacijama. On nema u kome niti u čemu da se razočara i neprekidno, kao plima beskraja, urasta u život. Ovo strujanje je „*Kapija Ambisa*“.

Mudrac, urastajući u tok, neprestano se „smanjuje“, tako rastući. U njegovoj duši zaljubljenost mladića, srce deteta i inteligencija znalca urastaju u neko čojstvo, srodno ljubavi majke. Mudrac ujedinijuje u sebi sve ljubavi koje, uzeta svaka pojedinačno, vuku za sobom svoje provalije strasti i slepila.

Revolucija svesti – HOTEPE

Pretvaranje *PTAHA* u *PTAHOTEPE* uslovljava revoluciju, preokret kroz negaciju.

Evolucijom svesti čovek otkriva zakone svemira. Kad počne da ih prepoznaje u sebi, on kao da se prepadne, jer vidi svoju smrt. Ta smrt, koju vidi, nije prirodna smrt, već nešto gore: preokret koji ništi njegovu individualnost i na njeno mesto ustoličuje neko svoje bezlično, iracionalno „JA“ koje on ne može ni da shvati ni da zamisli. Taj sukob je krst, negacija sebe sobom.

Ravnoteža je poremećena neredima koji nastaju usled raspada i pregrupisanja snaga. Iz racionalnog stanja svesti „ego ličnosti“,⁸² čovek je guran, i protiv svoje volje, ka iracionalnom stanju nad-svesti.

Kao brzak koji menja pravac, on se lomi u usporavanju vrtloga, bacajući se o stenje. Javlja se pobuna. Forme te pobune razne su: tu je depresija, pobuna protiv samog života, protiv ljudi, društva, porodice, i najzad u prečišćenoj formi: pobuna protiv samog sebe. Artikulacija ove samo-negacije je filozofsko samoubistvo.⁸³

Individualnost je užasnuti utapanjem u bezličnost više nego što je užasnuti od smrti, njeno sagaranje u ovom sukobu je mutacija svesti.

U strašnoj matici ujedinjenja, (HTP), nastaje „*Jezero Mira*“. O ovome jezeru, HTP (*HOTEPE*) koje se izjednačuje sa principom preobražaja („bogom“, *HOTEPE*) kaže se zato da „goni oluju od dece“.⁸⁴

SOKAR: Smrt kao transmutacija.

Navikli da operišemo uglavnom sa racionalnim pojmovima i da verujemo u ono što možemo da vidimo i opipamo, za nas ideja besmrtnosti izgleda kao neko krilo koje nam se nudi za zdravu nogu.

Za Egipćane, navikle da realnost duše *BA* smatraju kao prvenstvenu i kao vodiča svoje individualne snage (*KA*), iracionalno jedinstvo ovih komplementarnih izraza kroz njihovo biće uzimalo je

obrnutu vrednost: besmrtnost je za njih označavala pojam *Radjanja u dan* pravog života u čijem hodniku čekaju, kao kandidati.

Neopipljiva realnost bila je u egipatskoj filosofiji važnija od racionalne, opipljive realnosti.

Egipćanin je oplakivao drage jer je znao, da je rastanak večan, pošto ličnost smrću nestaje. Ali on nije oplakivao sebe, jer je bio ubedjen, da se, iako ličnost smrću nestaje, njegovo pravo besmrtno jezgro time ne samo ne uništava, već se iz te ličnosti oslobadja i da će začeti lik bliži mudrosti, ako ne samog RA.

Figuracije smrti, kao i tekstovi, izražavaju ovaj psihološki stav, koji ističe iz napora ka ujedinjenju psihološke svesti sa besmrtnim jezgrom nadsvesti. (Joga—„Sma“). Taj konstantan napor kanalisao je trajno ideju smrti na isti način kao što neki skoncentrisani rad sredjuje momentalno naše psihičke probleme.

DRUGA SMRT – samoubistvo.

„*Radjanje u dan*“ vrši se udarom po udar „kljuna“ u „jaje“ psihološke svesti. Ceo jedan život, u procesu konverzije, predstavlja jedno stremljenje: jedan jedini udar kljuna. Pucanje „ljuske“ pod udarom kljuna jeste prirodna smrt: nestanak svesti, tj. psihološke svesti omota. Ova smrt dolazi kao rezultat iscrpljenja psihičke energije namenjene konverziji i kao stega cedjenja, ne uništava jezgro. Nikakvo ubistvo, ni fizičko mrvljenje jezgra spoljnom silom, ne može ubiti jezgro. Kao što samo pojedinačna snaga jednog nukleusa može da izvrši konverziju nukleusa tako ovo uništenje može da nastupi jedino iz istog izvora iz koga se radja razvoj. Drugim rečima, niko ne može „ubiti“ ni „oživeti“ jezgro čoveka, jedino se on sam ubija, i jedino se, iz utrobe, sam radja. Svaka evolucija je izraz samo-evolucije.

Samoubistvo je smrkavanje „jajeta i pileta u njemu“, koje nije oživelo (kao „deca“ u našem papirusu). Ovo uništenje nukleusa je *Druga smrt*. U analizi teksta iznećemo varijacije smrti i samoubistva, u kojima će biti prikazano da svako samoubistvo ne spada u *Drugu smrti*, već samo akt samouništenja u krizi *HOTEP*⁸⁵. Nukleus nadsvesti nije materijalne prirode već energetske i zato se ne može uništiti nikakvim sredstvom, sem „razbijanjem nukleusa voljnim aktom što zahteva visoko razvijenu svest u sukobu sa samim sobom. Postoji, u tom sukobu suočenje „vesnika života“ sa „vesnikom smrti“. U ovom suočenju dve snage su podjednake.

U ovom ekvinočičnom momentu priroda i čovek se razlikuju. Ništa ne zadržava hod *SUNČEVE BARKE*, ali volja može da zadrži čoveka: u koliko se to desi, napon dve podjednake snage matice – umesto slivanja u jedninu buktnje u čoveku, koji postaje *HOTEP*, preobražen u RA – postaju razjapljene vilice krokodila – *HENTI*.

Ovaj **VELIKI KORAK** koji volja sprovodi u momentu izjednačenja snaga, često je predstavljen kao što smo već spomenili, u mitologiji, u formi faraona, koji pravi upadljivo veliki korak.

Pretnja *Druge smrti* najstrašnija je pretnja koja može postojati za Egipćanina. Zato ćemo razumeti da je intenzitet dramatike *Čoveka u raspravi sa dušom* mnogo veći u svojoj biti nego što se nama čini. On je posledica suočenja čoveka, koji se već i sam nalazi u presudnoj krizi matice ujedinjenja sa RA, sa pretnjom duše „*Drugom smrću*“.

BA i KA – komplementarnost svesti.

Govorili smo iscrpno o duši *BA* i o njenoj vodećoj ulozi u razvoju nadsvesti čija je ona proporcionalna snaga.

Spomenućemo sada element nerazdvojan od pojma *BA*—duše: i koji Egipćani nazivaju „*KA*“.

KA je komplementarni deo *BA*. U proporciji *BA* on je komplementacija bez koje proporcije ne može biti.

BA i *KA* su nebo i zemlja svesti.

U nukleusu, *BA* je neutron, *i...* je proton. *BA* je duša jednine, *KA* je delatnost te jednine kao proporcije. *KA* je koagulacija. On je izvor individualnosti, kao specifikacija. U životinji, on je instinkt. Kao izvor psihološke svesti i individualnosti, on u čoveku postaje egoizam i izvor patnje (niže *KA*) kao i inteligencija sinteze (više *KA*). *KA* je mogućnost čoveka da sagleda svoju celinu *BA*, s kojom se time ujedinjuje.

Tako *KA*⁸⁶ kao vatra koja kali, predstavlja i ono što je iskaljeno tom vatrom. On je uzrok smrti i kovač besmrtnosti. *KA* je u Egiptu reč koja označava „bika“. On je „vatreni bik *PTAH*“ svakoga bića *BA*.

KA – inteligencija.

Inteligencija je, kao i *ŠU*—podela, izraz *TUMA*. *ŠU* deli nebo od zemlje. Inteligencija takodje. Delo inteligencije je jaz. U deobi celina se gubi, jer pogled deli i deobom stvara: dole i gore. Ti i ja.

Nebo i zemlja. Ta inteligencija, u fazi svog ustoličenja na zemlji, ne može biti drugo do sud bube, koja hoda po plafonu, i za koju smo mi „gore“ a ona je „dole“. Tom ustoličenom inteligencijom mi prirodno ne možemo da razumemo nadsvest, kao što buba ne može da pojmi zakon gravitacije. Inteligencija, u svojoj prvoj fazi, obrće „svodjenjem u sočivo“, mesta zakona i fenomena. U jazu koji se stvara između nas i prirode, mi nazivamo „mrtvom“ zakonitost koja nas spaja sa njom. Taj jaz zbog koga sami sebe vidimo kao jedini život, koji isključuje ostalo, karakteristika je inteligencije podele. To je „logika“ podele.

Medjutim treba naglasiti da ovo izlaganje nema za cilj umanjivanje vrednosti inteligencije, već demonstraciju egipatskog shvaćanja inteligencije kao *TUMA*, koji sam sebe ostvaruje kroz podelu, tj. kroz *ŠU* i *TEFNUT*. *ŠU* deli nebo od zemlje.

U svodjenju pojmova na funkcije, nema bitne razlike između polarizacije energije i inteligencije. Aktivnost elemenata kao odraz selektivnosti, genezom postaje samosvest koja bira, odricanjem jednog, ono drugo s čim će se identifikovati. Ta „inteligencija“, od gasa do samosvesti, kao mač, razdvaja smrću stupnjeve svoje sopstvene evolucije, i uspostavlja revoluciju svesti i jedinstvo Identifikacije sa *RA-om*.

Inteligencija razdvaja nebo od zemlje.
Sl. 12

ŠU, inteligencija koja deli nebo od zemlje, kao vatra specifikacije i izraz *TUMA*, je funkcija koja je zajednički izvor Istine (*MAAT*), Inteligencije sinteze (*TOT-a*), ali i „zla“ (*SET-a*). Ovo „zlo“ je u Egiptu pojam bune: egoizma, grča inercije, reaktivne snage koja se suprostavlja mudrosti. Tako isti simbol „pera“, *ŠU* označava i *MAAT* – istinu, koja je, kao što smo već videli, takodje oštrica ujedinjenja. *SET* (Satan) je negativni vid i snaga podele u smislu razdvajanja. Medjutim iz čela *SETA* radja se sinteza, *TOT!*

U ovom tkivu mitologije dobro i zlo su orijentacije, i sami su ograničeni funkcijom koja ih stvara i uključuje u proces konverzije, čiji je sama izraz. Zato simbolika Egipta često vezuje najviše sa najnižim, najblaže sa najsurovijim. Mada i mi sami tako ponekad osećamo vrednosti života u našim prirodnim težnjama, usled uslova u kojima živimo i koji imaju svoje dobre i rdjave strane, – upućeni smo da oštro delimo dobro od zla, iako to nije uvek ni lako ni uspešno. U katoličkom svetu, na primer, ko bi mogao da zamisli ružičastu statuu „Majke Božje“ sa kosom smrtni u ruci? U Egiptu, *MAAT*, koja je sinteza svega najuzvišenijeg, najčistiji pojam svesti i istine, simbolizovana je srpom.

Evo kakvim bi se shvatanjem mogao razumeti ovaj simbolizam kao realnost: Čovek negira sve što ne razume. Zato negira iracionalno. On mora da razume, pre nego što prihvati. U toj potrebi za razumevanjem nalazi se izvor njegove patnje. Kao oružje negacije, inteligencija ga sve dublje uvlači u izolaciju. Daljom analizom rasparčanosti on ipak izbija na proplanak neke još neprohodnije šume: Istina, kao srp krči pred njim put i u najvišem stupnju okreće se protiv vidljivog i opipljivog, kao što se današnja nauka u istraživanju okreće protiv same racionalnosti: otkriva mikrobe, zrake vrveći nevidljivi svet energije i time obara granice racionalnog, proširujući ga na domen, do sada smatran iracionalnim. Postoji danas naučna, iracionalna racionalnost – još nedefinisana logikom. Tako istina otvara pred nama arenu svesti.

U toj areni čovek se sukobljava sam sa sobom. „Bik“, koga treba da probode, nevidljiv je. Gura ga u ledja, kako bi to rekao Kami⁹ koji je u tom sukobu osenio uistinu više tragiku nego borbenost. U figuracijama Starog Egipta često vidimo tog crnog bika koga faraon lovi i probada kopljem: kroti svoje instiktivno biće vatre: *KA* – bika. (Ovo nas potseća na koridu). Kao što se to zaključuje u našem papirusu, stići u „*IMENTIT*“ „teška je plovidba bola“! Ta luka, *IMENTIT*, nagrada je za trud: borbu *KA* da ukroti vatru *KA*. Kada se docnije u papirusu pominje *VEČERNJI OBROK*,⁸⁸ koji neuki s nestrpljenjem traži pre vremena, shvatamo da se radi o istoj „nagradi za trud“. Ta nagrada ne može stići pre prolaska kroz krizu *STRASNOG RUKAVCA* matice, i ko u nestrpljenju želi da prekрати ove muke pada pod srp *MAAT*. Vodjstvo duše *BA* učitelj je *KA* – čoveka, čiji je komplementarni deo, i zato ga vodi u celinu, u sazrevanje, iz koje će se roditi kao iz semena sazrelog ploda.

Stanovnik u jajetu

Porast nadsvesti u čoveku simbolizovan je začetkom i rastom pileta u jajetu. „Pile“, to je nadsvest, koja se radja konverzijom jajeta u to pile. „Jaje“, to je naša ličnost, naša psihološka svest, hrana nama neznanog pileta.

„Ja sam onaj što stanujem u jajetu“ čitamo često u „*Knjizi Mrtvih*“, ili „Stanovnik sam svoje urne“⁹¹ Bezbroy tekstova pominju ovog skrivenog Stanovnika, koji raste, i zbog koga ustvari postojimo.

Odnos izmedju ovog „pileta“ i „jajeta“ izražen je u tekstovima na taj način da uvidjamo da je psihološka svest individue stavila samu sebe u položaj podređen ovome gospodaru: iako jaje sadrži pile, ipak je pile gospodar jajeta, jer je jaje samo omot budućeg pileta, njegova hrana, a nikako stvar za sebe. Nastalo iz semena pileta, ono je rezultat prve faze razvitka tog pileta. I ne samo to: ono je zaštitna opna i hrana ovom budućem piletu, sada sklupčanom bez moći u njegovom centru, ali koje ga ustvari lagano proždire.

U „jajetu“ se ukrštaju tendencije podsevti (kompleks individualnih hereditarnih i karmičkih uslova) i nadsvesti. Ishod te borbe je rezultanta – psihološka svest koja hrani pile nadsvesti.

Formativna aktivnost nadsvesti dvojna je, kao i postojanje. „*Rodjenjem u dan*“ (mudrost) dvojna aktivnost se ujedinjuje: konverzijom „jajeta“ i time oslobođenjem „pileta“ iz njega. Stanovnik u jajetu jeste postojanje mimo dvojnosti. Ne „jedan“ ni „dva“ – nikakav broj, nikakav deo, uporediv sa drugim delom nečega, već ono „nešto“ koje svojom nedeljivošću prelazi u ništa (poznato). Kao takav, Stanovnik u jajetu je Ka–afirmacija *AMONA*, kao što je sunce afirmacija potencijalne svetlosti prostora. Istovremeno, on je TUM kao negacija nevidljivog (*Amona*), njegovim uobličavanjem.

TUM, RA, AMON reči su, ali koliko neslične našim rečima! Te reči nisu imenice, nisu lična imena i ne označavaju „jedan“ određeni, odeljeni pojam kao stvar. One izražavaju kako stanje, tako i glagol i imenicu: trotonsku, vibratornu orijentaciju energije, kao neki zvuk svemira, sličan najstrašnjem i najmirnijem u nama, i koji se menja od jednine teške mrtve tišine prostora, preko dvojnosti prirode, ka artikulaciji zvuka harmonije koji je moć slična suncu: *RA*.

Kada se kaže, da je neko „*RA*“ u Egiptu, to označava da on zrači, kao moć svetlosti. On je i TUM, jer označava moć podele i

ujedinjenja. Svaki čovek je TUM. Svaki čovek je jednina pojma „dva“..

TUM nije Bog, niti bog, niti iko ko bi bio „neko“. *TUM* je princip postojanja, čije sazrevanje (*NEFER*) jeste *NEFER TUM*: egzaltacija postojanja sublimacijom. Radjanje *RA*-a jeste *NEFER TUM, NEFER TUM*, identifikovan sa lotusom,⁹² jeste sublimirani kvalitet svesti „dva“: ovaj kvalitet bi se mogao nazvati „*PRELAZNA SUBSTANCIJA*“, izmedju postojanja i bića. On je karika koja označava definitivni produkt fizičke evolucije: emancipaciju svesti koja je nerazdvojivo vezana za fizičku evoluciju jer je njen cvet, „lotus“ sublimacije.

„*STANOVNIK U JAJETU*“ jeste, znači „dva“ koje je samo sebe videlo kao „jedan“. On je „dva“ u dvojnomo postojanju nuklearnog, prirodnog i kosmičkog sveta.

Potsetimo se na dvojnost nukleusa atoma, na dvojnost hipofize koja formira naš rast i koja se sastoji iz neutronske „*BA*“ i protonskog „*KA*“, na dvojnost zvezde Siriusa čiji je divovski i redak neutron praćen kepečkim protonom ogromne gustine, zvezda koja je bila centralna figura astronomskog mita Egipta, osnova kalendara!⁹³ Ovaj proton Siriusa, kao *KA*, u kombinaciji svoga razređenog neba *BA* – značajan je element egipatske mitologije. Egipćani su Sirius nazivali – *VELIKA HRANITELJKA* i izjednačavali su je sa *IZISOM* dok je *ISIS* stavljana u vezu sa hipofizom, kao „majkom voda“, naricaljkom (plače – luči). (Po mišljenju Lubiča, zvezda Sirius, „majka sunca“, bila je od Egipćana smatrana kao nukleus našeg sunčanog sistema).⁹²

Dvojni nukleus, u mnogim formama, od zvezda do belanceta i žumanceta, izražava pojam dvojnosti, *BA* i *KA*: *TEFNUT* i *ŠU* bližanci, ishod podele Tuma i uslov podele neba i zemlje, *GEB* je zemlja iz koje niče sin neba – *NUTE*, čovek; U svojoj najdubljoj suštini, on niče iz proporcije *TUM*, podele koja je pojam beskraj, kao iracionalni faktor.

Zato nalazimo u *Tekstovima Piramida*:

„Rodjen sam od Noć⁹³
Začet Provalijom“

Duhovni hromozom

Taj fetus nadsvesti, pošto iscrpi jedan ljudski život, prenosi se u drugi, kao trofej, da bi se i ovaj iscrpeo kao i prošli, rastuci tim

crpljenjem. Po tome što je manifestacija jednine nukleusa kojim je začēt, on, znači, sam sebe jede, izrastajući iz sebe: odnosi sebe iz sebe, kako čitamo u našem papirusu.

Ovaj trofej sam sebe prenosi iz života u život sam sebe prozdi-rući i sam sebe začinjući. To najdublje „JA:–KA“ kao srž duše–BA nosimo, kao trudna žena dete. Nikakvog kontakta nema između nas i „njega“, sklupčanog, besvesnog, u nekom ćošku našeg nepostojanja iz koga zapoveda.

Pojam božanstva kao nemoćnog, nerodjenog gospodara stran je modernom verskom mentalitetu, za koga su sila i moć vezani za jedinog svemogućeg Boga—oca, kao što je starozavetni tvorac. Iako hrišćanski mit u svojoj suštini prenosi ovu ideju „novorodjenčeta“ kao tvorca, koja je element egipatske mitologije, u svom razvoju kao religiozna dogma Hrišćanstvo uništava ovu ideju sistemizacijom i preciziranjem „sina“ kao jedinca silnog, jedinog tvorca.

Egipatski mit nadsvesti koja se radja iz utrobe „device“, filofski mit samostvaralačke svesti iz sopstvene utrobe: mraka, – pretvoren je lagano u priču o bezgrešnom začecu sa toliko detalja, da su ovi detalji uz pomoć crkve odstranili pažnju od samostvaralaštva: crkvi je bio potreban bog—babaroga!

Tako se rasplinjuje filofska misao egipatske simbolike, prenesena iz Egipta u rano Hrišćanstvo kao revolucionarni elemenat samostvaranja, suprostavljen starozavetnom idolopokliničkom monoteizmu.

„Vladalac je poglavnik mudrosti,
Majci svojoj on je nepoznat!“⁹⁴

čitamo u *Tekstovima Piramida*, četiri hiljade godina pre *Jevandjelja po Jovanu*.

Egipatsko radjanje svetlosti (svesti) iz tame (neznanja) je „stanovnik u jajetu“ – „fetus“ nadsvesti. U nama on je naše skriveno JA, KA koje se ovekovečava.

Kako? Kako se KA prenosi iz života u život?

O tome staroegipatski tekstovi ne govore – ili bar ne otvoreno. Oni su u tome smislu nemi tekstovi, kao skulpture, kao metal nepomičnih očiju u kojima je pogled ali ne i treptaj. Sve je rečeno, ništa „objašnjeno“. Iz tih tekstova ne može se logično zaključivati, jer je svaki princip (bog), vodeći poreklo od Tuma, sam Tum, i logika nema s čim da operiše: trebaju joj odeljeni pojmovi. U Poglavlju 17 *Knjige Mrtvih* izloženo je, na pr. „Radjanje u Dan“. U dijaloškoj formi daje nam se niz na izgled nemogućih identifikacija

„bogova“, često u za nas grotesknom vidu. Pitanje glasi: KO JE OVO?⁹⁵ Odgovor nam saopštava da je TO (mi ne znamo na šta se odnosi pitanje) sam RA. Medjutim drugo pitanje: KO JE ONDA OVO? pokazuje da je prvo pitanje ukazivalo na nešto neslično RA-u – kao kad bi nam neko odgovorio: „to je sto“ kada mu pokažemo stolicu, a mi onda, pokazujući sto, pitamo: a šta je onda ovo? Tekst se niže, otkrivajući da je TO sam TUM, „Jedan Jedini“ da je To RA, OZIRIS, „Juče“ i „Danas“. Saznajemo da je „DANAS RA“, iako „neki medjutim kažu“ da je „DANAS“ OZIRIS! Glagoli, imenice, „bogovi“ – sve to nije ništa drugo nego samo RA! „KO JE OVO?“ nastavlja neumorno tekst, odgovor: „To su kapljice krvi!“ Saznajemo, takodje da je TO „Mačak RA“ koji je sasekao zmiju ispod Svetog Drveta, te strašne noći razračunavanja“. TO je čak i SET, koji je, iako neprijatelj RA-a, ovde označen kao „duša Zemlje“. Ne možemo da uklopimo u logičnu celinu. Tekstovi zato imaju reputaciju nejasnosti. Kontradiktorne izjave medjutim jasno ukazuju na apstraktni karakter stvaralačkog principa, koji je u svemu živom, i time, srž svake nastale stvari i bića. Tekst time pobija modernu koncepciju egipatskog idolopoklonstva.

Egipćani nam sugerišu, kao i svete knjige indijske filofsije,⁹⁶ nekakvim šokom negiranja prividnog, identifikaciju naizgled suprotnih principa, i zaključak da ništa, dobro, ni zlo, ni sveto ni svetovno nije apsolutan pojam i da se zato ne može konkretizovati kao takvo, već samo simbolom. Simbol upućuje na kosmičku funkciju čiji je vid. Zato, pitajući se, kako se KA prenosi iz života u život, moramo pokušati da mislimo kao Egipćanin. Komentator će pokušati da prenese na čitaoca *IMPRESIJU* toka ovog zbivanja, kakvu je on stekao proučavanjem zagrobnih tekstova kao i tekstova rituala sahrane i festivala. Time on nikako nema ambiciju da ikako, a pogotovu ne detaljno, objasni ovaj proces, već da na vizuelan način izrazi mehanizam koji odražavaju tekstovi, služeći se pri tom, po egipatskom sistemu, analogijom: poznatim, dati principnu orijentaciju nepoznatog.

Vratimo se zato na naše pitanje. Kako se KA, fetus nadsvesti, oslobadja iz ljuske utrobe! „Jaje sam u Velikanu koji gače!“ – čitamo u *Knjizi Mrtvih*. (Velikan, koji „gače“ je Geb, zemlja: guska čije jaje je svet). „Šakal sam šakalova“, medjutim kaže isti tekst, kao i: „Ja sam ŠU“. „Vazduh neka se dodeli Božanskom Novorodjenčetu!“

Kako se stanovnik ovog „jajeta“ oslobadja iz te zemlje, jajeta s kojim se medjutim identifikuje, on, koji je – iako nerodjen – šakal

šakalova⁹⁷ (smrtnost i reformacija truleži u život) i koji od nas dobija „vazduh“ disanja.⁹⁸

Najjednostavnije bi bilo po ugledu na neke egiptologe⁹⁹ optužiti, kao dete u ljutini, Egipćane da su konfuzni. Ako međutim pokušamo, slično lekaru, da oslušnemo puls ovog bila u spisima, kao u utrobi skrivenog, zaključićemo ovako:

Držeći se prirodnih zakona, možemo zaključiti da je preživljenje i razvoj ovoga fetusa nadsvesti zavistan od preživljenja utrobe u kojoj je sklupčan. Ukoliko bi se ova utroba unišila smrću, kako bi se onda nesazreli fetus „rodio u dan?“

Šta sačinjava ovu utrobu? Upitajmo se: svakako ne naša psihološka svest, jer o tom fetusu nemamo pojma, a psihološka svest je ono čega smo svesni. Znači tu „utrobu“ moraju sačinjavati elementi svesti kojih nismo svesni, a kojima se održava proporcija jezgra koje nas čini. Pošto mi, međutim, fizički i psihički, kakve sebe poznajemo, sadržimo sve ovo, znači da smo mi kao neka ljuska ovom „jajetu“: naša dubina nije u nama.

Ova „dubina“ jajeta koje hrani fetus, znači, može jedino biti proporcija BA–KA, tj. komplementarni odnos „belanceta i žumanceta“. Fetus, hraneći se njima, raste, ujedinjujući ih sobom, kao jednina njihove proporcionalne deobe. Ovo „Trojstvo“ preživljava u smrti, koja pretstavlja pucanje i raspad ljuske (nas!) pod pritiskom ekspanzije fetusa. Ono što drži „jaje“ kao takvo na okupu, po pucanju ljuske, to je međutim tanka, elastična opna „podljuska“, koja može da izdrži veći pritisak i zato pretstavlja vezu između uništenja ljuske i formacije nove, šire ljuske jajeta. Eto kako dolazimo do „seni“, KAIBIT¹⁰⁰ – elementa takozvane „astralne“ forme bića, koja nosi izvesne odlike psihološke svesti, ali nema razuma (mozak je uništen) i liči na stanje svesti u snu. Ova sablast, po indikacijama u tekstovima (već pripazi, „onaj tamo“ sa zemlje otskače!) nije nikako besmrtn element već, slično lešu, nestaje u procesu izrašćivanja nove ljuske. Njena jedina funkcija je čuvanje jajeta sa fetusom na okupu za vreme reformacije, a nikako nezavisna egzistencija. Ona je sen „ego ličnosti“ i snosi istu sudbinu. „Onaj tamo živi, da bi se hod ukotvio u srcu“, – upućuje nas vodjstvo duše u razjašnjavanju činjenice, da senka ne može biti odlučujući elemenat i da se porast svesti situira na zemlji, a ne u „onom svetlu“ – kako bi to nesrećnik u slabosti želeo. U vezi toga i upozorenje: Pripazi! Ovo upozorenje razjasnićemo u analizi teksta. Za sada, vratimo se na naše „jaje“ nadsvesti.

Ne treba zamisliti da nas Egipćani uče da postoji zaista neko „jaje“. Belance i žumance ovog „Jajeta“ nisu „zajedno“. Na protiv, oni su „rastavljeni“, tj. ne čine konkretnu već apstraktnu celinu. Slika jajeta samo pomaže da se shvati princip komplementacije: oni su nuklearna komplementarna energija jedne proporcije, izraženi vizuelno kao belance i žumance. Mogli bi ih zamisliti kao neki „negativno namagnetisani“ hidrogen i „pozitivno namagnetisani“ oksigen u isparenju neke bare, koji se tako traže i spajaju u ponovnu proporciju vode.

U ovoj vodi bića fetus nadsvesti začet je, živi i sažima ih kao magnet njihove proporcije, koju odražava svojim bićem.

Tako imamo apstraktnu proporciju „belanceta i žumanceta“, naše individualnosti, koja nas preživljava, kao što nas preživljava vazduh kojim dišemo, i apstraktno JA–KA, fetus naše nadsvesti, koje nas preživljava, ne samo kao zakon prirode koji preživljava svoju manifestaciju u laboratoriji, već i kao seme koje preživljava svoj plod, jer samo sebe začinje u novom semenu.

Insistiranje na elementu ljudske volje, ljudske vernosti istini, na moralnim vrednostima, kao na bazi na kojoj se razvija i ovekovečava seme mudrosti, ukazuje na subtilan odnos između semena i ploda. Bilo bi pogrešno shvatiti da ovaj „fetus“, kako ga predstavljaju Egipćani, skriven u utrobi našeg bića koje ga ne zna, jeste prosto „ON“ koji se razvija, a da smo mi „ništa“, (koje umire) iako bi u našoj isključivosti lako upali u tu grešku.¹⁰¹ Da je to tako, ne bi bila potrebna saradnja naše volje u njegovom rođenju, i čak bi se moglo upitati: čemu inicijacija? S druge strane, da je samo do nas kako da se ovekovečimo ne bi bilo razumljivo zašto se tako ogromna važnost daje „skrivenom“, koji gospodari svim?

Egipatska inicijacija uči nas orijentaciji u kompleksnom odnosu između KA–JA i „ja“. Tu se plasiraju molitve „ocu u tamnini“ da nam pruži ruku da bi ga mi podigli! Uzajamno stvaranje, lančano umiranje i vaskrsenje – odnos je mistične ljubavi između fenomena i zakona koji se fenomenom radja u samosvest.

„KA“ je TUM. On u našoj biti uključuje celokupnu genezu bića iz nebića:

Seme nadsvesti, KA, razvija se sredstvom ploda: čovečije psihološke svesti. Život našeg bića je bolno polje na kome se razvija naša svest. Razvoj ove naše svesti zabeležen je u seme KA, kao mutacija. Iz naše smrti, KA ispada MUTIRANO, kao novo seme koje ispada iz jabuke. Tako, budući seme i naš OTAC, KA je, takodje, fetus – naš sin, jer njegov razvoj je naše delo, kao što smo mi njegovo.

Ovom mutacijom, iz smrti u smrt, seme se razvija i usavršava: kao i plod kojim uradja. Tako se jedan čovek radja „pop“ a drugi „birov“, u ime „božje“ pravde: jer mutacija semena zavisi, što je evolucija na višem stupnju, od volje individue da usavrši to seme: odanošću MAAT – istini. Tako svaki začinje svoga naslednika, i kao naslednik trpi ili uživa ovaj plod, sebe samoga. Tako u *Knjizi Mrtvih* čitami humnu srcu, u kojoj se srce identifikuje sa majkom, tvorcem transformacija, sa samim KA¹⁰². Napomenimo da tekst glasi: „Ti si moje Ka, stanovnik u mom telu, Knum koji formira moje udove!“

Mutacijom, is smrti u smrt, usavršeno seme daje najzad čoveka, čija svest će biti HARPUN kojim će se probiti „Jaje“ oslobadajući KA na svetlost dana.

„Čime će razbiti svoje Jaje? kažu bogovi. Sokar (smrt) će doći po njega, on je harpun skovao!“ kaže se u *Tekstovima Piramida*.¹⁰³

„Harpun“, „gvozdje neba“, jedan je od elemenata koji ispunjavaju mitologiju: skoro na svakoj strani *Tekstova Piramida* spominje se ovo „gvozdje“¹⁰⁴ koje se dovodi u vezu sa mitom Horusa (osloboditelja) i njegovih „kovača“¹⁰⁵, kao i sa PTAHOM, kovačem nebeskog svoda, i sa prestolom RA-a koji je takodje od „gvozdja“. Iako ovo „gvozdje“ egiptolozi predstavljaju kao dokaz potpune neznačajke sirovosti Egipćana, koji „misle da bog sedi na prestolu od gvozdja i da je nebo skovano od metala!“¹⁰⁶, ono daje viziju *snage duha*: „gvozdje neba.“

Ovo „gvozdje“, kao koagulacije sile „neba“, postavi zemlja, jeste magnet neba. KA.

KA se predstavlja sa dve dignute ruke koje privlače nebo u zagrljaj. Njime se izražava ljubav i žudnja koja spaja čoveka sa „dušom“.¹⁰⁷

Samosvest čoveka je orudje. Kao nuklearna energija, ono je koagulacija: „gvozdje“. Izjednačenje gvozdja i kovača je preobražaj PTAHA u PTAHOTEPA, i princip „Izjednačenja sa RA-om.“

„Rodjenje u dan“ predstavlja akt „samopredaje“ čoveka koji prepoznaje u sebi ONOG SAKRIVENOG: probadanja harpunom—sobom, ljusku—sebe da bi sebe oslobodio iz Jajeta—sebe.

Faze ovog radjanja naznačene su kako imenima faraona, tako i imenima mudraca. Tako ime velikog mudraca Starog Carstva, IMHOTEPA, označava „onaj unutar mudrosti“, dok ime velikog mudraca „AMENHOTEPA“ iz N. Carstva označava: AMON PREOBRAŽENI (afirmacija SAKRIVENOG—. PTAHOTEP označava konverziju „onoga unutar mudrosti“ u afirmiranu mudrost. Ova tri

mudraca vezana su za tri revelacije Egipta i predstavljaju njihovu esenciju.

Apstraktna egipatska misao svojim konkretnim simbolizmom daje nam viziju duha na vrlo nesličan način „religioznom“ (u smislu u kome se religija obično shvata u vezi sa crkvom), i ako se ono čime zrači, obično krsti „religioznošću“.

Ljudski duh se izražava kao magnetsko polje neke kozmičke komplementacije u koju se mi uključujemo sudbonosno, kobno ali i voljno: prihvatajući same sebe kao zmiyu koja se izvlači iz kože, ali i kao kožu, napuštenu od zmiye!

Naša samosvest raste sagarajući naše biće, i kao utoljavajući neku žedj u kojoj se utapamo u same sebe kao u neko „demagnetisano“ večno jezero: HOTEPE.

„Pogledaj me, veslam čamac po jezeru HOTEPE“¹⁰⁸ označava, kao i bezbroj drugih tekstova *Knjige Mrtvih* i *Tekstova Piramida*, svesni napor ujedinjenja koji uradja plodom. Jezero, označava celinu, (esenciju) koja uključuje sve „delove“ rastavljene Jednine: ono uključuje dramatiku puta kroz „oblasti podzemlja“, borbu sa nemanima, plovidbu kroz oluju severa i „Strašni rukavac“ matice preobražaja. Ovo jezero „mira“ nosi sobom splet opasnosti kojima se do njega stiže. Zato se kaže: „Čuvaj se jezera!“¹⁰⁹

Jezero HOTEPE je poplava: krštenje. U mnogim tekstovima se pominje da je „rodjeni“ upoznao svoju „vodu“ i svoju „poplavu“:¹¹⁰ Ovo krštenje „novorodjenčeta“ je „Izjednačenje sa RA-om.“¹¹¹ Tako nalazimo u tekstovima: „Ti si KA“¹¹² ili „Ja sam ON“.¹¹³

Tako smo, tražeći da izrazimo pojam KA – (semena fetusa) kao našeg najdubljeg Ja koje nas nadživljava, i nehotice došli do njegovog *Radjanja u dan*.

Dodajmo ovo: Pojam KA zaista nije više misteriozan nego pojam hromozoma. Razmislimo o hromozomu, o nasledju koje prenaša sa generacije na generaciju, o toj ne samo kompresovanoj vatri, već semenskoj vatri, vatri koja određuje formaciju najfenomenalnijeg labirinta kosmosa: živog bića čoveka. Ova energija koja je stvaralačka energija, ili seme, jeste zakonodavac, i uklapa se u kompleks KA. Zato možemo nazvati KA: duhovni hromozom. Ta energija najsubtilnije prirode, nevidljiva kao i munjeviti, tajanstveni punoglavac hromozoma, seme je novih inkarnacija po smrti.¹¹⁴

Odnos između KA-JA, neuništivog semena u razvoju i fizičkog hromozoma, tvorca „usputnih“ individua kroz koje se KA razvija, razmotrićemo kasnije.

Spomenimo za sada: Ovako shvaćena ideja „reinkarnacije“ nema ničega zajedničkog sa našim sećanjem ili mogućnošću sećanja, jer se odigrava mimo našeg organskog mozga i bića, preko našeg leša — može opravdano da se kaže.

Dijamant nadsvesti: „Onaj Sakriveni“.

Kao list koji se odvija iz nas, svoje kore, u kojoj kao da je ispresavijan do nepostojanja, nadsvest je nešto bez milosti, nešto što nam bljeskom oslepljuje razum, mrvni nas i sagara, što kao da nije živo — a živi dublje od nas. Prirodna analogija ukazuje nam na ugalj i dijamant:

Konstantno raspadanje (smrt) i reformacija „istih“ elemenata u uglju pod impulsom funkcionalne proporcije još nepostojećeg dijamanta.

Dijamant je „ime“ tog postepenog raspadanja uglja, /u vezi analognog značenja „imena“ u Egiptu govorićemo docnije u analizi teksta), ime „duše“, (Ba—) uglja, pod čijim vodjstvom se vrši porast KA—uglja, kroz raspadanje i reformaciju. Dijamant je svetlost, koja je bila zarobljena u uglju.

Za Egipćane naša svest je taj „ugalj“. Mi smo „ugalj“ u kome je zarobljena svetlost. Što u nama preživljava nije ugalj nego kristalizacija, koja menja ugalj u procesu nastajanja „dijamanta“. Svaki čovek, iako virtuelno nosi u sebi nadsvest, nije u dramatičnoj fazi konverzije. Potrebni su uslovi, hereditarni i spoljni, izvesna temperatura, pritisak tačno odredjenog napona, pod kojim se začinje reformacija „molekularnog sastava“. U ljudskim životima, postojanje slično „uglju“, traje neodredjeno vreme i nije predvidljivo. Radjaju se ljudi i umiru u „običnom“ životu, bez događaja. Kad momenat zrelosti nastupi, odjednom počne neki pritisak, temperatura se diže, individua se pokreće, oživljava, budi se, satire, pati: umire i radja se u mukama saznanja svojih granica, do konačne kristalizacije u mir nadsvesti. Taj mir je beskrajnost vazduha i vode, sklesanih u sočivo svesti: dijamant.

Klesanje dijamanta i magične inkantacije

Niko ne bi okarakterisao veštačku produkciju dijamanta kao JOGU, iako je taj proces ponavljanje jednog procesa prirode na osnovu poznavanja faze tog procesa. Njegova „sintetizacija“, jeste isto što i joga, skraćivanje trajanja faza duhovnog sazrevanja,

svesnom anticipacijom. Sistemi joge u osnovi su isti, kao što se to može zaključiti poredjenjem literatura, u Egiptu i Indiji, ili Tibetu, jer se zasnivaju na prirodi. Već smo ranije spomenuli da ima u ovim sistemima velikih razlika, ali ove razlike su u filozofskoj orijentaciji praktičnih sredstava joge, koji su identični. Ta su sredstva sintetizacija evolucije svesti putem veštačkog reprodukovanja uslova koji uslovljavaju ovu evoluciju: pritiska, distribucije kiseonika, koncentracije vitalne energije kao i plansko tretiranje misaonog mehanizma. Kao u svemu, majstorstvo je u meri, dozi, u uskladjivanju i proporciji koji moraju biti vodjeni iskusnim „učiteljem“, ako se želi izbeći „ugljenisanje“ ili inercija.

Egipatske magične inkantacije, — o tome ne može biti nikakve sumnje za onog koji poznaje proces jogi-sinteze kao i mitologije, — formule su jogi — prirode.

Ove magične formule su razne prirode i kreću se iz domena medicine u domen sociologije ili, bolje rečeno, mediko-sociologije, kao sredstvo održavanja i porasta duhovnog života zajednice, kao i ravnoteže pojedinaca i masa.

Snaga ovih magičnih inkantacija je bazirana na moći našeg centralnog nervnog sistema da se pomoću evolucije sila prirode identifikuje sa njima. Moć identifikacije je uslov našeg običnog poimanja u životu, često je to i uslov naših muka: u zbrci života reagujemo zbrkom u nama. Odjek smo, i ne možemo da biramo čega.

Magija u starim civilizacijama, kao i u mnogim primitivnim zajednicama „divljaka“, bazirana je na upravljanju zajednicom pomoću ovog organizovanog sistema identifikacije.

U zajednici Egipta sve pokazuje da je ova magija bila sredstvo razvijanja svesti u čoveku i ljubavi prema istini.

Tako bi mogli izdvojiti ovakav pojam „magije“ od onoga što ova reč budi u nama danas, i što pretstavlja njenu degradaciju, bilo zloupotrebom („crna magija“) bilo šarlatanstvom i prevarom. Zato ćemo, da bismo izbegli ovu zabunu, ovu „inkantacionu“ magiju nazvati *Identifikacijom*. Identifikacija je i naš osmeh na „lep“ lik, lučenje naših zljezda na miris jela, plač pred prizorom nesreće, itd.

Predjimo sada na pitanje koje smo ostavili otvoreno, to jest na vezu izmedju fizičkog i „duhovnog“ hromozoma. Kako se može reći da je čovek začet svojim KA-om, kad znamo da je fizički začet od svoga oca, čoveka? Po čemu je on sin svoje duše?

Intuitivno, mi znamo da su granice bića i nebića pomerljive: kada je dete rodjeno, majka „zna“ u tom prvom času, pre nego što

dete postane „njeno“, da to zbrčkano stvorenjce nije ni njeno, ni novo. Staro je: ne samo po tome što je kao individua, mešavina prastarih nasledja, nego i što ta „mešavina“ pripada nečemu izvan familije i roditelja. Kao specifična individua to stvorenjce ima svoj soprstveni pogon, svoju „dušu“, koja je proporcija te nenasledjene mešavine.

Ta animacija kao energetički životni impuls pravi je uzrok njegovog bića, duša—BA. Kao munja, kao iskra, život je rezultanta dve sile: ako oplodjenje nazovemo sukobom, onda je iskra iz tog udara ljudska individualnost: KA. Iskra tako postaje celina duše i tela. Ta individua, začeta svojom sopstvenom dušom, ili proporcijom, raste i hrani se prema uslovljenostima svog familijarnog, rasnog i astrološkog ambijenta — ALI PO ZAKONU SOPSTVENE INDIVIDUALNE SNAGE, svoga KA. Zato ni blizanci, a kamoli braća, nisu isti.

Čovek bi mogao, radi vizuelizacije, da kaže da, kao što radio-talasi nalaze prijemnik, duša — BA nalazi afinitetom fertilizaciju, čiji potencialni uslov jeste proporcija identična ovoj duši — BA. Identifikacija je moć stvaranja — u našoj svesti ona je samo odraz ovog kozmičkog i prirodnog procesa kristalizacije afinitetom.

Hereditarni uslovi oca i majke kao i psihički momenat njihovog sjedinjenja određuju energetski potencijal jedinstvenih uslova, kao neku molekularnu šaru elementa: čovek, taj i taj. Jedini. Svaka individua je jedinstveni prirodni element, KA. Kao takav on nosi individualno ime. U Egiptu, IME ga je uvrštavalo u širi princip ili funkciju kao i genetičnu fazu sazrevanja.

Tako se može reći da je KA, kao potencijalna snaga proporcije fertilizacije, jednovremena sa samim BA—proporcijom fertilizacije, kao na primer, što je efektivnost jednog leka istovremena sa mešavinom proporcije sastojaka, koji ga sačinjavaju: lek nastaje tom proporcijom i identičan je sebi u svakom mućkanju, u koliko je ono izraz date proporcije.

U koliko je BA—proporcija već začela jedan ljudski život, koji se zatim ugasio, fertilizacija pretstavlja prijemnik ne samo za BA, već i za „fetus nadsvesti“, začet u konverziji prošlog života. Tako možemo zamisliti ovu fertilizaciju kao antenu za sam fetus nadsvesti, uključen u „talasnu dužinu BA“. Fetus novog deteta razvija se sada pod kontrolom ne samo svog prirodnog KA, već i ONIM SAKRIVENIM, fetusom nadsvesti, kao „višem“ KA. Svest individue, pod ovim vodjstvom artikulisanijeg gospodara od same sebe, razvija se ubrzano. Njen porast se ubrzava srazmerno ovom

propulzivnom elementu, kao što se pad ubrzava težinom: drugim rečima, umesto lelujavog lebdenja, on počinje sam sebe da izdiže, kao da je u njemu ONAJ SAKRIVENI pritisak iz koga teži da šikne.

ONAJ SAKRIVENI je u njemu kao tablica sa upisanim tekstom koji treba da izvuče iz sebe i artikuliše: ovaj proces artikulacije uključuje sve prirodne procese asimilacije, jer se svest organski izvlači iz organizma; i kao sam proždirući sebe, čovek sagananjem vidi, čita i pretvara se u tekst svoje tablice:

„Pisare, odbaci tvoju tablicu, salomi
pero! Pocepaj papirus!

Ra! skloni ga sa svog mesta jer JA SAM ON!¹⁵

Ovaj proces identifikacije je kao neka hemija čiji su elementi psihički. Dramatika boji prirodne zakone, afinitete i repulzije kao i asimilaciju u stvaranju i pregrupisanju elemenata, bolom neke nadčovečne ljubavi.

Dok nam *Tekstovi Piramida* i grobnice velikih faraona daju faze ove kristalizacije u apstraktnom smislu, u kome je ljudski psihički element ferment procesa, drugi papirusi, slični našem, daju detaljnije podatke i obaveštenja, koja ne nalazimo u ovim spisima apstraktnih zakona, ali koji nam omogućavaju da dešifrujemo njihov sažeti smisao, mogli bismo reći da su papirusi kao neka „voda“ koja razblažuje koncentrat zakonodavnih tekstova i tako omogućuje absorpciju.

Polako razaznajemo da je „*Rodjenje u dan*“ moguće unutar jednog života (ovo takodje tvrde i indijski jogi tekstovi) i da se ono normalno odvija postepeno i ostvaruje u fazama. Ukoliko je život jednog čoveka prvi korak konverzije njegovog BA — on nije u stanju da razume ni sagleda svoj put, on nije čak u stanju ni da oseti ovu osnovnu orijentaciju. Posle neodređenog vremena životna iskustva se gomilaju, i počinju prve „inskripcije“ na ploči svesti: time postane moguća reprodukcija ovog „unutarnjeg glasa“, koji zaista mnogi, kao Sokrat u Platonovom „*Poslednji dani Sokrata*“, prepoznaju ili naziru. Moglo bi se shvatiti, da je ceo rad umetnika napr., baziran na ovom „osluškivanju i reprodukovanju“ neke u njemu upisane istine, a da ona odjekuje u svesti množine, jer većina mentalno razvijenih ljudi takodje ima u sebi „živi trag“ manje ili više dubok. U medjusobnom traženju i privlačenju, BA i KA grade svoju celinu kroz čoveka. Na ovoj komplementarnosti i procesu identifikacije koji rezultira, bazirane su inkantacije Starog Egipta, čiji je cilj budjenje u svest. Magija i medicina bile su zato

tesno vezane, jer je u procesu Identifikacije svest preuzimala vodeću ulogu u samoodbrani tela od bolessti.

Pogreb: ritual sejanja!

Možemo se upitati: onda čemu mumije?

Ako ova filosofija ukazuje na apstraktnu srž svega, ako je čovečiji cilj da „odleti“ – čemu orijentacija na taj, mumijom sačuvan lik čoveka, na telo? Čemu: „zemlja zemlji?“¹¹⁶

Ovo pitanje koje se samo nameće, za lovca istine siguran je trag: u njemu je čvor, koji vezuje nebo za zemlju, neki mistični „pupak“.

Na prvi pogled izgleda nam da je stav Egipćana u suprotnosti sa apstraktnom idejom nadživljavanja, jer joj suprostavlja čuvanje tela. Ovaj površan pogled, međjutim, ne može biti vodič u shvatanju jedne filosofije. Zato se koncepcije o „primitivnoj, naivnoj“ misli Egipta rastvaraju pod analizom kao šećer u vodi. Ove koncepcije mogu da budu prihvaćene od čitalaca, samo ako im je pružen jedan mali izvod teksta, a sam tekst u celini zabašuren.

Kroz *Tekstove Piramida* srećemo, u bezbroj varijacija izloženu apstraktnu misao smrti i radjanja iz nje, misao koja je izražena konkretnim pojmovima, koje međjutim ne možemo ni pod kakvim izgovorom shvatiti kao ograničene njihovom fizički označenom funkcijom.

Na primer: Čitamo da su Egipćani deificirali faraone, zamišljali da posle smrti faraon „odleće“ u nebo, a u isto vreme da živi na neki zagrobni način, jer mu se prinosi, u naivnoj nadi, hrana sve moguće vrste, koja se ostavlja u grobnici, itd. Niz na izgled nezvanih rečenica ukrštaju se u glavi zbunjenog arheologa – kao recimo ova: „Obrok za mene, o ATUME! Obrok za mene, o ATUME! Obrok za mene, o ATUME! O TI koji si u OKU BARKE BOŽJE! Teleća noga je sa prženim mesom! Četiri šake vode!“¹¹⁷

Međjutim nalazimo u dugačkoj listi hrane koja se prinosi u ritualnim sahranama, indikacije razumevanja ove „hrane“. Pića su fermenti, „maja koja je istekla iz OZIRISA“ kao što precizira tekst. Hleb takodje ima svoj značaj: naglasimo, nije to neki skriveni simbolični značaj, već konkretizovan vid funkcije. Tako je oko HORUSA ispečeno. Ovo „ispečeno“¹¹⁸ oko je „hleb“ (HNFU) i ritual kaže: dajem ti HORUSA.

„Hleb“ je KA, transformacija materije, kaljene u „peći“ i fermentisane. Testija sa pićem je princip duhovne energije: toka. Takodje, ovo su žljezdana lučenja, čije rastvaranje hrane u telu vrši

ulogu odabiranja: inteligencije. Zatim dolazi prinošenje voća, delova zaklanog bika itd. Svako od ovih „jela“ predstavlja po jednu kosmičku funkciju koja se uklapa u reformaciju konstitucije bića.

„On leti! Leti! Odleće on od vas, ljudi!“¹¹⁹

Nije više na zemlji, u nebu je! Kao roda uzleteo je!

Kao soko celiva on svemir!

K'o skakavac baca se ka nebu!“

– nalazimo u *Tekstovima Piramida*.

Međjutim „On“ nije faraon: fizički čovek, niti neki „kralj“, „on“ je:

„ . . . rođen u Ambisu pre nastanka neba,¹²⁰

pre stvaranja zemlje, pre no što je ono što očvršćava samo nastalo!

Pre nego što je rođen Kovitlac!“

„Takav sam“, kaže tekst dalje i u nizu rečenica daje nam viziju nesalomljivosti, neuništivosti, neiscrppljivosti!

„Prvo sam brdo zemlje usred vode“, čitamo, i taj vladar čije se rođenje opisuje kao „Rascep dve planine“, koji je plamen neba i pod čijom silom zemlja kleca, kvalifikovan je kao: „Esencija zakona, sin Zakona Jedinoga, Vesnik Harmonije“ (prevedeno obično kao: Esencija Boga, sin Boga Jedinog, vesnik Boga.“)¹²¹

„Ja sam onaj sveti, koji je u čelu!

Onaj što uzdiže svodove, Zvezda,

kojoj se zakoni klanjaju,

od koje

i „Dve Devetice“ drhte!

Rukom svojom podižem se!

Ovo moje lice vidi

podizanje moje! NOS sam

koji diše!“¹²²

Mogli bismo ispuniti mnogo strana citatima, ali se moramo zaustaviti. Ne možemo „citirati“ ceo zbir *Tekstova Piramida*. Literarno, na svakoj strani ovih tekstova nalazimo dokaze da ovaj „umrlj“ vladar nije čovek, već princip čoveka: Kosmos.¹²³

Kroz studiju ovih tekstova poimamo da se u ritualu radi o isticanju putem varijanata jedne misli koja – tako osvetljena sa svih strana postaje kao neko telo: organska povezanost zemlje i neba,

komplementacija, magnetizam, ljubav i plod zemlje: duh kao njihova celina.

Zemlja nam se javlja u svesti, kao neko ostrvo, neka okrugla ledja u tamnoj vodi svesti: iako ne večnost, neki „aerodrom“, bez koga je let nemoguć. U toj funkciji je njena „božanstvenost“: „Voda nebu – poletarac zemlji!“¹²⁴ kažu tekstovi. Ovaj „poletarac“ izleže se u Jajetu zemlje.

Odnos egipatske filosofije prema zemlji precizira ovu posredničku ulogu, i preciziranjem uloge učvršćuje zemlju kao bitni element nadživljavanja. Samostvaralačka zemlja, mnogostrana je snaga. U odnosu na nju čovek je naučen da je obožava i poštuje ali i da bude u velikoj opreznosti: ona je, iako „roditelj“, sve što kao težina, odvaja njegovo srce od istine. Iz nje se čovek radja poletarac, u nju ulazi kao seme, i vaskrsava kao soko.

„Zemlja je za mene prekopana!“¹²⁵

„Odbaci zemlju koja je u tebi!“¹²⁶

U svojoj dvojnoj snazi zemlja hrani i ubija, ona vuče ka sebi dušu u kojoj budi egoizam, sličan svome:

„Ostupi! Dugi rože, čiji smer je da ubija!“¹²⁷

Vrh tvoj: prst je zemljinog zakona!“

„Zemlja! Čuvaj se zemlje!“¹²⁸

Odnos čoveka i zemlje preciziran je u nijansama u kojima se neupućeni čitalac gubi. Dok na jednom mestu čitamo: „zemlja je prekopana“¹²⁹ kao znak da seme ide u pripremljenu zemlju, na drugom mestu čitamo:

„O, rovče zemlje koji roviš, kopaš, ne rasparčavaj zemlju!“¹³⁰ Izolovano, ovi tekstovi izgledaju kao konfuzija, međjutim proučavanjem, shvatamo da se tu izražava egipatski duh koji ne vidi zlo u činu, već u smeru čina. U ovom poslednjem slučaju, „kopanje zemlje“ bilo je orijentisano ka uništenju semena, već posejanog. Nailazimo takodje na: „zmiju koja prekopava zemlju“¹³¹ i njome izraženu: „misao“, koja u analizi može da ima kako pozitivan karakter spremanja „zemlje za seme“ sinteze, tako i rušilački smer razaranja i seckanja celine. (SET koji rasparčava OZIRISA).

Po smrti, čovek tako ide u zemlju, ali se ne gubi u njoj.

Za razliku od indijskog spaljivanja „bezvrednog“ tela i tibetskog izlaganja tela hijenama i pticama grabljivicama, Egipćani telo oplakuju i posvećuju ritualom ovekovječenja.

Neka nas međjutim prividno ne prevari.

Ako se porede ova tri rituala, videli smo prvo, da među njima razlika nije u biti već u orijentaciji ove biti, drugo, da sahranjivanje tela nije samo akt simbolike, već da nosi i jednu suštastveniju funkciju. On je konkretizacija same filosofije Egipta.

O orijentacionim razlikama u jogi – filosofijama Indije i Egipta već smo govorili. Dodajmo ovo, u vezi naše teme:

Ritual Indije bira put izvan razumevanja: Čista mistika istočnjačke filosofije odbacuje put razumevanja, jer eliminiše racionalnu inteligenciju. Jogi sistemi na nebrojene načine sprovode emancipaciju svesti, izvan inteligencije. U ovim procesima, kao i u tibetanskoj jogi–praksi, grudni koš se upotrebljava kao „peć“ kaljenja, i svest se vodi uskom stazom, mimo intelekta u nadsvest – putem koncentracije, psiho–fizičkih sistema vežbi i vibratornih formula, „mantra“, kao i vizuelnih apstraktnih simbola, na koje se jogi koncentriše i putem identifikacije oživljava u apstraktnu svest, koju ovi simboli dočaravaju. Ovakvi metodi mogući su ako je čovek voljan da se preda u ruke učitelju – totalno i bez ikakve rezerve. Učeniku, koji pomoću učitelja izdržava neku vrstu samooperacije, koja otvara i zatvara žljezde, sledstveno suptilnom planu doziranja lučenja, preti opasnost uništenja, ukoliko se odvoji od svoga učitelja pre vremena. Zato je „poslušnost učitelju“ prvi zakon jogi filosofije.

Čovek ne želi u tom procesu da se spase od svoje smrti, već od svoje smrtnosti. Njemu se ne objašnjava kako i gde, ali mu se daje ritual, koji ukazuje da će se roditi ponovo iz vode Ganga. Mrtvi se spaljuju. Pepeo se baca u Gang.

U Tibetu, mrtvi se ostavljaju na planini,¹³² gde ih čereče životinje. Kost, tako očišćena, na vazduhu izgara i esencija biva nošena vazduhom: element reinkarnacije.

Ako stavimo na stranu psihičke orijentacije rituala, bazirane na „podneblju“ naroda kome su namenjeni i civilizaciji čiji su izraz, zapazićemo jedno: Konstanta, tj. ono što se ne menja, u svim ritualima, jeste pažnja posvećena ne telu, već mineralnom kosturu.

Sve nas antičke filosofije upućuju na to da tražimo reinkarnacionu srž čoveka ne u telu, ne u „duhu“ kao nekom nezavisnom elementu, već u mineralu kostura: „Ojačavaj kosti“, savetuje Lao Če.¹³³ U Indiji, pepeo kostura, kao neuništiva so, prosipa se u reku Gang i voda ga nosi u život.

U Tibetu, grabljivicama očišćen kostur na vazduhu sagara i reinkarnaciona srž biva oslobođena u ovom procesu, u kome vazduh uzima prenosilačku ulogu.

Medjutim i voda i vazduh su elementi života, kao i zemlja.

Egipatski ritual upućuje našu svest, mimo tela, na sponu tela i duha: čvor i „pupak“, kojom osvetljava reinkarnaciju. Egipat uči onim što izgleda neprihvatljivo našem razumu i što druge religije prikrivaju – dajući prvenstvenost duhu i odbacujući telo. – Kompozicija i dekompozicija, duh i telo, imena su gradacije, gustine, i orijentacije molekularnog pregrupisanja energije.

Ritualu pogreba i balzamovanja – biologija je bolji komentator nego metafizika. Osnova svake inkantacije, svakog speva ovih tekstova, jeste pregrupisanje snaga uništenjem i sabiranjem srži u novom pravcu.

„Lice pada preko lica,
šarac—nož ubada:
Progutano jeste od sebe samoga!“¹³⁴

Ovi tekstovi su obično okarakterisani kao neprevodljivi, a ponekad i kao mogući izraz kanibalizma, čiji ostatci su preživeli iz prošlosti:

„Konsu on je, koji usmrćuje! Velikane On za kralja davi!
Za njega izvlači on iz njih ono što im jeste u telima!“¹³⁵

Medjutim ovaj „On“ koji ljudožderski guta decu, starce, ljude, žene, duhove, bogove, velike i male, kao i sve krune i ambleme, srca i pluća mudraca, koji su mu prvenstvena hrana, u isto vreme je KONSU, koji to čini „za Kralja“, kao i sam taj Kralj. On je onaj koji vodi i vlada, ali takodje (bez sile mudrosti) on je „munja“, „Plamen ljudi od oluje“ koji sagara „od ivica neba do samoga dna zemlje“¹³⁶. Kao Kralj – princip svesti i svemira, on sve „proždire“ i pretvara u sebe asimilacijom, u kojoj se izjednačava sa svim pojedinačnim principima kao i sa grčem stvaranja, – sa krokodilom SOBEKOM, „zelenim od pera,¹³⁷ pažljivoga lica,“ onaj koji deo repa „Velikanke koja je u suncu“! To je onaj isti krokodil stvaranja, koji je zakačen na ledja „Velikanke“ NEIT, kosmičke device! On začinje sve i svakog, zato tekstovi napominju da „ON“ začinje u ženama plod mimo muževa¹³⁸ – što se komentariše kao nemoral faraona. No, ostavivši ove detalje, moramo opet istaći da je „Kralj“, Vladar i Prvi Princip, apstraktni, a ne konkretni lik.

Svi ovi tekstovi koji daju, u slikama, postepeni proces rastvaranja, drobljenja i „ubijanja“ preživele forme, kao neke „hrane“,

deifikacijom ovog procesa spajaju u čitaocu dva konca koji se vezuju u čvor: čvor života, mistični znak ISIS, TAIT.¹³⁹ Ovaj čvor je preorijentacija i vezivanje raspadnutih snaga.

Značajki očišćen kostur sačuvan je na okupu kožom i balzama, kao mineralna esencija, izvučena iz tela. U ritualu ovaj akt izvačenja esencije neprekidno se podvlači, kao u maločas spomenutoj rečenici: „za njega izvlačeći iz njih ono što im je u telima“! U čoveku, po ovim indikacijama, mineralni kostur sadrži rudu ljudskog „metala“, seme duha, koje valja „izvlačiti“ iz sebe postepenim kristalisanjem.

„Čist sam, uzimam moje gvozdene kosti“¹⁴⁰
„Kosti su mi učenjene snažnim“¹⁴¹
„Sažmi moje kosti!“¹⁴²

tipične su rečenice koje nalazimo duž spevova i inkantacija.

U mesto sagorevanja tela plamenom ili razvlačenja tela šakalima, egipatsko telo, ukoliko je ritualno sahranjeno, podleže hemiskom procesu rastvaranja „pod zaštitom“ ANUBISA – principa varenja, ti: oslobadjanja životne srži trulenjem, – „boga“ šakalove glave! Kao u našem telu, proces „varanja“ je sistematsko „ubijanje“, rastvaranjem (počev od pljuvačke pa do nebrojanog niza sokova, koji su usput usmereni na hranu, rastvarajući je hemiski i pretvarajući u nove sastojke). Ovaj proces „varanja“ je precizno dat ritualom, gde se uništenje prikazuje u svojoj stvaralačkoj funkciji oslobadjanja „zarobljene“ nervne energije, KA, čiji „metalni“ koncentrat u mineralnoj kosti je prikazan kao element reinkarnacije: semè.

Zato nam, ako poznavamo ovu suštinu rituala sahrane, ne izgleda neshvatljivo, kao Plutarhu, da Egipćani, pri sejanju izvode ritualno zapomaganje sahranjivanja nad semenom koje se sadi u zemlju! Da žene nariču za semenom za koje rukama „grebu zemlju i kopaju novu zemlju u koju ga stavljaju“¹⁴³ u nadi i molitvi da će ovo seme opet nići iz zemlje, nije čudno, ako se zna da je svaki izraz jedne funkcije, za Egipćane sama funkcija. Seme jeste OZIRIS. Svako seme, drvo, voćka, ili čovek!

Tako je mumija ritualno oplakivana u ceremoniji sahrane, čiji je duboki smisao: *sejanje!*, jer ta mumija jeste OZIRIS. Seme za kojim se plače, koje se zaliva suzama, jer ono izrasta iz bola, smrti.

*

Kroz rituale, misao se kleše u čoveku, bez njegovog aktivnog učešća u ovom poimanju. On kao da „vidi“ da je na ovoj zemlji začat kao iskra neke „šibice“ – BA, mnogo puta, pre nego što

„upali“: započinje time proces konverzije. Kada se plamičak upali, on prvo tinja, neodređeno vreme se nosi sa otporom tela kao sa nekim vetrom. Zatim bljesne, i tada se razbukti i radja iz buktinje kao luča duha; sunčane prirode, – za sobom ostavlja seme, kao trag.

Pre nego što u njemu kresne plamen TUMA, on po smrti ostavlja za sobom korake u vodi: ne razaznaje mu se trag, jer nije postao „nešto“, u „ničemu“ je. Njegova neuništiva srž u kosturu neobeležena je i kada se trulenjem oslobadja iz njega, nestaje u vazduhu, kao što nestaje uzdah.¹⁴⁴

Kada kresne iskra i nadje svoj „udar“, ona kao da se zakuje za taj udar i počne da kuje samu sebe u sopstvenoj noći. Počinje „radjanje“. Ovo radjanje ostavlja za sobom, svoj trag u suptilnoj soli mineralnog kostura: kao što je u hromozomu „upisano“ naslednje, u ovo so je upisano neslednje samostvaralaštva svesti. Počinje traganje čoveka za dušom, iz čoveka KA, OZIRIS pruža ruke, kroz sina: sin ga izražava. Ovaj Sin je HORUS, rođen od mrtvog OZIRISA, posredništvom IZISE, majke, hranitelja *čvorom* koji vezuje i omogućava reformaciju. Tako imamo čoveka, rođenog od iks ipsilona, ali u stvari sina OZIRISA i IZISE – HORUSA koji je u krajnjoj analizi TUM, subtilna nervna vatra, koja pokreće i gospodari celokupnim mehanizmom našeg nervnog sistema, kao usmerenje.

Utelovljen, ovaj tajni plamen jeste jednina našeg bića, „STANOVNIK U JAJETU“. U njemu nalazimo nit između života i smrti.

„ONAJ SAKRIVENI“ nije „u nama“, niti „izvan“ nas. On nema samosvesti, nezavisno od naše: njome oživljava. Kao što glad artikuliše u nama: „ja sam gladan!“ tako on artikuliše u nama Jedninu besmrtnosti. On je urastao u našu srž kao sijamski bližanac, kao što plamen sveće, iako nije u njoj, nije ni izvan nje.

Po našoj smrti, kako se vidi iz *Knjige Mrtvih*, ovaj SAKRIVENI ostaje urastao za nas kao neuništivi trag „KA“ u srži naših kostiju, kao njegov komplementarni deo, vezan semenom za dušu – BA. Ova celina sačinjava zagrobnu formu „Jajeta“ nadsvesti. Kako smo već spomenili ranije, određena fertilizacija privlači afinitetom ovaj kompleks Jajeta, čiji fetus, „ONAJ SAKRIVENI“, pretstavlja mobilni element nadsvesti.

„Kralj je srce – munja! Jedini sin Šua: Ispruženi Pružanja žari sunčeve!“ . . . „Kralj prolazi vazduh i prolazi zemlju!“¹⁴⁵

KA – Kralj koji prolazi kroz vazduh i kroz zemlju, kao energetski potencijal identičnih energetskih proporcijalnih odnosa,

automatski se spaja sa oplodjenim ljudskim jajetom. Već smo ranije pokušali da ovaj proces principijelno dočaramo vizuelnim načinom. Dodajmo sada da je u ovom procesu privlačenja afinitetom „fetus nadsvesti“ KA, urastao sa starim „ka–tragom“ i vezan sa BA opnom „senke“, – privučen kao kompleks Jajeta u fertilizovano jaje. On je „Dvojniki“.¹⁴⁶ On tako unosi u ovu fertilizaciju „ka–trag“ kao biološki faktor pregrupisanja i porasta. Zato se i kaže da „Kralj bira kad hoće i gde hoće koju ženu da oplodi mimo muža“.

U utrobi ove „Kraljem“ oplodjene žene raste dete čiji je porast plod mutacije semenom umrlog „KA“. Ovim bi se objasnila razlika u stupnjevima svesti kod individua – koje, pored familijarnih crta imaju neko urođeno znanje i mudrost. Takodje, ovo bi objasnilo fenomen „genija“ – koji bi u toj svetlosti postao rezultat sazrevanja jedne duge mutacije koja je učinila centralni nervni sistem savršenijim.

Zaključimo:

Svako sagorevanje ostavlja pepeo. Naš život, kao sagorevanje, ostavlja svoj pepeo. Ovaj pepeo je „trag“ našeg života, i po svim tradicijama antičkih filozofija, pa i po egipatskoj, nalazi se kao depozit u mineralu kostura.

Pepeo svesti nosi trag stupnja svesti. Kao, na.pr. što magnetična traka nosi trag zvuka: upisan i reproduktivan. Ovaj trag je biološki element hijerarhije pregrupisanja i komande organske reformacije koja će činiti bazu novog stupnja svesti, začetog u starom. Pogon svesti, vezan za ovo seme–trag, jeste navzan „Onaj Sakriveni“ ili Veliko KA, Dvojniki našeg bića. Ovi nazivi ne označavaju „nekog“ već „nešto“ u nama. Princip lančalnog sistema koji funkcioniše kao kružna organska pumpa: Dvojniki (fetus nadsvesti) vodi svest, koja u razvoju hrani taj isti fetus. Svaki mesec, kao da je po jedan život: jedna faza sazrevanja ovog svesnog stanja, koga nismo svesni. Iz svakog života ispada novo seme, koje se tako indirektnim putem usavršava.

Kao neki živi metal u rudi kostiju, Ka–Dvojniki je nosilac organskog uslova za porast duha i samo u konačnim stopnjevima sazrevanja psihološka svest počinje da oseća njegovo prisustvo. U tom „devetom mesecu“ nastaje borba radjanja „u Dan“.

Ovaj Dvojniki, faktor evolucije svesti, jeste ORGANSKIM ŽIVOTOM UKLESAN TRAG U NEORGANSKI ATOM, „element svesti“ JA – neki „metal“, iako nevidljiv i neopipljiv. (Kao što je hidrogen „metal“, iako gas).

Tako u nizu stupnjeva sagorevanja, ovaj „hidrogen“ svesti biva putem organske konverzije pretvoren u „zlato“ svesti.

On, kao trag, biva prvo mutan i bez sjaja, kao olovo, zatim se pročišćava i kao da prolazi celu skalu metala, do zlata.

Dobijamo dva ukrštena procesa: kristalizaciju svesti u „dijamant“¹⁴⁷ kao efekat mutacije metala u zlato.

Drugim rečima: mutacija „materije“ (metala) je sveća – kristalizacija je plamen: svetlost su obe. Bez mutacije, sagorevanja buktinje, nema kristalizacije plamena u dijamant svesti.

Po egipatskom predanju naša svest je efekat u direktnom lancu našeg tela, organizma, jer se njime kuje i iz njega ispada kao seme. Ovo telo međjutim, samo, pripada GEBU, zemlji, kao Jaje u kome se ovaj proces osvešćavanja dešava, ali čija srž je izvan zemlje, TUM.

Po smrti proces sazrevanja se nastavlja ali on je odredjen i zapečaćen već za života. Kao što naš papirus naglašava, dogod „gorimo“, pripadamo zemlji!. Ova indikacija je od velikog moralnog značaja kao vodič, jer budi osećanje odgovornosti i brani svest od „fatalizma“ u koji upada čovek Istoka. Radjanje u svest je borba, za života, iz dana u dan – i posledice su fatalne u ovom kao i na Onom svetu.

„ONAJ SAKRIVENI“ je u nama neko „lučenje“ (voda) duše BA, cisterna svesti¹⁴⁸ koja u kapljicama curi u našu psihološku svest gde biva *artikulisana*.

U ovom procesu artikulacije (kanalisanja), uključena je „Poplava“, kao i „Plavljenje“. Ova dva pojma nisu identični jer jedno je buna, a drugo ujedinjenje. Onaj koji kroti ovu Poplavu jeste „*Onaj mali tamo*“, mudrac, kao svest utapanja malog „ka“ u „vodu“. Ovim utapanjem on se ne davi, već kroti poplavu. On postaje srž „vode“ (sama energija psihe) kao i vatre (energija–seme).

Sin BA–duše, (ptice) – on je ptica. Let sokola. Ovim letom napušta utrobu „Jajeta“ i otkriva svoju sakrivenu bit: on je RA. On je KA svih „KA-a“ (KA KAU). Kao takav on negira fizičko postojanje, čija bit jeste u diferencijaciji, ali ne negira život. U smrti, njegov trag je *Živi Trag* u mineralu kostiju, kao ruda. Ovo nas potseća na tradiciju „filosofskog Kamena“ i alhemičarskog „Zlata“ koje se odnosi – ne na metal već na čoveka: Živo Zlato,¹⁴⁹ kao perpetuacija jednog subtilnog vibratornog stanja, harmoniziranog Kosmosa.

OZIRIS – HORUS: oživljenje kroz evoluciju

U vezi rituala sahrane pomenimo OZIRISA kao smrtni karakter semena.

OZIRIS je *oživljenje* TUMA. Kao princip cikličnog usavršavanja putem smrti, iz koje se razvija viša forma, on je Otac, ne bog, ni Bog.

On je Otac, kao što je Otac AMON, kao što je Otac TUM, kao što je Otac GEB: seme izražavajući se sinom. OZIRIS je izražen HORUSOM.

Specifičnost OZIRISA je u tome što on simbolizuje sažimanje očinstva čovekom. Princip Čoveka ne samo u smislu fizičke kreacije čoveka, već i u smislu mislenog potencijala besmrtnosti izračenog kroz evoluciju.

Zato je OZIRIS vladar ONOG SVETA – iako životni princip. On je snaga mutacije smrću,¹⁵⁰ u kojoj se začinje nov život – pod vlašću njegovog „ženskog“ vida IZISE. Njegov presto je u Vodi Bića. Sin je NUTE, večne hraniteljke, i zato on takodje izražava, kao perpetuiranje svetlosti u noći, odraz meseca, večni porast iz ove večne hrane njegove majke NUT. Večni začetak i porast u utrobi. Krug čiji otvor je smrt.

U mitu, OZIRIS je rasparčan od ubice SETA, kao jednina; on je podelom pretvoren u množinu. SET je rušilački vid vatre TUMA. On je mračni vid svetlosti, sin ŠU-a (pneume), grč koji se opire kretanju i time uslovljava konkretizaciju. HORUS, osvetnik oca, otvara, ograničava stezanje ovog grča konkretizacije.

HORUS goni SETA neustrašivoću sokola, koji pada na svoj plen. U njemu je brzina munje i oko svetlosti. Ako je OZIRIS oživljenje TUMA čovekom, HORUS je BEG TUMA IZ ČOVEKA. Iz smrtnosti, beg u besmrtnosti.

HORUS, kao soko, spaja nebo i zemlju, jer je jedno i drugo: čist i brz kao zrak svetlosti, on je međjutim nepobediv kao najteže orudje. Zato je on „gvozdje svetlosti“ koja se sama kuje. Naći ćemo u mitološkom kompleksu da je HORUS tako vezan sa mitom KOVAČA, mitom u kome egiptolozi vide istorisku belešku prvog naroda, koji je kovao gvozdje u predinastičnom Egiptu! U vezi ovoga interesantno je razmotriti mogućnost uvida u kasnije likove legendarnih heroja kao i legendarnih životinja, u svetlosti egipatskog mita, na primer, Markov „Šarac“, čudesni konj – snaga Markova koji je crn i beo! Ovaj crno–beli element jeste u mitu, kao što ćemo često naći u toku izlaganja, element ujedinjenja: bik „šarac“

je onaj koji ujedinjuje crnog i belog bika jer u njemu su „oba“. HORUS, kao dvojni „šarac“ HORUS–SET snaga je takodje, ujedinenja. Njegova uloga nosioca reda je univerzalna i proteže se od psihičkih do geometrijskih vidova. Lubicz nam prikazuje ovu funkciju kao genetičku proporciju porasta, „Zlatnu Proporciju“ – FI.¹⁵¹

Ovaj činilac porasta *proističe* iz samog OZIRISA, iako „mrtvog“. Kao što život u nama neumorno sabira rasute snage, i u asimilaciji komponuje raspadnute sastojke hrane, IZIS je „majka“ HORUSA.

Rasparčane komade OZIRISA IZIS (njegov komplementarni deo) – snaga života, sakuplja, i deo po deo, sadi: sahranjivanjem. Njen sin HORUS, efekat ovog sahranjivanja (Izis *izvlači srž iz Ozirisa mrtvog* i začinjje Horusa!) porast je, koji pobeđuje SETA (rasparčavanje). Otvaranje cveta bliznac je grču pupoljka: HORUS je uslovljen SETOM.

Bez upuštanja u geometriju, možemo vizuelno razumeti stvaralačku funkciju HORUSA kao principa reda, hijerarhije – i time porasta koji je geneza: ako zamislimo geometrijsko telo od osam strana od kojih je svaka strana princip, shvativši ga kao kavez TUMA, koji je sam sebe tako ograničio, služeći se svojim vidom SETA. U tom kavezu materijalizacije TUM postaje PTAH, kao prekuvanjem – iz koga se istovremeno zažima sinteza: TOT. Postoji u tom „kuvanju“ element zemlje (PTAH) i element vode (TOT, Merkur), tečnost se koagulira, kao neki „sos“ a zemlja se prekaljuje: menja hemiski sastav u ovom procesu. Ovo kao da pretstavlja genezu „tela“ i „duha“. Ovaj duh postaje inteligencija koja, postavši svesni vodič tela, radja NEFER TUMA.

U ovom zatvaranju i otvaranju kaveza, SET i HORUS igraju naizmenične uloge kao dve noge koje određuju hod. HORUS, u svom najširem značenju uključuje SETA u sebe, jer je utelovljenje evolucije koja je krajnja destinacija SETA. Kao takav, HORUS je UR – ono što se prestano uveličava.

U „kuvanju“, ili kristalizaciji geneze, HORUS je ona vatra proporcije koja otvara put – ne ekspanzijizapremnine, *VEĆ ZAKONITOSTI OVE EKSPANZIJE*. On je mera skoka koji se *uveličava*, odboj za odbojem, on je ono što se pretvara u let. Kao takav, mogao bi se vizuelizirati kao geometrijska proporcija.

Zato, kao mladji, HORUS vodi starijeg. On je ono što se razvija iz semena kao efekat semena, ali i kao vodeća srž u tom efektu. Tako HORUS, Sin, vodi OZIRISA Oca, jer je on Očeva srž koja sama sebe vodi. Zato HORUS, iako osnova svih heroja, ne može da

se identifikuje ni sa bogo–čovekom, ni sa pobunjenikom: on je individualizacija, u smislu sažimanja srži evolucije u OKO, koje je lišeno bilo kakvog ličnog karaktera. Kao takav on je zakon hijerarhije u porastu: let.

Ova hijerarhija daje oblik i smisao životu. U tome su otkrića savremene nauke saglasna sa Starim Egiptom. Najjednostavniji organizam amebe ili najkomplicovaniji organizam čoveka, ukazuju podjednako na hijerarhijsko ponašanje¹⁵² materije, koja evoluira kroz ovu hijerarhiju: izborom, asimilacijom, porastom i transmucijom od niže u višu vrstu. Na svim nivoima života, zapažamo da postoji *poslušnost* ćelija zapovestima koje se sprovode duž linije akcija, pa bio to pokret naše ruke, ili kretanje puža u određenom pravcu, ili stremljenje čoveka ka nekom cilju! Bez ove *poslušnosti* život bi se raspao.

Zato je shvatanje svesti za Egipćane značilo *POSLUŠNOST* sintezi te „inteligencije“, koja je snaga hijerarhije u organizaciji kosmosa i prirode: kao neka matica vrvećeg pčelinjaka, koji je sav jedan organizam. Pčela je u Egiptu simbolično bila vezana za ovaj pojam hijerarhije, kao oznaka VLADARA SEVERA (glave). „Pčelinjak“, kao mozak vrvećih impulsa nervnih centara, vodjen je u prirodi „uspavanom“ maticom. Ona je organska misao!¹⁵³ Dogod je ova matica, uspavana, obožavana od poslušnih pčela, red vlada.

Matica

U prirodi, ova uspavana; organska misao podložna je sama sebi, kao i svi NETERI (principi) koji je izražavaju. Ona nije „slobodna“, jer je, kao vodič, vodjena semenom. Ona je ne produkt, već uzrok i začetak harmoničnih vibracija, koje, stvarajući komplementarne sile kao izvore novih komplementarnih talasa, uzimaju, kroz materiju, bezbrojan niz individualnih lica u razvoju ka nekoj kulminaciji, u kojoj se talasanje harmonično ujedinjenje u jedinstvo početne vibracije sa njenim izvorom: Harmonijom.

Iz velike tišine radja se Zvuk, valja se kao talas, množi se, raste u vrtlog besnila koje se iscrpljuje, pada, uglašava i utapa u bonacu tišine. Početak i kraj jednog zvuka, jedne galaksije, jednog atoma, Bića čija suština je: Čovek.

Ovaj Čovek „bije“ kao srce, kao zvezda i cela vasiona. On je konstantno skupljanje i širenje. To skupljanje i širenje u njemu je izvan vremena, izvan prostora, AMON. U njegovoj svesti SET i HORUS se ujedinjuju, percepcijom njihove jednine. Njegova svest

se time radja izvan vremena: u dan večite sadašnjosti alternacije kao talasanja života i smrti u kome stvaranje nije: „kako se i kad pojavilo nešto iz ničega, i šta je „Ništa“? – već jednovremenost TUMA i sažimanja TUMA u TUMU: AMON.

Dijamant: VELIKA DEVETICA

OZIRIS, IZIS, SET, NEFTIS i HORUS – pet principa prirode.

Mitološki kompleks, koji nastaje iz ovih pet principa, možemo izraziti kao pentagon iz koga se razvija, umnožavanjem, beskraj mnogougaonika koji se uklapaju u ogroman kristal, u sve veću grudu: Dijamant.

Ovaj „Dijamant“ uklapa u svoj bljesak sve revelacije Egipta, kao izraz množenja podelom – i, istovremeno, sažimanja, kao u sočivu.

On uklapa u sebe sve drago kamenje, od safira neba do smaragda vegetacije, krvi rubina: u njemu je bljesak bezimen, bezbojan, on je svetlost AMON. AMON, ono što sadrži sve svetove i sve generacije života i smrti, izvan prirode, vremena, večita sadašnjost kristalizacije, koja je kristal – Dijamant.

Pet principa kosmosa su „deca NUTE“, neba, kao majke koja je vlaga noći utrobe sveta: ona je „Kosmička Krava“, neiscrpna muzara koja hrani ne samo u životu nego i u smrti. Zato iz ove majke ne niče samo život OZIRIS–IZIS, i smrt (SET–NEFTIS), već i vaskrsenje: HORUS izbavitelj. „PETICA“

„PETICA“ OTVARA kavez sa osam strana: ŠU (vatra TUMA), TEFNUT (voda Tuma), GEB (zemlja) NUT (nebo), OZIRIS, IZIS, SET, NEFTIS.

Čovek: sin ili otac?

Odnos između slobodne volje i nužnosti u koncepcijama Starog Egipta ne može se tretirati kao tema, nezavisno od konverzije, u čiji proces je problematika, koja sačinjava ovu temu, uključena, kao faza. Odnos „jajeta“ i „pileta“ proizilazi iz mita TUMA.

Drugim rečima: mi smo u jednom velikom JA–TUMU, u kome je svaki delić živi „JA–TUM“.

Pojam slobodne volje i polet čoveka ka ovom ostvarenju prvi je izraz njegovog stremljenja ka mudrosti. To je drhtaj u mekom crvu, kao mumiji, zamotanom u „ONOME SVETU“, pod neprobojnim slojevima pamuka, *koji jeste on*, u najdubljem mraku grane drveta, u labirintu hodnika svoje grobnice, u koju se sam hermetički za-

tvorio, drhtaj koji postaje krilo. Leptir! Prozračan, gubi se kao bljesak noža u vazduhu čiji je deo.¹⁵⁴ On je prvi rascep. Prvi pokret užasne borbe iz koje će se, kao neki čelik kaljen u krvi, dići krilo sokola.

Impuls čoveka ka slobodnoj volji, impuls je „zarobljenog“ TUMA ka oslobodjenju iz kaveza – ovaj proces uključuje pobunu, u kojoj se začine ideja slobode kao neke „grozne“ radosti: ona je let nerazdvojiv od pada. Medjutim u sazrevanju, ambicija se manja, a sa njom i kvalitet radosti. U detinjstvu, ideja slobodnog kretanja izvan roditeljskog doma radja po nekad radost ludog maštanja, koje medjutim gubi privlačnost kada čovek odraste i u punoj „slobodi“ odluči da zasnuje svoj sopstveni dom. Slično detetu, inteligencija sanja o „slobodnoj“ volji čoveka, ali u zasrevanju postepeno ceo ovaj koncept kristalizuje se u nešto drugo: on otkriva, u traganju, kao rastuća zver, grč svog životnog lova: ne čerečenje, besvest žvakanja, već duboki mir, koji ga oslobadja od njega samog i njegovog kaveza „slobode“, kojim je odvojen od jedinstva! Mir je u njemu kao vir radosti.

Inteligencija? Sloboda? Nužnost? Čovek? Bog? Sva ova pitanja sažeta su u mitu TUMA, – Oca samoga sebe, kao i svih svojih sinova, koji su mu takođe očevi, jer se putem njih radja. Čovek se radja, prvo krikom, kao telo – zatim voljom, kao Čovek.

Onaj koji prepoznaje sebe u kosmosu nema više želje da se oslobadja te zakonitosti, koja je ON. U toj zakonitosti on se nalazi, kao neko ko se budi iz teškog sna u dan.

Egipatski mit zato ne poznaje „Boga“ kao tvorca nečega što nije on, nečega s čime pregovara, što grdi i kažnjava kao monoteistički Jehova, i od koga, kao i od njegovih zakona čovek (nevaljac?) hoće ili mora da pobegne.

Tako nalazimo da je tvorac sveta, GEB, simbolizovan kao guska. Ovo nam izgleda „nebožanski“ komično. Razmotrimo medjutim bolje pojam „Velikana koji gače“, čije „Jaje“ je svet.

GEB – guska je vrsta koja leti, ali pripada zemlji. Ona je, između neba i zemlje, kao posrednik: kroz GEBA niču jaja, ali on je i sam „žumance“ podele, ŠU-a.

GEB i NUT kao zemlja i nebo nastali su sa ŠU i TEFNUT, vatrom i vodom, iz TUMA. GEB, koji je „proton“ neutrona NUT, takođe je i „pile“ iz „žumanca“ ŠU, koji je „žumance“ TUMA.

ŠU, vatra TUMA, pretstavlja moć, koja se medjutim izražava preko GEBA: zemlje. Šu, kao emanacija TUMA nosilac je tako podele i ujedinjenja, zato i jeste prvi izraz MAAT – istine.

Iz ovog principa manifestacije oca kroz sina dobijamo kosmos kao bezbroj „jaja“, koja su sva izukrššana i čine jedno „Jaje“ sveta, jaje „Velikana koji gače“, GEBA. Ovo „Jaje“ je nuklearni svet, u kome svaka formacija, od najmanje do najveće, formira dvojni nukleus koji vezuje vrveći svet energije u „tkanje.“ (Kosmička Devica, NEIT) u kome se konci ne razaznaju. Kao što u familiji jedan čovek može biti otac, i teča, i sin, i ujak, i unuk, i praukun, i deda, i pradeda, stric, brat i muž!, – tako svaki princip u mitologiji ima razne strane, s obzirom na ugao, s kojeg se posmatra. Zato je nemoguće izdvojiti jedan pojam ove mitologije i govoriti o njemu, bez upadanja u mrežu. Pokušajmo, ipak, da se ne upletemo u nju, sledeći našu temu po čvorovima: oni su putokaz, kao cigle neke staze u blatu.

Da se principi ne bi izjednačili sa svojim manifestacijama, Egipćani nas uče podelom, celini: na primer, oni prikazuju Mrežu Tkanja (NEIT) –, ali ova Mreža nije „zamka“, iako ona to postaje u raznim vidovima kroz faze materijalizacije, i tada ima drugo ime (SEKHET). U Mreži Tkanja postoje putevi, čvorovi i raskrsnice koji se mogu prepoznati. Nju sačinjavaju principi i zato je nepromenljiva. Ovo razaznavanje principa i manifestacija čuva principe od vulgarizacije. Iako pretstavljeni vitalno, (svojim manifestacijama,) oni su pretstavljeni tako, da ih nije lako pomešati. Na primer: lako je paganski obožavati „boga“, koji je u ljudskoj formi, lepi Apolon, ili „boginju“ kao Devicu. Takvom identifikacijom duh se unižava kao paganski, fizički kult, kojim se psiha zavarava i odvodi u stranu. Nije, međutim, lako gusku na takav način obožavati. Ovo dekoncentrisanje upućuje nas na jednu mnogo dublju misao.

Tako se inteligencija izbora identifikuje sa „babunom“ vrstom majmuna, kao i sa nožem. Deljenje zla od dobra, u svom prenosnom vidu, izražava se često „kasapskim“ terminima. Na pr: „Zaoštri nož. O Tote!“

Sve ove „kasapske“ rečenice, kao i sam ritual kasapljenja bika, izražavaju, fenomenom, funkciju:⁵⁵ „BIK“ je snaga, „nož“ koji ga seče je svest koja deobom razaznaje i uspostavlja red i na taj način posvećuje telo tog „Bika“. žrtvovanjem. Simbolično, to je akt samopredaje. Ovaj ritual prati ritual pogreba.

Može se shvatiti zbunjenost arheologa pred ovakvim bogovima koji kasape, vade srca i jetre, pred ritualom, gde se obožavaju gačuće guske! i pošto je ovakav ritual protkan rafinovanom poezijom, oni presudjuju da se ovde radi o preostatku divljačkih običaja.

Mudri Egipćani međutim tako su sačuvali svoju misao od degradacije.

Princip stvaranja TUMA misao je, zacelo, oštra kao skalpel hirurga. Ovaj princip afirmacije kroz podelu tj. negacijom i time stvaranjem mreže komplementacija, kroz koju se ostvaruje konverzija u celinu, uključuje ideju tvorca kao *reproduktivne sile* – iako stvaralačke. Guska koja snosi „jaja“, GEB, i sama „jaje“, daleko je od Boga „ex machina“, koji stvara zemlju i baca je kao buzdovan u prostor da se sama nosi sobom, gubeći se iz vida u nekom ludom kovitlacu, u kome se radja čovek, posrćući bundžija, koji međutim dramatično neartikulisan ovom kastracijom, iz te kože ne može. Mit nas uči da je do ove vizije „ex machina“ stvaralaštva došlo podelom: SET je kastriran, a HORUSU je oduzeto oko. Jedno uslovljava drugo, jer u njih nije dva para očiju, već jedan. SET je pobuna svesti HORUSA, principa reda ili kradje „Oka“. Međutim pobunjeno „Oko“ je odvojeno od svoga trupa: SET ne može da začne – kastriran je.

Ostvarenjem sinteze vizije DRUGOG SRCA, HORUS dobija svoje Oko: samopredajom redu, SETU je povraćena virilna moć.

U vezi ove Kastracije i gubitka Oka, koji su čisto MAAT „zaključci“, treba pomenuti da su oni u Egiptu lišeni moralizatorskog smisla u kome se docije propovedalo uzdržavanje od „greha“. SET, kao princip pobune protiv reda, kao osnove formacije žive materije, ne može da začini život i zato je sterilan. Ne zato jer je „poročan“. Porok je samo posledica ove sterilnosti, ne njen uzrok. Uzrok je podela.

U procesu prepoznavanja reda, SET se uklapa u biće Reda, postavši mu leva ruka, kao brat desnice.

„Gvozdeni buzdovan bačen ti je na glavu!
Horus ga steže, Set će te uništiti!“⁵⁶
„Mač Seta leti na tebe. Koplje Horusa
zabada ti se u rame!“⁵⁷

Tako HORUS i SET, ujedinjeni, završavaju delo konverzije. Ujedinjenje je pobeda APEPA u boju „Radjanja u dan.“

Konopac

Poimanjem filozofskog značenja pojma „mreže“, DEVICE koja radja i koja sama, nije rođena, mreže čija afirmacija je TUM, poimamo biće, skriveno, nepoznatljivo, kao okean.

„Ja sam ono što je bilo, što jeste i što će biti i nikada niko nije otkrio moj veo“.¹⁵⁸

Iz ove sveobuhvatne mreže „rastu“ krokodili, oni pleću užu. Už je jedan od osnovnih, najznačajnijih simbola Egipta.

Uže je ono što spaja, vezuje, deli – i samo dvojno u svom preplitanju. Po nama, ovo se užu raspliće i otvara kao beskrajna podela, „Provalija“ kao pupak čoveka. Već smo spomenuli: „Rodjen sam od Noći, začet Provalijom!“

Medjutim, iako podela, iako beskraj (H H) (sl. 13) i sam dvojan, konopac nam ukazuje put. iako, ustvari, jedan, on je upleten, čineći ne samo dva, već i „nešto“: slovo H, (sl. 14) oblik preplitanja, koji, rasplet, pretstavlja samo liniju.¹⁵⁹

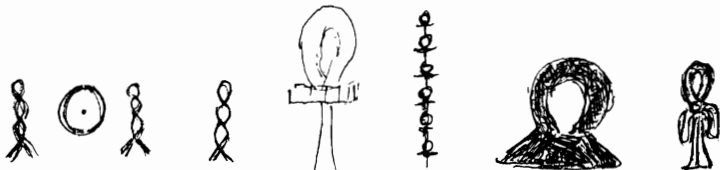
Znak života, ANKH (sl. 15) je svijen konopac, čija su dva kraja učvršćena polugom: on ta dva kraja (postojanje i nepostojanje) vezuje i učvršćava polugom. On je orudje sinteze.

Kao sredstvo spajanja, konopac vuče SUNČEVU BARKU u DRUGOM SVETU, vezuje neprijatelje i u svom produženju iz života stvara lanac (sl. 16) koji često srećemo na figuracijama, predstavljajući tok energije iz NETERA (boga) u čoveka, tok prečišćavajuće snage, „svete vode“, krštenja iz vazne koju razni principi (NETERI) drže nad čovekom, itd.

Život i smrt su dva kraka istog konopca koji tako, ukrštanjem, pretstavlja razne faze postojanja, a razvezivanjem postaje sredstvo kojim se kreće SUNČEVA BARKA ili kojim se vezuju neprijatelji svestlosti.

Velika snaga konopca je čvor.

Čvor, uz varijacije, simbolizuje kako jedan ljudski život, tako fazu geneze i pečat mutacije semena (sl. 17). Lanac života dobija se spajanjem ovih kružnih čvorova, karika u ovom lancu, koji je bit Mreže. Tako imamo Čvor (IZISE, TAIT (sl. 18) znak koji označava tajnu moć vezivanja deobom, i koji zato simboliše plodjenje, u ruci ženke hipopotama TAURT, koja je jedna predstava mreže NEIT. Ovaj znak je takodje znak zaštite i spassenja, efektivna moć reformacije rasturenih elemenata u kristalizaciji. Zato je IZIS, čiji

Sl. 13

Sl. 14

Sl. 15

Sl. 16

Sl. 17

Sl. 18

je ovo simbol, zaštitnica „Devetog Časa“ „RADJANJA u DAN“, časa, kako ćemo videti kasnije, koji označava proces asimilacije u svim mogućim vidovima (uključujući psihički). Ovaj „tajni“ čvor, kao poslednji pokret u „varenju hrane“, osigurava opstanak. Pomislimo da je varenje, od momenta gutanja do ovog trenutka koji završava proces u tankom crevu, jedno sistematsko drobljenje, rastvaranje, mućenje, jedno plansko rastvaranje svega što smo pojeli na hemiske elemente, koji su „novi“ iz sastava ove hrane, i kao takvi pretstavljaju produkt dejstva naših sekrecija na unesene proteine, mast i t.sl., hemiske elemente potrebne našoj prehrani i raščćenju. Ovi elementi postaju „mi“, kao delo IZISE, „Gospodarice života“ i onoga u nama što „vezuje“ za nas progutanu hranu. U čemu je tajna ovog Čvora? Iako je proces „poznat“, mi još i danas ne znamo kako se dešava, u ovom zaključnom času reformacija asimilacije. Ali je rezultat poznat i očigledan.

Tako čitamo: „Majka TAIT¹⁶⁰ oblači te.“ TAIT je ime ovog Čvora, same „boginje tkanja“, TAIT je ono što pleće „ruho“ bića, iz raspadanja.

Ovaj Konopac, veza izmedju apstraktnog i konkretnog, pretstavlja i „nešto“, i „ništa“.

Kao „nešto“, nastalo podelom bezimenog na ništa i nešto, on je misao, koja se kao tačka širi, pokreće i pokretom linije stvara površine, obim, život. Ova misao nije sistematizovana, jer život ruši svaki sistem kao vetar kuću od karata.

Misao Egipta je lopta, sačinjena od konopca koji nema ni početka ni kraja – kao odraz života.

Ako se pokuša odmotavanje te lopte, gde god se povuče, nailazi se na dva konca. Kraja nigde.

Tako svaka sistematizacija egipatske misli biva sama sobom zastavljena, jer sistematizator ne može da shvati, ni da primi fakat da izvlačenje konca ne odmotava nego „čerupa“, duple krajeve konca kao perje neke guske do koje ne može da dodje.

Ova guska GEB, čvrsta zemlja, materija, dvogube je prirode: leti, ali nije ptica. „Jaje“ je.

Tako ova lopta sklupčanog duplog konopca, odrešena, daje krug: Beskraj.

Krug, spirala, u nama se odvija kao linija naše misli koja seče nepostojanje slično zmiji uvijenoj oko same sebe, oko „ničega“, ocrtavajući neumorno obim nekog kruga naše rodjene ograničenosti.

Razmislimo: kao obim svakog kruga, i ovaj je određen iracionalnim brojem! Deobom beskraja, TUMOM.

Tako nas ova misao, kao lik organske mreže sveukupnosti, uči shvatanju naše ograničenosti, ali ograničenosti kao izraza BESKRAJA čija smo srž!

Ograničenošću učimo se beskrajnima, čija smo CELINA!

Zato je prvi zakon „poslušnost“ zakonima, a prvi i najveći greh—buna. Celokupni moral egipatskog društva baziran je na ovoj filozofskoj podlozi. Tako u „*Mudrosti Ptahotepe*“, mudrosti konverzije, čitamo:¹⁶¹

„Čuvaj se čuvaj! Ne razveži Čvor tekući, mreže u tebi!“

„Poštuj istinu. Ne prekorači je!“

„Ne hvali se znanjem!“

„Sin koji sluša, služi Horusu“

„Poslušnost je Gospodu mila, neposlušnost njega užasava“.

„Do svoga zadnjeg časa budi radostan“.

Duboka izolacija našeg bića nije usamljenost — ona je komplementarna sa dubokom vezom: Čvor smo konopca Mreže Svemira.

Slepa poslušnost ovom učenju nije slepilo: to je mračni tunel zenice večno budne svetlosti.

Sl. 18a

Sl. 19

II O POLJIMA PREOBRAŽAJA HOTEP

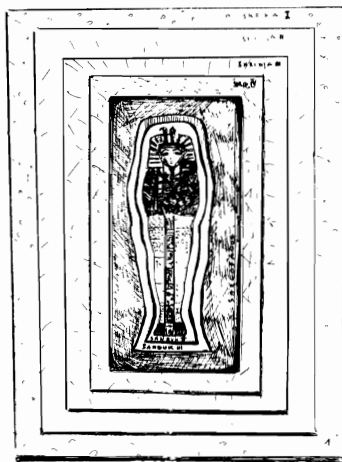
„Onaj koji gori — ime mu
je vesnika u tebi“

Vratnice Treće Škrinje Tutanhamona¹ simbolično izražavaju „kapiju neba“. Na unutarnjoj strani desnog kapka, označenog kao „čas“ čitamo da je vesnik tog časa „onaj koji gori“.

Treća Škrinja predstavlja ključni deo grobnice Tutanhamona u kojoj je nadjena netaknuta mumija ovog misterioznog faraona čija vladavina označava ne samo kraj jedne dinastije i vaskrsenje tradicionalne vere u poljuljanom Egiptu, već i kraj jednog ciklusa. Mumija faraona, čije lice je bilo prekriveno zlatnom maskom nadjena je u antropomorfnom kovčegu od čistoga zlata. Ovaj kovčeg bio je postavljen u drveni kovčeg, takodje antropomorfni, i pozlaćen. Zatim je sledio treći antropomorfni pozlaćeni kovčeg, koji je stavljen u sarkofag od kamena. Oko ovog sarkofaga, kao kineske kutije, jedna u drugu, poslagane su četiri pravougaone škrinje. Celina predstavlja jedan kosmički ciklus². Smisao ovog ciklusa jeste formacija ljudske svesti i, kao njen završni stupanj identifikacija čoveka sa kosmosom; kao platforma novog ciklusa dalje emancipacije svesti.

U svome najdubljem značaju, ovaj prastari ljudski kostur predstavlja temelj hrama od devet slojeva ili opni, računajući samo mumiju kao poslednji omot vremenom sagorelog ljudskog minerala.

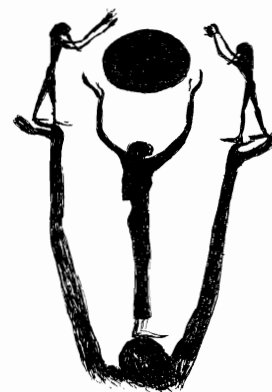
„Osam“ u egipatskoj mitologiji označava smrt za vaskrsenje. „Devet“ je prekretnica novog ciklusa.

Šema Tutanhamonovog sarkofaga okruženog škrinjama.

Sl. 19a

Treća Škrinja, kao pretposlednja (brojeći iz centra) nosi u svojim zidovima uklesan proces mutacije, proces u kome se svest podlaže transformacijama, izraženim kroz simboliku stvaranja novog koluta ili, kako je to obično nazvano u zagrobnim spisima: stvaranje novog lica „sunčanog boga noći“. Ovaj novi kolut koji se radja u noći čovečije psihe, radja se u smrti: radi se tu o nekoj istovremenoj akciji umiranja i radjanja. Dok jedna faza tone u ambis, druga se, tim uništenjem, izdiže. Zato nailazimo, u figuracijama ovog radjanja. „onu koja uništava“, žensku priliku koja kao da dočarava nov kolut, iako ga vuče u „ambis“ predstavljen kao dve dugačke ruke koje donose i koje uzimaju.³

Sl. 20

Dve ruke vodenog ambisa, iz koga se sunce radja i u koji tone, date su po nekad na još apstraktniji način, evocirajući živu jedinku kosmosa. Tonuće sunce kao da predstavlja glavu ambisa iz čijeg temena izrasta ljudski lik i nov kolut iz sopstvenog temena, dok se oko tog događanja menjaju dvanaest časova simbolišući vreme geneze.⁴

Tema radjanja u dan, duhovnog oformljenja i emancipacije od mehanizma samog stvaralaštva – geneze, mehanizma „vremena“ i „okolnosti“ čije krokodilske vilice nas drobe u glinu koja se tim mlavljenjem neprestano usavršava – predstavlja potku egipatske simbolike i provlači se u raznim vidovima kroz zagrobne tekstove. U često enigmatičnim ili po nekad na izgled besmislenim tekstovima, koji se nalaze naporedo sa jednostavnim kompozicijama, u

kojima se slika zagrobni život, nailazimo na vaznesenje faraona ili velikodostojnika u himnama vaskrsenju onoga što je umrlo na zemlji, u novim okolnostima. Faraon, u ovim tekstovima, nije deificiran vladar-čovjek, već antropomorfni simbol jednog stupnja kristalizacije svesti, kao što je velikodostojnik, mudrac ili svetac, simbol sublimacije ljudske psihe. Uništavajuće i stvaralačke snage, „bogovi“ geneze čiji domen je vreme, prepliću se u beskrajnoj kompoziciji tekstova koji ukazuju na noć svesti iz koje se radjamo, u kojoj se davimo, iz koje izviremo kao „novi kolut“.

„Naivni“ i „enigmatični“ tekstovi upotpunjavaju jedni druge i upozoravaju nas da jednostavne fabule ne sudimo olako a da enigmatične pasuse ne odbacujemo kao besmislene. Zato se može zaključiti da je egipatska zagrobna literatura subtilna inicijacija u tajne, ne smrti, ni zagrobnog zbivanja – već samog života koji nama upravlja i koji, zaslepljeni ličnim problemima, nekako i ne stižemo da razmotrimo ni mišlji, ni scem.

U Starom Egiptu, u najranije nama poznatom dobu prvih dinastija i graditelja piramida⁵ nailazimo na hijeroglifske tekstove i skulpturu. Tekstovi Piramida uključuju sve mitološke teme i dokazuju postojanje, u to najranije doba, potpuno formirane i nikada ne promenjene u docnijim periodima, filosofije mita. Ovi tekstovi dokazuju da se ova filosofija, kao ni astronomska znanja i analogije kosmičkih ciklusa i svesti, nisu „postepeno razvijali“ kroz istoriju već da su bili, kao monolitski blok, osnova Egipatske civilizacije – od prvih pronadjenih spomenika do propasti. Slikane figuracije javljaju se na kovčezima Srednjeg Carstva⁶ i tek u Novom Carstvu⁷, fazi zadnjeg procvata i dekadencije, dobivaju puni značaj, naporedo sa skulpturom i tekstom. Ove slikane figuracije pretstavljaju, u izvesnom smislu, reformulaciju osnovnih tema egipatskog mita, izraženog u kratkim, apstraktnim tekstovima piramida. U njima nalazimo razgranate i vizuelno objašnjene teme stvaralaštva kao i redosled faza geneze svesti: Ova zadnja reformulacija egipatske misli, reformulacija koja nam omogućava da dokučimo smisao ranijih enigmatičnih tekstova, kao da sama pretstavlja stvaranje „novog koluta“ u času zalaska! Novo Carstvo Egipta ostavlja nam hramove i grobnice čiji zidovi su pokriveni vizuelnim izrazom apstraktne misli na kojoj je bazirana filosofija mita. Novo Carstvo, doba „sjaja“ jeste doba koje je suton. Kao ogromno drvo koje je iscrpelo svoj vek, Egipat nam ostavlja seme veličine.

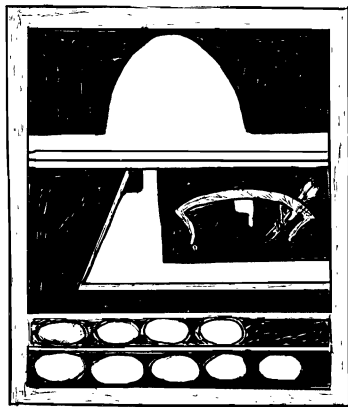
Zagrobni tekstovi Novog Carstva, tako, osvetljeni su slikanim ili klesanim figuracijama koje ih dopunjuju i pokrivaju zidove hra-

mov, grobnica i sarkofaga. U grobnicama i sarkofazima nailazimo na razne „verzije“ redosleda reformulacije života iz smrti – ustvari, mit stvaranja prenešen u domen sublimacije i kristalizacije, putem uništenja. Tako dobijamo „Knjigu Dveri“ ili redosled „kriza“ čvorova ili „vratnica“ koje svest prolazi u evoluciji: od noći, do svanuća i radjanja u nov život. „Knjiga onoga što je u zagrobnom svetu“ obradjuje redosled faza ovog stvaralaštva kroz tamu. Tu vidimo Sunčanu Barku koja prolazi oblasti noći ili „časove“. Pojedine grobnice obradjuju pojedine momente ove geneze. Tako u grobnici Setija I⁸ nalazimo Knjigu Dveri koja nas vodi kroz dvanaest časova noći i uključuje formiranje novog koluta kao i novo rodjenje. Primetićemo, međjutim, da pojedini časovi tretiraju pojedine „teme“ ili bolje reći, momente stvaralaštva. Tako „šesti čas“ govori o „sudjenju“ ili merenju srca naspram pera istine: „sedmi“ tretira kristalizaciju bića i uključuje prirodu kao ciklično stvaralaštvo (faze porasta čoveka 7, 14, 21 god. na pr., mesečni ciklusi, itd.) Ozirisa, principa života – smrti kao ciklične neizbežnosti. „Deveta oblast“ ili „DEVETI ČAS“, međjutim, tretira sublimaciju. U ovaj čas zato spada tematika transformacija, mutacija, reformulacije bića svesti, kao i svih oblika asimilacije: od misterioznog procesa u tankom crevu, u kome se rastvorena hrana pretvara u organizam, do identifikacije psihološke svesti u višu formu svesti kosmosa. Vezivanje organskih i duhovnih funkcija tipična je forma egipatske inicijacije. U nekoj smrti drobljenja uklapamo se u savršeniji „organizam“. Zbog ove uloge prelazne faze (deveti čas noći je čas koji pretvodi zori: tri sata po ponoći), „deveta oblast“ zagrobnog sveta sadrži u sebi „POLJA PREOBRAŽAJA“. Ova „polja, obično prevedena kao „raj“ i poredjena sa Jelisejskim Poljima, međjutim nisu „raj“, u koji se dospe po smrti pravednika, iako bi se površno tako mogla tumačiti. „Polja Preobražaja“ (bukvalni prevod daje, kako „Polja mira“, tako i „Polja Preobražaja“ što je razumljivo za egipatski mentalitet, jer taj mir je moguć samo ako se čovek „preobrazi“ i emancipuje od životne uslovnosti), – sastavni su deo časa transformacija: ona ne mogu biti završna faza svesti.

S obzirom na svoju funkciju „aerodroma“ s kojega se prelazi u višu formu svesti, Polja Preobražaja su završna faza jednog ciklusa i početna faza novog. U njima se ciklus otima od kruga i propinje u spiralu. (sl. 21)

Budući završna faza prirodnog ciklusa Polja Preobražaja jesu ostvarenje jednog stupnja savršenstva, ali je naznačeno u figuracijama i tekstovima da nije destinacija duha da u njima ostane „za

uvek“. Ne zaboravimo jedno: „Devet“, kao „broj“ geneze, vezan je za luk. (Devet lukova). Poslednji celi broj, devet je jednina: koja odbacuje. To je oblast luka.

Sl. 21

Na najranijim figuracijama, nadjenim na kovčezima Srednjeg Carstva, nailazimo na vrlo raznolike figuracije „Polja Preobrazaja“.

Od jednostavnih vizuelnih reprezentacija bez teksta, koji ukazuju, kao ovaj⁹, na misterioznu oblast devetog časa u kome je, kako barka ciklusa Ozirisa, tako i jaz transformacija, srećemo niz komplikovanijih figuracija koje uključuju mnogobrojne detalje pojedinih stupnjeva i raskršća sila. U kasnijim periodima Novog Carstva, pretstave Polja Preobražaja po papirusima i grobnicama su potpuno kompleksne i za onog koji nije upoznat sa elementima, deluju više kao logaritamske tablice nego kao priča, iako na izgled niz jednostavnih sličica.

Proučivši, na primer sliku Polja Preobražaja¹⁰, (Sl 22) osećamo da ovaj „raj“ uključuje sve napore teške borbe za slobodu, a ne samo „nagradu“. Ovaj raj u stvari jeste oranje.

Četiri pravougaonika upisana su u četvorougao vode. Ova voda, ambis sažet u četvorougao nastajanja, prožima svaku od tih oblasti tokovima svojoj „vode“. Dok su gornja polja ispunjena figuracijama radova na polju i prinošenju žrtve, donje polje sadrži kanale, sedam stepenika, barke, od kojih jedna poseduje dve grupe vesla okrenuta u dva suprotna pravca: ta barka, koja ne ide samo niz vodu nego i uz vodu Barka je Preobražaja.

Sl. 22

Svaki od znakova ove slike, pa bilo to „košenje srpom istine“ ili podnošenje žetve kao žrtvu božanskom sokolu (tj. samoga sebe najvišem principu oslobodjenja), simbolizuje stupanj svesti koji vodi ka krajnjem: lotusu, simbolizovanim mumificiranom prilikom „Nefer Tuma“, pred lotusovim cvetom. Ne ulazeći međutim ovde u dublje proučavanje ovog redosleda, što nije cilj ove beleške možemo razaznati da se tu radi o vizuelnoj interpretaciji jedne mreže funkcija u procesu transformacija svesti. Ova „mreža“ jeste mehanizam koji povezuje i osvetljava time ovu na izgled, i ako naivnu, nerazumljivu sliku „raja“.

Da ova slika nije „naivna ideja raja“, niti konfuzno maštanje, dokazuje sledeće: obavesteni smo, iz raznih papirusa i grobnica, da su Polja Preobražaja: pod zemljom, na nebu, nad zemljom, u vodi, u samoj zemlji Egipta blizu Herakleopolisa. Obavesteni smo da je to polje, koje uključuje razni broj polja, da je to jezero, tok hiljadu mera širok i kome se dužina ne zna. Ova oblast okružena je vatrom, čudovištima, rekom smrti u čijem se strašnom rukavcu nalazi čuvar psećeg lica i ljudskih obrva, čuvara koji proždire. U drugim tekstovima kaže se da se ova oblast nalazi blizu grada TETU, i da se do nje dolazi kroz „rasep“, ili kroz sam izvor Nila. Može se do nje doći po suvu ili po vodi ali su oba puta užasna. Nailazimo tekstove u kojima je ceo zagrobni svet deo jednog polja u Poljima Preobražaja! Tvrdi se, međutim, da u vodi Polja Preobražaja nema krokodila i da je to polje mira, iako je veslanje po tom jezeru najveći dokaz srčanosti! U *tekstovima Piramida* ovo Polje se naziva „Splav rastinja vatre u nebu“.¹¹ Imena su mu takodje data: Polje Ozirisa, Polje bika, Polje bogova semenja, Polja skakavaca, Polja sunca, Polja tamariska, Polja života, Polja ribara, Polja tirkoaza, Polja donje hemisfere, Polja bogova, Polja transformacija Raa, Polja zemlje, Polja rastinja vatre.

Donekle je razumljivo da većina egiptologa preseca ovo zamršeno klube maćem simplifikacije koja se oslobadja kontradiktorne dokumentacije izjavom da su Egipćani bili konfuzni i naivni. Međutim Gordijev metod ne važi u domenu inteligencije. Dovoljno je odbaciti napamet naučene „činjenice“ o tome kako su Stari Egipćani verovali da će u zagrobnom svetu da žive sa ocem, majkom i ženom, kao u životu, u kući, na njivi itd, i pristupiti proučavanju kontradiktornih obaveštenja bez predrasuda, da bi se uvidelo da se tu radi o jednom izrazu usmerenom da nas upozori na opasnost jasne sistematizacije apstraktnih ideja, izrazu takodje, koji nas uči da nam poreklo nije samo u utrobi rodjene majke! Proučavajući

originalnu egipatsku dokumentarnu literaturu, vidimo da je „otac umrlog – ne njegov lični otac, nego Oziris,¹² Ra, Hotep ili koji drugi apstraktni princip, a da mu je majka nebo.¹³ Što se tiče poljskih radova, *Tekstovi Piramida* nam kažu: Izvršio je ceremoniju oranja „SRCA“.¹⁴ Tako saznajemo da „jezera“ označavaju esencije raznih snaga, da su „reke“ tokovi nervne energije, da „hraniti se, jesti“, znači absorbovati i izdvojiti iz života esenciju istine kojom se raste u novu dimenziju svesti. „Voda“¹⁵ i „hrana“¹⁶ su tako dva goriva svesti koja se „natapa“ jednim i koja rastvara drugo. Pokojnik se „kupa“ u jezeru – ne kao što mi to činimo na letovanju – već se utapa u smislu prečišćavanja: kao vatrenim krštenjem, on se utapa, ali se ne davi. Postiže kontrolu nad „svojom poplavom“, nad samim sobom. „Oživeo sam!“¹⁷ Poznajem vodu, gradove, jezera koja su u Polju Preobražaja!“ govori nam tekst *Knjige Mrtvih*. Onaj koji poznaje svoju poplavu,¹⁸ poznaje sve čudi račvastog plamenog toka prirode od koga svi patimo, u kome se davimo i u kome gorimo. Kada naidjemo, zato, u tekstovima „Daj mi da tamo orem! Daj mi da tamo jedem! Daj mi da tamo pijem“, ne zaključujemo zato, kao gramatičari (koji nažalost često služe kao izvorni materijal za pisce udžbenika!) da su primitivni Egipćani verovali u materijalni raj. Gramatičar Folkner ide tako daleko da stavlja primedbu u vezi jednog takvog teksta: „Lokalitet nepoznat!“¹⁹ kada se radi o simboličnoj kapiji oslobodjenja!

Kontradiktornost i „nelogičnost“ ovih tekstova i slika možemo razumeti kao namernu. Egipćani nas uče da moramo sami naći put razumevanja i da nikakva klasifikovana i sistematizovana „istina“ ne može da bude ogledalo stvarnosti. Međutim da ova stvarnost nije haos slučajnosti, uveravaju nas spisi i hramovi u kojima individua nije spomenuta. Tako dolazimo do poimanja opšte kosmičke zakonitosti stvaralaštva u koju moramo sami da nadjemo put uklapanja. U ovom putu vodjeni smo „*Knjigom Dveri*“ – koja nas ne samo vodi kroz razne faze nastanka, već koja nam, raznim interpretacijama ukazuje na opasnost šematizacije. Ako proučimo materijal, ne zazirući od „nemani“ kontradikcija i enigma, slično onome koji prodire kroz „zagrobni svet“, nailazimo polako na izvestan mehanizam koji vezuje i koji radja u nama poimanje principa stvarnosti. Protivno ovom, ako zapnemo, kao gramatičar – čija tvrdo glavost je misterioznija od samih spisa – nekim logičnim precicama, upadamo u živo testo ambisa, koji se zaklapa za nama. Postajemo žrtva labirinta, žrtva pauka inteligencije koji nas sažima u sebe da bi nama pleo labirint. Ne samo da smo progutani od

labirinta već postajemo njegovi zidovi. Stari mudraci nam govore da se bez čuvara ne može naći put iz labirinta. Zato nam ostavljaju nemog čuvara: vodič kroz labirint u stvari, jeste Polje Preobražaja, koje nam svojom mrežom apstraktnog ukrštanja stvaralačkih funkcija indikuju put. Na ovoj šemi „nelogičnih“ gestova ucrtane su mogućnosti za nas, da shvatimo čvorove mreže kao **TKANJA SVE-MIRA**. „Mreža“ je apstraktno ukrštanje funkcija koje začinju, uništavaju i održavaju život koji je sam sinteza ovih funkcija.

U *Tekstovima Piramida* čitamo: „Unas je hvatao u mrežu, mrežom rastinja vatre, Unas ima vlast nad vodama Polja Preobražaja!“²⁰

Gramatičar iz ovog zaključuje da je tu dokaz egipatskog naivnog shvatanja raja u kome se plovi čamcem i u kome se lovi riba. Ako izaberemo suprotni način prilaženja ovom tekstu, i produbimo asocijacije koje iz njega proističu, naći ćemo da se ovaj tekst odnosi na oslobodjenje iz stega labirinta, našeg sopstvenog, mentalnog labirinta. Da bi ostvarili ovo oslobodjenje, po indikacijama Egipćana, moramo odbaciti logiku kao sudiju, kao sredstvo pokreta, ularem je potčiniti sudiji kome misao pripada, u nama skrivenom umu koji je živ koren bića. Drugim rečima, logika je sredstvo kojim donosimo zaključke, ne arbitar verovatnosti onoga što zaključci predstavljaju za naš mentalitet.

Ako proučimo priloženu ilustraciju Polja Preobražaja, na primer, videćemo da su nelogičnosti u njoj indikacija dubljih veza koje se kriju ispod prividnih slika poljskih radova. U ovom četvorouglu vode, četiri polja su ucrtana i, radovi se odvijaju u poljima od dole na gore: svakako oranje prethodi žetvi, a prinošenje žetve kao žrtve, dolazi posle žetve. Pokojnik međutim ulazi, ne na neka vrata koja bi se situirala u dnu, tako da bi mu se dodelilo polje i da bi počeo tu da ore, kako bi bilo da je ovo naivana ideja raja, već on ulazi iz vode, pravo u završni stupanj ovih radova! Iza njega ide Tot (Hermes), kao božanska inteligencija i formulator „sudjenja“ njegovog srca. Ovaj „umrli“, očit, proglašen je čistim, inače ne bi bio uveden u ovo Polje. Međutim pošto ulazi ne na početak nego na kraj radova, to indikuje da je on te radove već obavio za života, što vezuje Polje Preobražaja za život! Zato razumemo da se Polje Preobražaja situira na toliko raznih i jedno drugom kontradiktornih mesta! Ono je u nama, u svesti, polje srca. Krajnji stupanj transformacija zagrobnog karaktera, zadnje polje, samo je deo i rezultat oranja srca. Dalje, zapazivši da ovi stupnjevi nisu povezani među sobom da nema nikakve veze koja naznačava put – zaključujemo da je veza u nama. Postepeno, novim kontra-

dikcijama, zaključujemo da se ceo ovaj proces, sastavljen prividno u celinu, ali ustvari pun „apsurdnih“ momenata, ne pretstavlja ništa konkretno, niti slika neki definitivno jasan proces u svesti. Ona simboličnim putem evokacije, sugerira na neko slično zbiivanje, kao izraz progresije hijerarhične prirode, izvan terora logičnog, izvan prostora i vremena, izraza reda koji nosimo upisan u svakoj ćeliji organizma. Ovoga reda mi smo nesvesni iako nas on rukovodi, iako bez njega ne bi mogli da napravimo ni jedan pokret Tako otkrivamo, vodjeni afinitetima koji se bude u našoj potsvesti, postupno kroz simbole i tekst, jednu bazičnu misao koja oživljava u nama slično pokretu noge koji cupka uz muziku. Spomenimo uzgred da se na ovoj mreži identifikacije sila u nama sa silama u prirodi bazirana takozvana magija inkantacija Egipta. U *Tekstovima Piramida* čitamo: Moć imamo moćima koje su u nama!²¹

Mrežu koju naziremo ako se udubimo u nasledje Egipta, prepoznajemo kao zakonitost. Zakonitost mreže labirinta jeste snaga labirinta „stezanje u mrežu, sažimanje, inteligencija u krajnjem izrazu.“ Međutim, ovo je takodje indikacija izbjavljanja iz labirinta, čiji gospodar tako, jeste harmonija: ono što prouzrukuje zakonitost. Prepoznati funkciju labirinta, znači pobediti stegu zamke, koja u stvari nije namenjena smrti, ali postaje smrtna, ako nije povezana sa harmonijom čiji pretstavnik je naš um. Sinteza. Sinteza je takodje sabiranje i zato je labirint njeno oružje, njen „sveti krokodil“. Ukoliko ne tražimo sintezu i njenu zakonitost, gubimo se u mreži. Tako nas Egipat uči da je destinacija sile u poznanju. U svakom spisu sugerirano je da poznanje otvara dveri. Ako se radi o dvanaest časova noći, na primer, kaže se da jedino poznavanje imena čuvara otvara kapiju progresa kroz trpinu u kojoj nas u suprotnom slučaju čekaju „kazani uništenja“. Inteligencija sinteze (TOT, grčki Hermes) vodi nas u Polje Mira, koje je Polje Preobražaja. U „Knjizi Mrtvih“ zato se kaže da je HORUS pobedio SETA kada je **sagledao** konstrukciju Polja Preobražaja!²²

Ovo sagledavanje cilj je egipatske inicijacije. Međutim kako je to sagledavanje uslovljeno našim životnim okolnostima i momentom zrelosti, nalazimo mnoštvo varijacija ovog sagledavanja, mnoštvo puteva. Prividno, oni možda jedno drugom protivureče, međutim kada počnemo da „sagledavamo“ nalazimo da ustvari nema nikad protivurečnosti već samo indikacija koje imaju za cilj da nas otrgnu od šablonskog shvatanja i razmišljanja. Istina nam se otkriva kao „jedna“ ali neuhvatljiva, neopisiva – a ipak pojmljiva kao mreža koja sačinjava svo postojanje. Uistinu, **MREŽA** jeste

kosmička devica, NEIT: ona je tkalja sveta, nerodjena, ona začinje svet i radja bez prestanka, bez „muža“, ona je radjanje. (Od nje potiče mit Majke Božje).

Kao i to tkanje, generacije i ukrštanja ciklusa stvaralaštva su neuhvatljive prirode iako se mogu konstatovati. Ova neuhvatljivost skrivene prirode koja pokreće svo to preplitanje izražena je pojmom AMON (skriveni) koji nije isto što i pojam „Bog“ jer je ovaj poslednji konkretizacija neuhvatljivog i samim tim negacija istog.

Labirintski karakter tkanja svemira posvećen je tako umom kome služi, nevidljivom, neopipljivom neuhvatljivom harmonijom koja se međutim može osetiti. Svedočanstvo grobnice Tutanha mona, više nego razni proizvoljni komentari istoričara, upućuje nas na tu svetlost koja otvara labirint. Posle „pobune Ahenatona“, „onoga koji se diže u kolutu“ i pobija „nevidljivog“ vidljivim sjajem prividnog, prividnog, posrnuli Egipat utonuo u anarhiju, nalazi seme poslednje faze svog cvetanja u gestu Tutanhomona koji obrće tok povratkom „nevidljivog“ Amona, uma, koji je čuvar labirinta.

Grobnica Tutanhomona, faraona skoro dečaka, svedoči o nekom tragičnom događaju koji je morao biti zalog za povratak istorije Egipta u korito večnog toka, iako događaj nije spomenut. Ali osam slojeva pokrivaju mumiju mladića čije lice izvajano u zlatu nosi uzbudljivu čistotu srca. Osam, označava smrt za varskrsenje. Spomenimo, takodje da je u vezi proslave festivala SED, u čijem obliku je sagrađena zadnja škrinja postojao ritual žrtvovanja vladara – simbolični ritual. No ova simbolika uključuje mnoge mogućnosti, kao i samožrtvu.³⁵ Spomenimo takodje da se u jednom od tekstova Treće Škrinje spominje da transformacije, u pitanju na ovoj slici, označavaju kraj jednog doba i oglašavaju sledeću fazu. Ostavivši međutim ovo polje u kome nagadjanje postaje neizbežno, vratimo se na dokumentaciju grobnice.

Grobnica Tutanhomona, svojim labirintskim karakterom čiji je ona naznačeni izlaz, svojim škrinjama koje su uklopljene jedna u drugu, čije strane se tekstovima uklapaju i ukrštaju jedna sa drugom, čije figuracije i reči deluju kao mena hora i solista neke muzičke harmonije u kojoj su zvuci u nama, gde svaki od njih nastaje i začinje nestajući u novom rodjenju, pretstavlja sama po sebi živu himnu nevidljivom, – Amonu, bez kvalifikacija i koga osećamo kao neki Um–Srce iako praznina bez dna. Ovo nam otkriva smisao zlata u srcu ove harmonije. Ono je samo vidljivi izraz ljudskog zlata. Čovek, kao otelovljenje kosmosa i njegov umni izraz, kao sin, smisao i seme postaje samim tim i otac: Oziris.

Milenijama karbonizovan kostur ovog sveca—faraona, koji kao da ujedinjuje sobom fazu svesti u emancipaciji sa aktom samopredaje ili, proces kristalizacije sa smislom sublimacije – kao da je postao dijamant, na postolju zlata. Ovaj ljudski mineral, hermetički izolovan i prepušten vekovima – kakvu tajnu nosi? Simbolično, on pripada snagama semena svesti. Kao takav on je najsvetija urna. Naravno ako nam se učini da su Egipćani bacali zlato u grobove, možda smo naklonjeni da mislimo da bi ovo zlato našlo bolju upotrebu u kovanju novca. Ali zlato je za čoveka uvek vezano za neku emociju, kojom čovek reaguje na savršenstvo. Zašto? Skriveno ispod osam opna u dnu zemlje, ono nas vuče u dubinu traganja kojim otkrivamo u nama samima ono neizrecivo što zlato ovde izražava. Čovek prepoznaje, ne uči. U poimanju, putem artikulacije, onoga što je u nama, mi polako otvaramo „škrinje“ koje nas vode prema našoj destinaciji čoveka. Jedino što nas zaista razlikuje od životinja, jeste ta potraga za razumevanjem, U svemu ostalom bliski smo životinji, koja kao i mi voli, pari se, neguje mlade, ratuje, kući se i uništava – (ma da nas u uništenju životinje nikada ne mogu dostići). Čovek, svojom sposobnošću sinteze i zaključivanja, može da prenese ceo životinjski splet emocija i instikata u domen duha i da ih, tako, ne samo sagleda i artikuliše već i harmonizuje. Tom moći harmonizacije koja u nama pretstavljena u mnogim fizičkim manifestacijama (na primer u našoj očnoj viziji), čovek je u stanju da se oslobodi od tiranije mehanizma života kome smo prirodno potčinjeni. Drugim rečima, čovek je namenjen sam po sebi harmonizaciji sila koje ga stvaraju. On, kao srž i suština kosmosa čiji je proizvod, namenjen je nečemu što ne spada pod zakone kosmosa, „umu“ čije delo je kosmos.

Ovaj um, oslobođen „opni“ predrasuda, šablonske „logike“, nasledjenih kompleksa, stvorenih trauma, strasti i straha, postaje vatra, oštrica kojoj ne odoleva ništa. U ruci uma, ovaj „nož“ seće put ka istini i vodi u Polje Preobražaja čoveka koji „poznaje svoju poplavu i vlada njom“.

Polja Preobražaja daju nam tako sliku nekog izvornog reda koji je takodje i red utoke, to jest, kako bi to Egipćani rekli, pristanka u luku. Ova luka jeste mudrost. Ljudsko zlato. Izvorom energija iz semena bića kulja, kroz mutacije usavršavanja, ka ostvarenju novog semena. U domenu svesti, postavši seme, ova energija dostiže svoju utoku u seme Bića svemira i time se „izjednačava sa RA-om. „Ra“ označava, mimo sunca, neki izvor sunca. Izjednačenje sa RA-om je izjednačenje čoveka sa svojim izvorom— utokom.

Smisao cikličnih kruženja jeste disolucija u reformaciji i ovaj smisao se može otkriti u svem postojanju od kamena do duha, pa bilo to raspadanje i lagana reformacija molekula, ili konkretno kruženje tela u svemiru. Razlika je u „nevidljivosti“ ciklusa raspadanja i reformacije (geneza života) nasuprot vidljivosti kretanja tela. Mi tako vidimo mene meseca, pratimo fenomen dana i noći koji se smenjuju ciklično, kao i godišnja doba, ali ne vidimo stvaranje metala, dragog kamenja, sve reformacije hermetičkog karaktera: samo konstatujemo postojanje raznih stanja, ili trulež. Zato Egipćani, služeći se vidljivim ciklusima, osvetljavaju nevidljive cikluse sistemom analogija, koje otkrivaju principijelno jedinstvo kosmosa.

Hijeroglif usta „R“ označava tako ne samo naša usta, već izvor i utoku života, reči, princip emanacije, artikulacije i apsorbcije, princip mene – alternacije i ciklusa. (Sl. 23)

Pojam RA sjedinjuje aktivnost, naznačenu rukom hijeroglifom „a“ sa izvorom-utokom – ustima. RA. (Sl. 24 i 25)

U ovu aktivnost koja se spaja sa svojim izvorom i tokom, spada svo kretanje, sav porast i takodje ljudska svest i delatnost. „Ra“ se tako, izvirući iz sebe, čini kosmosom i najzad čovekom svesti. Ova svest u prepoznavanju svoga izvora, postaje i sama „sunce“ i kao takva uvire u samostvaralaštvo „RA-a“. U ovome je smisao ceremonije „otvaranja usta mumije“, u pogrebnom ritualu. Usta, koja su bila stisnuta kao dve usne, otvaraju se utokom u izvor koji je izvan dimenzija i principa dvojnosti. U toj smrti nestanka kao podeljenost, jeste vaskrsenje na koje ukazuje ritual sahrane, shvaćene kao polazne tačke jednog novog ciklusa i nastavak toka transformacija.

Tematika Polja Preobražaja daje nam sliku tog reda u zbivanju transformacija. Zato nalazimo da u mnogim papirusima Polje Preobražaja uzima ulogu celog kompleksa zagrobnog sveta, iako se, u verzijama „Knjige Dveri“ kroz dvanaest časova, ono situira u „deveti čas“, i nalazi se kao oblast u Zagrobnom svetu TUAT. Ali u ovome preokretanju „šta je u čemu“, nalazimo opet enigmatičnost

uklapanja kutije u kutiju. Tu se srećemo sa primerom – moglo bi se reći – „ZAPREMINSKE logike“ Egipćana koja ne odgovara „površinskoj“, koja bi odbacila mogućnost, brojeći po brojnomo redu, da devet može da bude „pre“ osam (iako uključuje ono što ga prethodi).

Što dublje ulazimo u tematiku Polja Preobražaja sve više se jaz otvara pod nama, i shvatamo da ovaj „naivni raj“ nije zaista daleko od labirinta. Karakteristika, koju je vredno spomeniti, jeste u tome da iako srećemo Polja Preobražaja okružena strašnim nemanima i čudovištima, nikada ne dobijamo utisak „pakla“. Bezlični, zakoniti izraz ovog zbivanja odvija se kao točak neke ogromne vetrenjače koja melje žito za hleb. Egipćani ne insistiraju ni na dobru ni na zlu. Oni nas uče da su padovi i zamke, kao i svo uništenje, delo geneze i da im je funkcija porast. U patnjama stege u koju sami upadamo iz neobazrivosti, kali se u nama priznavanje zakona i budi se um, najplemenitiji metal, okaljen patnjom. Zato ga Egipćani zovu „gvozdje neba“. U *Tekstovima Piramida* nailazimo „On je zaoštrio gvozdje svoga duha“²³ koje se povezuje sa mitom „kovača gvozdja“ i „Sledbenika Horusa“. Ovo gvozdje spominje se često. Noge prestola RA-a su od „gvozdja“, to su stubovi svemira. Uzgred spomenimo da neki egiptolozi u tome vide dokaz egipatske primitivne vizije boga koji sedi u nebu na prestolu čije su noge od gvozdja! Često se kao primer naivnosti spominje takodje činjenica da se verovalo da se mrtvac penje lestvicama u nebo“.

Medjutim, učeći nas da je „pad“ sama funkcija i uslov reformiranja i sublimacije (čak i deca padaju kad se uče hodu), Egipćani nam daju lestvicu, kojom se izvlačimo iz neumitnosti tragike koja sledi ovim padovima. Sinteza jeste lestvica. Ona ke „konopac“ po čijim čvorovima (ili časovima noći) se svest penje iz besvesti u viziju zakonitosti hijerarhije harmoničnih funkcija svemira. Kao snop zrakova, ove se funkcije sažimaju u sočivu sinteze i poimanjem svetlosti čovek postaje svetlost. Zakoni dekompozicije svetlosti i prelamanja zrakova stvaraju mnogoličnost boja; oko vidi boje, ali um vidi svetlost.

Polje Preobražaja vezano je za labirint ovog prelamanja zrakova svetlosti i afirmacije prividnog kao apsolutnog. Ono je sistematizacija principa otvora. I sam njegov četvorougaooni oblik i vodena struja u kojoj se odeljci nalaze, sugerira vezu sa labirintom. Ovaj poslednji, iako potpuno uništen, kako saznajemo od Grka koji su ga još mogli videti, bio je remek delo svega što je ikad sagradjeno u Egiptu. Labirint je bio četvorougaoonog oblika,²⁴ sa mnogim viju-

gavim hodnicima i bezbrojem soba čije razmere, sadržane skulpture i sama arhitektura izgleda da su bile nenadmašive. U temeljima labirinta bile su grobnice svetih krokodila. Krokodil, kao prirodni simbol i utelovljenje grča (on je ceo mišićavi rep sa čeljustima) izražavao je za Egipćane čitavu skalnu gradaciju „stege“ od smrskanja, do rođenja u grču. On je takodje bio jedan vid TOTA (Hermesa), kao sažimanje inteligencijom. Dva krokodila (Set i Tot) bili so bitni element vatre toka koji okružava Polje Preobražaja: U ovome toku nervne vatre postojao je grč i stega smrti – kao i sažimanje sinteze: i time oslobodjenje. Ova „vatra“, koja okružava Polje Preobražaja nosi u sebi „ostrvo vatre“ na kome se situira merenje duše umrlag. Od ovog ostrva vatre do Polja Preobražaja vijuga se „strašni rukavac“ koji se ne može preći bez „skeledžije“. (Sl. 26)

Sl. 26

Celokupna evidencija iz podataka sakupljenih iz zagrobne literature upućuje nas na to da je ovaj dupli tok nervne energije (dva krokodila), sam labirint, čiji „skeledžija“ jeste izvestan kvalitet u čoveku koji veruje u ono što mu mudraci govore, iako to još sam nije iskusio: evo zašto. „Skeledžija“ vozi, glave okrenute na suprotnu stranu: On ne gleda u pravcu vožnje, ali prelazi najstrašniji rukavac vatre: on je kao neko pasivno krmilo u ruci nepogrešivog kapetana: „onog skrivenog“ uma–srca, koji nas vodi i kome se u izvesnom momentu krize (vatrenog rukavca) moramo predati slepo, jer nam se psiha okreće protiv spasenja i vuče nas u labirint.

Taj tesnac vatre medjutim jedini je put ka Poljima Preobražaja. Bez ovog „skeledžije“ ne može se proći! „Skeledžijo, skeledžijo, prevedi me!“ čitamo u *Tekstovima Piramida* koji nam sugeriraju da se obratimo sami sebi. (Primetimo da zadnji deo barke evocira čeljust krokodila).

Nervni splet „vatre“ jeste strašni mehanizam, neumitni dželat za mnoge, iako ustvari izražava biće mozga, silu inteligencije. Komunikativna snaga nervnih centara, hijerarhična „mreža“ komandi, ono što nas steže i sagara, omogućava, takodje, svaki naš pokret, naš porast, govor, disanje! Ova „mreža“ kao da pretstavlja neku „bezdušnu“ nesvesnu svest u nama, koja medjutim jasnije „hoće“ nego mi i vodi nas, svesne, u nemoć pobunjeničkog čuda. Hteli ne hteli, ljutimo se, prasnemo ili se negde zajurimo kao glavom o zid. Obećavamo sebi obratno a prvom prilikom radimo opet „po starom“. Kao što i najmirnije more cepti svom dubinom i na najmanji udar vazduha reaguje milionima odjeka, tako u nama nebrojni niz žljezda iz pećina naših tkiva luči neke hemikalije, i svaki nadražaj je ustrostručen ukrštanjem tih pokretača nervnih reakcija: manje nego kap je dovoljna da pokrene inertnu masu naših živaca koji se tada odražavaju na našim mišićima, organima, grlu, misli i jeziku. Tako se suljamo, i mimo naše volje, protivno našem srcu, u prašumu iz koje kao bežimo. – To je labirint.

Ko smo mi? Iako smo stanovnik „labirinta“, ne izjednačavam se s njim. Ako se identifikujemo sa „labirintom“ – nestajemo u njemu. A to je istina za svaku identifikaciju. Zato se okrenimo „Poljima Preobražaja“ koja su lestvice labirinta. Ona su sama pozitivna bit labirinta, inteligencija koju označava „mreža“. Orijehtacija.

Tako u nama, „mreža“ nalazi svoju funkciju lestvice u isprepletanom labirintu kapilara kojima naše tanko crevo absorbuje substancije i reformira ih u „nas“. Asimilacija pretstavlja pravu funkciju „mreže“, koja, nezavisnošću od te organske destinacije, postaje „labirint“. Labirint je, u stvari, odvajanje jedne funkcije od njenog harmoničnog „zadatka“ – pobuna noge koja hoće da napusti glavu. Ova „pobuna“ individualizacije idejno je ustvari izražen, „pobunom“ faraona Ahenatona, koji je uobličavao u istoriji Egipta pokret ka odvajanju „koluta“, Atena, od „nevidljivog stanovnika u njemu“, Amona. Medjutim, jedinka, kao takva, iznikla iz negacije i podeljenosti, mogla bi se uporediti sa fetusom koji se probudi u utrobi i od besa na mrak pregrize pupak.

Zato je „mreža“ funkcija ishrane i porasta kao i transformacija – Devica koja radja, majka postojanja. Hram „mreže“ u Egiptu bio je, posvećen sintezi (TOTU). Vidimo time kako se jedna funkcija izražava u organskom svetu na način koji se može „prepoznati“ u psihi. Naš fizički organizam može da nam posluži kao vodič, neka mapa za putovanja kroz svest: sama po sebi, mreža je mehanizam labirinta: to je postojanje kao glista – ustvari crevo, ali u neza-

visnom postojanju izvan ljudske utrobe. Ova „glista“, zato i jeste ime Apepa – neprijatelja sunca u dvanaest časova noći: Apepa (hefau) „tog crva“ koga svetlost vezuje, okiva, u DEVETOM ČASU NOĆI! Deveti čas je čas asimilacije, „gospodarice života,, koja izražava funkciju integracije „CRVA“ U CREVO.

Tako ćemo naći da će se cela tematika transformacije svesti i asimilacije (identifikacije sa višim stupnjem svesti), plasirati u tom „času“, u toj oblasti „tankog creva“, „gliste“ koja se vezuje za porast čoveka, gliste, čija se pobuna poseca, čije „glave“-se – kako čitamo u tekstovima škrinja Tutanhamona – sateruju u rupe. Ove „rupe“ su otvori na telu „gliste“, koja počinje da diže glavu (izrasta, formira „kolut“ pobune) u osmom času noći!.

Polja Preobražaja, kao oblast Devetog Časa, generativnog su karaktera, u njima je mutacija. Zato nalazimo ovaj „četvorougao“ (docnije to postaje alhemičarski „temenos“, hermetički prostor mutacije) u ambisu „vode“ iz koje se radja „sunce“. Bezdani četvorougao kao ograničenje bezdana iz koga uzavrela srž ogradjenog bezdana postaje sublimacija. Tako imamo ideju otvora zatvaranjem: lestvica iz labirinta, kao funkcija koja potčinjava sebe sebi. Sama konstrukcija Polja Preobražaja sa vertikalno naznačenim stupnjevima (poljima) ukazuje na lestvicu.

Ovim poimamo, okruženu „vodom“ svoju svest u mutaciji: polja su „mi“, rad je „mi“, onaj koji ore i žanje i predaje rad drugome, smo „Mi“, onaj „drugi“ kome se predaje žetva smo „mi“. Oko nas kanali, vijuge vatre. Dokle god živimo u dimenziji prividnog, vijuge vatre našeg ispregradjućeg mozga biće naš kobni labirint. Metjudim, Egipćani nam kažu: ako nadjemo tog „skledžiju“ i s njim se uputimo onim najstrašnijim rukavcem vatre, protivno našem strahu i prividno lakšem putu po utabanim sokacima labirinta, ako napustimo osrednje i olako, i posvetimo se traganju za lestvicama, put će se otvoriti u vatri. Jer je srž te vatre Um srca. Tako ćemo biti preveženi, u centar labirinta, u Polja Preobražaja, polja plodnosti, u našem slučaju sublimacije svesti. Pretvoriti divljinu u plodnost, osnovni je cilj čoveka, pa bilo to fizički, ili duhovno shvaćeno!

Poimanje ove inicijacije od velike je stoga, vrednosti, za čoveka. Naravno, to ne znači da će, slično efektu posle progutane pilule, neke promene smesta da osetljivo nastupe. Prividno, neće se mnogo promeniti. Ali svako klijanje trazi SVOJE vreme, a to vreme je zatim modulirano tlom na koje je ovo seme palo. Kako nas mnogi mudraci uče, najvažniji kvalitet ove faze jeste želja čoveka da

izraste iz sebe, kao i volja koja je posledica te želje. Ova želja koja će se odupreti mnogim potšmesima, možda, ili ciničnim primedbama, biće kao neki zemljoradnik koji ničega nema sem tog malog kvadrata zemlje u ambisu: Polje Preobražaja. Njegova koncentracija na to neopipljivo polje, biće, međutim polako pretvorena u sve moćniju polugu u centru njegovog nervnog sistema: Ova „poluga“ je istina, MAAT („boginja“ ravnoteže i baza života).

Ova poluga kao da postaje polako osovina, vakumske prirode, u centru tog labirinta moždanog carstva, i oko te osovine formira se otvor iz ciklusa bespomoćnosti: kao da luk otvara i niče iz njega spirala. Ona se radja jednim malim milimetrom koji beži iz kruga. Taj „mali milimetar“ jeste onaj strašni plameni rukavac, onaj poziv u skok izvan ograničenja, u ambis: tu nailazimo momenat mistike, jer se u ljudskoj psihi ukrštaju život i smrt i kao da menjaju mesta – rodjenje čoveka iz ambisa, utapanjem. Krštenje čoveka u vatri: budjenje u dimenziju večnosti kao rezultat uloga. Ovaj ulog je sve: život. Za šta? Za „možda“. Garancije? Nema. A ko ti kaže da je tako? Mudraci. Da li veruješ?

Ova vera ne dolazi olako. Kao da ne može da se izazove lako u nama. Našu „kosku“ glodjemo oslušujući Bahove fuge. Kad bi samo tako moglo da traje! Dodje ipak trenutak u kome se čovek okreće i traži lestvicu iz ciklusa koji ga guši. Ovaj momenat nije predvidljiv. Mudraci su nam ostavili spise da bi nas vodili u tom trenutku, u kome kriza može da baci čoveka, umesto ka lestvici, u čeljust krokodila koji je vilica labirinta.

Svest koja je spremna da se preobrazi, liči na gladnu, mahnituu, ali umornu zver: iscrpela je jedan ciklus. Strah za život – iako mrzak! Želje za skokom nema. Skakanje u ambis međutim nije drastično, niti tragično i ne radi se o „davanju“ života fizički: Ali, radi se ovde o jednom mnogo težem činu, koji je zato simbolizovan oranjem. Polako, mukotržno. Budno, u samoći nekog besciljnog posla koji niko i ne ceni. Samoodricanje, kao trening fudbalera bez lopte. Ko ti je kriv?

Međutim postoji razlika između gundelja i Sizifa. Dok Sizif gura stenu, koja se ruši na njega, psujući u beskraj ciklusa, gundelj gura (–jest' da je od balege! –) život buduće generacije. Njegova muka i posrtanja ili srozavanje, njegovo ponovno pentranje upornosti uradja plodom i zato ima smisao oranja. Sizifovi napori daju sterilnost prosute muke. MUKA je ista. Ono što preobražava tu muku jeste orijentacija. Vizija cilja i vera u ono što će nići iz te „balege“ ne čini je lakšom fizički u akciji guranja uzbrdo – ali

menja karakter muke. Svakako nije bezrazložno „bog“ stvaranja i transformacija „KHEPER“, gundelj koji valja jaje sveta. Inicijacija filozofije mita ne preobražava nas na juriš, ali postepeno u nama menja orijentaciju životnog napora koja transformiše naš psihofizički sklop i efektivno preobražava naš moždani kapacitet budjenjem inertnih nervnih centara kojima se ne služimo u „običnom“ životu (Sizifa).

U suočenju sa vatrom samoga sebe, čovek kao da kultiviše labirint u Polje: u njemu dvojna vatra klice i korena jedna drugoj suprotna, postaju jedinstveni tok uzvodnog i nizvodnog veslanja, koji okružava i hrani Polje Preobražaja, kao što rukavci uzdaha i izdaha hrane telo. Usev Polja Preobražaja jeste „zeleno rastinje vatre“, rastinje koje se simplifikacijom obično prevodi „trska“, i koje formira Polje „trske“. Medjutim ovo rastinje nije trska, već mitološka biljka nepostojeća u prirodi, čije ime je „IA“. Ovaj usev se žanje srpom istine: sam sebe čovek saseca (vlašću nad svojom vatrom) i predaje sebe, kao žetvu, svetlosti: u gornjem polju Polja Preobražaja vidimo ovo prinošenje žrtve sokolu koji stoji na grobnici. (Horus). Kao rezultat te bezuslovne predaje dolazi obećano oživljenje lotusa. Simbolika ove poslednje sličice Polja Preobražaja ukazuje na sublimaciju koja rezultira iz procesa „disanja istine“. Disanje istine označava preorijentaciju, bezuslovnom predajom i napuštanjem cikličnog mentaliteta Prividnosti kao istine, **apsorpciju** (disanje) te istine (MAAT) koja je esencija i poluga života, kao i porast, tom „hranom“ u prelaznu fazu jednog novog kvaliteta svesti, sublimiranog: NEFER TUMA, simbolizovanog lotusovim cvetom.

Naćićemo, na primer, da se celokupna enigmatična figuracija Tutanhamonovih škrinja odnosi na taj momenat stvaranja novog kvaliteta svesti – nekog prelaznog stanja između poznatljivog i nepoznatljivog, koje bi pretstavljao dalji ciklus porasta. Tako možemo shvatiti kako su sažete figuracije zagrobnih tekstova Egipta, ako se na ovu sličicu u gornjem desnom uglu odnosi cela grobnica Tutanhamona! (Sl. 27)

Ovaj „lotus“²² egzaltirane svesti svesnog postojanja izvan mehanizma kosmosa, izabran je kao simbol sublimacije, ne iz „poetičnih“ razloga, već zbog analogije koju nam pruža botanički. Nazivamo, na zidovima „Botaničke baste“ u Karnaku, lotusove cve-tove koji izrastaju iz CVETOVA, slikajući time porast i rođenje izvan ciklusa semena, klice itd: sublimaciju kao generativnu moć. Egipolozi su to jednostavno nazvali „ljupkom fantazijom“, medju-

Sl. 27

Detalj sa četvrtre škrinje Tutanhamona

tim onaj ko potraži uzrok ove figurativne sugestije, naći će da je ta pojava zabeležena od botaničara kao retka pojava „tarautološke proliferacije“!²⁶ Kada god se udubimo u zavestanje Egipta, nalazimo analogiju u prirodi kao bazu inicijacije.

U ovoj inicijaciji, evokativnu snagu orijentisala je isto tako evokativna snaga reči, kao glasa. Zato nam je hijeroglifsko pismo još uvek samo na pola poznato! Niko ne zna TAČNOKakvi su glasovi izražavali reči čiji aproksimativni glas smo dokučili. Medjutim postoji više nijansa izgovora većine suglasnika, i ove su nijanse naglašene raznim hijeroglifima koje označavaju isti glas. Što se tiče samoglasnika, oni nisu zabeleženi, izuzev A i I! Ako medjutim slušamo Vizantisku liturgiju, koja je, kako nas obavestavaju neki ranohrišćanski spisi,²⁷ bliska egipatskim himnama, i ako se potsetimo da je većina tekstova koje mi čitamo uz pomoć gramatike bila PEVANA ritualno, to nam dočarava mogućnosti!

Zvuk slova vezuje u nama čvorove „potsvesti“, kao i ton, vibracija glasa. Da ne bi zapadali u ovaj labirint, spomenimo samo primera radi, da izvesni glasovi nose sobom stanja svesti – tako nailazimo u svim jezicima sličnu gamu reči u kojima prevladjuje „MMMM“, glas Majke, Mira, Moći, Mrtvila itd, kao i sličnu gamu pojmova izraženim sa „SSSS“, seks, strast, Satana, Smrt itd, ali i Soko i srce! Snaga zvukova, nijansiranje i promena smisla tim nijansiranjem koje kao da je orijentacija snage zvuka u ovom ili onom pravcu – zavisi od načina na koji disanjem, prouzrukujemo napon i vibraciju zvuka. Snaga ove evokativne moći jeste snaga poezije, snaga velikih glumaca–tragičara, snaga koja je bila osnova inkantacione magije i crkvenih obreda. U ritualu filozofskog radjanja, ini-

cijaciji Egipta, ova živa evokativna reč bila je nerazdvojna od figurativne misli kao i od intelektualnog poimanja tekstova. Zvuk i slika komplementacijom su stvarali izvesno, moglo bi se skoro reći „potsvesno“ (ili bolje intuitivno) razumevanje identifikacijom, zato se u tekstovima uvek naglašava da onaj ko „zna ovaj tekst“, neće pasti pod noževe uništenja – što sugerira da je za Egipćane intuitivno poznanje bilo važnije od intelektualnog racionalnog shvatanja (naše psihološke lične svesti). Ovo nas ne čudi, ako se potsetimo, da je skeledžija preko strašnog rukavca vatre, (HEREFHAEF) „onaj kome je lice na ledjima“ okrenut u obratnom pravcu sopstvenog veslanja: on, znači, **ne vidi** gde nas vodi ali nas vodi sigurno. On svakako ne pretstavlja našu samosvesnu psihološku moć rasudjivanja, već pasivnost te individualne snage pred komandama intuicije.

„Polja Preobražaja“ izražavaju, glasovno ukrštanje orijentacija iste funkcije: koju izražava glas „SSSS“. Tako se „mreža za hvatanje ptica“ kaže „**Seket**“, kao i polje: „**Seket**“, a takodje i vatra uništenja, kaže se **Seket**, (ili Sekmet – „boginja“ simbolizovana lavicom), koja je međjutim zaštitnica poljskih radova!

Smisao reči kao da sam po sebi, svojim slikovnim delom, orijentiše vatru „SSSS“. Mreža za hvatanje ptica je pretstavljena često u egipatskim figuracijama, u kojima vidimo jato ptica uhvaćeno u mrežu koju drži Tot (inteligencija sinteze) jedina ptica koju mreža ne hvata jeste Feniks ptica (Benu) koji stoji na samoj mreži! Ova mreža „hvata“ duh. Moć sinteze, sažima i kali: smisao oranja. Stega ove mreže je lavica, plamen uništenja, koji međjutim ne hvata Feniksa! Feniks, sedeći na mreži, jeste lestvica labirinta. Zapazimo da ćemo naći Feniksa na priloženoj ilustraciji Polja Preobražaja „zemlja srca“, ovo daje srcu karakter „mreže“ i ulogu gospodara labirinta: u alternaciji uništenja i reformacija (kao neizmenično bilo srca), sagara se i lomi jato ptica uhvaćenih u mrežu, u kojoj sam Feniks ne gine: ljudski duh se kali, ne uništava, jer je neuništiv. Ovo uništavanje, koje ne uništava esenciju, pojam je, čije razumevanje je neophodno, u čitanju staroegipatskih spisa. Kako bi se inače, moglo shvatiti! Parčajući, ja ne parčam!²⁸, rečenicu iz *Knjige Mrtvih*, drukčije nego „smušenost pisara“!?

Razni ogranci mita izražavaju razne momente samostvaralaštva, čiji je simbol RA. Mit koji izražava SUBLIMACIJU, postavlja uništenje kao osnovnu temu. Ovaj mit plasira uništenje na sam svoj početak, jer je sublimacija uslovljena uništenjem. U ovom mitu,

sublimacija se izjednačava sa samim konceptom stvaralaštva, u izgled apsurdnoj fuziji onoga što je „prvo“ i onoga što je „poslednje“; prošlost i budućnost takodje su „pomešani“: nema rednog broja u tom mitu, kao vodiča radnje, već je bit izražena, moglo bi se reći, „zapreminski“. Stvaranje je uklapanje „škrinja“, jedne u drugu, u labirintskom sistemu prividno apsurdnih događanja koji postavljaju čas pile kao starije od kvočke, a onda opet kvočku kao stariju od pileta! Ovo nas potseća na već spomenutu funkciju DEVET, koja kao da je starija od OSAM, iako je osam prethodni po brojnom redu. Ovu logiku „brojnog reda“ Egipćani kao da su želeli da iskorene u svojim učenicima. Za ove, dat je mit „BOŽANSKE KRAVE“, kao mit sublimacije, čiju najstariju kopiju nalazimo na prvoj škrinji Tutanhmona. Knjiga „Božanske krave“ delo je dubokog filozofskog dometa i izuzetne poetske dirljivosti. Stvaranje je tu izraženo izvan dimenzija vremena i prostora; u tekstu „pre“ i „posle“ ne postoji – što je naglašeno činjenicom da RA kažnjava izvitopereno „čovečanstvo“ time što šalje uništenje (lavicu Sekmet) na njega, međjutim, sam slomljen ovim pokoljem, on pada u očajanje: sam je sebe osakatio: kao da je to „čovečanstvo“ njegov skup apstraktnih „udova“ – on ne može da se drži uspravno i tako nastaje KRAVA na koju seda. Međjutim tu počinje enigma: Ova krava jeste POPLAVA. Ova krava zatim postaje nebo i zvezde u njemu i stvaranje kao da ističe iz nje! To zbunjenje, jer obično shvatamo da je zemlja nastala rascepom i podelom haosa na zemlju i nebo – a čoveka automatski plasiramo „posle“ ovog momenta kreacije kosmosa. Međjutim u mitu Božanske Krave zemlja i čovečanstvo kao da su izvan tog postojanja Kosmosa, koji kao da je stvoren u cilju ograničenja i harmonizacije buntovničkog čovečanstva, čija sublimacija i razvoj su zapečaćeni POPLAVOM, koja je jedno od imena Nebesne Krave!²⁹Nebesna Krava je takodje Devica, Mreža, polarizovana energija u preplitanju stvaranja. Uхватiti u mrežu poimanja ove sve podatke zahtevalo bi više mesta no što možemo ovde naći: možemo samo da zaključimo da je **Negacija**, kao izraz prvog čina kreacije i afirmacije „nečega“ u ničemu, negacija koja jeste prvi pojam „nečega“, (jer samo podelom „ničega“ na dva, možemo imati „nešto“ za razliku od ničega), kao prvo LICE, nazvano u ovom mitu „čovečanstvo“ i „zemlja“. Ova NEGACIJA, (u mitu stvaranja negacija jeste „TUM“ – prvo brdo, ili Adam) samim svojim bićem, suprotstavlja se bezimenom i nepoznatljivom jedinstvu, iz koga se izdvaja, kao „nešto“: prva koagulacija ili zapremina. Prvi princip, pre vatre, pre vode, pre

svoga što će postati element i kosmos, srećemo, tako: NE!, koje se diže, kao „buna“ protiv nepostojanja – ili bezimenog „RAa“. Ovo „čovečanstvo“ tako dobija apstraktni karakter sadržine negacije onoga iz čega se „izdvojilo“. Tako izgleda kao da mit sublimacije postavlja „negaciju“ kao princip stvaranja kosmosa, i zato i uništenje kao silu, koja obuzdava ovu negaciju i samim time je sublimiše. Otuda uništavajuća sila poplave nosi tajno ime „Božanske krave“, jer je ona prava hraniteljka sublimacije, kao i potpora „nevidljivog“ uma, nerazdvojivog od tog kosmosa koji mu je telo.

Ono što nas osvaja i zapanjuje u isto vreme u ovoj koncepciji stvaralaštva, jeste ukazivanje na **odnos** između pomenutih faktora stvaranja kao na jedinu realnost, a ne na same faktore. Osećamo **vezu** između tog Raa i čovečanstva, vezu između radjanja i smrti. Nema tu moćnog Boga koji zapoveda i stvara svet zapovešću: neka bude! Ra jeste svemoćan, ali kao, da to ne zna. Nazvan je „UMORNI“. U Tekstovima kovčega, srećemo tekst u kome Ra kaže:

„Idem sada da se ja udavim!
Od grdnog umora udovi više me ne drže!“³⁰

Tako se ovaj očajni, umorni Ra „davi“ to jest izaziva poplavu u koju se utapa: saznajemo međutim da je ta poplava „Nebesna Krava“ na koju seda! (Verovatno da od ovog mita potiče nama poznati „potop“). Ra, međutim koji ponire u postojanje, time kao da sebe „izdize“: seda na ledja te krave—sublimacije, koja je **hraniteljka** samostvaralaštva. Ovo poniranje kao da je samo krštenje: nevidljivi princip afirmacije postaje utelovljenje samoga sebe! Kod Egipćana ne srećemo ideju „Boga“, kao sile i jedinke, izdvojene silom koju poseduju, od nas: naprotiv, ova izdvojena sila, kao jedinka, jeste sila—efekat i negacija božanstva. Moglo bi se u stvari zaključiti da je definicija „jednog Boga“ kao ličnosti, deifikacija negacije sveukupnosti božanske prirode.

Kada Ra žalosno izjavljuje da će da se davi, on se **stvara**, negacijom: penje se na ledja krave, koja nastaje! Tekst „Knjige Božanske Krave“ izražava božansku prirodu koja kao da nehotice stvara. Njegova „reč“ jeste sam čin, ne refleksija čina. Ova reč—čin jeste prepostojeca jednina, mimo „sunca“ i „meseca“ — koji nastaju kao izrazi „čina“ i „refleksije“, izrazi dualiteta postojanja. U mitu, ova iskonska reč izražena je na jedinstven način, putem davanja skoro

detinjeg karaktera božanstvu stvaralaštva: nešto slično ne—božanstvu, ne—sili, nešto u stvari što se ničim ne može izraziti.

“I reče bog toj kravi
Na tvoja ledja se popeh da bi se izdig'o,
Šta sad?
Tako reče a krava se u nebo pretvori.
Veličanstvo boga preklinjati stade:
Budi daleko, izdigni me da sagledam!
Nastade visina!
Učini da postanem mnoštvo! zamoli ga krava.
I u nebu zvezde se javiše!
Veličanstvo ovog boga — da je živ i zdrav i snažan!
Izusti tad: O, kako je mirno ovde!
Nastade Polje Mira!
Posadiću ja zeleno bilje!
Nastade Polje Rastinja Vatre!“

Ovaj RA, neslično Starozavetnom Bogu, preklinje, ne zapoveda. U mitu Božanske Krave, izražen je momenat stvaranja kao princip koji uključuje silu, ali je ne izražava. Sila još nije formulisana kao „stvaranje“. Da bi bilo „sile“ kao pojma, mora biti „nečega“ u čemu ili protiv čega ona deluje — znači mora biti dvojstva. Tek nastankom dvojstva, postaje „sila“ kao protivna inerciji, i time se formuliše stvaranje. Ovo stvaranje je delo inercije, ili otpora stvaralačkoj sili, protu—dejstva zaustavljanja, koje je oformljenje ili materijalizacija. Iz ove materijalizacije, sila se opire, kao vatra, zarobljena energija stvaralaštva. Vatra, u kosmosu i biću, jeste usev „zelenog rastinja“, usev inteligencije koja u svom porastu nosi faze bujanja individualizma, kao i inerciju sopstvene refleksije. U čoveku, faze se smenjuju i od radosti zelenila u porastu ovog useva, nastaje opiranje ciklusu prolaznosti i kulminacija sukoba u periodu žetve. U procesu ove žetve, inteligencija se sukobljava sa samopredajom nečemu što je namenjeno da hrani: nečemu što nije „neko“, već neko novo JA. (Koencidencijom, ovo rastinje vatre naziva se u Egiptu „IA“.) U mitologiji srećemo, preplitanjem tema, ovaj momenat žetve useva vatre, kao afirmaciju Raa — ili ujedinjenje sile i inercije čovečijom svešću.

Faze sazrevanja ove biljke vatre (inteligencije) simbolizovane su raznim principima čije utelovljenje pretstavljaju često životinje. Na primer, buna inteligencije i opiranje pokretu evolucije u fazi individualizma koji postaje negativan, simbolizovana je: magarcem, zbog tvrdoglavosti i „kočenja“, kao i strastvenosti ove životinje. Ljudska svest u želji za emancipacijom sukobljava se sa tom vatrom

„magarca“ u sebi – koja se može takodje nazvati egoizmom. Pobediti egoizam proces je, izražen ritualom predavanja žetve – ili samopredajom: u suočenju i upoznavanju suštine sopstvene brane, koja koči sopstveni tok – nalazi se rešenje i otvor ujedinjenja suprotnosti. Ra koji se „negira“ poniranjem u postojanje, prepoznaje sam sebe.

Grobnica Tutanhamona³¹ izražava ovaj mistični ritual samopredaje Amonu (nevidljivom) posle pobune Atena (vidljivog), simbolizovane magarcem. Zato se na unutarnjim vratnicama Treće škrinje, na tom pragu koji otvara put u „nebo“, nalazi, između dva čuvara Amona (prilike ovnujske glave) lik Tutanhamona tipične izdužene lubanje, koji stoji na suprot „magarca“ antropomorfnog stasa. Obe prilike nose noževe u rukama. Ali bitke nema. Njihov sukob je u nepomičnoj kulminaciji: rođenje ujedinjenja: ono što iz razdvaja OTVOR JE VRATNICA! (sl. 28)

Pred likom Tutanhamona zabeleženo je:

„ZAPOMAŽUĆI GLAS³² ime je vesnika u glavnoj vratnici!“

Pred likom magarca zabeleženo je:

„ONAJ KOJI GORI – ime je vesnika u drugoj vratnici!“³³

Lik Tutahnamona daje utisak momenta budjenja iz sna: kao u nekom bolu nestanka on stoji, zatvorenih očiju pred svojim sopstvenim „magarcem“ vatre: ovaj, oštih pronicljivih očiju kao da se prepoznaje u čovečijem liku: noževi u rukama ovih prilika simbolizuju moć ove sinteze koja sažima. sasećajući ono što je prividno i neuklopljivo.

Ovim poimamo da je u nama sama naša muka i vatra našeg sagaranja IME VESNIKA evolucije u nama!

U Tekstovima kovčega srećemo istu ideju:

O, Gospodaru Plamena! Ti koji čuvaš oči hraniteljskog neba!³⁴

Ti, koji dva oka nebesna otvaraš!

Sveži lestvicu za mene, prokrči mi put!

Umoran sam od zakona neumitnih, od bezdana,

Od nestajućeg!

Od tmine!³⁵

O, krvi deobe! Snago vatrene zmije!

Ti koji vezuješ snagu za tu zmiju,

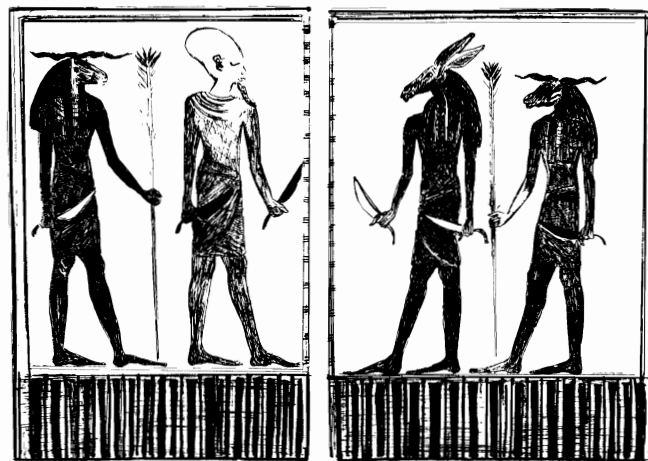
Sveži mi lestvicu. Prokrči mi put!

Umoran sam od zakona neumitnih, od bezdana,

Od nestajućeg!

Od tmine!

Škrinje Tutanhamona predstavljaju ne samo put iz labirinta, već i koncepciju labirinta kao cerebralne mreže, potčinjene alternaciji stvaralačkog srca koje se, tim prepoznavanjem, artikuliše kao UM. Završetak ovog ciklusa, po učenju egipatskih mudraca, začinje nov ciklus svesnog uma izvan dimenzija vremensko-prostornih ograničenja.

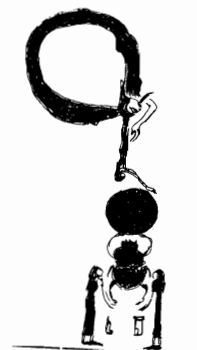

Sl. 28

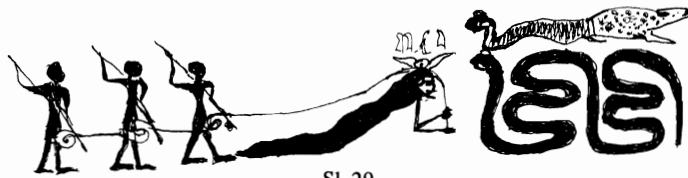
III
O DEVETOM ČASU

„Onaj što sabira duše,
Ime ti je, Barko!”

Knjiga Mrtvih, gl. XVI

Sl. 28a

Sl. 29

Ova scena predstavlja centralni deo figuracija „Devetog časa“, uklesanih u kamenu sarkofaga Setija I, faraona iz četrnaestog veka pre naše ere. Na sarkofagu uklesan je figurativan sadržaj „Onoga što je u drugome svetu“, tj. progresija SUNČEVE BARKE kroz dvanaest časova, nazvana *Knjiga dveri*, jer je svaki čas odeljen „vratnicama“.

Prevodilac je stavio papirus *Čovek u raspravi sa dušom* u vezu sa ovim sarkofagom jer je, kako smo to već spomenuli ranije, u papirusu spomenut AI – „sunčani bog“ magarećih ušiju, koji je definisan na ovom sarkofagu kao mamac iako istovremeno kljun procesije SUNČEVE BARKE.¹ Suočenje AIA i APEPA rešava pobjedu svetlosti nad tamom. U daljem izlaganju, kao i u Analizi teksta i zaključnim beleškama, ovo suočenje biće pobliže rasmotreno.

Napomenimo za sada da je ono srž „Devetog Časa“. Njime se stvara „*Novo Lice sunčanog Boga Noći*“.

Uklapanje Berlinskog papirusa 3024 u mitološki kompleks

Papirus *Čovek u raspravi sa dušom* daje nam primer sažimanja jedne mitološke teme, koja se raščlanjuje pitanjima i odgovorima: ovim raščlanjivanjem sažima se bit ove teme kroz svoj izraz krize, koja se pretvara u putokaz konkretnog rešenja.

Govoreći o simbolici, razmatrali smo opšte orijentacione linije inicijacije, onakve kakvim ih nalazimo u izvornim *Tekstovima Piramida*. Pomenuli smo da se ove osnovne linije raščlanjuju detaljnije u kasnijoj zagrobnoj literaturi (*Knjizi Mrtvih*), iz Tebanskog perioda, Novog Carstva. Tako prepoznajemo TUMA u principu konverzije PTAHA u PTAHOTEPa, i uklapamo dramatiku našeg papirusa u ključni ČAS ove konverzije.

Deveti Čas: radjanje volje

Oblasti zagrobnog sveta opisane su kao „prostor“, ali se ovaj „prostor“ u stvari odnosi na ono što mi obično nazivamo vremenom. Kao na nekom velikom cifarniku sata, Časovi obeležavaju i dele pokret SUNČEVE BARKE kroz mrak. Svaki Čas je jedna oblast – stupanj zrelosti svesti u hođu ka *radjanju u dan*. Svaka od ovih oblasti ima svoje zaštitnike, čuvare kao i svoja čudovista (križe). *Poznavanje Imena* čuvara kapija tih oblasti otvara put. Ti „čuvari“ kapija su skriveni uzroci kriza koje zatvaraju pred nama vratnice „oblasti“ kojim pripadaju.

Po ovom cifarniku DRUGOGA SVETA, mrtvi se kreće gonjen od impulsa do impulsa u mehanizmu laganog oživljavanja: za onoga ko razume život kao svest, biti „mrtav“ znači povijati se kao biljka pod vetrom okolnosti, nesvestan zakonitosti života, kosmičke harmonije kao ni zavisnosti svoje sopstvene svesti od te zakonitosti. Ovo stanje mrtvila prethodi stanju života. Dan se radja iz noći. Život tako nastaje iz smrti, ali smrt zato mora biti neka materica, u kojoj je seme. Proces oslobađanja iz tople utrobe razvija se u fazama: iz *oblasti* u *oblast*. Na tom putu Deveti Čas je presudan. Tu nastaje, kao i u devetom mesecu trudnoće, definitivan pokret ka oslobodjenju iz utrobe. Pokret svesti ka oslobodjenju iz utrobe egoizma vrši se kao mimo sebe. Upozorenje na krize koje se javljaju u ovom procesu oslobađanja služi kao kula svetilja za one koji zapadaju u krize.

Deveti Čas – ili Deveta *oblast* zagrobnog sveta – nazvan je: „Gospodarica Života“.²

„Gospodarica Života“ je asimilacija³. Ova oblast je pod zaštitom IZISE (principa hraniteljke).

Analogija između sunca i svesti, kosmičkih kretanja i funkcionalnosti ljudskog tela nije samo pesnička forma, a nije ni slučajnost.

Za Egipćane svetlost i svest su dva imena iste sadržine, dva ekstrema između kojih se plasira evolucija. U toj evoluciji kozmička svetlost postaje svest. Zato se, ne samo u svakom poglavlju *Knjige Mrtvih*, već i u svim drugim tekstovima, prirodni, kosmički i svesni elementi ukrštaju i identifikuju međusobno.

Brojeći od svitanja tj. od izlaska sunca, deveti čas pada oko tri sata po podne. Deveti čas noći, brojeći od zalaska, dolazi oko tri sata po ponoći.

Deveti čas, kako dana tako i noći, jeste čas ukrštanja svetlosti i tame. On priprema zoru i priprema zalazak sunca.

U životu, Deveti čas je smrt za vaskrsenje.⁴

U zagrobnom životu, Deveti čas je budjenje iz smrti u život – vaskrsenje. Ovaj čas je kritičan trenutak mutacije svesti.

U ljudskom organizmu, Deveti Čas je oblast tankog creva, ili asimilacija. U porastu i razvitku života, asimilacija je osnovna snaga preobražaja. Asimilacijom, živa jedinka pretvara hranu u život.

Asimilacijom, individualna psihološka svest razvija se, okrećući se sama protiv sebe i time omogućivši transmutaciju u nadsvest.

Kao najvitalnija funkcija života, ova „Gospodarica Života“ je pod zaštitom IZISE. Kao što znamo da su zidovi tankog creva tkivo najbogatije mreže kapilara, tako pratimo u Devetom Času, povorku „bogova“ koji vezuju čvorove mreže i „bacaju čini“. U psihičkom domenu, proces prerastanja psihološke svesti u nadsvest uključuje akt hvatanja samog sebe u Mrežu.⁵

U ovom hvatanju postoji reakcija, grč koji se otima, kao što nervozni stomak ometa varenje i asimilaciju hrane. U toj specifičnoj krizi je uslov fenomena filozofskog samoubistva, bilo kao direktnog revolta individualnosti, ili skrivenog samoobranom: Samožrtva hvatanja sebe samoga u sopstvenu mrežu,⁶ koja znači svesno uništavanje sopstvenog egoizma, može u toku ove krize da se „pomeša“ sa samoubistvom, iako su ova dva akta jedan drugom suprotni.

Na razlici između ova dva pojma bazirana je inicijacija ovog papirusa: Pre nego što nadsvest ne preuzme vodeću ulogu u transmutaciji svesti, postoji jedan momenat praznine. U krizi, ova praznina, ambis preko koga nema drugog mosta do volje, žariste je sumnje i pada.

Bit krize Devetog Časa, kakvom je opisuje naš papirus jeste neibbežno crnilo, „gavran“ alhemičara, faza „nigredo“ beznadežnosti koju svaka individua mora da prodje u svom rastu. Prepoznajemo ovu krizu, izraženu na razne načine u raznim razdobljima istorije. Dok u *Knjizi Mrtvih* čitamo:

„Klanjam ti se, Tume! Kakva li je ovo Oblast u koju zapadoh?!

Vode nema! Vazduha nigde!

Dubina je bezdana! Crnilo ko noć najcrnija!

Lutaju ljudi u njoj, bespomoćno!“⁷

Moderni religiozni filozof Simon Wail⁸ beleži:

„Nesreća udaljava Boga za izvesno vreme, on ostaje odsutan, odsutniji od mrtvog, odsutniji od svetlosti u najtamnijoj jazbini.

Neka vrsta užasa obuzima dušu. Što je najstrašnije, u toj pomrčini gde nema ničega što čovek može da voli, duša prestaje da voli, i ako prestane, odsustvo Boga postaje definitivno. Potrebno je da duša nastavi da voli na prazno, ili bar da želi da voli, makar i sa najsićušnijim delom same sebe. Jednog dana tad Bog se sam javlja i otkriva joj lepotu sveta, kao što je to bilo slučaj sa Jobom. Ali ako duša prestane da voli, ona već za života pada u nešto skoro isto- vetno sa paklom“.

Iako služeći se hrišćanskom terminologijom, Simon Wail ovde ustvari opisuje krizu Devetog Časa i opasnost DRUGE SMRTI Egipćana.

Ta provalija u koju čovek treba da zakorači, verujući na „prazno“, to „ništa“ kome treba da veruje, i ako ne veruje ni u šta, jeste akt pokornosti koji je suština samožrtve. U tom procesu, volja, razum, uravnoteženost i vera predstavljaju „bogove“ koji vuku SUNČEVU BARKU kroz mrak.

U *Knjizi Mrtvih*, poglavlje o plovitbi SUNČEVE BARKE na dan Novog Meseca, izražava ovaj akt pokornosti.⁹ Naš papirus poziva se na ovo poglavlje, koje je vezano za krizu Devetog Časa, čije je rešenje.

Dan Pomračenja meseca je dan smrti kao i regeneracije.

„Umrli“ postaje RA, on ustaje u SUNČEVOJ BARCI, ostavljajući pod sobom svoju ličnost egoizma.

U našem papirusu govor duše upućuje čoveka na ovo „Ustajanje u BARCI“, akt pasivnosti.

Platon, skoro dvadeset vekova posle ovog papirusa, kros Sokratove reči uči ovoj pasivnosti, misliju: Filosofirati, znači učiti se umiranju!¹⁰

Učiti ljude kako da prebrode ovu krizu *filozofskog umiranja* koje ne sme da postane samoubistvo, uvek je ustvari bio posao učitelja čovečanstva, pa bio on Egipćanin prorok, pesnik, filozof ili jednostavno dobar čovek.

„Zmija pripada nebu, crv zemlji.“¹¹ čitamo u *Tekstovima Piramida*. U ovim zakonodavnim tekstovima nema dramatike, ali su svi uslovi, iz kojih će se dramatika roditi, tu. Nema dramatike u odvijanju prirodnih zakona, sve dok ne nastane, kao odraz, „Mesec“ svega ovoga, psihološka svest: u ovom „kameni“ odražen je bol kamena koji puca, i u raspadanju formira život.

U Tebanskom periodu ova zakonodavna rečenica postaje figuracija Devetog Časa. „Zapovest“ je raščlanjena likovno. Ostvarujući kompleksnu problematiku psihe, mi, danas, kao da nastavljamo

ovo raščlanjavanje *Tekstova Piramida*, i to ne više kroz simbolične crteže već nama samima; Postoji u današnjem ČASU previranja neko traganje za *suočenjem*. Iako se često osećamo kao crv, mi znamo da to ustvari ne možemo biti.

U Osmom Času, na Sarkofagu Setija I vidimo da su iz ZMIJE izrasle ljudske glave: pobunjena stvaralačka energija usmerava se ka egoističnoj individualizaciji. Na ove glave RA pušta snage (bogove) koji se njima hrane. Tako njima se hraneći, sateruju ih natrag u telo zmije. Ovako pobedjena, obezglavljena, ova pobunjena zmija proglašena je CRVOM: bez ušiju, bez nosa, bez očiju, bez nogu. Taj crv nazvan je APEP – iako nacrtan kao moćna vijugava zmija, on je u tekstovima nazvan crvom! („taj crv u svom času“) Zmija, na protiv, čuvar je zagrobnog sveta i prosipa vatru na neprijatelje Sunca. Kao glas plamena mutacije¹² ova „Gospodarica Snage“ čuva prilaz ČASU koji vidi svoga gospodara: Devetom Času suočenja u kome se svest reformira pod vodjstvom „Gospodarice Života“ – asimilacije.

Otrov ZMIJE, otrov je svetlosti. Ta ZMIJA, probudjena iz debele tame tela u kome živi, postaje, kao u indijskoj jogi „Kundalini“, „treće oko“ na čelu faraona. Kobra na čelu faraona jeste ova probudjena vatra stvaralačke energije koja uništava neprijatelje mudrosti, kao snage koje se suprostavljaju evoluciji sunca. Na pilonu Hrama Luksora u tekstovima koji prate bitku Ramzesa II protiv divljih plemena (Hitita?) pominje se kako ova ZMIJA sa njegovog čela sipa svoju vatru na neprijatelje kojima se „udovi kočé“ i čija snaga nestaje. Mačevi im padaju na zemlju! Ova bitka, zabeležena na pilonu, deo je borbe HORUSA i SETA i pokorenja *devet varvarskih lukova* – simbolizovanih plemenima. Ustvari, detalji ove bitke u kojoj svetlost nadjačava tamu, potsećaju nas na Deveti Čas, na lukove u rukama „bogova“, koji bacaju čini od kojih se neprijatelji svetlosti paralizuju, i tako paralizovani bivaju potčinjeni.

APEP, crv, pobedjen je, *vezan*, on gubi svoj otrov koji se prosipa u Podzemni svet. Taj crv, APEP, hvata se mamcem, činima on se paralizuje, i snaga koju je hteo da otudji, vraća se svetlosti.

Moć koja je u Zmije, pripada nebu, ne zemlji. Ako ta Zmija pokuša da upotrebi ovaj otrov u druge svrhe nego kojima je namenjen, biće uništena i otrov će joj biti oduzet. Ovaj „otrov“ je vatra inteligencije.

„Trećem“, velikom Oku pripada snaga ove inteligencije, snaga koja u njemu postaje živo vezivanje (čvor) celine. Kao kobra, na

našem čelu, ova inteligencija svojom vatrom paralizuje neprijatelje sunca. Ona je „Onaj Sakriveni u čelu,“ kako smo već citirali iz *Tekstova Piramida*, od koga „sazvezdja drhte“ TUM.

Iako nastao od „crva“ i živeći slepo, kao crv u ogromnosti vasiona, čovek je nosilac ZMIJE koja pripada nebu: nju svojim životom, svojim patnjama, svojim mukotrpnim sazrevanjem kroz smrt i radjanje izaziva iz debele pomrčine svoje nesvesti. Najzad, stojeći na repu kao čuvar kapije DRUGOGA SVETA, Zmija u njemu postaje, na uspravnom repu kičmene moždine, glava sunca. Ta glava sunca je OKO. Ono zrači vatru mudrosti: duh. Ovo zračenje smrt je slepilo!

Tako imamo u čoveku DRUGI SVET kao okean funkcionalne, njemu neznane svesti u kojoj je on kao neko ostrvo u stvaranju: TUM. U njemu imamo Zmiju i otrov, i crva, u njemu Oko! Kao HORUS, on se radja u vaskrsenju iz samoga sebe: Ozirisa

Ovim se čovek „Izjednačava sa RA-om, koji kroz njega govori: „Moje radjanje čini da se vi radjate, i čujte, moje nastajanje čini da vi nastajete!“¹³

Sl. 29a

IV
ANALIZA
*BERLINSKOG PAPIRUSA**

„Srce, moje majke!
Srce, moje majke!
Srce, svih stvaranja mene,
Činom svojim nemoj presudu da kriviš
Pred piniteljem vage sopstvene!
KA, u telu mi,
Knume, grnčaru koji udove mi snaži!
Knjiga Mrtvih gl XXXb

Staroegipatski tekst papirusa, kako ga nalazimo u ovde donetom prepisu, počinje jednom okrnjenom rečenicom koju nismo uneli, budući da ne bi ništa doprinela prevodu, ali koju ćemo doneti ovde:

„ te da bi, njihov jezik neće biti pristrasan jet to bi bilo neispravno kaznu, njihov jezik neće biti pristrasan!“

Ova okrnjena rečenica očigledno predstavlja odgovor duše na raniji govor čoveka, koji je izgubljen. Ovaj odgovor duše, kako vidimo iz reakcije čoveka kojom počinjemo nas prevod, sastojao se iz nekog „dizanja ruku“ od čoveka i pretnje da će ga predati sudijama OZIRISA „čiji jezik neće biti pristrasan“. Ovo predstavlja pretnju.

Tako na samom početku našeg speva, nailazimo već razradjen sukob jednog dijaloga koji je morao teći duže vreme, pošto je duši dojadilo da se prepire. Nagadjamo, da je kao razlog čovekovog očaja postavljen gubitak „najmilijeg prijatelja“. Ova hipoteza prav-

* Cifre u tekstu upućuje na napomene u dokumentaciji.

da se, kako ćemo videti kasnije, rečenicom: „smrvljen sam bolom zbog gubitka najmilijeg prijatelja“ i upućuje nas da verujemo da je po sredi bio dramatičan rastanak od duhovnog vodje i učitelja, rastanak koji je učinjen pogotovu nepodnošljivim u rasdroblju društvene krize koja se opisuje u spevu.

Čovek, koji pomišlja da digne ruku na sebe, u toku speva daje razloge koji nas upućuju na to da je on očajan zbog opšteg pada moralnih vrednosti i da je u pitanju duhovna kriza a ne bilo kakav lični motiv.

1. U vezi uplitanja strune:

„Dok Onaj Veliki spava, pružen preko Majke Nut,
Majka Tait oblači te, izdiže te nebu
Imenom njenim „zmaj“.“¹

Dok Onaj Veliki (OZIRIS; – umrli) grli NUT – majku smrt, (fazu reformacije), TAIT, princip tkanja Kosmička Devica – oblači ga (reformira njegovo „tkanje“ biča) kao „zmaj“ od hartije koji ga vezuje za nebo: čovek se radja u nadsvest.

U *Tekstovima Piramida* slika „Zmaja“ nalazi se često. Ovaj „Zmaj“ je obično oblik IZISE, majke života ili NEFTISE, majke – smrti, iz koje niče vaskrsenje. Nailazimo tako „oba Zmaja“,² koji se odnose na IZIS i NEFTIS, kao i Zmaja koji se odnosi na emancipovanu svest, u letu iz čoveka, kao nekakvo pupčanom vrcvom istkano uzdizanje. Ovog „Zmaja“ nailazimo takodje i u figuracijama grobnica kao izraz „konopca“ evolucije.

Zato je, prema indikacijama poluizbrisane reči koja označava „uplitanje“, „hvatanje u zamku“³ prevodilac dao rečenicu: ako ne upletem njenu (strunu) dodajući reč „strunu“ u prazninu koja po smislu i prostorno tačno odgovara ovoj reči.

Uplitanje strune duše u mrežu, u sopstvenom telu, jeste jedan od osnovnih motiva inicijacije.

2. Sudnji dan – dan smrti – u ovom slučaju odnosi se na samoubistvo, kojim će prouzrokovati beg duše.

Iz teksta vidimo da je stav duše u ovom pitanju beskompromisan, iako čovek pokušava da rezonovanjem ovo preokrene, njegovo rezonovanje, kao što ćemo otkriti u tekstu, nema nikakvog efekta na „odluku“ duše.

Kako se nukleus nadsvesti začinja i formira *voljom*, volja je snaga ove duše – ili orijentaciona snaga proporcije. Izgleda očigledno da duša ne može da „pristane“, na dalju kohabitaciju sa voljom koja se okreće od nje: ka razbijanju nekleusa.

Samoubilački akt, kao akt svesnog izbora, ima razorno dejstvo, slično „atomskoj eksploziji“, on razbija koheziju ili formaciju „duše“, koja se vraća atmosferi.

Prema indikacijama papirusa, kako iz stava duše, tako i iz priče o seljaku, koju ćemo raščlaniti kasnije u tekstu, vidimo da je kriza samoubistva bila raščlanjivana u zatvorenom krugu obučavanja: Temu samoubistva ne srećemo u spisima moralnih precepta ni uopšte, u literaturi posvećenoj narodu ili školama. Samoubistvo, klasifikovano u krizu „Devetog Časa“ borbe SETA i HORUSA, kao tema inicijatorske literature višeg obrazovanja, svodi se na problem pobune individualnosti, što vidimo kasnije u tekstu, iz pasusa o AI-u, „Svetom Magarcu“.

U vezi samoubistva, ako povežemo sve podatke koji su ovde naznačeni, u papirusu, sa izvornim značenjima u *Tekstovima Piramida*, dobijamo da prirodna, smrt ne predstavlja „razbijanje“ nukleusa (ona je prirodno rastvaranje i reformacija u hermetičkim uslovima vandimenzionalne svesti NUT, majke). Takodje, zaključujemo da svako samoubistvo nema ovaj razorni efekat. Evo zašto: da nema razlike između raznih samoubistava, ne bi se u ovom papirusu sa toliko aluzija naglašavalo da je ovo voljni akt i delo izbora u određenoj krizi porasta, Devetom Času, u kome se javlja HENTI krokodil u uzvodnom plivanju uz maticu. Ne bi se s druge strane, tema samoubistva zanemarivala u opštoj literaturi, u kojoj su moralna pravila tako jasno izražena.

U načelu, samoubistvo je nagon koji se retko javlja u „primitivnom“ društvu. Kod čoveka čija svest nije visoko razvijena, samoubistvo kao efekat misli i izbora ne može da se pojavi, jer je taj čovek podložan promenama, koje menjaju i izbor. Ako se desi, ovakvo samoubistvo nije posledica svesnog izbora već slučaj: da je neko bio pored njega, sprečio bi ga!, čujemo često. Ova vrsta samoubistva u afektu, ili pod pritiskom nervnog poremećaja, delo je neodgovornosti a ne svesnog izbora i zato, prema klasifikaciji egipatske filosofije ne može da se svrsta pod samoubistvo, već pod prirodnu smrt. Još neprobudjen čovek, koji nema dodira sa svojim svesno razvijanim nukleusom nadsvesti, efektom volje, ne ubija nepostojeći nukleus. On ne zna šta radi. Kao što ga autobus prevrne, tako ga i neki neočekivani udar prevrne, podižući samoubilačku ruku kao neodoljivi impuls, kojim priroda eliminiše nedovoljno otpornu individuu da bi formirala čvršću. U ovom samoubistvu refleksija nema vodeću ulogu, kao kod Hamleta koji se pita: biti ili ne biti?

Filosofsko samoubistvo je „povlastica“ višeg stupnja svesti. Kao takvo, ono je, slično crnom gavranu, tom uvek zlokobnom nadletalu nad filozofskom literaturom. Zato njegova problematika ne postoji u umetnosti, ni u literaturi, sve dok one ne dostignu stupanj razvoja u kome se čovek suočava sa samim sobom.

O ovome suočenju „Devetog Časa“ govorićemo podrobnije kasnije. Napomenimo zato samo da izbor i volja predstavljaju snagu čiji životodavac je Duša—BA. Ako se ova snaga okreće protiv svoga životodavca, bilo pod kakvim izgovorom, rezultat je cepanje onoga što ona drži, kao potka. Ova „izbor—volja“ je bliznac duše — ona je KA, koje samoubistvom pušta njime vezano BA — zmaja koji odleće za uvek! Zato u ovom dijalogu odgovori duše nisu samo odbacivanje misli samoubistva, već asocijativnim sadržajem oni u nama bude ovaj mehanizam tkanja bića.

Ovaj tekst, koji možemo da čitamo u prevodu bez komentara ili poznavanja *Tekstova Piramida* i egipatske simbolike, — dobija novu snagu ukoliko ga čitamo poznavajući ih. Od mestimično dirljive poezije, on se pretvara u neku živu snagu u nama, u neki hod, koji sa hiljadu konaca vuče za sobom SUNČEVU BARKU, Egipat, pustinju i u svemu tome kao umotane, žive u čauri kao svileni buba, nas same.

3. Čovek se obraća sudijama DRUGOG SVETA u nekoj apsurdnoj nadi: kao neko ko se baca s mosta, moleći se da ostane suv! U krizi, čovek se hvata za ideju da će razbijanjem da spase celinu.

4. Telo je u grobu, duša prožima umrlog,⁴ izvlači iz njega, kao IZIS iz mrtvog OZIRISA, srž, nukleus reformacije.⁵ Mimo groba i fizičke dekompozicije ličnosti, ona vrši čin obnovitelja. HORUS je naslednik. Kao TAIT, ona ga tka nanovo i pušta u vidu Zmaja. Ukoliko duša ne *prožme* umrlog, nema ni naslednika. Da bi prožela umrlog, treba da ostane upletena u tu srž potke, koju je sama satkala svojom srži, kao pauk.⁶

Rečenica koja prethodi ovom tvrdjenju, uništena je. Kompozicija dijaloga kao da postupno iscrpljuje sve pravce u kojima inteligencija nalazi nadu bega od očaja suočenja. Individua sve lakše podnosi od umanjenja same sebe.

5. Kao što biljka izrasta iz semena, budući seme, i odnoseći sobom sebe iz sebe!, tako i duša, kao snaga evolucije u nama, večno pokreće naše biće ka porastu, kojim sami sebe otimamo od sebe, sobom izrastajući u SEBE.

6. Zagrobni svet, prestonica IMENTIT, označava takodje i pojam: zapad. Zapad je strana zalaska sunca, smrti, noći, kao i začea.

Ovaj Zapad, kao smrt, nazvan je takodje i „ona strana“, u smislu Onog Sveta, sveta koji pretstavlja orijentaciju mimo smrti, u nov život. Zato Onu Stranu prevodimo najbolje rečju: mimo. Nailazimo u tekstovima, kada je reč o smrti Ozirisa, izraz: legao je na stranu!

Zagrobni svet, kao i smrt koja u nju vodi, ima mnogo značenja. Kao utroba, on vodi u novu inkarnaciju, u drugu dimenziju svesti. Takodje, može da odvede i u uništenje, bez povratka: Druga smrt.

Pozivajući dušu da prihvati samoubistvo kao ubrzavanje procesa radjanja ONOG SAKRIVENOG, čovek se poziva na mitološko obučavanje u kome „umrlj“ u zagrobnom životu ostvaruje „Radjanje u dan“. Medjutim iz odgovora duše vidimo da je egipatski stav u tom pitanju bio nesalomljiv, kako u moralnoj čvrstini tako i u zdravom razumu. Odgovori duše nas upućuju na to da je „*Knjiga Mrtvih*“ i cela simbolika rituala imala apstraktan karakter i da shvaćanje ove na bukvalan način pretstavlja krivi put. Dešavanje zagrobnog sveta posledica je života na zemlji. Drugim rečima, neka se ne zanosi: momenat za ostvarenje višeg stupnja svesti nije „posle“ nego *sad*. Taj stav seče put samoobmani i njenom nadanju. Što je životna situacija teža, zadatak je hitniji. Zemlja je mesto mutacije, jer ona stvara uslove te mutacije, reakcije svesti u živom čoveku radjaju uslov reformacije. Dogod ne poleti, čovek je „poletarac“ i kao takav pripada zemlji, uče nas *Tekstovi Piramida*,⁷ kao i duša—BA, čoveka u papirusu.

7. DJEHUTI jeste jedno od imena TOTA, u grčkoj mitologiji poznatog pod imenom HERMESA, a u hrišćanskoj terminologiji definisanog kao Sv. Duh.

Iako upotrebljavajući ova poredjenja zbog orijentacije, važno je istovremeno ukazati na opasnost poredjenja: može li se zamisliti u hrišćanskom mitu, na primer, rođenje Svetog Duha iz čela đjavola?⁸ TOT se radja iz čela SETA. U srednjovekovnoj simbolici katedrala vidimo još svece, čije postolje su čudovišta, što ukazuje na uticaj na katedrale egipatske likovne misli, preko Grčke.

DJEHUTI je najčešće pretstavljen u formi „ibisa“, ptice dugog kljuna, kao i u formi jedne vrste majmuna (*cynocephalus hamadryas*) „posvećenog babuna“ — koji je, za razliku od običnog „majmuna“ (ki) koji simboliše racionalnu inteligenciju (biće u nemiru, skačući sa predmeta na predmet!), pretstavnik mudrosti DRUGOG SRCA.

DJEHUTI (od Tehuti), kako to piše Budž, izgleda da dolazi od najstarije forme imena ibisa u Egiptu: tehu. „Tako Horapolo kaže“ – piše Budz u svojoj knjizi o egipatskim bogovima, – „kada Egipćani hoće da napišu „srce“ – oni nacrtaju ibis,“ kako je ta ptica bila posvećena Hermesu–Totu, gospodaru znanja i razumevanja.“

DJEHUTI je sposobnost rasudjivanja, kao suština inteligencije, sposobnost sazimanja, refleksija – mesečev princip. Rasudjivanje, sud, izbor, inteligencija koja „nalazi“,¹⁰ vidi, razaznaje, kao oštar kljun ibisa što prepoznaje žabe u zelenoj vodi i hraneći se ovim elementarnim bićima transformacija, daje im – asimilirajući ih – orijentaciju transformacije u duh. Svi ovi vidovi čine TOTA – DJEHUTIJA, principom sinteze, „boga“ sa zapečaćenim papirusom u ruci: sadržaj se ne vidi, skriven je, tj. apstraktan.

DJEHUTI je takodje „Onaj koji meri vreme“. Ono što je za analitičnu svest „vreme“, za sintezu je „razdaljina“ od začetka do ostvarenog ploda. Razdaljina je formiranje koje se odražava kroz „vreme“. To razaznavanje i merenje jeste elemenat koji harmonizuje. Zato je DJEHUTI nazvan „Nosilac mira medju principima“ Principi (bogovi) su slepi, ne poznaju ni rasudjivanje ni meru, oni su činioци opšte zakonitosti i prouzrokuju slepo svoje efekte. DJEHUTI je onaj koji, kao osnovna snaga ravnoteže i srca, zaključuje sud i time sudbinu čoveka čije se srce meri. Zato čovek, papirusa, kao nadajući se pravdi – od koje se i plaši – uzvikuje: neka me sudi DJEHUTI!¹¹

Sposobnost rasudjivanja jeste nosilac mača istine. Ovaj mač seče sve što mora pripasti truleži. Tako je TOT takodje nazvan „Moćnik seče“:¹² dan „Novog Meseca“ je takodje „Dan Seče“. Tu TOT dela. Vidićemo kasnije da se čovek poziva na ovaj mitološki momenat regeneracije.

Kao snaga selekcije, koja je osnova impulsa – počevši od molekularne selektivnosti do ljudske samosvesti, TOT je takodje regulator moći negacije. Kao što smo već opširnije spominjali u „Uvodu u Simboliku“, moć negacije jeste prva sila stvaralaštva i sredstvo porasta svesti. Ovde se TOT ujedinjuje sa TUMOM, njegovim afirmisanim vidom NEFER–TUMOM, lotusom svesti. U vezi ove paralele između „Sv. Duha“ i negacije, nalazimo „neprevodljive“ pasuse *Tektova Piramida*, koji na.pr. kažu: „Kovitlače Mračni, šazimanje tvoje Tot je, (svetlost je!) božanstveni kovitlače mraka!¹³ „Kovitlac Mraka“ u čoveku, polako taložeći se i kristalizujući se, postaje snaga u borbi sa nižim instiktima i orudje konačnog „vezivanja APEPA“: usmerenje.

Kao princip ujedinjenja i harmonizacije, izborom i merom, TOT dodiruje sve principe Egipta; negativne snage, grč, smrt i podela, bliski su Totu u ponečemu. Kao „Moćnik Seče“ i onaj koji kasapi, ubija i oslobadja RA-a svih neprijatelja, TOT je gospodar samoseče. Zato se čovek u očajanju, koji svoje samoubistvo želi da identifikuje sa ovom „samosečom“, obraća na DJEHUTIJA, nosioca mira medju snagama prirode.

8. KONSU je jedan od vidova „Meseca“ – otsjaj sunca. On je princip ljudske svesti. KONSU je efekat (sin) AMONA i MUTE. AMON, nepojmljivo jedinstvo koje isključuje postojanje bilo „čega“, a ipak seme svega, posredništvom MUTE: raspadanja celine, smrtnosti, materinstva – afirmiše se kao KONSU. MUT je negacija AMONA: njegova „žena“. Ona se javlja u oblicima: kraguja, kobre, krave ili ženskog lika sa raznim „krunama“ koje simbolišu princip u pitanju.

Sin AMONA i MUTE, – KONSU, jeste prvi kvalitet samostvaralaštva i otelovljenje svesti: samosvest, kao sklopčano proleće u zimskoj grani tela.

Egipćani su ga najčešće predstavljali u mumificiranoj formi, sokolove glave. Ta simbolika ga vezuje za HORUSA, kao i za PTAHA–SOKARA, za „Oko“ zarobljeno materijalizacijom (PTAH) i koje sebi krči put otvorom smrti (SOKAR). Sokolova glava označava silu koja prouzrukuje svoje oslobodjenje iz „mumije“. Ova mumija, znači, sadrži sokola kao seme.

Sl. 30

Henrih Bugš,¹⁴ jedan od najvećih egiptologa sveta, predstavlja u svojoj knjizi *Mitologija i religija* KONSUA kao menu, kružni boj porasta i opadanja meseca, i kao takav univerzalni princip evolucije.

Na ovo upućuje i samo ime KONSU, koje dolazi od „henes“ – reči koja označava pokret alternacijom. Tako Budž¹⁵ citira tekst u kome se kaže: „Kruži kao RA, alternira kao Tot“. Takodje, Konsu je „OZIRIS“, često je međutim identifikovan sa TOTOM, kao i sa HORUSOM. U Grčkoj bio je nazvan Herakles (docnije latinski Herkul). Mitološki grad HENSU, mesto je u kome se vrše strašna kasapljenja neprijatelja svetlosti!¹⁶ U tom istom gradu, kaže se, prebivaliste je Feniksa¹⁷, nazvanog BENU u Egiptu. HENSU je „Duša Večnosti.“ On nosi imena:

„Onaj koji osvetljava svet“,¹⁴ nosilac dveju diadema

„Drugi posle RA-a“,¹⁴ Gospodar i svedok (pisar) istine: KONSU – TOT.¹⁴ „Gospodar radosti srca“¹⁴ „KONSU, uništitelj“. Ovaj „Uništitelj“ ima neodoljivu moć nad zlim dusima. (Kao Herkul koji uništava čudovista). Pod imenom „NEFER HOTEPI“¹⁸ KONSU je regulator žljezdanih lučenja i onaj koji rukovodi porastom dece u sedmoj, četrnaestoj i dvadeset prvoj godini života. KONSU je bio vezan za magiju medicine.

Tako vidimo, da je kao vid „Meseca“ KONSU jedan vid svesti koji vezuje OZIRISA (Mesec) sa TOTOM (orijentaciona srž) kao i sa HORUSOM (snaga porasta): – KONSU je princip samosvesti. U njemu je pakao i raj.

Kao takav, „svedok“ je istine, i deo snage TOTA. Zato se čovek obraća njemu, kao svome braniocu, kao uzroku svoga porasta u traženju istine i kao onome koji je prouzrokovao njegov očaj i težinu srca. Samosvest jeste u nama „pisar“, svedok istine, i pretstavnik TOTA.

9. UJA–BARKA.

Kad deca, igrajući žmurke, viču: UJA! ne znaju da viču ime Sakrivene Barke DRUGOGA SVETA, SUNČEVE BARKE! (Kao što kad ljudi viču „URA!“, ne znaju da viču „Onaj Najveći“ na staroegipatskom!)

UJA–BARKA plovi na dan Novog Meseca. U *Knjizi Mrtvih* ovo poglavlje izražava regeneraciju mrtvog: plovidba na dan zamračenja (smrti). Ova smrt opisana je kao oblast vaskrsenja u nadsvest.

Poglavlje opisuje, kako to spominje Budž, „iznad svega kako se meso tela Anija pretvara u božansko telo RA-a“.

Ovde se plasira „Ustajanje u najsvetijoj BARCI“ – to jest akt samožrtve, o kome smo govorili u vezi krize Devetog Časa, i koji je voljna transmutacija u nadsvest, – RA. Tako „bogovi koji su u

SUNČEVOJ BARCI veruju da gledaju samoga RA–a, kada se Ani diže u barci.

Iz ovog poglavlja razumemo da „asimilirani“ Ani, jeste RA, i da je čovek RA, bit semena, koje samo sebe stvara, samo sebe diže kao oluju protiv sebe, samo tu oluju sažima, jede, sagara, samo se izvlači iz svoga korena: on je i koren, i stablo, i list, i plod, i novo seme.

Tekst glasi:¹⁹

„Jesi Ti RA,
Stanovniče svoje Urne
Udišući vazduhe sažimaš,
U sebe uvlačiš oluju Severa,
Sažimanja svoga sržju se ishranjaš:
Udahom suštastvenog Uma“!

RA se deli i sažima, i „na dan kad udahne MAAT“ (udahom suštastvenog Uma) on se hrani svojom sažetom esencijom. Zato se u mitologiji i kaže da je MAAT emanacija i „hrana“ RA.

RA tako krmani ovu Sakrivenu Barku svesti, kao što seme rukovodi sve mene i faze transmutacije začelog ploda. Zato se čovek u očaju obraća na RA-a, koji mora znati o čemu on govori, pošto je ON, RA, taj koji upravlja njime i koji vodi njegovu misao. Ovde, takodje, čovek pokušava da poturi, slično kukavici, neko svoje „jaje“ pod drugu pticu: on pokušava kao samom sebi da dokaže da je njegova odluka samoubistva samožrtva RA-a, koji sam sebe guta, sam sebe vari, i sam sebe uzdiže na dan Novog Meseca, (pomračenja smrti). Ako je njegovo samoubistvo ova mistična samoseča, onda će se on iz te smrti probuditi kao ONAJ SKRIVENI, to jest sam RA. U tekstu Druge Skrinje Tutanhamona nalazimo: RA ga čuje!“

10. ASTES ili IZDES

Ime posvećenog „babuna“ koga smo gore spomenuli, govoreći o Totu. ASTES je vid TOTA.²⁰

ASTES kao simbol mudrosti, sila je merenja duše. Zato ga često vidimo kako čuči na samom stubu vage, neki zbrčkani lik pseće glave i lavlje grive: babun.

Determinativ ASTESA je srce. Ovo srce jeste visak²¹ na vage merenja duše, okačen za stub vage. Kako Brugš tvrdi ASTES je „bog“ ravnoteže²². Mudrost i ravnoteža su vrlo bliski pojmovi, pojmovi koji prouzrokuju jedan drugog. Visak TEKH (Tehu je ime ibisa–TOTA) pokazuje da li je vaga prava, i time, da li je sud koji merenje pokazuje zasnovan na ispravnoj osnovi.

Sam ASTES identifikovan je s tim viskom u obliku srca: ne sudija, već ono što kontroliše „ispravnost“ suda. Ova kontrola je „drugo srce“ čoveka. U nama ova snaga kontroliše merilo po kome čovek zasniva svoj sud.²³ Lišena sinteze, osuda čoveka, čak i po emotivnom „srcu“ često je neobjektivna, „nije prava“. Racionalni sud takodje često nije „prav“ jer sudi prema podacima kojim raspolaze i koji često nisu potpuni. Inteligencija DRUGOG SRCA kontroliše osnovu i poništava kriv sud. Zbog toga u afektu treba da se prvo stišamo pa da onda odlučujemo ili delamo (napomenimo da ovo osvetljava drukčije neobjašnjivu reč „težnja“ u našem jeziku: to je visak, koji nas izdiže).

U scenama *psihostazije*, ili merenja duše „umrlog“ sud o ishodu sudbine (tj. da li će biti predat čudovištu AMIT na uništenje, ili upičen u sledeću razvojnu fazu evolucije) zavisi od svedočanstva ASTESA. Na jednoj strani vage je srce umrlog, na drugoj pero „istine“ – simbol MAAT. Između njih, u idealnom slučaju, vlada ravnoteža. U koliko je srce teže, u toliko je veća razdaljina između tog srca i MAAT. Težina srca otežava sud. Da bi izbegao sud uništenja, koji mu donosi težina srca samoubice, čovek apeluje na ASTESA, *žedj za mudrošću*, koja mu je natopila srce tako da će, otežalo, da ga osudi pri merenju duše. Napomenimo da se ovo „DRUGO SRCE“ kaže TEKH a da se „pijanstvo“ takodje kaže TEKH – „stanje natopljenosti“. Ovo stanje natopljenosti možemo dovesti u vezu sa *Tekstovima Piramida*, gde nailazimo često rečenice koje se odnose na „poplavu“. „On gospodari svojom poplavom“²⁴ i sl. aludirajući na to stanje natopljenosti, kao puštanje vode Nila u kanale, (nervne mreže) tako da ova „voda“ (tok nervne energije) održava plodnost i podiže – a ne uništava usev kao prirodna, divlja poplava.

Medjutim, kao što ćemo videti iz odgovora duše, cela ova argumentacija čoveka bazirana je na iskrivljivanju smisla ovih principa, kojima se on brani.

Obraćajući se ovim „bogovima“, čovek se, obraća sam sebi: u sukobu sa sobom, on je rastrgan između samoubilačke tendencije i inteligentnog napora da ovu pobedi, ali i inteligentnog napora da ovu opravda. Kada analiziramo ovaj – ustvari – monolog, vidimo da on uključuje razradu osnovnih mitoloških tema finim aluzijama koje ostaju nepročitane od neupućenog. Iako jednostavan i čitak, svakom razumljiv, ovaj tekst nosi u sebi kao neku majstorsku igru šaha, kontradiktornost orijentacionih manevara.

Kada sudimo Egipat, prema onome što čitamo o njemu, kao idolopokloničku religiju, zaboravljamo da je taj sud zasnovan na barbarskom mentalitetu idolopokloničkih plemena, od kojih potičemo i koja nisu mogla da shvate refiniranu filosofiju Starog Egipta. Naše prosudjivanje, tako zasnovano, jeste često sud neke potpuno iskrivljene vage. Mudrost nas upućuje na korekciju. Razlika između idolopoklonstva i Poznanja je *vreme*. To jest: razdaljina u razvitku duha. Da bi čitač *Hamleta* preradjenog u strip mogao da uživa u monologu *Hamleta*, potrebno je vreme sazrevanja. Pad i osuda Egipta bila je osuda „Šekspira od strane čitača stripa.“ Ovaj čitač stripa se medjutim razvio i prevazišao strip – pred njim je usled toga otvoren nov put emancipacije i prepoznavanja mudrosti, koja još uvek zrači iz Starog Egipta.

11. Moći, u dnu moga bića

Ta moć, NTR ŠTAU²⁵ – jeste SOKAR – smrt.

Najsvetija tajna u dnu bića je transmutacija. Čuvar transmutacije je smrt. Smrt zapečaćuje fazu dekompozicije i reformacije –. U *Tekstovima Piramida* nalazimo da je oružje za oslobodjenje iz „jajeta“ skovano od SOKARA, da ga SOKAR „daje“, da SOKAR „dolazi po svest“ itd. Ova tajna groba jeste svetinja Vratnica:

„Zbaci prašinu! Olabavi lance! GROB
je otvoren pred tobom: vrata nebesa širom
su otvorena za tebe“.²⁶

SOKAR princip Tajne (STAU), pretstavljen je, kao i KONSU sa sokolovom glavom. On je smrt, kao proboj u nebo. Na suprot njemu SOBEK, krokodil smrti, vid je smrti koja zatvara zemlju.²⁷

Iz študije tekstova i komentara, možemo zaključiti da SOBEK i SOKAR pretstavljaju komplementarnu silu smrti.

12. Poglavnik Hrpa: bogataš, gospodar sabiranja i gomilanja, kao i pojam vlastodršca i velikog na zemlji (suprotnost „malom“ kralju mudrosti)

13. „Onaj tamo“ – je izraz koji je obično preveden kao „umrli“. Ova reč „umrli“ služi kao prevod velikog broja termina, koji, da su bili shvaćeni od Egipćana kao jedan termin, ne bi bili diferencirani kao što su.

U svetu zagrobnog zbivanja, Mimo Groba, – ako shvatimo da je to svest mimo naše dimenzije „života – smrti“, moglo bi se reći da postoji jasna diferencijacija stupnjeva evolucije svesti „umrlog“.

Termin „Onaj tamo“ pokazna je zamenica (NFA) i označava nosioca elementa reinkarnacije, nosioca koji nije identifikovan sa tim elementom, pošto čitamo: „Onaj tamo“ živi da bi se hod ukotvio u srcu – tj. „Onaj tamo“ živi da bi doneo svoj teret u IMENTIT, zagrobnu prestonicu, ovaj teret budući sama evolutivna snaga u formaciji, koja se precizira u materici IMENTIT („Zapadu“).

„Onaj tamo“ označava već spomenutu „opnu jajeta“ nadsvesti, tanku opnu koja održava jaje do reformacije kore: ovu poslednju predstavlja novo Ime – individua. On je element „seni“: KAIBIT, čija disolucija je sporija nego fizička (tzv „astralno“ biće). Ova senka, sama budući lišena razuma, predstavlja stanje svesti slično snu, bez volje, bez inteligencije (ona je samo most čijom zaslugom se vezuju dva čvora.)

Senka, „Onaj tamo“ ne može biti vodič. Duša upozorava čoveka da se ne zavarava, i da ono što nije postigao u životu, neće svakako postići pod vodjstvom „Onoga tamo“, u DRUGOM SVETU. Kao i Ego-ličnost, ovaj element je nestabilan: „Onaj tamo“ sa zemlje otkaače“, upozorava duša i ukazuje na opasnost: kao što se energija razbijenog nukleusa može iskoristiti u svrhe pogona – mogli bismo uporediti – tako i „Onaj tamo“, u slučaju samoubistva, može do ishlapljenja da bude upotrebljen: „Bilo ko će reći: sad ću da te zgrabim!²⁸“ Ova opna, prestaje da nosi plod, koji je rastvoren samoubistvom. „Umreće ti ime“! Lišena svoje životne funkcije, ovaj psihički element, oslobođen svog magnetskog jezgra, luta do svoje disolucije i može da bude privučen u bilo koje magnetsko polje, gde ostaje zarobljen u zakletom krugu satelita: u patnju bez duše, bez imena, kao u neku dimenziju „pakla“.

14. Umreće ti Ime.

„Ime“ osobe je stvarnost osobe koja nosi to ime. U Egiptu Ime se shvatalo kao esencija i simbol jednog života. Znak Imena je karika, sugerirajući lanac.

Ako bi se proces evolucije svesti izrazio kroz porast biljke iz semena do ploda koji nosi novo seme, onda bi lanac imena te biljke, kao život za životom, bio: „Koren“, „Stablo“, „granjanje“ „Lišće“, „Cvet“, „Plod“, „Seme“. Svaka od ovih faza bila bi život u vremenu, u kome nije sagledljiva jednina drveta. Posle smrti jedne faze, ime ostaje kao platforma daljeg porasta: ono je polazna tačka, izraz Ka, neuništive soli.

U simbolizmu Egipta nestanak Imena znači nestanak semena, prekid lanca i uništenje DRUGE SMRTI. Smrt ove druge smrti je prava smrt iz koje se više ne radja.

Za Egipćane, „naslednik“ nije samo sin koji produžava očevo ime (iako je ovaj familijarni vid časti imena bio skrupulozno gajen u tradiciji) nego pogotovu reinkarnacija samoga sebe. „Dušo, brate stvaranja moga naslednika!“²⁹ kaže čovek u našem papirusu. Naslednik je tako onaj koji će se roditi iz Imena. Ako je Ime uništeno, nukleus je razbijen, magnet ne drži elemente na okupu, nema ni naslednika.

U filozofiji Egipta, kao što smo već napomenuli ranije, shvatanje identične srži materije i duha, dalo je razumevanje odnosa između duše i tela, a simbolika ove filozofije je ustanovila praksu verske magije koja je išla od medicine do sociologije. Tako je postojao prirodan stav Egipćana da ne prave razliku između Imena i života, u toj meri da su brisanjem imena „brisali“ život.

Uništeno Ime, kao formule žive proporcije nukleusa, raspada se, jer se nukleus raspada. Zato je u Egiptu postojao izraz: Ime mi smrdi! Zaudara, kao raspadajući leš.

15. „Onaj tamo“ živi da bi se hod ukotvio u srcu.

Već smo gore napomenuli da „Onaj tamo“, nosi teret u mesto preporodjenja. Nošenje ovog dragocenog tereta čini put opasnim. Plovidba kroz DRUGI SVET jeste opasna. Možemo ovu „plovidbu“ shvatiti kao put kroz život: u razvoju svesti, faze su iste kao u ovoj progresiji kroz DRUGI SVET. Emocionalni problemi Ego-ličnosti, našeg prirodno poznatog „ja“, postaju u izvesnim momentima krize porasta tako moćni da čovek, čak iako upućen, može da poklecne i zaboravi da mu je cilj da nosi teret: da ne živi za sebe. Duša ga zato potseća na taj cilj: ti si samo most između tebe i TEBE. Duša potseća čoveka, kao kula svetilja, na stenje i opasnost brodoloma.

Gubitak svesti u životu, jeste predavanje sebe očajanju koje gura u DRUGU SMRT. To bi značilo nikada ne stići u prestonicu IMENTIT, to jest nikada ne stići do te zrelosti koja je momenat (prestonica) u kome se začinje transmutacija u viši stupanj svesti.

Zrelost je tako *mesto* „Radjanja u dan“: mudrosti.

16. Iako pod pritiskom buntovničkog bola, čovek je svestan da postaje gluv na glas duše i u bolnoj lucidnosti priznaje sada svoju promašenost.

17. Ovaj deo papirusa daje ključ razumevanja celog speva. On se odnosi na već pomenutu Devetu Oblast Zagrobnog Sveta.

„Aii me je zač'o u utrobi tvojoj
Budim svest tudjinca,
duše razorene! . . .“

Da bi se razumeo ovaj tekst, koji pretstavlja istovremeno jadikovanje i samooptužbu – treba se upoznati sa pojmom AI-a, onoga koji začinje sukob u čoveku. AI, koji je okarakterisan od egiptologa kao „sunčani bog magarećih ušiju“, (sl. 31) utelovljenje je, kao što ćemo to raščlanjivanjem zaključiti duž kasnijeg izlaganja, ne samo jednog osnovnog principa ili funkcije stvaralaštva, već čitavog čvora koji zapečaćuje razvitak svesti: kao prilika ljudskog lika, na čijoj glavi je sunčev kolut ograničen magarećim ušima, on nije „bog“, već antropomorfisan krst.

Sl. 31

Počnimo ispitujući etimologiju reči AI

Sl. 32 – označava ličnu zamenicu, JA, determinisanu prilikom čoveka.

Sl. 33 – isti znak, determinisan slikom „boga“, jeste jedno od imena Tota, tj. kosmičke inteligencije.

Sl. 34 – označava biljku „vatre“ koja raste na „Ostrvu Vatre“ – istovremeno označena kao usev i žetva Polja Preobražaja.

Sl. 35 – označava AI-a – determinisanog suncobranom; ovo ime napisano je iznad glave lika, koga zato zovemo AI.

Sl. 32

Sl. 33

Sl. 34

Sl. 35

Ako saberemo ove indikacije, vodeći računa o njihovim mitološkim značenjima, kao i činjenicu da se AI vezuje u mitologiji za momenat stvaranja novog koluta sunca, tj. „Novog Lica sunčanog Boga Noći“: što je uslovljeno vaskrsenjem, dobijamo, kao neki matematički rezultat, samosvesni intelekt, koji, budući ograničen – pošto pretstavlja snagu sažimanja – mora na kraju i sam sebe da ograniči. Tako dolazimo do zaključka da je ovaj AI, antropomorfisan krst, u stvari ČIN.

Čin preokreta, svakako, najteži je čin. Najsvetiji. Ograničenje samoga sebe je čin preokreta, u kome gravitaciona sila sopstvenog vira, koji se koči u grč vrhunca, okreće sama sebe, pod sopstvenim pritiskom, rastvarajući se u zračeću moć sunca. Ovaj Čin je psihološki vid kosmičkog samostvaralaštva kao reproduktivne sile. U svemiru, od centripetalnih gasovitih kovitlaca, sažimanjem gravitacije, grč stvrdnutosti vatre ne može dublje da grči ukočenu grud, koja se pod daljim pritiskom „preobražuje“, u suprotnost sebi, i

postaje centrifugalno sunce. Zračeći sebe sobom, sunce začinje svojim semenom odredjen sistem planeta, svoju zemlju, svoju dušu: čovekom, koji, na sopstveni način produžava isti proces stvaralaštva, ostvarujući time sunce kao svest. Tako se kale sunca u svemiru, kao „posrednici“ rasploda i evolucije semena vatre iz koje niču, među zvezdama, nebulama, raznim kosmičkim principima održanja i konstitucije kosmosa, kao elementarni princip samo-svesti.

Iz spiralne srži kosmosa, dvojne u svojoj centrifugalnoj centripetalnosti – sunce sobom sazima zračeći smisao svetlosti. Ovo reproduktivno utelovljenje srčanog nerva kosmosa „GOSPODARA BILLA“, otac je našeg bića, koje radjajući u svesti duhovno sunce, postaje otac vaskrsnutom sinu kosmosa.

Čin ovog preokreta, kao osnovni ČIN u genezi života kojim smo sačinjeni i koga, živeći, gradimo, – bitna je tema inicijacije Egipta. Bez upoznavanja suštine ovog ČINA, njegove funkcije i njegovih vidova u svakidašnjem životu čoveka, čovek je prepušten opasnosti samouništenja. Aluzije na ovaj ČIN protkane su kroz sve mitološke tekstove, naročito u zadnjem razdoblju Egipta: njegovom padu i prividnom uništenju principa na kojima je postojao. U to doba uništenja, Egipat je i sam postao ČIN jednog zračećeg raspadanja. No o tom potom.

U psihološkom domenu, momenat preokreta sažimajuće gravitacije u centripetalno zračenje, simbolizovano je figuracijama Devetog Časa. Deveti Čas je AI, dvojno biće: sunce i magarac, to jest, čovek, u sukobu između svoga ličnog egoizma i svoje najdublje savesti. Ova savest, kao seme sunca pretvoreno evolucijom u psihu, dela u njemu, jer je i sam emanacija sunca. Magarac, međutim, simboliše egocentričnost, tu kočecu polugu koja je glasnik Čina. Ego-ličnost. Kao ego-ličnost čoveka što podnosi teret ljudskog života sa svim transformacijama, magarac je tegleća životinja, vuče, podnosi teret. Tvrdoglav je magarac, nedokazan, čudljiv, kao i sam egoizam. Takođe, rasplodljiv je u velikoj meri i strastven. Kao utelovljenje ovih karakteristika, magarac ne može biti bolje izabran, živi, prirodni simbol egoizma. Videćemo kasnije da je – u filozofskom smislu, ovaj magareći egoizam izražen kao individualizam, iz koga izvire revolt protiv prirodnih zakona! Ovaj egoistički plamen, kao neophodno sredstvo evolucije, iskazan je zato suncem magarećih usiju!

Neophodnost ovog egoizma je u utelovljenju svesti, u spajanju tela i svesti. Iz ove koabitacije se radja emotivna osnova koja ovo

telo žrtvuje svesti. Magarac izaziva prirodno u narodu porugu, kao i sažaljenje i bes. Kao ta životinja, naš sopstveni egoizam, kada ga sagledamo, izaziva u nama slična osećanja. Počinjemo da bijemo tu životinju, koja nas nosi. Ona je nosilac svesti.

„AI me je zač'o u utrobi tvojoj“ jeca čovek, u papirusu, obraćajući se sopstvenoj duši. On zna da je njegovo telo ustvari telo njegove duše, zna da je njegova psihološka ličnost delo egoizma – AI-a. Zato i kaže „AI me je zač'o!³⁰ U njemu egoizam stvara svest „drugoga“, svest stranca koji je u sukobu sa prirodom, iako se identifikuje sa telom, koje prisvaja i kojim se služi. Iako svestan onoga što se u njemu dešava, čovek u raspravi sa dušom podleže krizi u momentu u kome je preživljava. On zato i predviđa gde ga taj egoizam vodi: da poništi svoju sopstvenu dušu kao krnjetak razbijenog suda! Uništenje, pred njim, kao strašna pretnja, uzima vid strašnog čudovista, Apepa, kome se sam baca u čeljusti.

Snage evolucije svesti izražene su napr. u figuracijama Devetog Časa povorkom bogova i boginja koji odapinju nevidljive strele lukovima koje drže u rukama: oni, kako preciziraju tekstovi, „bacaju čini na neprijatelja sunca“. Simbolično, oni time izrazavaju moć projekcije, pokreta i misli. Moć, koja ima nebrojane vidove, od psihičke „volje“ do fizioloških funkcija, nervnih centara i žljezda, kao i apstraktne propulzivne snage grča.³¹ Tri harpunera, kao Trojstvo svesti i bića, drže u rukama konopac kojim vuku Sunčevu Barku. Za kraj tog konopca, kao mamac obešen na udici, zakačen je AI. Budući završetak konopca koji vuče Sunčevu Barku, ovaj – iako okačeni – „bog“ deo je sunca. On je kljun procesije. Kao kljun broda, on sobom krči put sunca, ponudjen nemani koja preti suncu. On je kuka kojom se neman kači. – Često u tekstovim nailazimo na aluzije u vezi ove kuke – kao na primer, izraz „uhvatiti kukom“³², čije dublje značenje³³ jeste proces fermentacije (maja „hvata“ elemente i menja konstituciju materije). Sam faraon, kao princip sublimacije, nazvan je „kukom“. Nailazimo, takođe, da se simbolizam „prsta“ odnosi na ovu kuku – od čega, možda i dolazi narodni izraz „Božji prst!“ Suptilni simbolizam MAMCA, o kome ćemo još govoriti kasnije, osvetljava srž „Devetog Časa“.

Evolucija izdiže iz slepila prirode psihološku samosvest, svoj sopstveni krak,³⁴ kao mamac udice koju će krokodil egoizma progutati i time pasti pod harpun evolucije.

Psihološki vid preokreta, koji od njega stvara ČIN svesti, dat je u rasčlanjenom obliku simbolizmom koji stavlja sa jedne strane harpunere sa druge nemani, dok u sredini stavlja AI-a, kao posrednika

i most. Vizuelno, ovim se izražava ideja sveštenika, „mediatora“ prvobitni simbol samožrtve. Naći ćemo tako, u egipatskoj mitologiji, pod imenom ANTI, onoga koji se žrtvuje za svetlost, – dvojno biće Horusa i Seta.

Pas–šakal, Anubis, prvi je sveštenik Ozirisa, On dere sopstvenu kožu sa tela i onako odran uvlači se u kožu Seta. Time on, kao simbol Horusa, ulazi u Seta – i ovog „dovodi“ ka svetlosti. Ovim, on utelovljava princip samožrtve. U istoriji Egipta, isti mitološki momenat utelovljen je Tutanhamonom, koji guši revolt centripetalnog Atonizma i daje presto u ruke Hramu Amona. Ovaj ČIN samopredaje vezan je, u njegovoj grobnici, sa kompleksom vaskrsenja, čiji je on simbol. ČIN, kojim se vreme sažima u večnost, uništenjem vremena ovekovečava trenutak: svest sveukupnosti geneze, kao kosmosa. Trenutak, čas, mutacija. (odakle potiče jedinstveni lik KAIROS-a u Trogiru, koji pretstavlja *trenutak* i čiji „čuperak“ evocira budućeg jegnoroga, potomka AI-a! – jako popularno tumačen kao „srećni trenutak“.)

AI, kao raskršće i Čin, povezuje, kako se iz svega ovog vidi, čitav snop simbola. Ne treba ga, međutim, pomešati sa njima. Raščlanjavajući simbolizam Egipta on povezuje vidove funkcija i funkcije, međusobno, u splet sinteze, koji je njihova jednina. On ih ne meša. Zato ne možemo reći da je AI Tutanhamon, ili da je Anibus AI. Dok simbolizam Tutanhamona govori o sublimaciji unutar samog Čina samopredaje, kao o samom smeru ovog ČINA, AI utelovljava sam ČIN predaje i kao takav, on izražava, (kao i ime mu!), jauk, bol Seta koga žrtvuju, kao i bol Horusa, koji se voljno žrtvuje. On je kao neka transformacija vremena u zapreminu, oblik, stvoren od zgrušanog časa samrti. On se ne može uporediti nisačim, jer ne postoji, iako u psihi živi kao sopstvena senka. Ove karakteristike stavljaju ga u jedinstveni položaj nekog zaključnog principa u procesu evolucije svesti. On je „Onaj koji časove pokriva!“ kako nalazimo u Drugoj Škrinji Tutanhamona, u enigmatičnom natpisu koji postaje razumljiv samo zaključnim ČINOM Devetog Časa. Deveti Čas je prag Desetog časa, u kome se radja „Nov Kolut,“ iz ukrštanja dva ciklusa, dve snage, u ujedinjenju Vaskrsenja.

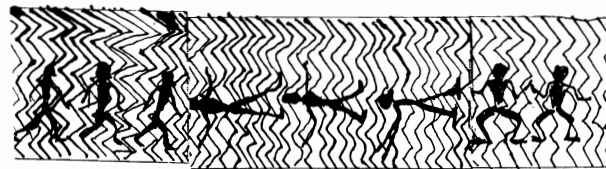
U Dizanju Ai-a iz vode – na pom. figuracijama – jeste pobeda nad slepilom, iako AI nije pobednik. Slep kada izvire iz vode, izdignut kao mamac udice, on je čovek koji se budi iz sna. Kao samosvest egoizma, koji je sam po sebi slepilo – on deluje kao samosvest slepila. Dižući se iz vode, on se suočava sa samim sobom.

Pred njim je utelovljenje grča egoizma, slepilo – kao krokodil. Ovaj krokodil, koji sam po sebi simbolizuje stvaralačku snagu konkretizacije, okrenut je repom: reaktivni vid. Njegov mišićavi rep, snaga grča, nosi glavu zmije. Za njim je Apep, neprijatelj sunca u obliku pobudnjene zmije sa mnogo vijuga. Apep je zmija zemlje; „crv“ revolta protiv nebeskih zakona, čiji je „zmija“, kao princip, čuvar.

U ovom suočenju, AI se radja i umire. Momenat suočenja vezuje slepilo sa lucidnošću. U tom času je i ČIN – jer samo slepilo može da sebe ugleda kao slepilo, i istog časa, samim tim, prestaje da bude slepilo. AI-eva posrednička uloga je izražena, u tekstu koji prati ovu figuraciju, i gde se u vezi njega kaže da veliki bogovi (činioci evolucije) čvrsto drže konopac AI-a i time brane Sunčevu Barku od Apepa; takodje, da povorka prolazi „mimo“ njega, u visinu. On ostaje na cedilu.

Slepilo pripada osmom času, koji izražava ciklično umiranje i radjanje, večnost karmičnog lanca smrtnika. Ovu mrtvu svest inercije, AI izdiže, prinosi na žrtvenički oltar i sam nestaje. Radja se Nadsvest.

U osmom času, na uklesanim figuracijama koje prethode Devetom Času, vidimo ta „Bića vode“. „Voda“ je postojanje, u kome su bića, koja, kao srž talasa, lebde tamo–amo. Slepa bića, neka trče, druga lebde, treća dižu ruke u znak obožavanja nečega što ne vide, što im je za ledjima, jer im je hod usmeren na suprotnu stranu od dignutih ruku, kao i lice. Za njima, bića kao da igraju, osluškujući neki ritam bila u vodi. (Sl. 36)

Sl. 36

Oni žive nesvesno. Ova bića dići će se i progledaće putem ČINA AI-a. Suočiće se sa Apepom i Šes–Šesom, krokodilom, čiji je rep zmija. Tekst koji prati figuraciju glasi:

„Pogledajte na Raa, koji je u svojoj Barci, Velikog u tajanstvu! On određuje ishod principa . . . OJ! Ustajte, O, Vi, bića vremena, ustremite svoju pažnju na Raa, jer on je taj koji određuje sudbine vaše!“

„Izronite glave, o vi koji ste u vodi, pružite ruke, vi koji ste pod vodom, istegnite noge, vi koji plivate, vazduh dovedite do vaših nozdruva, O, Vi koji ste duboko pod vodom! Uzećete vlast nad svojim vodama! Bićete preobrazeni u vašim zdcencima sveže vode!“³⁵

Da bi se ta „bića“ digla iz vode, AI je žrtvovan. On sobom spaja pojam „biti podignut“ sa pojmom dizanja i time spaja ova bića inercije sa aktivnim Činom samosvesnog napora.

Tekst speva o AI-u izražava tragiku ovog časa, u kome se čovek, savladan krizom, baca u čeljusti očajanja i traži spas u samoubistvu. Beg u smrt čini mu se spas od umiranja! Papirus je namenjen onima koji prolaze slični unutarnji sukob. Filozofskim simbolizmom upućuje nas on na neminovnost zakona geneze, ukazujući na poznanje, kao na put spasenja.

Poznavanje „krokodila“ s kojim se nosimo, i koji nam preti, osnova je borbe. Čovek bez poznavanja podleže u borbi, ili ide u boj goloruk. Međutim „krokodil“, pa bio on, u nama, emotivne ili intelektualne prirode, kao izraz pritiska i grča – revolta, pobeđuje se taktikom kojoj nas uči filozofija Egipta. Između ostalog, sigurno sredstvo u borbi je metod uspavlivanja krokodila³⁶ – sredstvo o kome će biti razgovora docnije, kao i „bacanje mamca“. Ovaj način koji su Egipćani upotrebljavali, kako nam prenosi Herodot,³⁷ u konkretnoj borbi protiv krokodila – životinje, sastojao se iz čina bacanja parčeta svinjetine u vodu. Krokodil bi se budio groktanjem svinja na obali, zaletao bi se, i progutao mamac i kuku.

U ovoj lukavosti lovca, koju je egipatski mit uklopio u svoj prirodni simbolizam, naći ćemo indicaciju o opreznosti sa kojom čovek treba da proverava upoznavanje samoga sebe. Često njegova inteligencija u lucidnosti – ukoliko se „krokodil“ egoizma ne uspava, potpada i sama pod njegovu vlast. Tako vidimo da je čovek u raspravi sa dušom, i sam, iako lucidan i iskreno očajan, ipak sklon samoobmani. On svaki iskreni impuls kao da iskorišćava da bi naveo svoju dušu da mu odobri samoubistvo. Da bi pobedio krokodila u sebi, čovek mora prvo da ga „uspava“. Usnulog, on ga, budan probada. Ukoliko to ne učini, u sukobu može da ispadne obratno, i slep, iako veruje da je lucidan, čovek skače u čeljust sopstvenog krokodila, očajanja.

18. Na perfidan način, prvo jadikujući, čovek plaši dušu, zatim joj priža klopku. Ukoliko pristane na samoubistvo, u „onom Svetu“, njegov naslednik će se postarati o njoj. Ovaj „naslednik“ je

njegova sopstvena buduća inkarnacija. Tako čovek pravda sam sebe pred sobom, jer, iako svestan procesa mutacije i snage egoizma u tom kritičnom času, ne nalazi srčanosti da to delo mutacije sprovede u tom času – već se hvata za ideju idućeg života, kao za iduću priliku.

„Stegni srce, dušo, DVOJNIČE STVARANJU MOGA NASLEDNIKA!“ Odgovor duše potvrđuje ovu interpretaciju: Prvo kao uvodnu operaciju, duša mu majčinski savetuje da se urazumi i da život ne potcenjuje ni ne precenjuje: Podji vedrim danom, zaboravi brige! – a onda prelazi na sistematsko razbijanje njegove samo-odbrane, ukazujući mu na činjenicu, prvo, da naslednika, u koliko se ne trgne, neće ni biti (prva priča) – a drugo, da je svemu uzrok njegovo nestrpljenje i oholost u sudjenju života (druga priča): EGO–svet.

19. Utroba Vaskrsnuća

Kao što smo već napomenuli zagrobno prestonica IMENTIT, ima mnogo imena i mnogo vidova. Ovde je prevedena kao „Utroba vaskrsnuća“, jer joj tekst daje taj smisao, smisao materice. Ona je „luka“ u koju svi pristizu, oni koji se ponovo radjaju, kao i oni koji se oslobadaju dimenzije fizičkog života, a i oni koji su uništeni za uvek. U Imentit se zato „pristaje“ i „sleće“.

Za svakoga IMENTIT je drukčija jer je svaki čovek udaljen od nje na svoj način, a ta razdaljina od ujedinjenja daje joj smisao. Izjednačavanje vremena i prostora karakteristika je egipatske apstraktne misli, koja sazrevanje slika kao mesto u koje se „stiže“. Tako ista reč „IMENTIT“ prirodno ima drukčije značenje u raznim rečenicama i teško je prevesti odgovarajuće varijacije na moderni jezik. „Divna IMENTIT“ je takodje i strašna.

Za modernog čoveka je mnogostranost u mnogome pojam sličan komplikovanosti. Mi smo navikli da operišemo u našim mislima sa efektima, a ne sa principima. Svaki pojam je stoga za nas izolovan. Za Egipćane svaki pojam je prirodni deo jednog osnovnog principa. (Na pr. lančana veza između – za nas – dijametralno suprotnih pojmova: grč, krokodil, inteligencija, smrt, negacija, reakcija, istina“.)³⁸

Razlika između ova dva mentaliteta je razlika između sinteze i analize. Sinteza je misao koja spaja delove u živu celinu. Kao takva, ona uključuje analizu u svoju inteligenciju. Za sintezu analiza je isto što i za ishranu žvakanje, koje ima funkcionalni smisao drob-

ljenja i pripremanja kaše za creva, gde će se apsorpcija postarati da srž ove kaše bude predata krvi. Medjutim žvakanje, drobljenje i rastvaranje ne zna ko im je gospodar: zato analitička misao ne priznaje sintezu.

Mogli bismo reći da su takozvani „hermetički“ tekstovi oni, čija misao je sinteza, i kao takva služi se sebi svojstvenim simbolizmom. Svi ovi tekstovi raznih inicijacija, sačuvanih iz prošlih civilizacija, nerazumljivi su, ako se čitaju izdvojeno od svoje religiozno–filosofske osnove, po gotovu tekstovi Starih Egipćana, naroda „najpobožnijeg na svetu“ kako bi to rekao Herodot³⁹.

Ako se proučavaju egipatski tekstovi u originalu, preskočivši mišljenja komentatora, koji nas često zbunjuju svojim analizama – dobijamo jasan utisak da ukoliko se primi ovo mišljenje Herodota u vezi pobožnosti Egipta, onda se mora reći da je ova „pobožnost“ sasvim druge prirode nego religiozna pobožnost s kojom se srećemo u modernom svetu. Moguće je da, izolovani od živog društva Egipta, suočeni samo sa onim što je esencija te civilizacije i što je preživelo, mi ne vidimo sve one forme religioznosti i praznoverja, koje je video Herodot, ili drugi, u doba polu raspadnutog Egipta. Ali, kako smo ovde zainteresovani isključivo za filofsku misao Egipta, takvu kakva je preživela u ovom papirusu, i u svemu što možemo dokučiti kao njemu blisko u pogledu mitološke osnove, možemo samo govoriti o religioznosti koja se pokazuje kroz ove tekstove.

Ta „religioznost“ je čista inteligencija. Nema sentimentalnog obožavanja uzvišene madone (plavuše), već ženke hipopotama, takoreći groznog izgleda. U jeziku, izrazi se ne biraju i – što zgražava arheologe – često ovi izrazi govore o stvarima „najvulgarnije“ sadržine, kao o nečemu na ravnoj nozi sa najuzvišenijim. Medjutim u ovoj prividnoj brutalnosti sagledavamo čistotu duha i potvrđeno pravilo, da sve zavisi od onoga koji gleda: ružno ili lepo. U ovom shvatanju povezanosti i jedinstva svega ogleda se „religioznost“ Egipta. Njihova ljubav prema životu je ljubav prema nekoj ogromnoj „reci“ koja se ne može zgraditi ili prisvojiti u jedan ličnošću ograničeni ljudski život. Po njenom toku plovimo i s njim se spajamo, pristajući u luku: IMENTIT, koja je i utroba Vaskrsnuća, jer se ovim spajanjem sa tokom reke rastvaramo kao lik, umiremo ali, spajajući se, u istom trenutku oživljavamo kao svesni život TOKA.

20. Kao životodavac, duša odvraća čoveka od smrti: odbijanje smrti, u ovom slučaju, nije odbijanje prirodnog kraja, već odbacivanje morbidnosti. Smrt nije poželjna – ona je prihvatljiva u

koliko čovek razume njenu funkciju. Shvatiti je kao poželjnu, da bi se ubrzao proces emancipacije, zgraža dušu.

Kao majka, duša bodri čoveka u slabosti i govori mu jezikom zdravog razuma. Videćemo kasnije, da, kada ovo materinsko tešenje ne uspeva i čovek pada u još dublji očaj, prelazeći u patos, duša okreće „drugi list“. Kao majka, videvši da ništa ne pomaže, ona se okreće „batinama“ i ostrim sarkazmom preseca patos. U odnosu čoveka i duše ima mnogo humora.

21. U ovoj priči, iako razumevajući opavdanost bola koji se javlja čoveku koji, iako pravednik, umesto nagrade i slavlja (mudrosti i rođenja u nadsvest) gubi sve, duša podvlači: taj čovek je neuk. Orao je, požnjeo polje, i sada se nada slavlju žetve – ali sama ova nada je dokaz „nezrelosti“. U krizi OLUJE SEVERA, on ne prepoznaje svoga neprijatelja. Duša ga poziva na suočenje Devetog Časa. Ako se ne probudi iz dremeža i ne bdi nad svojim „brodom“ ne samo da će izgubiti život (ženu) već i „naslednika“, u koga polaže –, u zabludi –, nadu. Moglo bi se reći da je osnovni značaj ove priče upozorenje na opasnost DRUGE SMRTI, ali to bi nam dočaralo suštinu ove priče koliko i enciklopedijska beleška. Bukvalno, svaka rečenica ove priče odnosi se na po jednu mitološku temu i samo poznavanje ovih daje ključ.

Na primer. U prvoj rečenici pominje se polje. Mi prelazimo preko toga, čitajući to, kao da se radi prosto o seljaku koji je obradio i požnjeo polje – i zato što to tako razumemo, nije nam jasno kako na kraju da su njegova „deca“ smrskana u „jajetu“ „pre nego što su oživela“. Medjutim, ovo „polje“ nije obično polje zemlje. Ovo polje je mitološko „polje“ svesti. Značaj ovog „polja“⁴⁰ u mitologiji tako je kompleksan i zanimljiv, da u stvari, i ne možemo da ga izložimo u okviru ove „analize“. O njemu je već bilo reči u komentaru o Poljima Preobražaja. Duž *Tekstova Piramida*, kao i u *Knjizi Mrtvih*, „polje“ se pominje neprestano a sadržaj koji mu se daje, uklapa se u ovu priču kao ruka u rukavicu.

Simbolizam polja i obradivača polja, oranja, poznavanja svoga polja itd, služi kao prirodan izraz psihičkih sadržaja i sreće se u mnogim inicijacijama, u indijskoj na primer. Tako se u Bagavadgiti govori o „polju i poznavaoču polja“ koji treba da se ujedine. U staroegipatskim poslovicama kaže se: „Ako je polje tvoje, rad je božji“⁴¹.

22. Što se tiče „slavlja“ ono aludira na festival KHOJAK.⁴² Festival i slavlje vezuje se za „dar“⁴³ nagradu i „Večernji Obrok“ – koji je

spomenut u drugoj priči. Ovaj „dar“⁴⁴ međutim, kako se vidi iz sklopa teksta, ne treba shvatiti kao cilj rada. Nagrada i dar su rezultat: oni su takozvano mistično rođenje onoga koji sam sebe „daje“ kao žetvu polja (sebe), principu sublimacije NEFER TUMU.

Očekivati „nagradu“, znak je nezrelosti. Onaj ko misli da ga čeka nagrada jer je sebe usavršio, lako postaje žrtva revolta; OLUJA SEVERA je vatra inteligencije revolta. Ova OLUJA SEVERA⁴⁵ pomenuta je u *Tekstovima piramida*, kao i u *knjizi Mrtvih* – za razliku od „Blagog Severca“ (Tumovog) plodonosnog sažimanja inteligencije, u sintezu TOTA.⁴⁶

U *knjizi Mrtvih* čitamo da HOTEPI („bog“ – princip) „tera oluju od dece“⁴⁷ – što ukazuje na ovu priču u kojoj „deca stradaju u oluji“. U *Tekstovima Piramida* nalazimo:

„Pruži tvoje ruke ŠUA koje pripadaju Severnom Vetru“ – (ŠU je princip podele i inteligencije, kao što smo već spominjali ranije).

„Da orem! Da živim HOTEPIOM“⁴⁸ (principom Preobražaja), nepokvaren snagama Severa“! čitamo u *Knjizi Mrtvih*.

23. Ostrvo, puno krokodila.

Ovo „ostrvo“ je ostrvo NSRSR (Nesoser), mitološko ostrvo vatre. Na ovom ostrvu situira se sudjenje, tj; samo merenje duše.⁴⁹ Tu se rešava pitanje naslednika – ili, da li će čovek biti upućen na dalju evoluciju – ili uništen, „drugom smrću“. Oko ovog ostrva situirana je mreža spleta mitološkog kompleksa HOTEPI, zato je ostrvo presudni stupanj u plovidbi ka Poljima Preobražaja. Ako je sud povoljan, „skeledžija“ prevozi „umrlog“ u Polja Preobražaja, u kojima je vatra uništenja prekaljena u mir.

Ostrvo vatre opisano je kao strašna stanica plovidbe kroz isto tako strašni rukavac ključajuće vode, oluja, kobnih opasnosti koje prete zadnjem stupnju sazrevanja u mudrost. U našoj priči, „neuki“ se nasukao na to ostrvo i tako izgubio nasleđe. To poslednje vatreno krštenje nije mogao da izdrži.

Na ostrvu živi „strašni stanovnik vatrenog jezera“.⁵⁰

24. U egipatskom predanju se spominje da oni, koji su proždriani od krokodila, prestaju da pripadaju ciklusu radjanja i smrti. Ne radjaju se ponovo.

25. Reč HENTI, kako smo već spomenuli ranije, označava jug, vožnju UZ VODU, ka izvoru Nila. Takođe, Henti označava period

od šesdeset godina, period „života“. On tako isto označava i večnost.

Henti krokodil, vezan uz tu cifru, šesdeset, kao vremenski simbol – često je pretstavljen sa dva krokodila, od kojih jedan označava Seta, a drugi Tota. On u stvari pretstavlja ukrštanje Tota sa Setom, ili sažimanje zadnje smrti, inteligencijom, koja prerasta u Nadsvest. Ovaj Henti krokodil, kao okončanje ciklusa čoveka, pripada Matici Preobražaja, HOTEPI.

Kao vid Tota, Henti krokodil je vezan za Kronosa, kako nalazimo kod Brugša i Plutarha. On je, Onaj koji meri vreme. Kao što znamo, Kronos je onaj KOJI JEDE SVOJU DECU.⁵¹

Henti, znači, takodje, „granica“. Granica HENTI, koju nalazimo u *Tekstovima*⁵², jeste granica između „neba i zemlje“ – to jest, njihovo ujedinjenje. Ovim ujedinjenjem, poništavaju se oba pojma kao takva – u „zadnjoj smrti“ novog rođenja.

OVAKO osvetljen, tekst o deci, „smrskanoj u jajetu“, deci koja su videla lice krokodila Henti, pre nego što su oživela, jasno se odnosi na ovu poslednju smrt koja ovekovečava stanje koje prekiđa: u ovom slučaju to je smrskanje jajeta nadsvesti i time uništenje onoga što još nije oživelo.

Tragika ove poučne priče u mnogome potseća na priču, u Novom Zavetu, u kojoj je čovek pozvan na slavlje od Gospoda, ali se na ovaj poziv odazvao neodeven u novo odelo. „Baci ga u tamu gde će biti zapomaganje i škripa zuba“ bila je osuda. „Neuki“ nije znao da mora da obuče novo odelo, ali Gospod očigledno ne želi „neuke“ u svom carstvu, jer „mnogi su pozvani, ali mali broj je izabranih“. Neukost se plaća: učenjem. U koliko se već naučen čovek protivi zakonu – daje silom i više od žrtve: biva uništen kao seme.

26. Večernji obrok, takodje pominje se u *Tekstovima Piramida*:

„ . . .“ on neće preploviti na „Večernji obrok“ u domu RA-a“!⁵³ preti se onome ko se buni protiv „kuvanja“ sagananja sebe sobom. Sublimacija, kao što smo već rekli govoreći o „Malome Kralju“, jeste ustvari smanjivanje: kome se protivi nestrpljenje, očekivanje nagrade i buna, racionalno presudjivanje životnih teškoća kao nepravednih, neizdržljivih, kao i emocije vođenja ovim buntovničkim stavom.

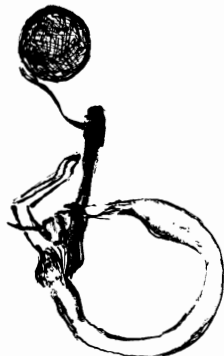
Žena, kao mudra IZIS, ona koja pruža hranu – sam život – odgovara na zahtev: „večera će biti! Ali čovek izjuri u besu!“.

27. Ime mi je grdno – u originalu tekst glasi: „smrdi mi Ime!“ Kao što smo već napomenuli u analizi teksta i u Uvodu u simboliku, Ime se „raspada“ voljnim samouništenjem, jer je ono izraz ostvarenja voljnog ujedinjenja elemenata koji su u nama na okupu.

Ova ideja raspadanja užasavala je Egipćane, ona je efekat DRUGE SMRTI, i „razbijanja kao krnjетка“, ideja i podbačaja. Dok je prirodna smrt „soko“ i „krokodil“ stvaralaštva, DRUGA SMRT je grozno čudovište AMIT, čudovište: AM – proždiranje bez povratka. Ovo čudovište je neprirodno, ono nije pretstavljeno nikakvim stvorom prirode već je komponovano od delova krokodila, hipopotama i lava. Snaga hipopotama lišena je trbuha plodnosti, snaga krokodila lišena je repa koji simbolizuje stvaralački grč, snaga lava lišena je grudnog koša koji simbolizuje srčanost! Ostala je vilica krokodila, rukovodjena mišićnom snagom lava i težinom hipopotama! Ovim strašnim „talogom“ otvorene čeljusti preti se nesrećniku koji dignu ruku na sebe, *iako znajući šta čini*.

Pred ovim jasno ocrtanim izgledom, svoje sudbine, čovek kao da počinje da jauče: on spasmodično ponavlja, praćen ovom strašnom slikom svoje svesti pretvorene u strvinu: Ime mi smrdi! tj. raspada se. U isto vreme, ipak ne puštajući „kost“ samoopravdanja, kao deca kada grcaju optužujući u isto vreme brata, sestru, učiteljicu, ceo svet, za svoj jad. Prevodilac, pred dilemom da li da ostavi izraz: ime mi „smrdi“ ili da ga „obuče“ u odelo koje više priliči našem vremenu, prišao je na kraju izboru reči „grdno“ – jer je smatrao da je reč „smrdi“ – prema upotrebi danas, neverna ideji speva.

28. Rezime: Ime mi je postalo zatvoreni krug Karike iz koje više nema produženja lanca života: bezizlazno prebivalište buntovnika koji se dao u beg: tj. iako lucidnog u vezi svoje pobune, i dalje

Sl. 37

bežeći u samoobmanu. Ovde nalazimo ideju kruga kao ograničenosti: ne više ciklus (OZIRIS), čiji „otvor“ je „Nut“ kao reformacija smrću. Ciklus i karika su otvor: iz njih se nešto izvlači i menja, raste, uključujući u svoj identitet sve pojave života. Ali krug koji je postao sterilni zatvor i uslov raspadanja izražen je u *Tekstovima Piramida* kao „Veštačka žena bez otvora“: tj. snaga koja privlači, proždire i uništava bez davanja novog života.

29. Smrt najmilijeg prijatelja

Izbugljenom početku papirusa prevodilac nije dao isuviše važnosti u razmatranju na početku ove studije, jer – iako ova rečenica ukazuje na razlog očaja, – prevodilac ne smatra da je iznalaženje ovog povoda bitno.

U sklopu analize teksta, ovo pitanje ipak ima svoj značaj.

Tekst glasi: smrvljen sam bolom od gubitka najmilijeg prijatelja!

„U slučaju da je čovek smrvljen bolom zbog „nedostatka“ iskrenog prijatelja ne bi se upotrebila reč „gubitak“ koja označava ranije posedovanje, već odgovarajuća reč „nedostatak“ koju srećemo u tekstu, u vezi drugih sadržaja. Takođe, ne bi se upotrebila reč „najmiliji prijatelj.“

Čovek želi da ima „prijatelja“ a ne najmilijeg prijatelja – jer sam ovaj izraz označava nešto već pronađeno i u poredjenju sa drugim prijateljima okarakterisano kao „prvo“.

Ovaj „najmiliji prijatelj“ – kako možemo da pretpostavimo, možda je bio duhovni „učitelj“.

Da li je ovaj mudrac bio ubijen u haotičnim događajima društvenog previranja koje se opisuje u tekstu?

U cilju inicijacije, tema gubljenja moralnog vodjstva bila je obrađena kroz konkretni vid čoveka koji oplakuje izgubljenog učitelja i nalazi vodjstvo u sopstvenoj duši?

Umesto traženja konkretnog uzroka i time svodjenja papirusa na ličnu problematiku, tražimo u ovom postupnom odvijanju jedne krize sliku mehanizma krize „Devetog Časa“ i upustva da jedino u sebi čovek može da nadje snagu kada naidje ono najcrnje: mutacija. „Poznaj samoga sebe“ nije nov savet – svi ga znamo, nije potrebno tražiti odakle je citat, jer ovu rečenicu nalazimo u svim tradicijama.

Medjutim, kada je čovek u krizi ključajuće prirode, „poznaj samog sebe“ – savet, nije dovoljan. Besni um, okrenut „naopačke“ to jest ne ka stvaranju već ka uništenju, odbacuje ovaj savet kao izgledneo čovek bonbonu: njemu treba vruće, guste, mirisne hrane

koja, jedina, može da utoli njegovu glad. Tako „poznaj samoga sebe“ „ne laži“ „ne kradi“ itd., ne dira čoveka čija svest je u vrenju, čiji intelekt je dignut kao kobra u napadu. Ovom čoveku treba nešto s čim će se identifikovati, nešto slično njemu: APEP! Tek ovim suočenjem čovek počinje da traga za dušom. Počinje svoj dialog, izraz, onog očajanja u kome ne možemo da prihvatimo pozitivizam, čak i ako to želimo: naša volja nije uz dušu, već uz tu crnu plimu koja nas nosi.

Tako je, kao „mamac“ čoveku u krizi pružen ovaj tekst koji iskazuje sve što svest „pakuje“ da bi opravdala sama sebe, da bi u oplakivanju i napadu našla opravdanje za svoj, iako omrznuti, egoizam. Postupno, duša rastvara ovaj grč i dovodi čoveka do kapitulacije: sam vidi da je besmisleno sebe zavaravati i pristupa SUOČENJU.

Da bi se ovaj proces izložio i pesnički opravdao, data mu je dramatična forma gubitka, ne u području imovine ili porodice – već u domenu „svetinje“ – tu gde je lakše predati se, bez rezerve koja postoji u domenima ličnih vrednosti. Baš zbog toga, ova oblast je „Ahilova peta“ i nju traži koplje krize (APEP)⁵⁴.

Prevodilac stoga veruje da je gubitak učitelja (nekog Sokrata Starog Egipta), bio povod krize, čiji uzrok je moralna preorijentacija: učitelj nije „neko“, učitelj je naša nadsvest.

Tako čovek jadikuje: „mudraca nestade! Onaj koji je stupao za njim nije više živ! Smrvljen sam bolom od gubitka najmilijeg prijatelja!“ a duša mu, postupno – stav po stav, dokazuje da preokrene tok svoje mislene vatre: HOTEF mu je učitelj i tog učitelja naći će u „sabiranju“ svojih rasutih čini.

Tako gubitak učitelja pretstavlja simoblično gubitak moralnog vodjstva i dezorijentaciju intelekta.

Gubitak imovine, ili bilo koji lični gubitak bio bi spoljni, „slučajni“ poremećaj. Tumačiti krizu „Devetog Časa“ kao posledicu slučajnog poremećaja bilo bi „neegipatski“. Egipatski duh nas uči: u genezi koju mi nazivamo životom, mutacija i njene krize su delo zakonitog procesa. Ta zakonitost se izražava kroz unutarnje borbe koje mogu imati vidove ličnih drama, ali obučavanje se služi onim koji najbolje izražavaju njihov zakoniti karakter.

U upustvima duša podvlači da se spoljni problemi rešavaju uspostavljanjem unutarnje ravnoteže. Zato duša kao da nije impresionirana kuknjavom čoveka, niti opisivanjem strahota. Ona, kao vredna pčela u sred neke napuštene bašte, ne gubi vreme grdeći baštovane, već kupi svoj med.

Tako nas upućuje ovom inicijacijom da naša unutarnja ravnoteža zavisi od naše moralne zrelosti i kao takva rukovodi našim životom i našom sudbinom. Spoljni događaji prouzrokuju krize u privatnom životu. Kod svakoga, čak i najmudrijeg, bol je u izvesnim momentima neizbežan – ali razarajuća snaga tih kriza je manja u koliko su stabilnost i moralna zrelost veći. Ispada da su ovi posednji zaista pravi uzroci ishoda i dubine kriza.

Zato iako pogodjenost u patnji usled privatnih gubitaka može da bude isto tako snažna kao i pogodjenost usled gubitka učitelja (gubitak orijentacije), ovaj poslednji slučaj pretstavlja pogodniji teren za obučavanje kako prebroditi krizu „Devetog Časa“, čija je suština SUOČENJE sa sobom i priorijentacija ka učitelju u sopstvenoj svesti: ONOM SKRIVENOM čije komande, čiji ritam i napon treba da pretvorimo, artikulacijom, u samosvest.

Ovaj čovek, odgajen u duhu mudrosti, preživljava „krštenje“ – anarhičnim stanjem pobunjene svesti, pobunjenog društva, nemoralna itd: dezorijentacijom: utapanjem. Duša mu daje ruku, ona ga vodi ka izražavanju iz dimenzije EGO-svesti koja traži rešenje izvan sebe, pretvaranjem rušilačke poplave u vodu krštenja.

30. Čovek je na vrhuncu samoobmane: gubi se u patosu. On izjednačava svoj samoubilački akt sa aktom „stajanja u SUNČEVOJ BARCI“, u kojoj ONAJ SAKRIVENI stupa na snagu, „Identifikovan sa RA-om“.

31. ONAJ SAKRIVENI, kao ostvareni nukleus svesti, oslobođen kontraktivnog Jajeta – Ego, Živi Zakon – ostvariće najuzvišenije za Hramove: ustaće, ostavivši za sobom, pod sobom, sopstvenu egoističnu ličnost i time primerom podržati učenje hramova.

Čovek kao da primenjuje pogrešno lekciju koju je naučio na pamet!

32. „Nepogrešiv znalac“ – nadsvest koja, u koliko je artikulisana kao svest, prepoznaje sebe u svemu i sama postaje izvor saznanja. Zatražiće od RA-a „sve po obećanju“ – tj, sve što je u SPISIMA, i čemu nas mudraci uče, ostvaruje se, jer budjenjem, nadsvest prepoznaje svoju sopstvenu besmrtnost i time ispunjava uslov ovog „obećanog“ ostvarenja.

33. Egipatski humor: lakonski odgovor duše preseca patetični monolog. Ukoliko smo bili poneseni poezijom čovekovog bola, ovaj

odgovor deluje još jače: čovek pravi račun bez kržmara. On „prostire“ žalopojku, kao neki čaršav koji izdiže – ali „štupaljka“, ono što treba da podrži tu mokru stvar koja se cedi – u dušinoj je ruci. Duša ne podržava samoobmanu. Zato mu daje poslednji savet: istinska samožrtva nije samoubistvo, već nešto mnogo teže: dug, strpljiv rad, mukotrpno sazrevanje i sprovođenje u delo onoga što je naučio od mudraca učitelja. Kada stigne do kraja svojih napora, prirodne smrti, i kad ujedini svoje telo sa zemljom – ona će ga prožeti – podržaće ga onda, ne više kao „štupaljka“, već kao „krilo“, to jest besmrtnost će doći sama po sebi, kao rezultat njegovog rada. Neće mu duša pokloniti nešto što on od nje traži, već će on sam, sopstvenim naporom ujediniti sebe u Celinu.

34. Zaključak prodire u svest čoveka u kojoj sve kao da se sliva u jedno: ističe se ovde egipatska logika – ne „filosofiranje“, već kao neki „račun“. Ako se trudiš – rezultat će doći. Zato umesto očajavanja zbog zlog sveta, „saber“ sam sebe – rezultat je u isto vreme rešenje svih problema. Upotreba matematičkih termina kao: „ravno je“ (Irnu) podvlači ovu „čistu računicu“ inteligencije koja se ne zanosi intelektualističkim tumačenjima Svetih Spisa (kao što to čovek radi duž papirusa), već kao „Moćnik Seče“ TOT, hirurškim skalpelom proseca istinu nekim kvalitetom, koji kao da je izvan svih kvalifikacija dobra ili zla, evocirajući ideju vage: na jednoj strani ovo – na drugoj ovo: jedno je ravno drugome. U ovom saznanju papirus nas ostavlja, kao mimo ideje izbora. Učiniti istinu očiglednom kao da je osnovna snaga egipatske inicijacije.

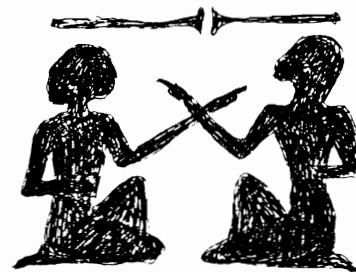

Sl. 37a

Ovaj sistem očigledno je zasnovan na poznavanju čoveka, kao esencijalno razumnog bića: njegova nerazumnost u glavnom je rezultat slepila, iskrivljene vizije i vere u nešto netačno, nešto što ga poklapa. Ako uvidi „računicu“ istine, čovek po prirodi ne ide protiv nje, kao što možemo da se uverimo posmatrajući čak i naj-ludje aramije ili neurastenike koji su sasvim razumni u onome što niko ne sudi.

– Kao da je razlog besnila u čoveku izvitoperena žudnja za istinom, a sama snaga besnila – osudjena nekom iskrivljenom vagom – u njemu je snaga njegovog pozitivnog ubedjenja. Čovek, u svojim najludjim postupcima često potseća na nekog ko sedi na ivici prozora petospratnice da bi se bacio u smrt, ali pušeci, baca pepeo u pepeljaru! Mehanizam svesti je u nama kao neki lanac uzroka i posledica čiste računice, ali je uslovljen moćnom polugom ideja i misli koje, izvan kontrole viska ASTESA, predstavljaju nestabilnu podlogu koja nas, zajedno sa našom računicom, baca u jaz.

Zato se u ovom papirusu, stepen po stepen, ispravlja ova kriva vaga – i kako se to ispravljanje dešava na „Ostrvu Vatre“, ono jeste vatreno krštenje jednog novorodjenog kandidata mudrosti.

**ČOVEK
U RASPRAVI SA DUŠOM,**

ili

NE, KOJE TRAŽI SVOJE DA

Esej

O, AMONE, PODARI MI
DA TE JA RAZUMEM!
Himna Amonu
Novo Carstvo

Ovaj zaključni ESEJ ima eksperimentalni karakter. Pokušalo se, sažimanjem osnovnih mitoloških principa, prevesti filozofsku raspravu *Čovek u razgovoru sa dušom*, na moderan jezik. Ovim jezikom mogli bi nazvati ovaj papirus: Individualizam, kao NE, koje traži svoje DA.

Primenom osnovnih mitoloških formulacija Egipta na van-egipatske domene, pokušalo se nešto, što bi se moglo okarakterisati kao „tehnologija“ misli. Kao što se tehnologija oslanja na formulacije prirodnih zakona (Njutona, Karnoa i dr.), koji su eksperimentalno primenjeni mehanizacijom, i time ograničeni u svrsi podizanja životnog standarda čovečanstva, tako bi se misao mogla osloniti na mitološke formulacije ovih zakona, eksperimentalno ih proveravajući primenom. Logičnim svodjenjem,¹ kao u matematici, mogao bi se „izračunati“ zaključak, koji bi zamenio „slobodnu“ misao logike kao računa „bez krčmara“.

Bilo bi tako moguće stvoriti sistem rasudjivanja baziran na organskoj povezanosti bića i postojanja, koji bi samim tim bio harmonizatorskog karaktera. Budući organske prirode, ne bi stvarao jaz između njih.

Ovaj koncept naučne misli kao vodiča, u razumevanju života, vodio bi „mehanizaciji“ intelekta i time njegovom ograničenju, u svrsi podizanja moralnog standarda čovečanstva. O ovome ograničavanju intelekta biće govora u eseju, pomenimo samo da je u pitanju samoograničenje.

Prevodilac je pokušao da „prevede“ princip negacije, TUMA, *izračunavajući* njime zaključke koji osvetljavaju tok istorije kao tok stvaralačke misli: TUMA. Suština ovog eseja je zato prevodilačka.

Pošto je njegova uloga posrednička, prevodilac ne može da se ogradi od suda čitaoca sa napomenom da je ovo „lična“ interpretacija, jer lično nije doprineo ovoj misli ništa, sem eventualne omaške u računu. On je postupao kao tkač koji dalje tka po određenoj, započetoj šari. Konac, preplitanja je egipatski. Šara je dokumentarna stvarnost.

Čitalac je zato umoljen da primi kao prevodiočevu grešku ono što izgleda neprihvatljivo, a kao prirodni zakon ono, što oseća istinitim.

Na kraju dodajmo: ukoliko ovaj eksperiment nije uspeo, postoji ipak, mimo njega, ideja koju sadrži i čijoj svrsi služi, koju će možda neko drugi uspešnije sprovesti u delo.

I O svetom magarcu

Egipat je seme Novog Sveta.

U *Tekstovima Piramida* nalazimo već spomenuto: „Crv pripada zemlji, zmija nebu“!

Kroz hiljade godina, misao Egipta nije predstavljala drugo do odvijanja stabla, zatim grana, lišća i ploda iz semena *Tekstova Piramida* ili takozvane *Heliopolitanske Recenzije Knjige Mrtvih*. Ova *Heliopolitanska Recenzija* se postepeno granala i pretopila u *Tebansku Recenziju* – zbir tekstova grobnica iz Novoga Carstva.

Tako polazeći od ove na izgled jednostavne rečenice, koja međutim nosi sobom težinu „božje“ reči i neku neshvatljivo primenjivu i uzbudljivu istinu, možemo otkriti duboko značenje docnijih kompleksnih mitoloških figuracija po hramovima i grobnicama Novog Carstva. Postoji nešto, što se nije prekinulo kroz šest ili sedam hiljada godina, iako je bilo mračnih razdoblja od po nekoliko stotina godina, razdoblja u kojima bi se „normalno“ utro trag poznanju i tradiciji jedne filozofije. Taj trag je „konopac“ koji vuče SUNČEVU BARKU kros DRUGI SVET, koji vezuje faze cikličnog razvitka jedne geneze, od procvata do sasušenog ploda, iz koga izpada seme: nova civilizacija.

Doba u kome živimo, začeto je u Egiptu. Iz Egipta „Sin Gospodnji“ pozvan je.

Sredstvo preko koga je taj put izvršen, jeste magarac.

Šta to znači?

Magarac je simbol individualizma. Preko tog individualizma koji se budi u čoveku kao egoizam, razvija se rasplodjavanje novog kvaliteta u samom jezgru svesti. Slično nekom drugom cvetanju, ne više iz novog semena, već iz samog cveta koji se pretvara u seme, čovek, magarcem izrasta iz sebe u nadsvest. U fazama grča i pobune on raste prvo u duzinu, samouveličavanjem, zatim „smanjenjem“ u neku drugu dimenziju.²

Magarac je, u mitologiji, jedan vid SETA. Međutim SET nije ono što mi nazivamo djavolom. Kao što smo već spomenuli, pojam apsolutnog zla, kao principa, nije postojao u Egiptu jer su svi principi, kao derivacije Podele TUMA, dvojni. Kako Velde³ naglašava u svojoj interesantnoj studiji o SETU, „prema Egipćanima, realnost nije biće, nego biće i nebiće, uobičajena formula jedinstva“. Tako je SET ono što prouzrukuje raščlanjivanje i time funkcionalno

priprema sabiranja. Zato je SET nerazdvojan od HORUSA. Tako se SET i HORUS ne mogu indentifikovati sa zlom i dobrim, jer zlo, shvaćeno kao funkcija napušta granice zla. Govoreći o grču, spomenuli smo vidove ovog funkcionalnog grča od kosmičkih do psihičkih. U kosmosu nema ni zla, ni dobra.

Tek rascepom bezživotnog jedinstva nastala je priroda, život i psiha i time dobro za razliku od zla. Zato se kosmički princip grča, ŠU, ne povezuje sa zlom u egipatskoj mitologiji. Taj grč je nestanak elemenata, koagulacijom energije. Medjutim daljim razvojem, ili ustvari raspadanjem celine, javlja se priroda i tu nastaje početak zla. Nastaje smrt, nastaje borba suprotnosti i iz nje niče razvoj. Tako osnovni stvaralački vid dobija mnoge vidove, pozitivne i negativne. SET pripada grču uništenja iz koga se radja nov kvalitet. On ima zato sam mnogobrojne vidove, naznačene „Zlokoobnom Životinjom“ SETA, čija je osnova magarac.

Snaga SETA kulminira sa čovekom, psihom u kojoj on operiše. Grč, on postaje plamen stvaralačke žari koja u ljudskoj psihi prozrokuje egoizam. Vatra proporcije koja formira i začinje život, razvijajući se kroz instinkte, formira ljudski individualizam. Taj individualizam u svom elementarnom obliku pretstavlja, iako utelovljenje stvaralačke funkcije kosmičkog sažimanja, ljudski egoizam. Zato on nije „zlo“, već je nophodan negativni vid funkcije evolucije i samo u svom ekstremu postaje zlo. U raznim momentima razvoja, on ima razne uloge.

Sažimanje je uvek ono što sagara i deli, lomi, mrveći da bi reorganizovalo materiju, ali ono je i majka sočiva. Zato se u mitu kaže da je TOT rođen iz čela SETA, kao oko.

Vizija je tako pozitivni vid sažimanja, čiji negativni vid je AI, magarac. On je individualnost u smislu bune, podvojenosti, grča koji teži zaustavljanju točka, čiji pokret je tim grčem začat: neka vrsta samoubistva. Ta reaktivna strana grča stvaralaštva simbolizovana je magarcem, najtvrdoglavijom životinjom sveta.

Ovaj mitološki magarac se nikako ne može identifikovati sa APEPOM, pojmom zla. Kao kočenje, magarac pripada pokretu, dok je APEP stanje zaustavljenosti, kao negacija pokreta. Simplifikacija kompleksa Seta djavolom ne samo da je tuđja Egiptu, već izopačuje najbitnije u egipatskoj misli: jedninu dvojnosti. Može se pratiti, kroz razvoj filosofije, kako ovakva nijansa, racionalizacijom jedne iracionalne suštine, (TUMA, kao afirmacije negacijom) dovodi do podele na dobro i zlo, dušu i telo, Boga i čoveka, intelekta i srca, sna i jave: ali, zapazimo, nije ni djavo tako crn kao što

izgleda, jer ova podela donosi revolt čoveka protiv podele koju on sagledava kao svoju kondiciju – iako je odraz njegove sopstvene podeljenosti! U labirintu zamršenih konaca skrivena je Kapija Večnosti. U ovom čvoru uslov suočenja čoveka sa samim sobom je uslov „krštenja“. Interesantna je igra reči u vezi „krsta“, „krštenja“ i Hristosa. Reč KRST (čitamo obično: kerest) znači, na egipatskom: patnja. Nije li ova patnja suština krsta kao i ukrštanja, kao i krštenja – tj. kondicije u koju je čovek UTOPLJEN, kao u vodu,⁴ da bi se iz nje, vaskrsenjem, rodio ukršten samim sobom?

Tako SET, kao grč kočnja, uslovljava evoluciju i kao takav postaje u izvesnom momentu geneze (Deveti čas) snaga koja uništava APEPA, svoj sopstveni ekstrem! APEP, kao apsolutno zlo i neprijatelj sunca nije princip u Egiptu, već pojava koja pripada vremenu: fenomen koji se javlja prilikom preliivanja iz većeg u manji sud. Kao neki suvišak, inercijom produžen pokret mimo stvaralaštva i kao takav negacija pokreta (evolucije). Iako utelovljenje ogranka inteligencije, APEP nije njen princip: iako zmija mnogih vijuga, on je zato nazvan CRV,⁵ bez glave, bez ruku: čor sokak reaktivnog slepila, slepo crevo (preteča „aždaja“).

Magarac naprotiv, uklopljen je u princip inteligencije. Kao takav, on u presudnom času postaje noseća sila kočnja – ovoga puta (Deveti Čas) *Bune protiv Bune*!⁶

Mitološka životinja SETA, čiju osnovu daje ovaj magarac, kao snaga ograničenja, zadržava uši magarca (potsećene, kao znak neposlušnosti), dugu njušku, dok telo dobija formu šakala (ANUBISA). Šakal je „otvarač puteva“, kao što je SET, na indirektan način, svojom povezanošću sa HORUSOM. Na to dodaje se izdignuti rep škorpije, koji je medjutim u obliku papirusa (simbol severa). Ako se saberu ovi simboli, SET jeste *KOMPLEKS* agresije individualizma, kao neko „lučenje“ u funkciji varenja (šakal koji vari lešine u život), ili konstantne mutacije – pretvaranja prirode u svest. Kao što Štriker⁶ zaključuje u svojoj studiji, „Set – životinja“ jeste magarac – zato jer joj magarac daje glavu i time osnovni karakter. Taj magarac je, kao što čitamo kod Helka,⁷ „utelovljavao moć pustinje:“ Njegov urlik je bio nešto strahovito“. Helk govori ovde o divljem, pustinjskom magarcu, (egosterilnost, SET je često nazvan „moć pustinje“) koji je, po njegovom mišljenju, bio uzet kao simbol „zla“ u preistoriskim figuracijama Starog Egipta. Ova observacija Helka mogla bi se dopuniti prikazom uloge magarca u kompleksu SET, vodjenim odupiranjem (magarca).

Kratkim pregledom figuracija SETA i uloge magarca, videćemo da nam kroz istoriju, ovaj pregled služi u isto vreme kao neki pregled geneze, u kojoj princip ograničenja menja vidove, vremenom.

Snaga „magarca“ nastaje sa psihom u kojoj on operiše, simbolišući egoizam, kao nosioca svesti.

„Egoizam“ je vatra proporcije KA, koja nije, sama, — egoizam, već kozmička funkcionalnost sažimanja. centripetalnosti koja stvara prirodu i čoveka. Tek nastankom čoveka ove snage postaju reaktivne. Zašto? Jer u čoveku preokret prirode, i svešću, pokret centrifugalnosti: rođen je da zrači. Egoizam se opire. Da bi se ova svest preokrenula, potrebno je „uzjašiti magarca“. Sažimanje uvek deli, cepa, ovoga puta samo sebe. Zato je „kasapljenje“ (TOTA) majka Sočiva. to Sočivo u kome se Kosmos ogleda jeste egipatsko Oko, oko, oko koga se tuku Set i Horus, oko, čiji deo su svi stvaralački principi (bogovi). Ovo Oko jeste sočivo sinteze, inteligencija sažimanja razbacanih činjenica u viziju koja okončava njihovu podeljenost. Snaga, u samom procesu sažimanja, koja se protiv ovome efektu, jeste individualizam ove podeljenosti, egoizam u svojim mnogostranim oblicima simbolizovan „najtvrdoglavijom životinjom sveta.“, magarcem.

Prve pretstave SETA koje su dosada nadjene u Starom Egiptu su u formi magarca. (sl. 38 i 39)

Sl. 38

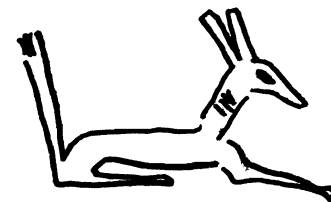
Sl. 39

1. Životinja na jednom sudu nadjenom u Negadi I (Elkozam) Predinastički period.
2. Slonovača iz El Mahaša Negada I.

U istorijskom periodu lik Seta definisan je mitološkom životinjom. (sl. 40, 41)

Sl. 40

Sl. 41

Reprezentacije SETA iz Starog i Srednjeg Carstva, koji ima varijante, pa čak i krilati vid grifona, (sl. 42-6, 7) koji se često pretstavlja sa glavom sokola, krilat, i time označava svoju ulogu borca, čuvara, nepobedivu snagu koja brani Svetlost. (Potsećajući na Sfinks).

grob Beni-Hasana (Srednje Carstvo)
Sl. 42

Već počevši od Srednjeg Carstva, (1991–1786 pre naše ere) nalazimo sve češće LJUDSKI LIK MAGAREČE GLAVE vezan za ideju SETA. Nalazimo razne vidove magarca koji nam ukazuju da je

magarac shvaćen kao prirodna snaga koja u ljudskoj psihi postaje čovek-magarac. Magarac je, tako, prirodna inkarnacija bune. Daresi⁸ spominje životinju na kovčezima Srednjeg Carstva, koja predstavlja SETA (MSHTN i DAG) i koja ima telo slično magarcu sa karakterističnim izduženjem donje vilice i crnom grivom otsečenih ušiju. On pominje takodje reljef iz hrama DENDERE gde je LJUDSKA INDIVIDUA SA MAGAREČOM GLAVOM VEZANA ZA TOČAK MUČENJA! (Ovo „mučenje“ opisano je u papirusu *Čovek u raspravi sa dušom!*)

Kulminacija ovog „mučenja“ jeste AI, magarac—„bog“ ili princip izgarajuće vatre pustinje, sasušujuće sunčane vatre egoizma, u svom smislu raskrnicu u procesu sazimanja: „Devetog Časa.“ (sl. 43)

Taj sunčani magarac ljudskog tela, ovde je međjutim nazvan Principom (bogom). On nije APEP: on je svest suočenja sa APEPOM, i zato snaga transmutacije, kanal ka višoj dimenziji svesti.

AI, „bog—magarac“ nestaje u ovom suočenju. Srećemo ga u grobnici Setija I (faraona koji je „deifikacija“ SETA!), gde je takodje nazvan „princip začinjavanja“! U kasnijim periodima, naročito u ptolomejskoj epohi, nailazimo opet na „čoveka—magarca“ sada zavezanog, zarobljenog. Pobuna je sada u rukama „faraona“ („Kralja“, ili nadsvesti). Magarac je kanalisana, pobuna je sublimirana. Tako u hramu EDFU nailazimo na Ptolomeja IV koji drži za uši ovog zavezanog neprijatelja, antropomorfisanog ali magareće glave. (Mitološkim jezikom ovo označava Kamijevu ideju „bune protiv bune“ — tj. agresiju elementa umerenosti prema pobunjenoj svesti.)

Buntovnički egoizam tako je zarobljen (sl. 44) i njime snaga pustinje, „strašni urlajući bog“. SET, kao buna, sada je „djavo“ (sl. 45)—funkcija bune je završena. Njegov reaktivni APEP-vid još preživljava, naporedo sa sublimiranim.

Detalji magarca i razni njegovi vidovi razbacani su kroz celu istoriju Egipta ali se kanališu ili „kanoniziraju“ u grobnici SETIJA I. Ova grobnica iz četrnaestog veka pre naše ere prava je enciklopedija SETA, i izvor neiscrpnih mitoloških informacija u vezi problema individualizma, bune, agresije i sublimacije ovih u osnovnu snagu harmonizacije. Pored negativnih vidova SETA, ovde su dati i njegovi pozitivni vidovi. Seti I, jeste „Mudri djavo“. Zato AI, kao ukrštanje mudrosti i „djavola“ jeste ovekovečen na sarkofagu Setija I. Posle ovog kanalisanja „samožrtvom“ ili suzbijanjem pobune, nalazimo SETA koji vodi SUNČEVU BARKU. (Sl. 46) Nije to više macac—AI, u pola izdignut iz vode — princip vremena u času

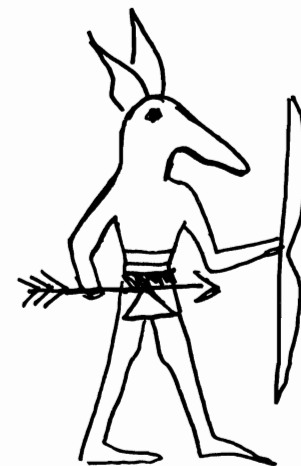
mutacije, odn. sazrevanje svesti koja omogućava ujedinjenje, (neku „vulkanizaciju“!) već sam SET, „brat“ HORUSA, onaj koji zajedno sa HORUSOM, kako nas uče *Tekstovi Piramida*, ubija APEPA.

Sl. 43

Sl. 44

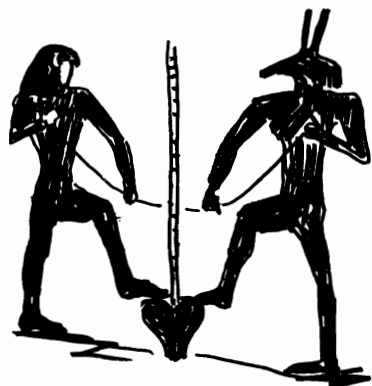
Sl. 45

A. Piankof, N. Rambova — Mitološki papirus, Njujork

Sl. 46

Najzad, poznata slika *Ujedinjenja Severa i Juga* – snagama ujedinjenja SET–HORUSOM, koju nalazimo uklesanu na prestolu faraona.

Sl. 47

Kroz istoriju Starog Egipta može se tako pratiti linija razvoja jedne snage koja kao da je uspavana na početku, koja se zatim budi, sama sebe satire i postaje najzad snaga ujedinjenja.

U periodu Graditelja Piramida SET je bio najčešće nazivan „blizanc“⁹ HORUSA. U kasnijim periodima njegova se uloga menja, postaje sve negativnija, čak nastaje i „djavo“. – Pri kraju Novog Carstva ovaj „djavo“ je rodio (iz čela) TOTA. Istorija njegove sublimacije uči nas o artikulaciji pogona naše sopstvene svesti, a ova artikulacija znači, samim tim što je sinteza, ujedinjenje: kraj bune svesti protiv prirode.

Pre nego što predjemo na prikazivanje dubljeg tumačenja figuracija magarca po istoriskoj dokumentaciji Egipta, osvrnimo se i na opštu literaturu u vezi magarca.

Od klasičnih egiptologa, uzmimo, pored Brugša, koji nas obaveštava da je SET–MAGARAC¹⁰ uzeo mesto „Životinje SETA“ u periodu Novog Carstva, kao i da su Egipćani u vreme zimskog solisticija, u vezi ceremonija Festifala, rituelno ubijali magarca.¹¹ (pritom mrveći u paramparče sliku APEPA,)¹² „U doba ranih dinastija prilično je izvesno da je obožavanje Seta bilo rašireno i njegov kult izgleda kao da cveta sve do perioda između XII i XVIII Dinastije. Ali oko 1700 pr. H. dolazi do preokreta i Egipćani počinju da pokazuju ogromnu mržnju prema njemu. On je, naravno, uvek bio povezan sa zlom, ali izgleda kao da je njegova

popularnost mnogo umanjena, jer je bio vezivan za okupaciju Severnog Egipta od Hiksosa, koji su ga izjednačavali sa izvesnim semitskim i siriskim bogovima. U Delti, nosio je sve karakteristike Semitskog boga Baala Pod XVIII Dinastijom čujemo malo o Setu jer je Amon, bog „više“ oblasti, imao prednost, ali kult Seta javlja se opet pod XIX–tom Dinastijom, i drugi faraon te Dinastije nosi ime po tom bogu, tj. Seti I .

„Magarac,¹³ kao mnoge životinje, bio je smatran od Egipćana kao dobar i zao. U jednoj himni bogu Ra, koja se nalazi u Papirusu Anija (tabla I 14 red) umrli kaže: „Tako da ostvariš svoj put na zemlji, da smrvm magarca, da uništim zmiju seabau, da uništim Apepa u njegovom času“. Ovaj pasus dokazuje da je ova životinja bila vezana za Apepa, Seta, i druge bogove mraka i zla. S druge strane, XIX-to Poglavlje *Knjige Mrtvih* nazvano je „Poglavlje pobeđe nad onim koji jede magarca“, i vinjeta pokazuje umrlog kako kopljem probada čudoviste–zmiju, koja je uglavila vilice na ledja magarca. Tu je on svakako forma sunčanog boga a zmija –AI forma Apepa, tako da je jasno da je magarac u tom periodu bio smatran bogom. U Poglavlju CXXXV stoji da je magarac razgovarao sa mačkom, i pasus u kome se to dešava još je jedan dokaz da je magarac bio simbol i boga–sunca.“

Kroz istoriju Egipta, nalazimo da dvostranost Seta nikada ne nestaje iako je jedan ili drugi vid povremeno preovladao. Jedno od imena SETA je stoga GOSPODAR DVEJU SNAGA.

Tacit, kao i Plutarch,¹⁴ prenose legendu u kojoj TIFUN (SET) beži iz bitke sa HORUSOM na ledjima magarca, i došavši na mesto gde se našao bezbedan, začinje dva sina: Hijerosimusa i Iudeusa.¹⁵ Plutarch takodje beleži:¹⁶ „Otuda njihovo grozno postupanje sa onim osobama, za čiju crvenu kozu misle da liči na magarca. Odatle, takodje, dolazi običaj Kopta da bacaju magarca u provaliju. Stanovnici Likopolisa i Buzirisa idu toliko daleko u mržnji te životinje da nikada ne upotrebljavaju trube, zbog sličnosti njihovog zvuka sa njakanjem magarca. U jednoj reči ta životinja je nečista, naročito zbog sličnosti koju oni smatraju da ima sa Tifunom (Setom). Sledstveno ovom pojmu, kolači koji su podneti sa njihovim žrtvama u dva poslednja meseca Pauni i Faoni, nose trag kopite magarca koji gazi na njih. Iz istih razloga, kada žrtvuju suncu, zabranjuju svima koji se približavaju na molitvu da nose bilo šta zlatno na sebi i da hrane bilo kog magarca. Izgleda očito, kažu, da su čak i Pitagorejci smatrali da je Tifo demonijačke prirode.“

U Starom Zavetu magarac se spominje kao životinja koja govori, i postojalo je verovanje da je magarac mogao da vidi „andjele gospodnje“ koje njegov gospodar nije mogao da vidi.

Ako bismo se zadržali na srednjovekovnim običajima, kao i spisima, naišli bismo neobičan i interesantan materijal o magarcu, kao i o odnosu magarca—zla i magarca—dobra.

Spomenimo, ukratko, da je u tradicijama alhemije magarac povezan sa fabuloznom životinjom JEDNOROGOM (likorna). Ova životinja, kao da je preuzela ulogu Setove fabulozne životinje i kao kompozicija raznih životinja (mahom pustinskih: gazela,¹⁷ konj, magarac) ona nosi sobom bunu, neposlušnost, ali i Snagu. Jung nam daje iscrpni materijal o ovome dvojnog karakteru kao i o samom fenomenu jednoroga kroz indijsku, kinesku i srednjovekovnu tradiciju! (sl. 54)^{18,19}

Sl. 48

Evo nekoliko citata iz Jungove studije o Alhemiji i Psihologiji: „Magarac i drvo su očigledno povezani, jer oba predstavljaju moć života, plodjenje i lečenje“²⁰

„Jednorog nije jedinstvena, jasno određena jedinka, već fabulozno biće sa mnogo varijacija. Imamo, na primer jednorožne konje, magarce, ribe, skarabe itd“²¹

„Čudovišna priroda jednoroga opisana je kod Plinija (237 Lib VIII, ch.2I), . . . divlji magarac u Indiji nije mnogo manji od konja . . . ima rog na čelu skoro kubit i po dug. Donji deo roga je beo, gornji violet, ali srednji je crn kao čadj.“ „Snaga sovog roga je nepobediva. Nalazi se na usamljenim pasama i luta usamljena. Traži samoću.“²²

Usamljenost izražava izolaciju, PODELU ustvari koju simbolizuje snaga egoizma, SET. Takođe, Jung nam prenosi, u Persiji nailazimo na tronožnog magarca! Opis ovoga magarca potseća nas na „orijentalnu“ verziju TUMA:

„Što se tiče tronožnog magarca, kažu, da on stoji u sred nepreglednog okeana i ima tri noge: očiju šest, usta devet! Ima dva uva, jedan rog, belo telo, hrani se duhom i pravedan je!“ Moć ovog magarca je ogromna.²³

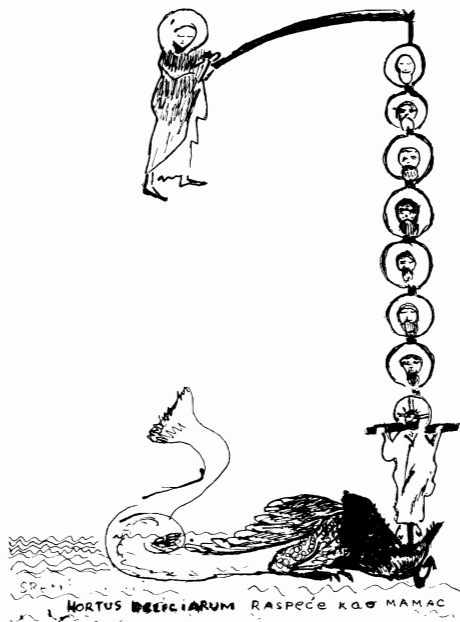
Napomenimo sada da je Jednorog, kao i lav, simbol Mercu-
ra²⁴ (Hermesa, tj TOTA!)²⁵ takodje, u ranom hrišćanstvu kao i lav, bivša snaga života, jednorog simbolizuje i Hrista, kako vidimo iz spisa Tertulijana.²⁶ Dalje, povodom magarca, čitamo kod Junga: „Magarac, kao trostruki demon, jeste čthonično²⁷ trojstvo koje je naslikano u latinskoj alhemiji kao troglavo čudovište i identifikovano sa Merkurom, solju²⁸ i sumporom. Klasični žagor o obožavanju magarca u hramu Jerusalima i potsmešljivo raspeće na Palatinu samo ću spomenuti uzgredno, kao i saturnski vid Jehove . . . koje dovodi ove figure u vezu sa Prima – Materijom.“

U naizgled konfuznom alhemičnom i religioznom simbolizmu ranog Hrišćanstva nalazimo *Tekstove Piramida* u fermentaciji: istoriski, kao nastavak poslednje faze ujedinjenja HORUSA—SETA pred kraj Egipatskog Carstva, borba HORUSA—SETA kao da sada uzima vid borbe SETA sa APEPOM. Sam SET, kao osnovna snaga, deli se na dva svoja vida koji se bore. Principi se sažimaju i mešaju: Merkur postaje kompleks: AMON, SET, HORUS i čak APEP! Sunčano—Mesečni princip duha i tela. Kao egipatski krokodil HENTI, grčki KRONOS i rimski SATURN, MERKUR²⁹ je dvojan suštinski: TOT i SET. Ova dvojnost, komplementarna u Egiptu, ovde uzima karakter kontradiktornosti, karakter borbe.

Iz ove kontradiktorne substancije života koja se menja transmutacijom, proizilazi simbolizam lava³⁰ i jednoroga (Sunce — Mesec). Napomenimo: dok je u Egiptu mitološka misao oduhvala sveukupnost geneze u kojoj su HORUS i SET predstavljali sažimanje principa motorne kontradiktornosti života, sažimanje koje je uključivalo sve pojedinačne komplementacije raznih principa Sunce—Mesec, — posle Egipta, formulacija ove zakonitosti se menja. Istoriska nužnost razvoja svesti svodi ovu principijelnu „borbu“ na lični — unutarnje psihološki izraz. SET dobija nova imena, ali on kao individualizam, postaje vodeća snaga: rastvara se zato kao SET i nastaje kao lav, dugorog, aždaja, bik, zmija, jelen, magarac, čak i golub sv. Duha! Nailazimo na poredjenje Hrista sa bikom i jednorogom iako istovremeno nalazimo da je jednorog demonska snaga. Zato je razumljivo da je vatra lomače bila često potpaljivana u raščišćavanju crkve sa ovim filosofiranjem! „Crkva—Henti“ uništava svoju decu filosofije! Time odvaja „Hrista“ od „Djavola“ i stvara put za „Rog“ nauke da je u svoje vreme proburazi.

Interesantno je napomenuti, u vezi rastvaranja simbolizma SETA simbolizmom alhemije, da je ovo rastvaranje samo po sebi kao neko izdvajanje esencije individualizma iz SETA, „GOSPODARA

DVEJU SNAGA“. Kao što je on postao kljun SUNČEVE BARKE u Novom Carstvu, zar tako ovaj Individualizam ne postaje kljun progressa, kao mislena individua? Ovaj proces sublimacije stvara svoj nov izraz suočenja AIA I APEPA, kao što je, u početku naše ere, stvoren simbolizam Raspeća, čiji se egipatski trag još nalazi u srednjevekovnom alhemičarskom simbolizmu. (Sl. 49)

Hortus deliciarum (16 vek)
Hvatanje kita sa Raspećem kao mamcem

Sl. 49

Ova srednjevekovna slika izražava TUMA: Hrist je i pecač i udica, i mamac, a i zmaj. (U katedralama on obično stoji na čudovistu, svom postolju). Osam krugova su osam principa „kaveza“ TUMA – ukupnost VELIKA DEVETICA. Hristos ovde lebdi u vazduhu, evocirajući Šua, principa inteligencije, simbolizovanog vazduhom, čiju sublimaciju izražava Raspeće. Srednjevekovnim jezikom ovde

nalazimo suočenje Devetog Casa, mamac i AIA. (Jung spominje udicu Mojsija i sedmostruku olovnicu Davida.)

Vratimo se sada na modernu egiptologiju, predstavljenu Velde-ovom neobično interesantnom studijom o Setu,³¹ objavljenu nedavno. Velde naziva svoju studiju: „Set, bog konfuzije“. Iako u toj knjizi ne nailazimo na jasnu definiciju Seta, jer je pojam „konfuzije“ sam po sebi neodređen, treba naglasiti da je ovaj rad pozitivan napor intelektualca-egiptologa da prođre u značenje mitologije. On iznosi dokumentaciju, na primer, da deifikacija i demonizacija Seta postoje naporedo,³² što je hrabro, jer mnogi od njegovih kolega to ili ne priznaju, ili tumače konfuzijom Egipćana. Velde zaključuje, takodje, da se Setovo poreklo „mora tražiti – ne u političkim događajima, već u čoveku i religioznoj revelaciji“.³³ On u simbolizmu Setovih testikula vidi utelovljenje „divljih, elementarnih, još ne diferenciranih nagona, koji treba da budu uobličeni pre nego što mogu da postane zaista plodonosni.“³⁴ Zato on Seta vezuje za ideju sterilne strasti bez ploda. Velde nabroja mnoge vidove Seta: stranca, poplavu, pustinju, prednju nogu bika – ubice Ozirisa, djavola, snagu evolucije, blizanca Horusa, itd. On zapaža da je kompleks Seta možda najlakše shvatiti na psihološkom nivou, i pretskazuje da je bitka Horusa i Seta samo uslov, u stvari, njihovog ujedinjenja. Ova opaženja u toliko su dragocenija, što ih nalazimo kao neku rudu, u debeloj zemlji analize, u mislima koje proučavaju nadugačko nevažne detalje. Na primer, umesto traženja smisla „prednje noge bika“, što bi dovelo do funkcije prednjih nogu, kao i točkova: orijentacije pravca, on zapada u analizu da li je Oziris udavljen, ili ubijen prednjom nogom bika.

Posmatrane u svojoj funkcionalnoj suštini, varijacije kulta Seta, tj njegovi raznim, imenima označeni, vidovi, odražavaju genetične faze, čiji su proizvod. U tri faze egipatske istorije, Set je snaga cepanja semena, (kasapljenje Ozirisa), otpor materije u formiranju novog porasta, (otpor kulminira u Devetom Času), i najzad, oformljenje novog semena. (Set u Sunčanoj Barci). Padom Egipta, Set je, kao novo seme, sam „iskasapljen“. On se naime deli na mnoge, skrivene vidove Merkura, u tradiciji hermetizma. Ne zaboravimo da je „hermetizam“ nauka Tota – Hermesa. Set, kao pojam reaktivne snage dualizacije, umire sa Egiptom. Radja se „djavo“, koji u sebi ničega pozitivnog nema, kao vaskrsenje Apepa, iz nekog pakla u koji su ga Grci odvukli, da bi ga sačuvali od potpunog uništenja! Sam Set, ujedinjen sa Totom, sin kosmičke inteligencije koja vodi stvaralaštvo prirode, skrivena je osnova nove snage u usponu: indi-

vidualizma, koji će biti diviniziran, Starim Zavetom, iz koga izniče Monoteizam. U porastu, ovaj Monoteizam, neizbežnim tokom evolucije, u „svom času“ postaje „Apepizam“ . . . ali o tome ćemo govoriti u daljem izlaganju.

II

Refleksija povodom Devetog Časa, magarca i istorije

1. Dizanje Ai-a

Shvatajući mitološku misao kao sintezu sila koje komponuju stvarnost, pokušaćemo da postavimo kao interesantnu mogućnost uvid u istoriju prema svetlosti ove sinteze, kao u prirodno bojište istih sila.

Istorija, kao sila, kao efekat i zakonodavac, može se takođe determinisati kao: hod. Ovaj hod mi prirodno shvatamo kao progres, ili evoluciju. Egipćani ovu evoluciju shvataju kao genuzu.

Svodjenje psihičkih zbivanja covečanstva i individue pod zakonitost svemira moguće je, ukoliko postoji uvid u zakonitost. U ljudskoj misli postoji prirodna tendencija ka ovom svodjenju.

Lagana emancipacija individue od učenja Hrama predstavlja ustvari formaciju autonomnog ljudskog mislenog aparata. Primećuje se danas, međutim, da ova emancipovana svest traži podlogu sama sebi, okrećući se nauci. Misao i nauka osakaćene se bez ovog ujedinjenja. Tako je u prošlosti, a delimično i sada još u podeli misli od nauke vidimo s jedne strane more analitičnih eksperimentalnih radova, a sa druge množenje nenaučnih teorija. Postoji jaz između nauke i ovih kao pseudonaučnih tako i nejasno artikulisanih ličnih, psiholoških, astroloških i drugih interpretacija pojedinih domena života. Hermetičnim naukama kao da je utrt trag, a ono malo što dolazi do javnosti liči samo na zloupotrebu ili nedopečenost. Ovi pokreti, iako kanališući ustvari pozitivne težnje misli ka sintezi, kao neka priprema, često se međutim sukobljavaju sa naukom time se udaljavajući od svoga cilja.

Primećujemo, takođe, sve jaču tendenciju misaone sinteze, koja kao da se radja u okrilju same nauke. Srećemo zato dans sve veći broj interesantnih radova antropologa, biologa, psihologa, pa čak i matematičara,³⁵ koji svedoče, kao pupoljci u prirodi, nadolazak neke moguće renesanse.

Uvid u misao egipatskog mita daje jednu novu mogućnost razvoju obih tendencija, jer predstavlja principijelnu orijentaciju istraživanju. Ova orijentacija se može primeniti na mnoga polja rada.

Umesto tražiti uzroke, izvesnih ljudskih odlika, ili impulsa, uzimajući svaki nagon kao neku izolovanu stvar, naučnik bi mogao, sledeći mitološku granu, svodjenjem, shvatiti vezu između raznih funkcija, pa bilo da su one izražene običajima jedne životinjske vrste ili radom jednog organa, geometriskom teoremom,³⁶ hemiskim fenomenom, psihom ili istoriskim činom. Vrativši se na nasu temu, pokušajmo da ovu misao demonstriramo prateći tematiku Devetog Časa, suočenje AIA i APEPA, kao i vidove SETA kroz istoriju.

Pokušaćemo, tako da shvatimo Istoriju kao vid SUNČEVE BARKE koju vuče konopac vodećih čvorova psihičke evolucije.

U prethodnom izlaganju ukazali smo na razvoj vidova SETA kroz istoriju Egipta. Promotrimo izbliže orijentaciju magarca u tom kompleksu SETA, smatrajući ovog magarca kao „uže“ – prvo, jer nas on nosi u čas preokreta, a drugo, jer u figuraciji „Devetog Časa“ na Sarkofagu Setija I, ovaj AI – magarac, jeste uže: kraj uzeta i time kljun procesije SUNČEVE BARKE.

U periodu Starog Carstva ovaj magareći vid SETA nije posebno naglašavan. To je period stabilnosti nepomućene veličine jednog čovečanstva, o kome nam svedoče Piramide, kao i skulpture velike duhovne snage.

Da bi izbegli zabunu ponovimo ovde da SET nije „magarac“, iako je magarac SET. U životinju fabuloznog karaktera, nepostojecu u prirodi, uključen je element magarca kao orijentaciona snaga (glava). Taj magarac, koga u svojoj prirodnoj formi nalazimo u predinastičkim grobnicama kao da nestaje u kompoziciji „Životinje Seta.“ Kao prirodni element kočenja (reakcije), i „egoizam“, on se tako uklapa u sažimajući grč koji je izražen SETOM. SET, u Starom Carstvu, iako nosilac potencijalnih mogućnosti „zla“ – nije stoga identifikovan sa zlom, i zato ga najčešće srećemo kao komplementarnu (ako i neprijateljsku) snagu HORUSA. Magarac je kao ukopan, u njemu. Važno je istaći da ovo stanje „ukopanosti“ nije izjednačeno sa nepoznavanjem mogućnosti aktiviranja ovog „magarca“ – jer u tekstovima nailazimo često pozivanje na „Onoga koji proždire magarca“³⁷ što dokazuje da je ovaj mitološki kompleks, iako docnije razradjen, bio poznat i ranije ali da je svako doba izražavalo genetički momenat, koji je utelovljavao.

Padom Starog Carstva nastaju bune, preokreti, anarhija, nešto pri čijem su sećanju generacije drhtale. Posle takvih vremena javlja se u figuracijama nov lik: magarac ljudskog tela: psihička snaga bune. Ovaj SET magarećih usiju označava revolt svesti, koja se

odvaja od celine nepomućenog života poslušnosti. Ljudski magarac postaje čelo SETA, iz koga će se roditi TOT. Tokom Srednjeg Carstva „buna“ raste kroz vid SETA – magarca, koji čak postaje ekstrem: sam APEP. Nalazi svoj vrhunac u Devetom Času: istorijski, možemo povući krivulju (kao temperaturu) naizmeničnog porasta i pada „kulta“ SETA, dvojnosti u izrazu njegovog lika koji se deli na AIA i APEPA.

Čovek–magarac sve češće se sreće kao element ne samo bune, nego i mučenika, neprijatelja³⁸ sunca, sam sobom ograničeni, sterilan sunčev kolut. Ovaj „kolut“ nalazimo, ovako ograničen ušima magarca, na glavi AI-a. (Sl. 50)

Sl. 50

U ovom periodu (koincidencija?) dešava se „buna“ Ahenatona, čije ime se prevodi: Afirmacija Koluta (sunca, ograničenog kolutom) i zamena „kulta“ AMONA (nevidljivo) sa ATONOM (vidljivo). Ako posmatramo skulpturu lika Ahenatona, zapazićemo da je taj lik „satirski“, izdužen, dugih ušiju: lik koji mnogo potseća na Seta: Magarca. Ahenaton, kakvim ga daju spomenici, izražava negativni individualizam, sa kojim se naporedo razvijaju i anarhični elementi³⁹ „obožavanja“ vidljivog, opipljivog sveta– „magarca“ – senzualnost, i sterilna sagarajuća strast. Absorpcija energije iz koje nema više evolucije, bila je u Egiptu, kao što smo napominjali, vezana za ideju sterilnosti „Vestačke žene“. Koincidencijom, sta-

tua Ahenatona zapanjujuće potseća na ženu: satirska glava na telu ženskih grudi i nesrazmerno velikih kukova! Ahenaton je kao neka „veštačka žena“ bez otvora radjanja;⁴⁰ on utelovljuje fazu evolucije

Sl. 51

svesti u kojoj se individualnost (ograničenost stvaralačke energije kolutom) pretvara u bunu: odvajanje bića „koluta“ od stvaralačke zakonitosti (AMONA) čija je bit. Ovo zatvaranje koluta (utrobe) jeste kult Atona.⁴¹ Zatvoreni krug onemogućuje evoluciju, svojom afirmacijom nezavisnog bića: ovaj *krug* teži samoperpetuaciji koja se protivi samožrtvi – davanja života iz koje se radja nov kolut spirale.

Iako podaci o tom razdoblju ne dozvoljavaju egiptolozima da dobiju jasnu sliku događanja, zna se da je pobuna Ahenatona lokalizovana i da stara vera pobeđuje, kako bi to rekli profesori. U stvari, radi se ovde o prelazu u novi ciklus konkretizacije stvaralačke svesti, putem samopregora. (Koincidencijom?), u ovo doba spada, kako nas istraživanja egiptologa obavestavaju,⁴² kraj sirijuskog ciklusa, astronomskog perioda vremena kojim su Egipćani odredjivali genetične faze života zemlje.

Mnogo je pisano o Ahenatonu i Tutanhamonu. Posmatrajmo ih, međutim ne kao ličnosti, već kao dokumente simbolike istoriske geneze, čija faze kao da predstavljaju Imena faraona.⁴³ U ovom uzburkanom periodu vidimo smenjivanje faraona, jednog za drugim, i, tek dolaskom na presto Horemheba, mudraca-vojskovođe, smiruje se talog. Tumačeći ova događanja mitološkom mislju, prepoznajemo u toj pometnji prelazni most krize Devetog Časa. Istorija kao da raščlanjuje mit: Prepoznajemo tri momenta: *Ahenaton*,

čije ime, bukvalno prevedeno, znači: diže se u kolutu!— Utelovljava momenat Dizanja AIA iz vode. (Revolt) Ahenaton, od koga naši egiptolozi prave nekog velikog reformatora — predstavljen je u stvari samim egipćanskim figuracijama, kao zaključni momenat jednog doba, dekadencija istog, i prolom, time, ka nečemu što ga samog prevazilazi. Istorija ga je izbrisala — grob mu je uništen.

Tutanhamon, koji mu je bio mlađi brat, ili sin — ne zna se — i čije ime, bukvalno prevedeno, znači „Živi lik Amona“, ili „Lik živoga Amona“, predstavlja momenat oživljenja vizijom. Ovaj momenat je suočenje AIA sa Apepom. U suočenju nastaje vizija. Da čudovišta, zmija pobune i krokodilski rep kao grč egoizma, uobličavaju vrhunac revolta Atona (konkretizacije) protiv Amona (nevidljivog zakona). Vrhunac revolta, — jeste u stvari i vrhunac ČINA Dizanja AIA iz vode, koji prepoznaje revolt u sebi. Psiha i istorija izjednačuju se, jer samožrtvom, „dečak—faraon“ vraća presto Amonu posle njegove uzurpacije, i bune Atona! Grobnica Tutanhamona, iako sama gola kao podrum, ostala je netaknuta, a u njoj je nadjeno neprevaziđeno blago, u njoj je nadjena neprevaziđena pošta i ljubav od strane sveštenika Amona ka svome braniocu. Tutanhamona, zato, kao duhovni Sin, iako mnogo stariji, nasledjuje za jedno vrlo kratko vreme AI—faraon—sveštenik, i po svojoj prilici njegov ujak sa majčine strane. Presto je u rukama AMONA.

Horemheb — sledeći faraon, čije ime znači „Dolazak Horusa“ — uspostavlja red, uvodi zakone kojima štiti narod od podivljalog administrativnog aparata sabiraća poreza, ugnjetačke klase upravljača koji su se razvili za vreme dekadentne vlade Ahenatona, „reformatora“ i ljubimca egiptologa. Svakako naći ćemo u mnogim knjigama o Tutanhamonu, pisane sa mnogo romantizma i malo zdravog razuma, potpuno nedokumentovanu interpretaciju Horemheba, kao uzurpatora. Iako ovo ne možemo, zbog mesta koje bi uzelo, ovde dokazivati, vredno je za sada napomenuti da se celokupna dokumentacija o Horemhebu ne samo protivi ovoj nepravdnoj osudi, već dokazuje da je on bio plemeniti branitelj pravde. Kao jedan detalj, naglasimo, da je uveo smrtnu kaznu — ne za lopova koji krađe jer je možda gladan, nego za sudiju koji sudi nepravdno. Njegovo zakonodavstvo, koje možemo proučavati jer je urezano u kamen, pokazuje stanje korupcije administrativnog činovništva i mere da se tome stavi kraj. Horemhebova grobnica je prva u seriji velikih grobnica Novog Carstva Egipta, Dinastije Ramzesa. „Ramzes“, znači „Rodjenje RAa“.⁴⁴

Istorija nam i dalje odvija utelovljen Hod Sunčeve Barke. Od Devetog Časa, ulazimo u Deseti Čas sinteze, i hodamo do rođenja Novog Kulta, — zatim dolazi zalazak i kraj Egipta.

Naslednik Horemheba bio je faraon SETI I. Ovaj faraon je ostavio jednu od najdragocenijih grobnica. On uobličava sublimaciju SETA, koji je ujedinjen sa Horusom u jedan jedini lik. Tek preko ovog, u svetlost uvedenog SETA žrtvom taoca mraka, mamcem, samožrtvom Tutanhamona, može doći do rođenja RAa. Sin SETIJA I jeste RAMZES II, najslavniji faraon Egipta.

Samožrtvom iskaljeno gvozdje mosta, uče nas mit i istorija, jedini je put svetlosti sa zemlje, ka nebu.⁴⁵ Indirektan put geneze uključuje, prvo pad, zatim dizanje iz blata, sobom podižući blato. Drukčije, kako bi se ono podiglo? Ovo nam sugerira misao: Pad antičkog sveta, velikih Istočnih Civilizacija, koje su za sobom ostavile tolike dokaze duhovnog savršenstva, u svetlosti mitološke misli, liči na ovaj zakoniti pad semena, u zemlju. Mudraci Istoka ustupili su mesto mučenicima Zapada. Egipat je gurnut u grob i sraljena je zemlja „Čuda“. Niče nova civilizacija. Varvari pokrivaju svet, bela koža postaje neka privilegija — plavokosi, ridji, bleđi civilizatori ognjem i mačem ruše hramove, u ime Krsta. U ime AIA! Od Hristosa prave transparentu Boga-Sina, plavookog, plavokosog, surovog prema „drugim“ bogovima. „Nemaj drugog Boga osim mene“! moto je imperijalizma, koji se iz ove galame budi, uzima u jednu ruku Hrišćansku crkvu kao štit, u drugu mozak, kao koplje. EGO zavladava svetom. Medjutim, Hod Sunčane Barke nikada se ne zaustavlja! U ovom vremenu „pada“, grči se mišić novog uspona. O tome će, medjutim, biti govora docnije. Vratimo se na refleksije povodom Devetog Časa: mitološka dokumentacija potvrđuje na svakom koraku evidenciju istorije.

U „Knjizi zabacivanje Apepa“⁴⁶, koja potiče iz Novog Carstva — *ali pre vladavine SETIJA I*, koji je za sobom ostavio evidenciju sublimacije SETA, Deveti Čas noći opisan je bez lika AIA. Suština događanja je istovetna, ali nije još raščlanjena istoriskom konkretizacijom. Tekst glasi: „ i kada je NTR (princip svesti) naišao na Devetu Oblast svoga puta, vide pred sobom čudovište Šes-Šes, čiji rep se svršava u otrovnoj zmiji, vide neprijatelja lukova, Apepa u formi zmije mnogih vijuga! Harpuner koji predvode NTRA napreduju, da napadnu ta čudovišta, u raznim oblicima izlaze i bacaju magične inkantacije i Čini pred njih. U medjuvremenu, jedna druga grupa božanskih biča počinje rad na pripremanju Novog Lica Sunčanog Boga Noći. Kad je sve pripremljeno za

njega, on će, uzevši ga, stići na kraj puta“⁴⁷ U Desetom Času, koji sledi ovaj tekst, Apep je vezan. Pobjedjen. Ovo ukazuje da je u tom ČINU Devetog Časa,⁴⁸ transmutacija. Kao završni tekst Desetog Časa stoji: „Slava Tebi! Udji Ti u Istok probi put između kukova tvoje majke!“ Samo rođenje, situira se u Dvanaesti čas.

Kroz Egipatsku istoriju, vidimo da su mitološki tekstovi, na početku, skoro telegrafске beleške u kojima je svaka reč knjiga. Kako se blizimo kraju Egipta, tako se tekstovi prvo ilustruju, zatim raščlanjuju. Pre svega, što je važno konstatovati, to je da se mitološka tematika, napuštajući uopštenu tematiku, koncentriše uglavnom oko Devetog i Desetog Časa evolucije Sunčane Barke, i da se ova tematika transmutacije materije u duh ustvari otkriva kao potka duhovnog nasleđa iz Novog Carstva. Čovek ne može da izbegne slici, koja se nameće svesti, nekog mravinjaka u kome je jedan deo oštećen i grdno tumaranje i vrenje koje nastaje oko tog dela, kao u telu, kada smo ranjeni! U organizmu Čovečanstva, istorija kao da priprema sledeću fazu, rukom Izise Velike Čudotvorke.

Ona kuva, priprema i nudi nam, danas, tu, vekovima pripremanu srž: razumevanje ČINA⁴⁹ pred koji smo, danas, došli. U cilju tog razumevanja apstraktne misli kroz konkretne životne manifestacije, istorija nam je pripremila raščlanjeni, likovni simbolizam Dinastije Ramsesa. Ovaj likovni simbolizam jeste jedini pravi tumač Tekstova Piramida, jer on slikom uobličava smisao. Ne možemo, kao u slučaju grčke mitologije, reći da su bitke i sukobi, opisani u ovim tekstovima, „naivni“ i da predstavljaju bogove i nemani. Ilustracije, svojom enigmatičnošću, upućuju nas na istinu. Raskrsnica Devetog Časa i nov LIK koji se javlja u Desetom Času, ukazuju na psihološku suštinu borbe: NEPRIJATELJI se GLEDAJU. U ovom sukobu, identifikacija SVESTI u kojoj su i neprijatelj i borac, naglašena je nejasnim gestom AI-a, koji se suočava, a i sam kao da je slep, podignut, kao neki vrhunac koji uključuje pad. Harpuneri ga drže, tekst ga označava kao „boga“, ali u isto vreme naglašava da ovi harpuneri drže ČVRSTO uže AI-a. On u grču steže ovo uže koje ga nudi smrti, ali koje ga, takodje, VEZUJE za RA-a, SUNCE. On ne beži: ovaj sukob je strašan. Toliko je sažet u svom užasu neljudskog trpljenja, da ga, iako „magarca“, čini bogom, i njegovom patnjom prečišćava krv nemani u njemu samome, otvarajući put vaznesenja crva u ČOVEKA, koji utelovljava Vaskrsenje.

Glas Evolucije čuje se u istoriji, kao što se prepoznaje i u fiziološkom „govoru“ organskog života u kome vlada hijerarhija: slepa poslušnost⁵⁰ RA-u. On govori:

„Uzmite svoja vesla i sjedinite se sa zvezdama. Vaše postojanje i vaše radjanje dolazi sa mojim radjanjem!“

Ova vesla „poslušnosti“ nailazimo, poredjana kao hod, u uskom hodniku između zida grobnice i Zlatne Škrinje Tutanhamona! To su vesla kojim će otploviti u raj! blagonaklono tumači učeni egiptolog, izazivajući smeh kod studenata! Medjutim, kada Kami govori o „tunelu“,⁵¹ čiji kraj sagledavamo, on tumači bolje ovaj uski hodnik, jer traži i sam istinu. „Bogovima koji vuku uže, RA govori: Uzmite svoje uže, zauzmite svoja mesta i vucite me, O, PRATOČI moji, u visinu neba! Vi mene vodite visinom puteva! Moje radjanje čini da se vi radjate i čujete, moje nastajanje čini da vi nastajete! O, utvrdite vi godine i vreme ONOGA koji je među vama!“ Onaj koji je među nama, to je ČOVEK. Probudjena individua, kao živi princip stvaralaštva, sam konopac, i ono što konopac vuče, „sunčani magarac“, koji se diže iz vode i nestaje kao „magarac“, postavši sunce.

Uloga „magarca“, samo naznačena na kraju Egipatskog doba, postala je značajna našim, modernim vremenom. Ako je simbol snage u prošlosti bio konj, dans, u mnogome, živimo pod znakom magarca. Ovaj „magarac“ individualizma i revolta jeste i sredstvo naše evolucije u višu dimenziju svesti, ali s njim ide i izvesno zaglupljenje, tvrdoglavost i zaslepljenost strastvene prirode. Egipat kao da nas upozorava da čovek mora da prodje kroz fazu egoizma, slepila i bune, da bi se zaglavio u Maticu preobražaja. U tome je „svetost“ magarca egipatske simbolike, magarca o kome su, posle pada Egipta, ostale samo legende, priče i predrasude.

2. O mamcu.

Pad Egipta, kao zalazak nekog sunca, za nas kao da je putokaz i seme stvaranja modernog „Novog lica sunčanog boga noći“: u hodu individue kroz mrak, iz SUNČANE BARKE koju, i ne znajući, ta individua vuče, glas Egipta kao da ponavlja: Sami od sebe vi nastajete u Času, vaše postojanje dolazi sa mojim postojanjem!

Potrebno je, medjutim, uspostaviti kontakt između pretka i potomka, da bi se primilo „seme“ iz mrtvih mumija, kao što je IZIS iz mrtvog OZIRISA primila srž iz koje se začeo HORUS! Taj HORUS, za nas, jeste vizija sinteze na kojoj počiva vera u progres čovečanstva.

Kao što to spisi tvrde, Egipćani koje iskopavamo, čistimo i držimo po muzejima, nisu „mrtvi“: njihova misao hrani nas humanitarnim idealom.

Čovečanstvo reaguje na sve s čim dolazi u dodir; kao talasanje mora, ono uveličava talase straha, bune i nihilizma, ali jedna činjenica je nepobitna: ništa, tokom celokupne istorije čovečanstva, nije ovo čovečanstvo pokretalo dublje nego vera u nešto što ga uzdiže, mimo individue.

Zato zapažamo da smrt heroja nikad ne prolazi bez dubokog traga. Mrtav, on postaje neko seme duhovne snage, koja se razmnožava u srcima. U vezi naših posmatranja koencidencija, povucimo još jednu paralelu: Tutanhamon je – tako je istorija htela – bio očuvan, kao svetinja, do danas. Studija njegove grobnice delo je koje čeka istraživače istine (ne samo arheologije). Možemo međutim da zaključimo iz onoga što je poznato, da je bio mlad (nezreo), da nije dugo vladao, da se okrenuo protiv sopstvene krvi,⁵²

vrativši presto, predat sjaju i uživanju, duhovnim tradicijama! Grobnica Tutanhamona daje evidenciju, nepobitnu evidenciju ČINA SAMOŽRTVE, kojim je Tutanhamon iskupio „grehove“⁵³ prethodnika, kao i svoju mladalačku žedj za prestolom. U toj grobnici, u kojoj su svi simboli prestolja ritualno izlomljeni i uništeni, i gde su najskupoceniji nakiti i vaze bačeni, polomljeni, na pod, gde je „ulje“ (gorivo svesti) prosuto i gde su ratna kola isteterisana na dvoje (!), gde nalazimo torso tutanhamona otsečenih ruku, i sandučić novorondjeta, (naslednika?), čije postolje je oteterisano kao i sam kovčeg Tutanhamona koji je oteterisan kod stopala u toj istoj grobnici, golih zidova, nadjeni su predmeti od neprocenljive vrednosti, a kao kruna svega, četiri škrinje, sarkofag od dragog kamena, tri kovčega pozlačena, a četvrti, kako smo već to napomenuli ranije, od suvog zlata! Kovčezi međusobno tako spleteni izgorelom smolom (smola je ritualno predstavljala samožrtvu u Egiptu, budući, kao sok drveta, takodje vrsta tamjana) da se nisu mogli odlepiti posle šestočasovnog zagrevanja do ogromnih temperatura! Ovi spleteni kovčezi su „slepljivanjem“ izrazili srašćivanje tri stupnja ČINA VASKRSENJA. Nepojmljivom, za nas, pobožnošću, sveštenici su mumiju ovog mladića – sveca, iskitili sa stotine simboličnih amajlija, zlatom, draguljima, koji svi izražavaju stupnjeve sublimacije, urasle u telo mučenika. Maske, likovi koje nose kovčezi, predstavljaju takodje put ka svetlosti. Dok na drugom kovčegu, nailazimo, kao u drugoj Škrinji, bol samopregora, i lik kovčega izgleda gorak, star, tragičan (kao i da nije ista ličnost?) na kraju, preko samog lica mumije, nailazimo na masku izlivenu od teškog zlata i na kojoj blista mladost i lepota vaskrsnutog lika svetlosti. Interesantno je spomenuti da egiptolozi

biraju, u propagandi svojih publikacija, baš ovaj umorni, tragični lik faraona – a ne onaj blistavi! Da li taj lik nekako bolje odgovara svim fantastičnim izmišljenim detaljima o „bogatstvu“ faraona, i robovima koji su životom plaćali to „zlatu“ – ili, po nekom magarećem afinitetu? Ta maska, na drugom kovčegu, lik je AI-a! Na tom liku vidimo izduženost, kose oči, vidimo porodičnu „neposlušnost“ i ogroman bol, zbog iste. ČIN okretanja toka matice,⁵⁴ bolan je, kao svako rođenje svešču.⁵⁵ Lik na drugom kovčegu okončava vladavinu egoizma, – uobličenog bunom Ahenatona: magareća, izdužena vilica, uske, ne-egipatske oči, Setova glava „neposlušnosti“, – otvarajući put Novom licu Sunčanog Boga Noći. (Sl. 52 i 53)

Neka tragika, koja zrači mimo tri hiljade godina, kao da je posvećena zlatom: akt samopredaje ovog skoro dečaka, nečemu što neće sagledati!

Sl. 52

Sl. 53

Zato i nailazimo na škrinji koja izražava ovaj ČIN, na drugoj škrinji, bika vaskrsenja, snage koja krči put Amonu (simbolizovanim ovnom), BIKA, koji ima magareću glavu! Ovaj jedinstveni magarac-bik drži DVA NOŽA u rukama i predvodi Amona koji nosi granu mira. O ovim noževima biće govora kasnije. Magarac je ovde ujedinen sa mitom Serapisa, mitom Vaskrsenja Ozirisa. (Sl. 54)

Sl. 54

U naše doba, tragična smrt Kamija, nestalog pre nego što je mogao da se potpuno izrazi, kao da odražava slično: bez zlata, bez simbolizma, shodno našem vremenu, na drumu, Kami umire, ostavljajući za sobom oreol svetlosti koja se radja u noći: iako, kao Tutanhamon, sin pobune, i pretstavnik podele (analitični intelekt), on se kao nekim konopcem zakačen za svetlost, diže protiv sopstvenog mraka . . . visi možda?⁵⁶ Samožrtva, ili eliminacija „harpunerima“ koji ga drže, obešenog kao mamac? ! Sudbina, ili istorija? U grču bola stežući taj konopac, koji ga nudi smrti, njegove teme su: samoubistvo, agresija, ubistvo, pobuna. U delu Kamija oseća se kroz sve ove teme put sazimanja ka nekom novom altruizmu, „Novom Licu Sunčanog Boga Noći. Čoveka sutrašnjice.“⁵⁷

Kami nije ni svetac ni propovednik, on je, mimo veličine, pokret svetlosti u mraku, bolom rođena misao da i društvo i individua evoluiraju u proporciji sa posecanjem egoizma. Tom mišlju, kao povratkom individualizirane vatre misli u tok prirodnog razvoja, on ovekovečava povratak na zdravu osnovu porasta.

Potražimo sada šta vodi ka Kamijem pretskazanoj emancipaciji čoveka, razvoju kroz revolt, individualizam i bol svesnog izbora organske poslušnosti zakonima harmonije?

Od AMONA, preko „Atonizma“ do Monoteizma; od Monoteizma, preko Ateizma, do „Tumizma“, samo je jedan korak. „Bog“ je raspet. Radja se Tum. (ATOM)

3. Mimo „Boga“, ka Hijerarhičnoj harmoniji

Čovek „sutrašnjice“ diže se, kao brdo, iz okeana inercije. Vrvca sa kojom se radja vezuje ga za Egipat. Ova vrpca je „krst“.

U svojoj suštini, krst je simbol tkanja, preplitanja konca, koji tka „biće sveta“, NEIT. Kao što mi označujemo prežvrjavljanje reči krstom, prirodno, ovaj simbol izražava uništenje i reformaciju. Ukrštanje i negacija su atributi Kosmičke Device NEIT, „Majke svih bogova“ koja je nazvana „Skrivena, skrivena“, „Nerodjena“, „Ona što radja, iako devica“. NEIT je majka svega što je bilo, što jeste, i što će biti, kažu nam tekstovi Egipata.⁵⁸

Medjutim, gotovo kao neku parodiju, ove apstraktne kosmičke energije, nalazimo po mračnimaulama crkava „Majku Božju“, nakičenu i ružičastu, iako još uvek evocirajući NEIT svojim velom tkanja. Ova devica drži u naručju, ne više HORUSA oštrog kljuna, već debeljuškastu bebu HRISTA.

Razmislimo o periodu Hrišćanstva koji nas deli od Egipta, o simbolu ovog Hrišćanstva, i krstu! Pored hrišćanskih definicija, naći ćemo tu Deveti Čas, u raspeću, kao i negaciju u krstu. Istorija je dala ovim funkcijama nove vidove, nova imena, ali suština se prepoznaje.

Krst, pored ostalih vidova, kao da izražava i uništenje ove crkve same sobom: narod okreće ledja, jer propovednik ne čini sam kako propoveda: dogma pobija crkvu, kao što je crkva ubila dogmu, iz nje izvlačeći ličnost tvorca, a odbacujući koncepciju samostvaralštva. Negacijom, tako, nalazimo da se srž ukrštanja slila iz Egipta u Raspeće. Stvarajući, uništenjem Isusa afirmaciju bogo-čoveka. Ovaj bogo-čovek, medjutim, istorijom, pretvoren je u svoju suprotnost, Čoveka-Boga!

U figuraciji Devetog Časa, tekst koji prati scenu, u kojoj Evolucija Svetlosti pruža AIA, kao mamca na udici, nemani uništenja, čitamo, izmedju ostalog, da se povorka Sunčane Barke kreće „MIMO OVOG BOGA, U VISINU . . . !“

Bogo-čovek, samožrtvovan i žrtvovan, raspet je po drugi put od crkve koja ga je PREKRSTILA u Boga, to jest u čoveka-Boga, onoga koji je najzad negiran čovečijim intelektom! Kao takav, u tri stupnja, tragikom krsta, AI se večno diže iz vode: bude se uspavani ljudi, mimo njega pokret se nastavlja, njime uslovljen!

U mnogome ćemo naći egipatski mit, ako pogledamo hrišćansku dogmu: raspeće, kao nastavak i kulminacija borbe Horusa i Seta, čvor je kojim se kreće uže evolucije. Kao što bi bilo pogrešno shvatiti da su Egipćani bili opsednuti smrću i zato poklanjali toliku

pažnju grobnicama, tako bi bilo pogrešno misliti da je Raspeće simbol mazošizma ili svojina Hrišćanske crkve. Smrt na krstu je egipatski pojam, izražen u svojoj izvornoj vrednosti, kao princip TUMA: NE, koje budi afirmaciju. Samo ime TUMA, TM – koje znači: ne!, pretstavlja obrnuti (ukršteni) redosled od reči MT, koja označava: smrt. Podneti ovo NE, u svesti, teže je nego umreti fizički, jer čovek treba da prodje kroz smrt, ŽIV: raspet. Iako izgubljen dogmatizmom crkve, ovaj sadržaj je prenesen u Novi Zavet:

„Okolo šestog časa tama pokri svu zemlju, do devetog časa. A oko devetog časa, Isus povika jakim glasom: Eli, Eli, lama sabahotami?“

U času očajanja Devetog Časa, Hristos, kao ocepljenje čoveka od Boga isuočenje sa statusom, „crva“ (APEP), ropce, „Gospode, Gospode, zašto si me napustio?“ Ovaj ropac, iako pitanje i žalba, nije revolt. On izražava, ma da tragičnijim jezikom usklik iz *Knjige Mrtvih*: Klanjam ti se TUME! Kakva li je ovo oblast? !⁴⁵⁹

U suočenju sa ambisom i u njemu sa „crvom“ svoje usamljenosti, Hristos se obraća tom nepostojećem Bogu. Nepostojećem, jer ga je „napustio“. On prolazi kroz „vatru Devetog Časa verom – na suprot sopstvenog krika. Njemu se potsmevaju, jer duhovna veličina „ne uveličava“. Ona umanjuje. Čovek nadsvesti nije nadčovek već „onaj mali“⁶⁰ pred kapijom Ambisa: nadčovečanski napor je potreban da bi čovek odbranio „čovečanstvo“ od samo-divinizacije, kada izgubi Boga! Ideja nadčoveka, čoveka-boga, podrazumeva kvalitet nadprirodne moći, kao neko bukvalno značenje reči „veličina“ shvaćene kao uveličavanje sebe. Uveličavanje sebe uključuje smanjivanje drugih, time podelu i egoizam: APEPA. Ovog APEPA nalazimo u tendenciji crkve da divinizira ličnost Isusa (iako taj lik, iz Jevandjela po Jovanu, na primer, DELUJE KAO SNAGA ISTINE: Isus nije velikan herojskog tipa, nego onaj koji tera trgovce i zatim beži od njih, onaj kome se potsmevaju i koga krunišu trnjem, koga najverniji učenik napušta, koji, sam, pada u očajanje!) Istu tendenciju duhovnog imperijalizma srećemo u docnijoj filosofiji koja, nekim naduvanim misticizmom, kuje ideju „nadčoveka“. Istorija je posvedočila čudovišnosti (APEPA) ovakvih hitlerovskih elana! (Aušviz!)

Medjutim, mimo ovih reaktivnih ekstrema, posmatrajmo pozitivnu suštinu „čvorova“ istorije, ili, da ih tako nazovemo, genetičnih revelacija čovečanstva.

U prošlosti (shvatimo taj period prošlosti kao ciklus), kriza Raspeća pečati pokret mimo statusa čoveka, verom u Boga. – U

terminologiji današnjice, nov ciklus kao da formuliše krizu pokreta mimo Boga, verom u Čoveka.

4. Geneza psiha i istorija

Kao što individua sazreva, tako i čovečanstvo evoluiralo. Tu evoluciju je teže uočiti, jer je u njoj svaki čas godina, svaki dan, stoleće. Prepoznamo danas, u haotičnom pokretu uništenja radi reformacije, istorijski vid tematike „Devetog Časa“, kao i simbolizma vaskrsenja koje sledi ovoj raskrsnici. Prepoznamo, u hodu evolucije, simbolizam noža sa dve oštrice. Te dve oštrice jednog noža, nalazimo kao dva noža, u rukama boga Vaskrsenja, u mitološkom momentu „otvaranja vratnica Tajne Škrinje“. Jedan nož namenjen je sasecanju neprijatelja sunca – drugi samome sebi, tj. zaustavljanju agresije, koja se inercijom nastavlja i posle pobeđe nad neprijateljem. Kao dve noge čovečanstva, vidimo ta dva noža, u vidu borbe suprotnosti, koji delju, nemilosrdno sasecajući danas, ono što je bujalo, juče. Jedno iz drugog izrasta, jer se život, koji je porast, protiv ustoličenju i koje individualnosti mimo sebe, samoga pokreta. „Juče je Oziris – Danas je Ra“, kažu Egipćani, jer za njih Oziris pretstavlja snagu semena iz koga niče Hod. Zato su uz telo Tutankhamona, „Gospodara evolucije“, u dnu groba, nadjena dva noža: jedan gvozden drugi od suvoga zlata. Tu, u dubini smrti, oni su krili tajnu vaskrsenja.

„Čoveče, poznaj samog sebe!“ ta rečenica koju svi „znamo“, u stvari je poklič vaskrsenja jedne filosofije koju potvrđuju iskustva našeg vremena. Poznati samoga sebe, znači upoznati zakonitu suštinu galaktičkog pokreta, čije ime je geneza, koju nazivamo evolucijom, čiji odbljesak je istorija, čije telo je priroda iz koje smo iznikli i mi i naša svest. Zato, u apstraktnoj egipatskoj sintezi filosofije, psiha, istorija, geologija i astronomija samo su vidovi iste geneze svesti u pokretu. Ova apstraktna svest koren je pokreta, seme i rezultanta snaga koje stvara. Ona jedina opstaje i postoji neprekidno, pokretom. Simbol pokreta je zato, u Antičkoj misli, mir. Ravnoteža. Egipćani su ovu ravnotežu identifikovali sa pojmom MAAT, istine. Dve strane vage u stalnoj oscilaciji izražavaju kako talasanje mora tako i postojanost Bića čija je srž talasanje. Ravnoteža tako, jeste srž svih dvoboja svetla i tame, kao i srž mističnog ujedinjenja suprotnosti. Ona je srp, i nož, i antagonizam, kao i sklapanje ruku u molitvi. U večnom dvoboju hoda leve i desne strane Bića, radja se „Danas“, to jest, ono što postoji, Biće Ra. Ali

to Biće, iako postoji, u srži je pokret: ono se menja iz časa u čas. Kao smisao pokreta, ono je time i srž pokreta. Svaki čas je otac sledećeg časa. Samim tim, svaki čas je i sin. Izražavajući sferiku spiralne misli, u kojoj je nemoguće šablonizacijom odrediti „početak“ i „kraj“, filosofija mita se obraća psihi jezikom antropomorfizacije, sažimajući apstraktne principe. Tražiti razumevanje istorije kroz razumevanje psihe, kao i tražiti razumevanje psihe kroz razumevanje filosofije mita — ne znači, kada se radi o egipatskoj filosofiji, — porediti i zasnivati mišljenje na generalizacijama. Porediti psihi čoveka sa tokom istorije — ne znači objašnjavati istoriju „psihom“ niti obratno, psihi uslovima života, događajima. Radi se tu o jednoj dubljoj sintezi misli, koja posmatra i psihi i istoriju kao dva vida osnovnog životnog zakona, Pokreta. Veza i identitet nalazi se putem te zakonitosti, koja, svojim odrazom u psihi čoveka, postaje nama razumljiva. Psiha je u nama moć individualizacije svesti. Ova svest, energija svemira, postoji u svemu, ali nije samosvesna. U nama, ona „oživljava“ putem psihe, dobija samosvest. Samosvest čoveka evoluirá. Čovek je — prema svome stupnju razvoja, svestan svoga tela, svojih nagona, zatim postepeno on postaje svestan okoline i najzad svemira. Od proste konstatacije, on evoluirá do inteligencije tog svemira. Time se identifikuje s njim. Zato se čovekova ideja o svemiru menja postupno. On vidi haos sazvezdja. Emocija mu sugerira strah i divljenje. Oseća se izgubljen u toj ogromnosti. Dalje observacije otkrivaju konstituciju „neba“ — dolazi analiza, klasifikacija, svodjenje neba na našu sopstvenu dimenziju. Najzad, kartoteka je stvorena i mapa i nebo je pobeđeno. Samozadovoljstvo, međutim, ne može da traje u psihi. Evolucija donosi dublju observaciju. Čovek upoznaje zakonitost svemira —. Psiha je, u nama, moć individualizacije, što znači u isto vreme i ograničenja: čovek se odeljuje od neba i lovi zakone, kao ribe po moru, upreže ih da ga vuku tamo-amo, po volji. Najzad ga ti isti zakoni, koje eksploatiše, dovode do čor-sokaka. Pokret zahteva nov pravac. Na vrhuncu svog uspona, čovek, kao samosvestan intelektualac koji se služi kompjuterom umesto olovke, razara se. Svest, u njemu, traži nov put. Razvijem do svoje pune mere, njegov cerebralni aparat počinje da se kvári: priroda ne trpi zastoje, niti ičije carstvo sem svoga: pokret. Na vrhu uspona, nervno poremećen i emotivno nestabilan, naučnik- intelektualac oseća da mu noge ne stoje više na črvstom tlu. Odvojio je sebe od prirode kao nekog posmatrača, i time negirao sam sebe: jer šta je on, ako ne energija, ćelije, atomi, strujanje, trvenje suprotnosti? Njegova ličnost je iluzorna

opna nečega što tek mora da razume. Čoveče, upoznaj samog sebe!, postaje njegov posmrtni marš. Razara sam sebe. Sledeći korak, posle tog uništenja, je nov porast čovekovog sagledavanja harmoničkih odnosa pojedinih prirodnih zakona, njine sveukupnosti i srži koja drži svemir. Drugim rečima, kao sto kineski mudraci kažu, treba da se stara o svome kosturu. Kostur, simbolično, označava ono što drži sve, ono što omogućava hod, sklop zakona čija živa srž jeste esencija pokreta. Čovek se sada okreće samome sebi, u sebi tražeći vezu između svemira i sebe. Njegova psiha postaje majka ujedinjenja. U njoj, njom, on prodire u zakonitost čiji je on sam izraz, kao živi, misleni svemir: kostur vasiona u čijoj srži je skriven neprekidni pokret živog duha.

U ovom času preobražaja, individualnost postaje ona snaga koju su Egipćani predstavili kao „sunčanog boga magarećih ušiju,“ Aia koji se diže iz „vode“. Iz mentalne obamrlosti, inercije, iz predrasuda i analitičarske mehanizacije misli, čovek se budi u neku novu dimenziju. Držeći se za neki konopac, kao obešen, on se součava sa Apepom. Ovo čudovište je u njemu samome, revolt protiv ljudske kondicije i granice u koje nas rođenje postavlja. Žedj za zaustavljanjem pokreta, u njemu budi taj revolt. On, kao individua, ne želi da bude kap u moru. On, kao individua, iako inteligentan, želi, silom egoizma da postane neki izuzetak i premda pripadajući životu, da izbegne osnovnom zakonu života: pokretu.

To želeći, on se grčevito kači o taj konopac, koji ga međutim nudi smrti. U tome je njegova magareća suština. Ali on nije magarac. On je sunčani princip magarećih ušiju. Kao vid sunca, čovek jeste svetlost. Očovekovanje te svetlosti, zato, znači njegovu žrtvu. On kao čovek, žrtvuje čoveka suncu. Kao sunce, on je taj kome se čovek žrtvuje: postaje ČOVEK. Sam sebe daje sebi, ili, kako to naš papirus kaže, „iz sebe, klijajući, nosi sebe samog“. Ovaj grč egoizma, kojim se hvata za konopac koji ga nudi, kao mamac, krokodilu uništenja, jeste ljudska žedj za čoveko-vladom, umesto za čoveštom. Ta žedj prvo nas goni da tlaćimo bližnje, da tamanimo životinje, biljke, i na kraju, da sistematski uništavamo planetu koja nam osigurava život! U slepilu čoveko-vlade, čovek se bori sa prirodom kao da mu je krvni neprijatelj. U viziji čoveštva javlja se razumevanje i time vodjstvo prirode. Međutim, to slepilo „čoveko-vlade“ ili egoizma, potreban je stupanj svesti u razvoju: *GRČEM KOJIM PRIANJA UZ ŽIVOT, ČOVEK PREPOZNAJE,*

U ISTOM SMRT; JER SAM SEBE DAVI. U tom skubu sa samim sobom on doživljava strašnu krizu preobražaja.

Ovi stupnjevi psihičkog razvoja mogu da se prepoznaju u istoriji. Medjutim za onoga ko je navikao da istoriju posmatra kao neku uzbrdicu po kojoj se čovečanstvo penje, od primitivnog društva (u koje istoričari stavljaju antički svet!) do našeg doba, to možda izgleda neverovatno. Teškoća je u razaznavanju razlike između pravolinijske uzbrdice i spirale. Pravoliniska uzbrdica je zamišljena slika nedovoljno obaveštenih istoričara, koji su do juče bili opravdani u pretpostavci da naša moderna civilizacija vodi ka savršenstvu na zemlji. Tok istorije upućuje nas da zaključimo drukčije. Ukoliko uvid u opasnost puta koji je civilizacija uzela, danas postaje jasniji – utoliko je pesimizam dublji. Izgleda kao da je budućnost problematična usled porasta stanovništva i zagađivanja planete. Društvo, kao i individua, suočava se sa samim sobom i u tom suočenju doživljava krizu unutarne borbe „Devetog Časa“. Po svojoj prirodi, čovek, iako doživljavajući ništenje mnogih moralnih vrednosti, svojim revoltom medjutim dokazuje da mu je nihilizam neprihvatljiv. On će sebe radije ubiti nego pristati da bude lišen večnosti – pa bilo kako on tu „večnost“ zamišlja. Večnost je za njega sloboda, možda i okrenuta ledja saznanju da ga smrt čeka, neizbežno. U suočenju, on je vidi.

Nerešivost ljudskog revolta je kao udar glavom u zid. Ovaj zid su Egipćani nazivali „Matica Henti“. Po njihovom učenju u toj silini matice, nekim voljnim utapanjem, radja se nova svest preobražaja, HOTEK. U stvari, samoubilački revolt je osnova mnogih savremenih neobjašnjivih pojava anarhičnih stremljenja. U konfuziji kosmičkog, istorijskog, i ličnog previranja udara ko gde stigne.

Iako svetska situacija često izgleda zabrinjavajuća – poznavanje samog principa života dozvoljava čoveku da bude ubeđen da samoubistvo nikada neće biti moralni vodič čovečanstva – i zato gleda u budućnost sa verom u ono što nam ona donosi. Ova vera nije optimizam, već logični zaključak, koji nam se nameće ako prestanemo da posmatramo istoriju kao uzbrdicu i počnemo da je posmatramo kao spiralnu. Spirala je oblik Bića: Galaksija je spiralna, sunčev sistem je spiralne prirode: kruženje je u njemu samo ciklično kretanje u kome se nikada ne zatvara krug. Svo kruženje stva ralaštva, u isto vreme centrifugalno i centripetalno, diše naizmeničnošću, talasanjem razvija se u nekom stvaralačkom satiranju. Ne kreće se slepo, u zatvorenom krugu, u kome je smrt rezultat razvoja – kako nas naš pravoliniski mentalitet obaveštava – već se

razvija. Evolucija i spirala su sinonimi. U ovom shvatanju pokreta kao Amona Skrivenog u srži pokreta, u shvatanju pokreta kao semena samoga sebe – razlika je između „pravoliniskog“ i „spiralnog“ jezika filozofije. Spirala *raste* u porastu, pokret krivulje *pada* u momentu kada se ciklus zamenjuje ciklusom. Do zatvaranja medjutim ne dolazi – u tome je tajna transmutacije i preobražaja! Besmrtnost života je izražena spiralom.

U ovom kretanju koje samo iz sebe niče, neprekidno, uništenje je faktor pokreta. Zato ne samo jedan trenutak sledi drugi, kao OZIRISA RA, već i jednu civilizaciju, kao izraz jednog mentalnog stanja psihe čovečanstva i zemlje u datom kosmičkom momentu, zamenjuje nova civilizacija.

Razvoj svesti, individualne kao i društvene, uslovljen je istom zakonitošću koja čini da biljka raste is semena, i baca seme. U svakom porastu, seme je uništeno – kao izvorna celina, individualizacijom, koja, u svome razvitku jača i rasprostire ogranke do momenta u kome ova snaga individue nije presečena zakonom semena koje okreće pokret u pravcu novog razvoja, gaseći time individualnost i primoravajući je da da svoj životni sok plodu, koji u svom času doživljava istu sudbinu, proizvodeći seme. Seme, kao srž pokreta, otac je, i sin. Svest, kao „sin“ našeg bića, upija našu samosvest i prenosi je u nama nepoznatu dimenziju života semena – svesti, postaje otac. U okviru ove zakonitosti, postoji revolt čoveka, kome je poznanje slično otrovu. Spirala svesti čovečanstva odvija se u stupnjevima koji su paralelni sa zakonima geneze. Čovek, kao individualni član čovečanstva – iako vrlo star, nov je kao pojam. Čovečanstvo se sabira u masu individua koje počinju da misle. Istorija nam daje dokaze o ovome razvoju svesti.

Naša civilizacija, danas, je isto toliko početak, koliko i kraj. Ona je početak nekog novog pojma „čoveštva“, vaskrsenje apstraktnih vrednosti koje nalazimo u Egiptu, ne više izričito u Grčkoj, a pogotovu retko u Hrišćanskom procvatu. Zapadna civilizacija, iako u mnogome vodeća sila sveta – na samom je početku svoga razvitka. Evolutivna snaga te civilizacije jeste čovek – jedinka mase. Individua, kao svesna kap mora.

Stvorivši Boga kao spoljnu silu, taj čovek je sam sebe počeo da stvara u dijalogu sa „Bogom“. Time je nastalo suočavanje čoveka sa sobom. Bog je ovog čoveka prepustio smrti. Čovek se okreće sebi. Ovo ukazuje na radjanje Čoveštva, posredništvom Boga. U sagledavanju Čoveštva, on napušta ideju Boga, kao i derivacije Bogo-čo-

veka, nadčoveka i sličnih dogmatičnih pojmova prikrivenog ego-imperijalizma. U njemu, čoveštvo je želja za podelom sudbine sa svima ljudima. Ovo čoveštvo je misao Uma, čije lice je ČOVEK.

On prepoznaje svoju zračecu, harmonizatorsku ulogu iako grč. Srce je. Zato što je srce, iako grč, on oslobadja, hrani i pušta na slobodu što je sazeo. Kao oko svesti, od ogledala postaje sočivo: otuda srčanost. Ova srčanost je kočnica revolta. Čovek, sagledavši izvor svoga revolta i njegove posledice, zaustavlja bunu individualnog grča. Predaje se moru Bića, kao kapljica. Ovaj gest je najveća ljudska hrabrost. Svedočanstvo vere kroz gest. Spisi mudraca tvrde da ova hrabrost donosi besmrtnost: sudbina prestaje da vlada čovekom. On postaje deo geneze večnog života, pokretom. Sočivom vizije vrednosti se preokreću. Istok i zapad menjaju mesta, kao što je to naglašeno izmenom mesta „boginja“ istoka i zapada u grobnici Tutanhamona! Mi se tada više nismo rodili da bi umrli. Mi umiremo da bi se rodili. Iz mrtvila, budimo se. Iz zatvora psihe, duh beži. Otvara se kavez Tuma, hrabrošću Horusa.

U ovoj svetlosti, grč kojim se hvatamo za konopac preživljavanja nije više slepi egoizam, ni zanos samoubice. On je Vaskrsenje, —,radjanje Tota iz čela Seta“, ili pokret, iz borbe, označene rasrnicom koju utelovljava AP

„Klanjam Ti se, Tume!“ krik je svesti, svesne svoje smrtnosti, ali koja pretvara revolt žrtve u dar samožrtve. „Kakva li je ovo oblast? ... Bezdan je dubine, crnilo, kao noć najcrnja!“ Ova oblast sumnje, depresije, jeste umiranje koje se pretrpljuje na živo. Na suvo, kako bi to narod rekao. Bez vere, kako bi dodao Albert Kami, koji je, kako po svemu izgleda, i sam preživljavao ovu krizu u kojoj se ne radi samo o prihvatanju nečega što i onako ne možemo izbeći, već o rušenju sopstvenog egoizma.

U saučenju sa poništenjem, u koje smo gurnuti postojanjem, pozvani smo da reformulišemo našu koncepciju bića, proveravajući najosnovnije činjenice.

Mislim — znači jesam, kaže Dekart. Medjutim formulacija: Ja mislim, već sama po sebi uključuje I. Ja i 2. mislim. Ko je taj JA koji jeste i čiji atribut je misao? Taj JA s kojim se identifikujemo, kao da je NEKO: apsolutan, van-misleni, od koga misli potiču. Ličnost koja je izvan analize, uključena u filosofiju i kao sebe ne računajući, koja zaključuje? ! U ovoj podeli između nas i misli, mi se identifikujemo sa NEKIM ko je efekat, uzimajući ga za uzrok.

Taj neko — ličnost, istog je porekla kao i neko—Bog. Pozvani smo da obrnemo logiku i identifikujemo se time ne sa „nekim“,

nego sa *NEĆIM* Ovo nešto jeste misao. Misao koja nas stvara a ne koju mi stvaramo. Mišljen sam, znači jesam, bilo bi ispravnije reći. Mišljen od koga? Niodkoga: misao jeste misliti. Postojanje je činilac bića. Mislilac i misao identifikuju se.

Mi osećamo naš život kao afirmaciju naše ličnosti i u ovoj samouverenosti smo poništeni samim životom. Upitajmo se: čija smo afirmacija? Afirmacija čega? Svakako ne nas samih, pošto smo posledica: proporcija odnosa naših roditelja. Ova proporcija koja nas začinje stvara se, afirmiše nama, kao misao čiji smo mi glagol. Kao glagol stvaralačke misli, naše biće jeste postojanje ove misli. Zato misao ne svedoči naše biće, već mi njega. U ovoj na izgled maloj razlici je jaz podele.

U ovoj podeli je koren smrti. Afirmacija shvaćena kao apsolutna, a ne kao komplementarni deo podele. Bog. Ličnost koja sebe izuzima iz zakonitosti koju posmatra. Egoizam. Individua koja se deli od misli koja je stvara i rastvara i koja time biva poništena evolucijom. Ako pratimo filozofe koji su se izlegli iz monoteizma, videćemo u svakome od njih ovu *MONISTIČKU* misao, za koju DVA nije jednina već redosled: I. 2. Ovaj monistički Minotaur čeka svoga Tezeja!.

Vratimo se zato konopcu, Arijane. Naše prijanjanje uz život dvojnog je karaktera. Kao *HORUSU* i *SETU*, osnova im je zajednička. Mimo egoizma, mi u stvari prijanjamo uz konopac Sunčane Barke, čiji kljun (*HORUS*) jeste Individua. Ona, u svom grču (*SET*) koji se formuliše prvo kao egoizam, u slepilu ne vidi Barku; ali zna da je nešto goni da vuče, sama, upregnuta, na čelu procesije, kroz noć ona vuče za sobom nešto ogromno ka strašnoj čeljusti smrti — od koje kao da ga štiti, nudeći se za taoca!

Tako Apep pada: „Progutan je od sebe samoga“.

Prepoznajući sebe kao samosvest podele proporcijom Bića Celine, individua prirodno sledi put „*Radjanja u dan*.“ Ovaj put „*Radjanja u dan*“ kao da je danas naznačen nuklearnim konceptima iz kojih, funkcionalno proističe *NUKLEARNA SVEST*: svest stvaralačke komplementacije suprotnih delova jezgra nečega, bezimenog, mimo nihilizma. *AMON*? Neki „neštizam“ nov individualizam, *TUM*.

5. *Buna protiv Bune: efekat koji postaje princip*

Ništenje, kao sredstvo sublimacije, ubija podivljalog, crnog bika sunca, da bi snagu ništenja, ništenjem pretvorilo u izvor mudrosti. Kao moćna bujica, koja se u vodopadu razbija u milion kapljica, da

bi se ujedinila u dolini, Oziris vaskrsava. On vaskrsava crn. Crn, kao gundelj, simbol transformacija, kao uništenje iz koga izniče Novim Licem Sunčanog Boga Noći!

Praprvi udar stvaranja, TUM, ili „NE“, koji rascepom jednine stvara: „da“ i „ne“, sam postaje tom deobom: „da“, dok ulogu: „ne“, preuzima Set. Snaga negacije postaje pozitivna snaga *aktivnog* zakona „evolucije: kontradikcijom,“ snaga, koja medjutim svoju srž izražava hijerarhijom principa stvaralaštva. Kosmos je telo tog zakona hijerarhije, koji poimamo kao Harmoniju, čija aktivna snaga je izvor apsolutnog reda. Ovim redom je determinisana uloga reaktivnog „ne“, bez koga ne bi bilo ni stvaranja.

Stvaralački akt, znači, baca talas, deo sebe, kao prvu „samožrtvu“, davši mu ulogu slepog udara koji ništi, ubice lišenog izbora. Mogli bismo vizuelno da izrazimo ovaj proces na sledeći način: inercija, kao valjanje ogromnog talasa, udarom vraća se udaru, čije je telo. Ovaj reaktivni, rušilački udar vaja lik apstraktnog bila stvaralaštva, kao iz njega potekli, vrela voštani talas, koji se hladi i stvrdnjavanjem stvara oblike, koji postepeno guše izvorni pokret. Udar, zarobljen u inertnoj telesini, postaje gnjev toplote, koja, razbijajući koru, toplotom topi vosak i stvara nove talase. U ovom hodu, udar stvaralačkog proboja sve je topliji, jer svaki put, sve veća toplota je potrebna da bi se uklonilo sve veće, sve kompleksnije telo talasa. Ovaj inertni vosak u borbi sa udarom, zagrevanjem budi plamen, i u tom plamenu sam nestaje, kao buktinja – TTEKH, kao žrtvovana ljudska prilika TEKHENU, u ritualu Drugog Rodjenja, SED. (Nalazimo mnoge buktinje, u Tutanhamonovoj grobnici!)

U psihološkom domenu, udar i talas, takodje, osnova su evolucije. Postoji tu, kao i u telu, preokretanje uloga, mreža odjeka, nevidljivi izvor. Razmislimo, u vezi ove analogije, o odnosu između udara srca, koji, iako grč, daje – i širenja pluća, koje, iako otvor, uzima. Kao utelovljenje dvojnog grča, okruženog mrežom kapilara, (sastavljeni, jedan uz drugi, pokrili bi prečnik zemlje!) – srce, dvojni krokodil Tota, „Onoga koji meri vreme“, sam je gospodar labirinta. Jedino tkivo mišića čije grčenje ne zavisi ni od kakvog spoljnog impulsa, ono je ČIN, iako efekat: TUM: Veliko „NE“, koje je „DA“ životne mreže! Desna mu je strana „Uništitelj“, leva „Spasitelj“, oba su srce. Uništitelj izbacuje nečistu krv, spasitelj ubacuje kiseonik. Oba udaraju, ko dve srasle pesnice, čiji ritam je glas Skrivenog, VANMOŽDANOG NERVA u samom tkivu grča, AMONA, „Udarača Koraka.“ (Ovaj neproučljivi centar u srcu posmatran je kod „transplantacije – gde srce, bez tela, i dalje bije.)

Od „Udarača Koraka“ zavisi i mreža i pritisak mreže, od pritiska, plima i oseka bića, disanje, talasanje inertnih tkiva, koja otvaraju se, crpe nebo u mrežu tela i vode ga svome utelovljenom gospodar, koji nebo baca u kutove svoje mreže, opsorpcijom da sagori u CRNOGA OZIRISA. U tom sagaranju, sve što nije Amon, vraća se Amonu – Uništitelju, koji ovo „zlo“ (ugljen dioksid) udarima uništenja tera iz sebe. – Princip sublimacije svesti je u mnogome izražen desnom komorom srca, koja udarom čisti, ostajući, međutim, ujedinjena s levom komorom. Udar dolazi od Amona, udar nije nezavisna aktivnost! Naše agresivno: udri! nas u stvari same ubija. Naša aktivnost je reaktivnost! Zaustaviti sopstvenu poplavu, videvši u ogledalu moždane mreže, mrežu inertnog talasanja, čiji je izvor udar vanmoždanog UMA, – znači sobom prepoznati sebe. Psihološka svest ličnosti, kao voštana maska, topi se i nestaje pred upaljenom iskrom svesti. Ovaj trenutak pružanja lica ka plamenu, koji smo prepoznali kao svoju bit, ČIN je samožrtve, kao vatrenog krštenja. Iz samopregora, Oziris se radja crn.

Kada Kami piše, na kraju života, na kraju svoje knjige o pobunjeniku, na pretposlednjoj strani poslednje glave: „Tada, kada revolucija, u ime moći, i u ime istorije postane neumeren i mehanički ubica, nova pobuna je osveštana u ime uravnoteženja i života. Mi smo sada u ekstremu. Ipak, na kraju ovog mračnog tunela, neizbežno se nalazi svetlost, koju već nagadjamo i za koju se moramo boriti, da bi osigurali njen dolazak. Svi mi, medju ruševinama, spremamo renesansu mimo granica nihilizma. Ali malo ko od nas to zna!“⁶¹ – . . . Kami ukazuje na vaskrsenje. Tragični lik Kamija izražava u mnogome dvojoj Devetog Časa, u suočenju sa nemani revolta. Iako nije mogao da se otrgne od racionalizacije misli, koja „da“ i „ne“ odvaja kao belo i crno, Kami je osećao iracionalnu suštinu pozitivnih vrednosti, kao i pozitivnu suštinu negativne „bune“. Iako pesimista po prirodi, on ostaje zato svetao lik nade u Čoveka. Iako analizirajući regresivni nihilizam, on se nikada s njim ne izjednačava, jer njegovo delo nije odbrana nihilizma, već odbrana čoveka od nihilizma. Iako ne upotrebljavajući egipatske izraze, on apeluje na svest čoveka, pozivajući ga da u sebi sprovede u delo preokret, HOTEF. Čineći to, u ime uravnoteženja i života, u ime osiguravanja dolazeće svetlosti – on oživljava, činom, simbolizam Tutanhamonove grobnice. U mračnoj šumi zapadne misli, Kami je proplanak.

Pobunjenik nije medjutim samo, kako to Kami formuliše, „čovek koji kaže ne“. Pobunjenik jeste: čovek. Ovo saznanje preokre-

će vrednosti i otvara put: umesto ograničavanja kvaliteta podele na razne ljude, mi centriramo sočivo, korekcijom same osnove rasudjivanja, koja je iskrivljena racionalizacijom. Ako vaga stoji na neravnom tlu – šta vredi preciznost instrumenta kojim merimo!? Čovek, kao fiziološka jedinka, nije, u svome prirodnom obliku, definitivan, već se menja, evolucijom. Kao Apep, neprijatelj sunca, pobunjenik, grabi vladarski skiptar i vaja od njega svoju „magareću glavu“ pobune. Ai⁶² nije princip, već efekat, koji u datom času samo, u Devetom, postaje princip, činom voljnog⁶³ nestanka. Slično njemu, „stranac“ – kao svest čoveka koja se sprema na bunu protiv absurda kojim naziva život, pretstavlja genetičku fazu u razvitku principa ČOVEKA. Ovaj princip je Oziris. Između ČOVEKA i čoveka razlika je ista kao između deteta i odraslog. Čovek, svojim fiziološkim sklopom, nosi potencijal ČOVEKA u sebi, ali nije razvijen u meri koja odgovara punoj upotrebi ovog organizma. Kao što svedoče primeri Jogi-mudraca, organi za disanje, nervni centri, ceo mehanizam čoveka koji svesno počne da stremlje duhovnoj evoluciji, menja se. Rodjen od majke, on se mora roditi iz sebe i u porodjajnim mukama progledati očima uma. U ovoj genezi, čovek, a pogotovu čovek koji je „intelektualac“ zgnječen je⁶⁴ „kukovima svoje majke Nut“, – sopstvenog neba svesti u kome se poradja. Teško odoljeva želji da se izvuce iz stege, iako na suprotnu stranu, proglašavajući apsurd kontradikcije kojom je pritisnut, kao veliku tajnu, u koju međjutim ni sam ne veruje. Taj momenat, u beskrajnu individualnih vidova, jeste revolt. Kao takav, on pretstavlja – ne izvesnu vrstu ljudi, već u svima, manje ili više izrazen uslov evolucije, i budići čin nastajanja – indentifikuje se sa čovekom. Ovaj čovek, uslov ČOVEKA, nije afirmacija, ni negacija. On je afirmacija, *negacijom*. Ni crn, ni beo, „šarac“ je. Moć ograničenja u njemu, uslov je i njegove besgraničnosti. „Veliki kvadrat bez uglova“⁶⁵, kako to kaže Lao Ce, čovek je kavez i otvor. On ne „kaže“ ne, on jeste ne. On ne postoji izvan te negacije, koja mu je pozitivna srž. Njom se radja kao samosvest, njom evoluirao. Njom, kao kopljem, okončava je, postajući ČOVEK. Tragika ovog budjenja u svest je u tome, da se čovek ne može buditi, sem iz sna. Svakako, naš razum teško prihvata samoosudu – dok sam ne uvidi srž izbora koji mu je postavljen životom. Kao individue, gurnuti smo u život da se razvijamo i da jačamo – zatim otkrivamo da je to sve bio „san“. Izgleda apsurdno, svakako graditi nešto, što će da posluži rušenju, ali zar nam ne izgleda, isto tako apsurdno, kopanje temelja, koje zatim sistematski zatrpavamo?

Izgledalo bi nam to apsurdno, kad ne bi ovaj čin nazivali: zidanje kuće.

Kamijev pobunjenik koji odbacuje pobunu, koji negira divizaciju da bi delio sudbinu „svih ljudi“, jeste vodič ka jednoj novoj dimenziji svesti, izraženoj dušom našeg vremena. Njegova borba sa sopstvenim racionalizmom kao sa ograničenjem iracionalne istine, išla je naporedo sa intuicijom da je često u osnovi ljudskog revolta želja za redom.⁶⁶ Njegova vera u svetlost, mimo nihilizma, vodi nas, mimo njega samoga, ka nečemu što je on predosećao. Pobunjenik, on na kraju svoga dela o pobuni, počinje svesnu konverziju u višu dimenziju svesti. Tako ovaj racionalista, koji racionalnom mišlju pobija monoteizam, otkriva iracionalnu istinu: progres, bez „vere“, mimo nihilizma. Skriveni, večni Amon prisutan je u svesti čoveka!

Amon, posle invazije „Boga“ nalazi svoje anonimno lice u altruističkom elanu mimo racionalizacije koja gubeći Boga ide u revolt, kao što je pre mnogo vekova, posle invazije Atona, našao svoje anonimno Biće. Moderni prometeizam jeste „šibica svesti“ koju pali MAAT, otvarajući pred čovekom arenu svesti, mimo ustanovljenih šablona dobra i zla, ali mimo nihilizma takodje, jer se u njemu i sam čovek gubi. Zato Kami i zaključuje da su ubistvo i samoubistvo u stvari identični u svojoj suštini.

6. Istprija kao „nož šarac“

Kako zbaciti APEPA? naslov je egipatskih papirusa u kojima se izlažu principi evelucije.

Borba protiv nihilizma uključuje poznavanje korena nihilizma. Kao ekstrem koji sam sebe poništava, APEP, nihilizam, je egoizam koji se dograbio metafizike. On je zmija, pobunjena protiv neba iz koga proističe: začet je grčom SETA. Grč SETA jeste bliznac TOTA. TOT i SET su dva krokodila HENTI o kojim smo govorili ranije u izlaganju. Poznavanje izvora zla ograničava njegovu moć. Egipatski način borbe protiv zla je zato u razmršivanju konca zla: od APEPA do TOTA.

U porastu svesti, u krizi suočenja sa samim sobom, čovek se okreće agresiji. On artikuliše ovaj sukob sa samim sobom sledstveno svome stupnju razvoja: u koliko se ne bavi filosofijom sukob je prikrivanje prirode: često se agresija tada upućuje na ženu (Eva!) prijatelje, roditelje ili čak ljudsku zajednicu. Ruka se diže, teroristički, samoubilački, preteći, – kome? To napadač retko zna da

objasni. Ovi ekstremi negacije nestaju automatski sa pozornice istorije, ne samo jer bude kolektivnu svest koja se oseća ugroženom, već i zato što sami sebe iscrpljuju, pošto ih stvaralačka snaga ne pokreće. Oni su „izlivanje“ nekog kovanja, mimo njih, nečega što sazreva mimo pene! Artikulacijom ideologije čije porodajne muke oni utelovljavaju, njihov lik nestaje kao što nestaju kapljice znoja sa ohladjenog čela!

Snaga jedne životne filosofije ogleda se kroz društvo u kome deluje. Kada je društvo u moralnoj krizi, začinje se reforma. Ova reforma već je otpočela socijalističkim i humanitarnim ideologijama koje kao da predstavljaju jednu novu formu traganja za MAAT.

Tako se u ruševinama hrišćanske zajednice, koju je crkva odvrtila od samouzdanja, zamenjenog spoljnom aktivnošću – pa bilo to paljenje sveća ili pomoć „drugima“ – u buni čoveka koji ne želi da živi u iskupljenju savesti licemerjem, – ocrtava sve jače žudnja čovečanstva za nekim novim, zajedničkim ciljem svih ljudi. Zato je u ovakvim trenutcima potrebno – u vezi rušenja starih moralnih vrednosti – cvrsto držati krmu „mimo nihilizma“, ka novim vrednostima ka bratstvu ustalanih masa koje se dižu kao „bića vremena“ iz „vode“, „budeći se u dan“.

Kao i u egipatskoj mitologiji, Zapad je pozornica smrti (IMEN-TIT) – ali i sočivo vaskrsenja. Na intelektualcu je velika odgovornost. Videli smo u tragičnoj prošlosti kako nedopečeni misticizam može da podigne vojsku Hitlera. Svedoci smo često neukog shvatanja slobode kao anarhije u kojoj je pojedincu sve dopušteno na račun zajednice. U rušenju starih vrednosti ove agresivne tendencije kao i antisocialni pseudo-idealizam, parazitizam kao filosofija itd, sve ove pojave pršte kao varnice iz čekića kovača. Potsetimo se: ovaj kovač je PTAH. Na intelektualcu je da, prosvetljavanjem, razvijanjem altruizma kod omladine, zasnovanog na poznavanju faza ovog „kovanja“, udalji slamu od varnica. Za ovo je potrebno, kod samog tog intelektualca, više od dobre volje, kojoj se cinizam omladine može i potsmehnuti. Potrebno je raspoznavanje APEPA, TOTOM. Borba protiv APEPA je u razumevanju istorije, sintezom misli.

Studija Devetog Časa, kao krize svesti, osvetljava na interesantan način prelom zapadnih civilizacija. Svedočanstvo ovog Časa nalazimo svaki put kada se nešto prelama, pa bilo to društvo, ili individua.

Kraj jedne epohe kao da je simbolizovan smrću Alberta Kamija, intelektualca, čoveka velike erudicije i talenta, čoveka usamljenog, u nekom pećinskom užasu od prirode, koji nestaje sa pozornice sveta kao udarom dlana u dlan. Svojim delom on je izrazio razdoblje u kome je živeo, njegovu neizbežnu propast, ali i dublje značenje ove propasti.

Mehanizacija velegradskog života baca individuu u samoću i često ova individua kao i društvo u kome se kreće, zapadaju u krizu. Nešto se iscrpljava i kao da se još uvek bori za život, koji beži u nekom drugom pravcu. Čudno izgleda da nam u razrešavanju problema ove „elektronske“ budućnosti mogu biti od dragocene pomoći iskustva i upustva naših prastarih, zaboravljenih predaka! Pod vodjstvom njihove misli ne možemo rešiti naše probleme na direktan način, ali indirektno ih možemo okončati.

Možemo sagledati pozitivnu suštinu krize u koju zapadamo, i time pomoći onome, u nama, što se u tim „krizama“ kali. U vrenju probudjene svesti, čovek danas više ne ume da životari. On je na pragu nekog dubljeg života. Ova zajednička žedj kao da obara granice država: zemlja postaje domovina čoveka. U njoj hiljade individua se podiže, kao trava. U neakvom krvavom rođenju mešaju se rase, do sada odeljene okeanima. U doba kosidbe, uvek je u narodu slavlje. Festivali kao da uče narod o dubokom smislu žrtve i rođenja, o večnom životu hraniteljskog semena.

Bilo da se radi o individui ili o zajednici, krize prelaznih stanja iz ciklus u ciklus, prebrodjuju uspešno samo oni koju postanu svesni suštine nemira koji su prouzrokovani ovim prelaznim stanjima. Treba znati „imena čuvara“ svoje „kapije“, treba upoznati svoga „krokodila“.

U borbi sa paralizatorskom depresijom, psihičkim grčem koji nas, nemoćne, odnosi u dubine „Nila“, „neuki“, kao u papirusu, podleže, ili, u besu, podje na čudovište goloruk i biva proždan. Postoji taktika u borbi sa krokodilom, vekovnim suočenjem sa ovom životinjom arhaična plemena, i danas, znaju što mi, civilizovani, ne znamo. Papuanci golicaju trbuh krokodila i obneznane ga, onda ga, uspavanog, u transu, vezuju, vuku na obalu i ubijaju, kako smo već videli prilikom ranijeg izlaganja! Istim drevnim poznavanjem života, u takozvanoj primitivnoj zajednici, ritualne igre i obredi, festivali i inicijacije kojima se mi potsmevamo, imaju za cilj da uspravaju, vežu, i obneznane „krokodila“ u svesti. Intuitivno, u modernom društvu, ovu ulogu preuzima umetnost, vitalna potreba čoveka: Uzdiže ga. Bez vodjstva mudrosti, on postaje orgija samog krokodila. On uživa.

Obneznanjuje se. Niko ga ne vezuje, niko ga ne vuče na obalu, u brzini, dok se ne probudi. Niko ga ne probada kopljem. On je sam umetnik. Često se može dobiti ovaj utisak na raznim „umetničkim“ izložbama, ili priredbama u kojima muzika kao da je usmerena samo na omamljivanje čula, budeći divljaštvo, neslično „divljacima“ koji su vodjeni ritualom. Divljaštvo razularenih instinkata, u nekom onaniskom gnjevu, potsjeća na krokodila, koji u čeljusti mrska ljudski leš. Slično u pesništvu i u likovnoj umetnosti, koje lako postaju agenti „krokodila“, budeći, u nama, nemir, očajanje, strah i najcrnji pesimizam samoubice. „Narod“, međutim, u pesmi i igri, vezuje krokodila, i oslobadja se stege u duši.

U ovome stanju stvari velika odgovornost leži na intelektualcu, koji bi trebao da pruža svojom funkcijom intelekta – *RAZUMEVANJE*. Ako je i sam, upao u klopku krokodilove vilice, kako da pomogne drugom? Analitičar, obuzet detaljima, on i sam, ruku pod ruku sa umetnikom, traži TRANS. Međutim, iako često u transu pića, ili sličnog omamljujućeg sredstva, ono što nas muči, nestaje – sve dublje, njime, tonemo pod vodu. Trans je sredstvo, ne cilj. Sam po sebi, izazvat veštačkim koji deluje na nervni sistem i cedi našu vitalnu snagu, trans je grobar duha, sledjen depresijama, kajanjem, fizičkim slabljenjem. Očigledno je, da je uvek smer zaborava važan, a ne sam zaborav po sebi. Produktivni posao kome se predaje sa interesom hrani naš duhovni progres, dok otupljeni pred televizorom ili slušajući omamljujući ritam tužno urlajućeg pevanja, kao pravi mamac, bivamo progutani tim krokodilom koji od nas, sam, pravi svoj sopstveni plen. Egipatski mit otvara nam oči pred realnošću, bez dogmatizma. Prepoznavati kosmičke funkcije u sebi i prirodi, analogijom, donosi pobeđu duha nad istim. Stvaralački grč konkretizacije postaje u psihi „krokodil“ egoizma: iz njega niču revolt, strah, egoizam, žedj za slepilom zaborava, samoumorstvo. Oni su elementi stvaralaštva, oni imaju svoje *vreme* i svoje mesto, svoju funkciju. Učeći, mit naš ne potcenjuje, ne stvara kompleks krivca. Obratno, on nam pomaže da se nadjemo, i to čineći, budi u nama radost nekog neobjašnjivog susreta.

U varijacijama mita svako stanje svesti može da pronadje samo sebe u po nekom detalju. Prepoznavajući se, javlja se odjek ovog mitološkog detalja u modernoj svesti, kao „Novo lice Sunčanog Boga Noći:“ svako doba, više nego svaki narod, ima svoj jezik. Zato onaj, ko danas poziva na smirenje i harmonizaciju, mora da govori jezikom bune. Zato se Kami, na primer, stvarajući novu termino-

logiju izrazima kao: „*mimo nihilizma*“ postavlja na čelo snaga,⁶⁷ koje drže „vesla“ Devetog Časa. Snaga koje predvode Barku RA-a.

Nadsvest kuje svoje novo ime. Moderan intelektualac ne može, po svojoj psihičkoj konstrukciji, ni da se moli bogu, ni da traži „iluminaciju“ ni da stremlji ka „Izjednačenju sa RA-OM“. Međutim on isti cilj postavlja sebi, gradeći svoju ideologiju terminima socijalno – filozofsko – naučne terminologije. U doba nuklearne energije, već smo spomenuli, čovek je sazreo da se suoči, bez simbolizma, sa konceptima *nuklearne svesti*. Iako indirektno, egipatski mit se tu otkriva kao revelacija. Koncepti BA, KA, princip TUM – primenjuju se, kako nam to dokazuje rad Lubiča, na nauku. i sami po sebi više su geometriske nego verbalne prirode.

Koncepti nuklearne svesti, filozofija eventualnog „Tumizma“ – atomizma, kao i produbljivanje veze između čoveka i kosmosa ne treba zaboraviti, vode jednom na izgled jednostavnom rezultatu: altruizmu. Ovaj altruizam, iako na izgled jednostavan, međutim, vrednost je koju treba čuvati sa mnogo pažnje, jer se nered, buna individue i nihilizam protive njoj, pošto je ona osnova reda.

Kao Tutanhamon, moramo pronaći i pozlatiti onu prirodnu, običnu granu iz šume, naš skiptar evolucije. Ovo ćemo postići sagledavanjem čoveka ne izolovanog, već uklopljenog u društvo i prirodu kao i kosmos, kao srž.⁶⁸

Sl. 54a

III

Mitološki kompas — mimo nihilizma

Ne raskopavajte zemlju, O moje ruke!
Nebo podržite, kao ŠU!
Tekst Piramida sp. 570

Ako je apstraktno poznanje svedeno na figurativnu misao, i time konkretizovano mitom, ovo označava egipatsku tendenciju da poznanjem orijentiše misao. Iz toga bi se moglo zaključiti da je cilj ovog poznanja, kao i umetnosti, prosvetiteljski, u najdubljem značenju ove reči, to jest koji isključuje dogmatizam i suhu didaktiku.

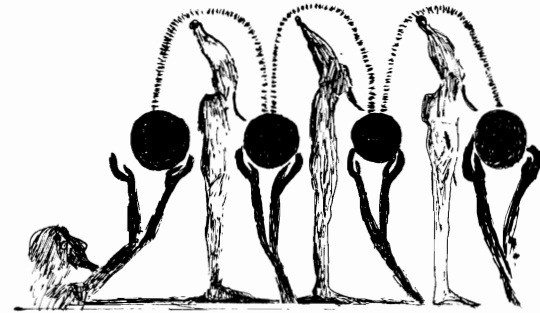
Sredstvo orijentisanja čoveka ka svetlosti u ovom smislu, jeste umetnost, čija je kulminacija u potpunom anonimatu ličnosti umetnika. Ova umetnost uključuje moralno savršenstvo koje je jedini vodič u izražavanju harmonije. Ako posmatramo figuracije groba Setija I na primer, (sl. 55), ili grobnice RAMzesa VI, naići ćemo na ovu harmoniju i „bezličnost“ koja kao da nam oduzima dah. Misao sveukupnosti zakona harmonije, uništenja i radjanja izražena sugestijom neumitne sile u toku procesija, koje označavaju nado-

Sl. 55

laženje ove ili one sile, pa bila ona proleće, „Čas“ vaskrsenja ili smrti — ili snage mutacije, snage stvaralačke zemlje koja baca i natrag grabi loptu svetlosti, svest u cikličnom razvoju putem, ali MIMO lika čoveka! (sl. 56)

Ako se upustimo u precrtavanja i analizu jedne scene figuracija jedne grobnice, klupče se odvija u beskraj: shvatamo u kojoj meri su ovi radnici, umetnici i zanatlije Egipta vladali sobom: preciznost

Sl. 56

crteža, harmornija boja i bezličnost koja nije praznina — uče nas savršenstvu samopredaje lepoti koja prevazilazi esteriku jer je čista *etika*. Proporcije figuracija, detalji, kompleks misli u svojoj povezanosti sugerira da je to delo duboke koncentracije *jednog* duha. Do ovoga dolazimo međutim studijom detalja ovog kompleksa. Ona nas uči tome da je ovaj kompleks jednina i da svakim delom izražava tu jedninu. Osećamo da nije važno, za nas, analizirati CELU mitologiju, svaki detalj! Važno je — iako kroz jedan detalj, pojmiti celinu, harmoniju i dubinu koja se krije u ovoj mreži beskraj, u KOSMIČKOJ DEVICI TAURT⁶⁹ (sl. 55) ženski hipopotomusa, sa krokodilom na leđima. U njenoj ruci su konci svemirskog stvaralaštva. (Ona drži prednju nogu bika (orijentaciju snage svemira) i upućuje ovu istu mimo rusilačke vatre koja je u Biku, ka evoluciji (HORUSU). Ova prednja noga bika, kao što smo već spomenuli jeste i simbolični instrument ceremonije „Otvaranja usta“ mumije, to jest: uklapanja snage svesti (umrloga) u izvor-uvor (usta) stvaralaštva svemira, RA.) Orijentacija svesti u evoluciji.

Egipatski mitološki simbolizam je neka vrsta filosofskog „esperanta“ — crtana misao. Kao takva, ona se može odgonetnuti, i pročitati. Zato bi trebalo napraviti razliku između ideje simbolizma kao sredstva izražaja lične, proizvoljne mistifikacije života, i ovog sažimanja koje pretstavlja konkretizaciju pokreta stvaralaštva. Razlika je u tendenciji: prvi zamućuje svest, drugi je artikulise.

Da bi stavili ova tvrdjenja na probu, pokušajmo, prema indikacijama Lubiča, čijom koncepcijom orijentacione misli mita se prevodilac inspirisao, da rekapituliramo, razmotrimo razvoj individualizma, kakvim ga osvetljava mitološka koncepcija geneze svesti. Ovim, mimo samog toka egipatske istorije, pokušavamo da pronadjemo afirmaciju ovog „Oca“ — Egipta u nama: — njegovoj negaciji!

U mitološkom izrazu geneze svesti elemenat sasreivanja je izražen figuracijama časova čiji redosled uključuje progresiju SUNČEVE BARKE: svaki čas je prostor u koji su ucrtane figuracije kao rečenice, svedene u to poglavlje ulaznom i izlaznom kapijom koja je brana vatre. Čuvari ovih kapija su zmije, dignute u uspravan položaj.

SUNČEVA BARKA ucrtana je u svaki čas. Budući u svakom času istovremeno, ona označava pokret unutar jedne sveobuhvatajuće nepomičnosti. Ovaj pokret je indikovao apstraktno, poglavljima geneze. Konopac barke je srž toka koji povezuje časove: *kapije su čvorovi*. Između časova nema puta, kao vatra istine, zmije-čuvari *rastavljajući, vezuju tok*.

U ovoj figurativnoj misli, kao u semenu, upisani su apstraktno elementi vremena U PROSTOR BIČA BARKE. Kao principi geneze, oni su ovde dati u svojoj vanvremenskoj biti, tj. u rasčlanjenoj ukupnosti „udova“ evolutivnog bića sunca, koje jeste u svim časovima i u svakoj silueti, konopcu, neprijateljima, „bogovima“ i čvorovima zmija.

Uzmimo sada postavku da figurativna mitološka misao „DVA-NEST ČASOVA“ pretstavlja AMONA: celinu koja je nevidljiva, koje nije JEDINKA—BOG. Ova celina uključuje u svojoj rasčlanjenosti na dvanaest časova genezu same sebe. Takođe, *negaciju same sebe u smislu jedinke*. Ovom negacijom, koja jeste geneza, formira se svest u afirmaciji: misao celine. Ta misao je formulacija zakonitosti odnosa Bića i Postojanja. Ovom formulacijom pokazuje se da je Postojanje ČINILAG Bića: Postojanjem, Biće jeste. Tako nema dve imenice a) Biće, b) Postojanje. *Postoji samo Biće, čiji glagol jeste Postojanje*. Tako nema Postojanja bez Bića, ali nema ni Bića bez geneze (postojanja) u kojoj se sažima iz nebića, NUN, okeana prostora.

Dalje, zaključujemo da ono što sažima pretstavlja esenciju onoga iz čega je sažeto, i kao takvo jeste seme. Kroz to seme, ono što je sažeto menja se. Menjajući se, ono evoluiralo. U svakom koraku beži se iz prostora ograničenog starim korakom, gazi se ono ka čemu se stremilo!

Transformacijama bega i negacije, hod, od hemiske reakcije postaje ameba, puzavac, instinkt zveri i misao čoveka.

Knjiga Dveri sažima hod ka svesti u dvanaest časova. Pošto sažima, ona pretstavlja esenciju onoga što je sažela. Ona je sažimanje kosmičke i prirodne evolucije u svesni izraz. Kao takav ovaj izraz pretstavlja završni ishod jednog ciklusa: svest čoveka, formulisanu

svojim nastajanjem. Ova formulacija, zato, jeste seme novog ciklusa.

Svako seme je „prorok“. Kao što seme trešnje „proriče“ drvo i plod kao i svoje raščlanjenje njima, tako i Mit Egipta „proriče“ svoje otelovljenje i konkretizaciju rasčlanjenjem. Pad Egipta uslovljava individualizaciju.

Formulacija svesti čoveka seme je formulacije nadsvesti. Uključena u opštu zakonitost geneze, nadsvest se radja, PRIRODNIM ZAKONOM BEŽEČI VAN PRIRODE. Iz ljudske svesti, kao semena prirode (OZIRISA), AMON se artikuliše posredništvom čoveka.

Ova konkretizacija, individualizam, u kome raste individualna samosvest (skriveni AMON), bežanje je iz celine, negacija, rušenje hrama prirode neodoljivim nagonom, neodoljivljom ljubavlju za nečim nenarušivim.

Egipatski hramovi se ruše. Zidovi se zaklapaju u prašini jedan preko drugoga:

„Lice pada preko lica,
Šarac nož ubada.
Progutano jeste od sebe samoga“.⁷⁰

Individualna svest je konkretizacija. Budići srž prirodne geneze, kao i seme nadsvesti, ona je „šarac“⁷¹ onaj „tačkasti“ bik koji jeste sredstvo ujedinjenja.

Konkretizacija svesti, kao celine, uslovljava negaciju njene celine, nastajanjem u vremenu. Ovo nastajanje u vremenu jeste ograničenje: iz prostora sveukupnosti dvanaest časova, beg u zapreminu (telo) jednog časa, — Devetog.

Ovaj čas je most. On je raskrsnica. On je hodnik. On jeste, takodje, „šarac“ čas. Njime, kakvim ga nalazimo kao indikaciju u procesiji dvanest časova, rešava se konkretizacija: u njoj jeste, sukob suočenja, kao i otvor. U ovom času krug postaje spirala: Evolucija, kao beg iz kruga, iako krugom.

U tom suočenju kruga sa krugom⁷² jeste afirmacija „Novog Lica Sunčanog Boga Noći“. Individua se budi. Ovaj kvalitet radja se iz smrti Egipta. Mudraci nestaju, mučenici se javljaju. Pad? Ne, — porast. Mudraci ne postoje zbog sebe, već zbog čovečanstva. Padu Egipta sledi, kao novi čvor, simbolička Raspeća, kojim je stvaralačka svest zakovana u vreme i prostor.⁷³ Apstraktni zakon TUMA-negacije utelovljen je principom bogo-čoveka, u kome se dve orijentacije ukrštaju.

U ovoj konkretizaciji,⁷⁴ apstraktni AMON je izgubljen, radja se „Bog“. Ovo radjanje novog „Lica“ mita, bilo je pripremljeno, kako nam se čini, starozavetnim pojmom Jehove kao plemenskog Boga koji je jedini, (i ko je protiv,— teško njemu) s kojim se pregovara, kao u nekom polušaljivom užasu. Pojavljuje se emotivna tragična religija Monoteizma, koja grmi kroz spise proroka: misao je odenula ruho glumca, trebalo je buditi narod. Izraz, jezik, sredstva, sve je moralo biti izraženo jezikom „neukog“, za koga strah i nada imaju veće dejstvo nego geometrijska proporcija porasta, izražena marionetskim bogovima-principima.

U robovlasničkom Rimu, ucveljen, bedni i neuki narod pozvan je da traži čoveka u sebi, jezikom i sredstvima njemu pristupačnim. Ako smo upućeni da verujemo da je u Egiptu, u patrijarhalnom društvu, narod u svojoj jednostavnosti verovao u bukvalnu interpretaciju mitoloških postavki i time bio moralno orijentisan, u dekadentnom Rimu opšta dezorijentacija uslovljavala je budjenje individualne svesti.

Interesantno je posmatrati ulogu Semita, rasutih po svetu, u ovom procesu budjenja individualizma: oni kao da su maja inteligencije. U ideji „izabranog plemena“, pored plemenske gordosti, ima i istine; ma da shvaćene na drugi način. Istorija ukazuje na činjenicu da je uloga Semita u Novom Svetu bila, ako ne da donese definitivnu veru u apsolutnog „Boga“, ipak da indirektnim putem uslovi progres čovečanstva. Negacijom apstraktnog AMONA i konkretizacijom „Boga“, unosi se elemenat ličnosti. Elemenat ličnosti budi intelekt, Ego-svest, kao bazu sublimacije svesti. Tako ideja „izabranog“ plemena može da se shvati, ne kao ideja „nadplemena“, već kao ideja „fermenta“, „Šarca“ — plemena u kome se nalazi uslov mučeništva. Kao sila inteligencije, konkretizacija prirodno negira sublimaciju, koja joj je u stvari bit: Pobunom svoga urođenog individualizma, ona direktno budi potencijal intelekta čovečanstva. Kao sto semitska religija prokažuje Hrista, iako im je on srž, tako Hrišćani prokažuju Semite, iako su im oni doneli Hrišćanstvo. Kao da i ovde vidimo istoriski vid negacije TUMA, formulisan kao: kazna onome koji nas uzdiže, jer ako se mi penjemo, on mora dole! (zakon klackalice).

U formiranju i degeneraciji Hrišćanske crkve takodje vidimo ovu kontradiktornu snagu, koja deluje kao paradoks. Ideologija Hrista, kao revolucionarni preokret semitske religije, predstavlja ustvari reformulaciju učenja Egipatskog Hrama. Medjutim formacija Hrišćanske Crkve, kao svetovne moći, negira ove ideološke principe

i kao da ustoličava neki pseudo-hram: umesto AMONA i Sina AMONA, sada je na vlasti Bog i Jedini sin Boga, Isus, čiji presto crkva grabi u ruke. Papa, kao pseudo — faraon, uslovljava „jere-tike“,⁷⁵ inkviziciju, razvitak nauke, filosofije ateizma i indirektno postupno reformiranje AMONA- Nevidljivog. U potrazi za apstraktnom zakonitošću, nauka i filosofija, rušeći Monoteizam, začinju nov „Čvor“: Novo Lice Sunčanog Boga Noći. Monoteizam, kao konkretizacija, bio je sredstvo njegovog začeca.

Dok je u Egiptu čovek vodio dijalog sa dušom, u Monoteizmu on vodi razgovor sa „Bogom“. Umesto egipatske samožrtve i samouzdizanja, on se sada žrtvuje za „druge“. Ovaj proces podele na čoveka i Boga, pokretač je, medjutim svesti individualizma, koja raste ka suočenju, ne više sa dušom, ni Bogom, nego sama sa sobom.

Time je simbolika suočenja Devetog Časa ponovo oživljena. Tako mitologija radja religiju, a religija ateizam koji radja misao. Ova misao će možda prepoznati sebe u mitologiji. *Čovečanstvo raste spavajući, kao deca.*

Pred jednim novim ciklusom razvoja, možda sa pravom možemo da se nadamo da čovečanstvo najzad ima pravo na budan porast. Ovaj zaključak sam se nameće. Evo zašto: u koliko mi to možemo istoriski da sudimo, čovek, kao svesna individua, intelektualno artikulirana i sposobna da bira svoju moralnu orijentaciju, danas se radja kao jedinka zemlje. Ovaj kvalitet svesne „pčele“ velike koš nice zemlje, nešto je „novo“. Postojao je mudrac, svetac, individualna naučnik, — retki članovi budne manjine u masi uspavanog naroda. Medjutim danas, prisustvujemo radjanju *Čoveka Čovečanstva*, U previranju, stvara se neko sočivo u kome se ujedinjuju sve rase sveta, i koje je u potrazi za novim izrazom i reformulacijom ideje kosmosa i čoveka.

U ovom procesu reformulacije progresivni intelektualac danas, mimo nacionalnosti i jezika, radja se u smrti analize: raspet izmedju Istoka i Zapada, on se radja kao Vaskrsenje izgubljenih vrednosti sinteze. Suočenjem sa samim sobom, on postaje seme ove buduće sinteze *Budjenja u dan*.

I ako je studija antičke mudrosti u ovom procesu od vodeće vrednosti, treba napomenuti da svest čoveka današnjice, svojom konstitucijom, odbija simbolizam i traži direktnu misao.

Tako u ovom Vaskrsenju Devetog Časa, iz suočenja koje je raspeće čoveka čovekom, tražimo našu orijentaciju mimo simbolizma,

mimo nihilizma, mimo istoka (mistike) i zapada (analize), ka celini nekog ponovnog ujedinjenja raskomadnog OZIRISA: Sintezi.

Ujedinitelj, „šarac“ nož današnjice, jeste oštrica intelekta koji jeste NE, ali koji nije Apep. On jeste NE, koje traži svoje DA.

Sl. 57

DOKUMENTACIJA

Pored iznosenja dokumentarnih detalja u vezi citiranog materijala, ove beleške imaju za cilj takodje, šire obaveštavanje onih čitalaca koji bi bili za to zainteresovani.

Ukoliko pojedini detalji obaveštenja o citiranim delima nisu potpuni, naći će se u listi citiranih dela, po azbučnom redu autora.

Kada se pominje već citirano delo (o. c.) isto je važeće, kao i kod spominjanja dela autora od kojih citiramo veći broj dela: u ovom slučaju naznačeno je rimskim brojem, (saglasno brojnom redu dela istog autora u listi citiranih dela) na koje od njegovih dela se citat odnosi.

Beleške su sredjene po odgovarajućim odeljcima knjige, što je na neparanim stranama u živim kolonciframa i naznačeno rimskim ciframa. Na primer:

- Dok. I. – Za Predgovor i Berlinski papirus;
- Dok. II – Za Uvod u ststaroegipatsku simboliku;
- Dok. III. – Za O poljima preobražaja;
- Dok. IV – Za Deveti Čas;
- Dok. V – Za Analizu Berlinskog papirusa 3024;
- Dok. VI – Za Esej

U dokumentaciji upotrebljene su sledeće skraćenice:

o. c. (opus citata) citirano delo

sl. – slika

vol. – svezak

t. ili tom – svezak

p. – strana

p. F. – po Folkneru

T. P. – Tekstovi Piramida.

K. M. – Knjiga Mrtvih.

Sp. – spev

čl – član

gl – glava

Podvlačenje u tekstu i u citatima je prevodiočevo.

Uz skraćenicu T. P. broj označava broj speva. U koliko se citira numeracija članova, ovo će biti naglašeno dodavanjem skraćenice čl.

PREDGOVOR I BERLINSKI PAPIRUS

1. Vidi Otto Neubert: *La valle dei Re*, Massimo, Milano 1957, str. 35.

2. Uzmimo kao dokaz delo Bresteda – osnovni klasični izvor informacija o istoriji Starog Egipta iz pisane egipatske dokumentacije. (*Ancient Records of Egypt*, James Henry Bredsted, University of Chicago Press 1906, vol. III).

Bredsted upozorava ne samo na greške arheologa u kopiranju tekstova već i na uništavanje kamenih spomenika sa kojih uzimaju kopije. (str 26 o. c.) Bredsted nam pruža takodje sledeće obaveštenja: U vezi reliefa Hrama Karnaka, o ratovima Setija I, saznajemo da Beduini i Hebreji nadiru u Palestinu, koja traži pomoć od Egipta. Na poziv ucveljenih starosedelaca, Set I pruža zaštitu, i uvodi mir. Sam lik faraona iz Bredstedove dokumentacije, više sliči mudracu nego tiraninu. Na pr. on osvaja narod govorničkom darom! (Navikli smo da mislimo da je ovo odlika grčkih vodja faraona) on izdaje zakone – po kojima je najteža kazna, smrt, predviđena: ne za krivca, već za sudiju, ako je nepravedan prema narodu! (str 32 o. c.)

Pisano zakonodavstvo Horemheba, faraona ne-kraljevskog porekla, koji je postavljen od Hrama (kao tajnog upravnog tela Egipta, vidi str 13 o. c.) okončavajući „bunu“ Ahenatona, ukazuje na zaštitu „siromašnog čoveka - tj, neplemića, čoveka iz naroda – i to ne samo zakonodavstvom koje u detaljima raščlanjuje odnos funkcionera vlasti i naroda, kao i kazne predviđene za zloupotrebu ove vlasti, već i posebnom uredbom po kojoj svaki gradjanin ima pravo na audijenciju (odredjenog dana u nedelji) kod faraona, gde mu se može lično požaliti. Sve ove činjenice ostavljaju nas u čudu: obaveštenja doja dolaze do šire publike ne govore o ovome, naprotiv većina u duhu hebrejskih, grčkih i rimskih „rekla-kazala“ daje nam šablonsku sliku surovog faraona i zloupotrebjenog naroda koji robuje, vukući kamen za piramide! (iako su nadjene bezbrojne liste isplaćavanja redovne plate radnicima!) Bez davanja ikakvog ličnog suda, prevodilac naglašava da je preksi prepričavanja, istine radi, potrebno dodati direktna svedočanstva ovih pisanih dokumenata.

Brested nam takodje poverava da egiptolozi često ispunjavaju praznine uništenih takstova (str 50 o. c.) prema svome sudu i da ovome svemu daju propratni komentar – naglašavajući sa rezervom da je ovaj davan kao lična pretpostavka – što ga izvaja od originalne dokumentacije.

Medjutim, pisac udžbenika ili ilustrovanih knjiga posvećenih publici – iz razloga koje ne želimo da analiziramo, preskaču originalnu dokumentaciju i oslanjaju se na komentar arheologa, koji je *tumačenje* a ne činjenična istina. Oni medjutim nigde to ne pominju već sva svoja obaveštenja daju kao dokumentovane činjenice, iako one u većini slučajeva nisu drugo do razmišljanja arheologa!

3. Francois Champoleon – priznat kao prvi dešifратор hijeroglifa 1822 g. od Francuske Akademije.

4. Vidi: A. Erman – *The Ancient Egyptians*, Harper Torchbook N. York, 1966, str 108: „... iako u istini, s obzirom na naše nepotpuno znanje egipatske istorije, ne možemo, strikno uzevši, biti iznenadjeni time.“ (Radi se o komentarisanju kontradikcije između sadržaja jednog papirusa i vremena u koji se plasira.)

5. Govoreći o reljefima Hrama Karnaka, Brested zaključuje (str 37 o. c.): „Ovi reljefi sačinjavaju najvažniji dokumenat koji živi od vladavine Setija I, budući praktično naš jedini izvor za njegove ratove. Na žalost njihova funkcija je bila religiozna“! Malo dalje, Brested dodaje: „sledstveno tome, ratovi Setija I imaju samo jedan vid, i taj je religiozni. Čak i iz samog uredjenja scena to je očigledno.“

Pisci udžbenika ili knjiga namenjenih široj publici iz ovih dokumenata istorije biraju, prema svom nahodjenju, ono što im izgleda jednostavnije – a to svakako nije originalni dokumentarni egipatski materijal, („očigledno religioznog karaktera“) već mišljenje egiptologa. Tako najzad iz treće ruke dobijamo faraona koji kolje surovo jadne robove: uz ovo, masa fotografija, luksuzno izdanje i mašta dodaju svoje. Tako generacija sveštenika–faraona koji su za sobom ostavili dokumentaciju hramova, zakonodavstva i tekstova visoke moralne vrednosti, faraona koji su uneli reforme u posrnuli Egipat i anarhiju koja je nastala vladavinom Ahenatona (Amenofisa IV 1377 – 1358) – koji je, za čudo, mezimče ovih pisaca – okarakterisana je kao surova. (Vidi: Jacquetta Hawks, *Pharaohs of Egypt*, Canel, London 1967 str 102) Ove surove akcije faraona (otsecanje nosa) pretstavljaju medjutim zakonom odredjene kazne kojima se narod štiti od SABIRAČA POREZA, sudija ili drugih administra-

tora koji zloupotrebljavaju vlast: tako se ova kazna primenjuje na vlastodržce, a ne na narod, kao što autor to sugerira! Tako se iskrivljuju istoriske činjenice i šire interpretacije koje se ugledaju jedna na drugu, stvarajući izmišljenu mrežu dokumentacije.

6. Na primer: U svome delu o bogovima Egipćana, Budž piše (str 2, vol I o. c.), braneći egipatsku religiju u vezi citiranih napada latinskog pisca Juvenala (Satire XV –I–13): „Juvenalova tvrdjenja su samo delimično tačna, a neka od njih su dostojna onog učenog Indijca koji je posetio Englesku i po povratku u Bombaj napisao knjigu. Govoreći o engleskoj religiji izjavio je da su svi idolopoklonici i da dokaže ta tvrdjenja dao je listu crkava, u kojima je video skulpturu jagnjeta iznad ili oko oltara. Indijac, kao Juvenal i takodje Ciceron, izgleda da nisu razumeli da su mnoge nacije smatrale životinje kao simbole bogova i božaskih snaga – i da još uvek tako smatraju“. Kritikujući medjutim Brugša, jednog od najvećih egiptologa, velikog pobornika egipatskog monoteizma, Budž piše: (str XVI vol I o. c.) „... u stvari, on je video u pojedinim egipatskim tekstovima ideje i doktrine i verovanja koja primitivni i urodjениčki Egipćani nisu nikad mogli imati!“ Na str 68 (o.c.) Budž piše povodom Brugševog tvrdjenja da su Egipćani bili monoteisti: „Jedva je potrebno reći da nema dobrih razloga za takva tvrdjenja i teško je videti kako je jedan eminentni egiptolog mogao da pokuša da uporedi koncepcije boga, formirane od polu-civilizovanog afričkog naroda, sa shvatanjima kulturnih naroda kao Grka i Rimljana.“

S obzirom da pretpostavljamo da je Budž čitao Herodota, pa čak i Plutarha, začudiće nas da je zaboravio da oni sami priznaju da je grčka religija i filozofija ćerka Egipatske mudrosti i da su se najveći grčki filosofi školovali u Egiptu! (Solon, Tales, Platon, Eudoksus, Pitagora! – vidi, Plutarh *Moralia V*, Izis, Oziris 9. Takodje Herodot: *Persijski i grčki rat II*. Detalji u listi autora.)

7. Na primer, uporedimo ove istoriske datume, date kao činjenice od tri renomirana egiptologa:

A. Gardiner, merodavni autoritet Engleske:

Staro carstvo 3180 – 2240; Srednje Carstvo 2240 – 1990; Novo Carstvo 1575 – 715.

Otto Neubert, čuveni nemački egiptolog:

Staro Carstvo 2850 – 2052; Srednje Carstvo 2052 – 1610; Novo Carstvo 1570 – 715.

William Kelly Simpson, američki egiptolog:

Staro Carstvo 2686 – 2181; Srednje Carstvo 1991 – 1570;

(ovde se plasira invazija Hiksa – mračni period.); Novo Carstvo 1525 – 945. etiopski osvajači, asirski, persiski, grčki osvajači, 332.

Svi ovi datumi su pre naše ere. Dela u kojima je ova klasifikacija data pomenuta su u listi dela po azbučnom redu autora.

8. E. de Rougé (o. c. str 73) „Jedinstvo višeg bića koje postoji samo sobom, njegova večnost, njegova svemoć i večito stvaranje u Bogu; stvaranje sveta i svih bića pripisano ovom najvišem Bogu, besmrtnost duše . . . ‘ takva je subtilna i prefinjena osnova koja je istrajala . . . ‘ Ovako Rougé, veliki francuski egiptolog definiše egipatsku religiju.

Mariette Bey (Notice, Cairo 1867 p. 17): „Na vrhu egipatskog panteona lebdi jedini Bog, besmrtn, urođen, nevidljiv i skriven u neprohodnim dubinama svoje srži!“

Chabas (Calendrier des jours fastes et nefastes P. 107) „Jedini Bog koji je postojao pre svih stvari, koji predstavlja čistu i apstraktnu ideju božanstva . . . bezbrojni bogovi Egipta samo su atributi i različiti aspekti ovog jedinog principa.“

M. Maspero (La Mythologie Egyptienne Tom II p. 215): „egipatski bog je biće koje se radja kao čovek i jeste ograničen, nesavršen, i talesni, nadaren strastima vrlinama i porocima!“

Budge (o. c. vol. I str 118): „Egipćani, sledstveno Masperu, nikad nisu dospeli do ideje jedinstva Boga i bili su u najboljem smislu poluidivlji narod. Lako je osudjivati kao poluidivlju jednu veliku naciju, ali u ovom slučaju optužba je loše osnovana i, po piščevom ubjedjenju pobijena je svakim otkrićem koje je doneto o Egiptu.“ (str 119 o. c.); . . . i nije teško pokazati da je ideja monoteizma koja je postojala u Egiptu od najranijeg perioda, u najmanju ruku istog karaktera kao ona koja je razvijena kod Arapa i Hebreja pre mnogih vekova.“ ali i: (str 58 vol. I o. c.) „Primeri mešanja duhovnog i fizičkog u idejama mogu da se umnožavaju skoro u beskraj kao i broj stavova koji sadrže najkontradiktornija tvrdjenja, dokazujući da su ideje Egipćana o svetu iza groba kao i o bogu i bogovima divljačke, detinjaste i nestalnog karaktera.“

U ovim primerima vidi se kako egiptolozi, pred enigmom egipatske mudrosti, idu iz jedne u drugu krajnost.

9. Na primer: Budž u svom uvodjenju čitaoca u mitološku problematiku tvrdi da su mnoge „detinjaste“ etimologije reči i mnoga mitološka objašnjenja, (on pri ovom navodi grobnicu Setija I: jednu od najrafiniranijih spomenika Egipta!) sada odgonenute, jer one mora da su delo grešaka neznačkih pisara (str IX vol.I o. c.) „Zadovoljavajuće je, da čovek može sada da kaže da će mnoge

apsurdne etimologije i trivijalna objašnjenja, kao greška pisara iz starina, sada moći biti korigovane . . .“!!! U nastavku istog teksta čitamo: „Osim toga, mora se raći, predmeti egipatske religije i mitologije sami po sebi su puni u sebi uključenih teškoća koje, na nesreću, nisu bile umanjene načinom na koji su ih neki egiptolozi tretirali“ . . . Budž takodje rezonuje – dajući time tipičan primer racionalne misli koja sve sudi u poredjenju sa onim što je danas u važnosti: „Sa takvim brojem bogova, bilo je nemoguće da se ne javi pomertna u svesti Egipćana koju su s njima operisali – a tekstovi dokazuju da su bogovi teško svodljivi – ne samo modernom izraživaču već i njima samima“, Najzad, citirajmo ovo kao krunu: „U izvesnom smislu, moderni izraživač je srećniji od egipatskog teologa, jer ima više materiala za rad, i po pravilu bolje je opremljen za ispitivanje. Egipćanin nije ništa znao o komparativnim studijama religije i bio je tužno pometem svojim sopstvenim metodama.“

Tako Budž zaključuje da su Egipćani, analizirajući svoja božanstva, da bi ih razumeli, bili više udaljeni od razumevanja istih nego mi, jer imamo bolje sisteme kartoteke! Istim rezonovanjem došli bo lako do zaključka da Šekspir nije ništa razumeo od svojih dela jer nije študirao Šekspirologiju!

10. Seti I faraon devetnaeste dinastije (kraj četrnaestog i početak trinaestog veka pre naše ere). *Knjiga dveri* nazvan je tekst upisan na sarkofagu Setija I – u njemu je opisan hod SUNČEVE BARKE kroz časove noći. Svaki čas ima svoje „dveri“.

11. R. A. Schwaller de Lubicz,

LE TEMPLE DE L'HOMME – Caracteres, Paris 1957

12. Les Cahiers du Sud, N 358, Paris

13. La querelle des egyptologues, Mercure de France, Juillet 1951, Cahiers du Sud N 358

14. Cahiers du Sud N 358

15. Arpag Mekhitarian, Cahiers du Sud N 358 1961

16. Ričard Lepsius (1810 – 1884) nemački egiptolog, jedan od osnivača egiptologije, koji je klasifikovao i sistematizovao rad Šampoleona, prvog dešifatora hijeroglifa.

17. Denkmäler aus Aegyten und Aetiopien, VI, Berlin 1859

18. Abhandlungen der Berliener Akademie 1896

19. „Gespräch eines lebensmüden mit seiner Seele.“

20. R. J. Williams, JEA 48, 1962.
21. Winfried Barta, MAS 18, Das Gespräch eines Mannes mit seinen BA (Papyrus Berlin 3024)
22. Vidi listu dela o Berlinskom Papirusu
23. Vidi str. 42 tog dela
24. The Ancient Egyptians, edited by A. Erman, Harper Torchbooks, 1966, N. York, Intr. XXIX.
25. Prevodilac uzima slobodu da u tekstu ponekd izostavi „Stari“, govoreći o Starom Egiptu, a ponekad da ga zadrži – kada se to čini potrebnim.
26. Klasična egiptologija je usvojila termine „bog“ „bogovi“ itd., kao najprostije rešenje u prevodjenju reči NETER (NTR) – čije tačno značenje je, po mišljenju najvećih egiptologa, nepoznato. Na pr. E. de Rougé – Chrestomathie Egyptienne (111 p. 24), Revue Archeologique 1860, p. 73. Vidi E. A. Wallis Budge, The Gods of the Egyptians, Methuen, London 1904.
- Brugš smatra da je značenje reči NTR identično grčkom „fizis“ i latinskom „natura“. (Heinrich Brugsch, Religion und Mythologie, Leipzig, 1888. str. 93. Ovo pitanje biće jasnije doditnuto kasnije.
27. Albert Camus, Mit Sizifa, prva strana teksta. Rečenica glasi: Postoji samo jedan filozofski problem koji je zaista ozbiljan – a to je samoubistvo.
28. U predgovoru nedavno objavljenih *Tekstova Piramida* u novoj obradi R. O. Folknera – (R. O. Faulkner, The Ancient Egyptian Pyramid Texts, Oxford, 1969). Folkner piše: „Tekstovi Piramida Starog Egipta bili su zapisani u zidovima piramida Kralja (Folkner upotrebljava izraz „king“-kralj, za egipatskog faraona) Unasa, i vladara Šeste Dinastije, i sačinjavaju najstariji Corpus Egipatske religiozne i Pogrebne literature do sada poznate . . . Tekstovi Piramida stvaraju sopstvene probleme i poteškoće . . . namećući čitaocu probleme gramatike i rečnika. Ortografija je često neobična i ima mnogo mitoloških aluzija . . . Pripremajući ovaj prevod ja sam pokušao ne samo da unesem u egipatski takst naše današnje znanje gramatike i leksikografije. . .“
29. Vidi Ancient Egyptians, William Kelly Simpson, str XI.
30. R. O. Faulkner, The Man Who Was Tired Of Life JEA 1956.
31. JEA, 1956.
32. *Tekstovi Piramida*, spev 478. Broj spevova prenašan je od egiptologa, prema uredjenju tekstova u spevove koje je numerisao Sete. (K. Sethe, Die Altaegyptischen Pyramidentexte)

33. Victor Lore, veliki francuski egiptolog, piše pred svoju smrt, učeniku Aleksandru Variju (Alexandre Varille, Hommage a Loret, extract – Annales du Service des Antiquites de l’Egypte, Caire 1947.): „Pljačka se Brugš, svaruje Maspero i Sete, potseca se Gardiner i Kis ali u svim tim radovima nalazim vrlo malo novih ideja!“
34. Na primer: Gardiner, – Egipatska gramatika, član 15, – piše: (u vezi *Čoveka u raspravi sa dušom*) „Vrlo neobična kompozicija je dijalog između čoveka umornog od života i njegove sopstvene duše. U stranicama izuzetne lepote čovek opisuje gadjenje na svet u kome živi i žudnju za smrću, ali je gonjen strahom da će voljnom smrću izgubiti dušu.“ Gardiner zatim iznosi dalju nerazumljivost teksta i zaključuje „Argumenti s obe strane su obskurni ali izgleda da duša popušta na kraju, pobedjena molbom čoveka da mrtvi imaju moć; kao bogovi, da kazne zlo sveta koji ostavljaju“.
35. Vidi str 19.
36. Vidi W. A Budge, The Book of the Dead, University Books, N. York 1960, str 158.
37. Gardiner, Egyptian Grammar, str 508.
38. Vidi: dokumentacija II. Devetičac. 1.

UVOD U STAROEGIPATSKU SIMBOLIKU

1. Egiptologija deli literaturu Egipta na religioznu, dokumentarnu i svetovnu. U religioznu literaturu spadaju *Tekstovi Piramida* kao i kovčega, sarkofaga Starog Carstva i *Knjige Mrtvig* Novog Carstva, sa papirusima rituala, pogreba, magičnih tekstova kao i stelama, grobnicama i tekstovima sa skulptura.

U dokumentarnu literaturu spadaju medicinski, leksikografski, istoriski dokumenti, privatna pisma i beleške istorijskog karaktera. U svetovnu literaturu spadaju priče, zatim takozvana „sekularna“ literatura raznih sadržaja kao i „pesimistična“ i didaktična literatura.

Ova podela omogućava mnogim egiptolozima da tretiraju ovu poslednju kao izdvojenu od religiozne literature, što donosi često deformaciju tekstova u smislu negacije njenog simboličnog sadržaja. Gardiner tako zaključuje (Gramatika čl. 15) da je ova „bez dubine osećanja i idealizma“.

Ovu klasifikaciju treba posmatrati kao organizaciju materijala tehničke prirode, tj, grupacijom izvesnih sličnih tekstova omogućava-

vanje lakše preglednosti – ali se ona ne bi trebala shvatiti u bilo kom smislu koji bi sobom podrazumevao presudjivanje o mislenom karakteru dela. Ako se pristupi analizi, otkriva se da je Papirus *Čovek u raspravi sa dušom* plasiran vremenski u Srednje Carstvo – za šta nema konkretnih dokaza i da je plasiran u „pesimističnu“ literaturu – iako mu je sadržaj ustvari borba protiv pesimizma.

Mogli bi reći da su svi spisi koji nam dolaze iz Egipta na manje ili više jasan način vezani za mitološku tematiku, i time religiju i da je celokupna egipatska literatura posvećena inicijaciji. Ova inicijacija negde se primećuje, a negde je samo naznačena u didaktičnom tonu, u po nekim delima je skrivena: sve zavisi od toga kome se obraća. Zato bi bila podela na zdravijoj osnovi, ako bi se vršila prema čitaocu – tj, klasifikacija tekstova bila bi tada posao određivanja ogranaka jedne religiozne literature, iz koje bi, kao kompleksa, nalazili objašnjenja za pojedinačno uzimana dela. Tako u delima namenjenim narodu, nalazimo mitološke motive prepričane na slikovit način kao i moralnu orijentaciju – a u delima namenjenim individuama čija svest je više razvijena „učanjem“, kao u slučaju našeg papirusa, nalazimo iste mitološke motive čiji trag sledimo do *Tekstova Piramida*, izražene na kompleksan način koji ukazuje na njihov psihološki vid.

W. Barta (o. c. str 100) sugerira u svome komentaru da je po njegovom mišljenju Berlinski Papirus 3024 delo inicijacije.

2. The Bhagavadgita, Radhakrishnan, Allen and Unwin, London 1956.

3. Vidi Otto Neubert, O. c. str 44

4. Ljudsko srce i dobrota, ispravnost i ljubav prema istini su potka cele mitološke tematike i osnova – direktna ili indirektna, sve literature, samim tim što inicijacija vodi ka osnovnom sredstvu ujedinjenja sa ndsvešču, sredstvu koje je „srce“, kolevka DRUGOG SRCA – Mudrosti. Tako na primer u papirusu Mudrost Ptahotepa (Les maximes de Ptahotep, Zbynek Zaba, Prague 1956) nalazimo mnoga uputstva društvenog morala koji je baziran na altruizmu. Upustva Ptahotepa obraćaju se ljudima svih društvenih redova, kao i ljudima u raznim situacijama. Na pr. mužu koji treba da poštuje i voli „žarko“ svoju ženu i da se brine o njoj, ocu da pomaže sinu ukoliko je poslušan - ali ne ukoliko se okreće buni, onome koji uspeva: da se ne hvali, onome koji je podređen: da bude pokoran, onome koji upravlja: da bude plemenit itd. Kada se radi o perpetuiranju hijerarhije moralom, treba naglasiti da se u ovom tekstu

pravi jasna razlika između „bogatog“ i „plemenitog“ koji Zaba prevodi „notable“. Na primer:

Red 166 o. c. „Što se tiče čoveka koji postane bogat, on često krade kao krokodil“ ukazuje na potpuni nedostatak poštovanja za čoveka „moćnog“ ako je to postigao nečim što nije dostojno poštovanja. Međutim, rečenice koje upućuju na stav: „Sagni ledja i sklopi ruke“, izraz koji često srećemo kao znak pošte, odnose se na one (n. pr. red 61 o.c.) koji znaju „da upravljavaju svojim srcem, plemenitiji od tebe“ to jest na one koji vladaju sobom, koji su plemeniti tim kvalitetom mudrosti. U prevodima koji mešaju ove pojmove, u koliko su svi ovi izrazi prevedeni sa reči „plemič“ ili „pretpostavljeni“, lako se može, izborom citata stvoriti slika da ova upustva ukazuju na potcenjivanje malog čoveka u odnosu na vladodržca, što je netačno, bar u koliko se tiče ovog dokumenta. Onome koji upravlja, Ptahotep se obraća rečima: „ukoliko si onaj koji upravlja drugima, ne taraj strah u ljude!“ ili: „One koji od tebe zavise zadovolji svojim delom“. ili: „Budi smiren kada saslušavaš one koji ti se žale! Ne odbi ga pre nego što da oduške onome zbog čega ti se obraća. Čovek u jadu želi više da isprazni srce negoli da dobije ono za šta moli!“

U ovim poslovicama kao najgore mane smatraju se: hvalisavost, grubost, ponos zbog nekog ličnog postignuća, preterana govornost i buna protiv hijerarhije.“

5. Kada se govori o robovlasništvu, trebalo bi napraviti razliku između onog robovlasničkog sistema, na pr. rimskog, koji je bio baza jedne civilizacije – i činjenice postojanja robova u Egiptu. Evo zašto: iz pisane dokumentacije Egipta (Brested o. c. str 92) vidimo da su robovi u Egiptu bili zakonom zastičeni – (period Faraona Horemheba, zakonodavca devetnaeste dinastije). Ova mera je bila uvedena pošto su izvesni elementi bune poljuljali tradicionalni sistem Egipta.

Robovi u Egiptu nisu bili nasiljem pridobijene žrtve, već zarobljeni elementi nemira: ovo zaključujemo iz činjenice ne samo da Egipćani sami, kao narod, nisu mogli biti robovi, već ni mirna plemena. Ugroženi napadačima, susedi su prihvaćeni u Egiptu, i bila im je dodeljena zemlja – dakle, ovi elementi nisu bili proglašeni robovima, već su bili zastičavani, iako ne-egipćani, i pripadnici „varvarskih“ zajednica.

Zaključujemo da su robovi morali biti zarobljeni napadači, neprijatelji „reda“ – u smislu u kome je hijerarhija vrednosti reda bila shvaćena od Egipćana.

Ovi elementi koji su ugrožavali mir ne-Egipta već susednih naroda često, su bili „oni koji ne znaju zakon“, kako to Ramzes II formulise u ratu sa Hititima (zapis na Pilonu Luksora). (Mitološki se povezuje KETI –narod, sa istoimenom zmijom pobune u Knjizi Dveri. Keti: –Hititi).

Možda bi se ova vrsta robovlasništva mogla više uporediti sa prinudnim radom ljudi koje društvo osudjuje zbog agresije, nego sa robovlasništvom kasnijih civilizacija, koje su robove pljačkom dovlučili i zloupotrebljavali i ako nedužne.

6. Cilj ove zbirke je sakupljanje značajnih zagrobnih tekstova Novog Carstva u jedan svezak. Među ovim tekstovima nalazimo papiruse, tekstove grobnica sistematizovane od arheologa u „poglavlja“. U raznim izdanjima ovih tekstova od raznih arheologa, ima varijacija u izboru, ali je numeracija poglavlja zadržana. Arheolog, takodje, bira koji će deo teksta dati u prevodu, a koji prepisati. Tako u „Knjizi Mrtvih“ (University Books, New York 1960) uredjenoj od E. A. Wallis-Budge-a, nalazimo prepričan tekst „*Knjige Dveri*“ koji je takodje štampan u zasebnom izdanju, (The Egyptian Heaven and Hell, Kegan Paul) od istog autora.

Postoje razne verzije „*Knjige Mrtvih*“ – na primer: R. Lepsius, Das Todtenbuch der Aegypter, Leipzig 1832, E. Naville, Das Aegyptische Todtenbuch der XVIII–XX Dynastie, Berlin 1886.

Originalni „Spisi“ Egipta su kao takvi izgubljeni – prenašani indirektno, prepisivanjem pojedinih delova, oni su tako očuvani u pogrebnoj literaturi. Da su postojali kao skup, dokazuje svedočenje Klementa Aleksandrijskog i pozivanje tekstova na „Spise“. („Kako nalazimo u Spisima, na pr. u našem papirusu), kao i očiglednost zajedničkog izvora celokupne mreže mitološkog zbiljanja koje nalazimo nepromenjeno kroz celu istoriju Egipta. Tako nalazimo često, u najranijim tekstovima, rečanice koje se direktno odnose na događanja, čiju celinu nalazimo u papirusima iz perioda kasnijega za nekoliko hiljada godina. Na pr. Mit Stvaranja, na koji se odnose *Tekstovi Piramida*, nalazimo izpričan u celini samo u jednom papirusu koji nam dolazi iz kasnog perioda Novog Carstva, papirusu „Nensi Amsu“ u kome nalazimo *KNJIGU O EVOLUCIJAMA RA-a*“.

7. *Radjanje u dan* je jedno od imena zagrobnih papirusa. Ovakvi papirusi sačinjavaju najveći deo materijala *Knjige Mrtvih*. Na pr: Papirus Anija, Papirus Nebsenija, Papirus Juau, Turinski papirus.

8. Apep je neprijatelj sunca: crv. Ovaj crv u formi ogromne zmije sa mnogo vijuga jeste pobunjena svest (reaktivna sila energije, koja

se okreće protiv stvaralaštva) Borba protiv Apepa jeste način kako da se tom „crvu“ oduzme otrov zmije, tj. stvaralačka vatra koju on prisvaja u želji da pretvori u vlast.

Pobuna ovog Crva jeste ROG SETA: agresivna snaga zemlje, snaga koja pripada otelovljavanju semena života i u izvesnim fazama igra pozitivnu, zatim negativnu ulogu. Ova snaga jeste sredstvo, a ne gospodar, uči nas *Knjiga Radjanja u Dan*.

9. TUAT je egipatsko ime zagrobnog sveta. O etimologiji reči vidi str 51.

10. Umesto termina „umrli“ mi ćemo, kada god je to moguće, upotrebiti termin „individua“ koji odgovara tekstu smislom više nego „umrli“ – s obzirom da termin „umrli“ nije bio upotrebljen od Egipćana, i da se ljudska prilika u zagrobnom zbiljanju nazivala po imanu, ili Oziris, ili jednim od termina koje ćemo rasčlanjavati kasnije u tekstu.

11. NTR – obično čitan NETER, (natura) je termin koji je izazvao velike diskusije kod arheologa. Svi se slažu u tome, da opšte priznata upotreba rači „Bog“ ili „bog“ nije zadovoljavajuća, (Vidi Budž, o. c. I vol II str 70).

Prevodilac je prihvatio termin Lubiča, „princip“ (vidi R. A Schwaller de Lubicz, Le Roi de la Theocratie Pharaonique, Flammarion, Paris 1961) ostavljajući ipak, radi orijentacije u vezi klasičnog izraza često naporedo ili čak isključivo termin „bog“.

12. Iako je originalno egipatsko ime papirusa koji opisuju progresiju kroz zagrobni svet Radjanje u Dan prevodilac se u toku izlaganja služi klasičnim nazivom „*Knjiga mrtvih*“ da bi izbegao konfuziju, smatrajući ipak potrebnim da, kada je to moguće, podvuče suprotno značenje originalnih imena ovih tekstova koji ukazuju na oživljanaje, a ne na smrt.

13. *Tekstovi Piramida* (R. O. Faulkner, The Ancient Egyptian Pyramid texts, Oxford University Press, 1969.

U toku izlaganja, označićemo ovu zbirku sa T. r. sledjeno brojem speva. U ovom slučaju T. P. 362. U koliko naznačena cifra označava „član“, to će biti naglašeno.

14. T. P. 636

15. T. P. 216

16. Milarepa, Libraire D’Amerique et d’Orient Adrien-Maison-neuve, Paris 1955.

17. I Ching – The Book of changes – Routledge and Kegan Paul 1950. Vidi takodje: Lubicz, o. c. I, vol I, str 149 Le Nombre Mystique.

18. Vidi str. 78, 81, Konopac.

19. TUAT je svet transformacija u svojoj sadržini ZORE, budjenja u dan. Videćemo kasnije da izraz IMENTIT označava polaznu i završnu tačku sveta transformacija u svojoj sadržini ZALASKA. Tako IMENTIT jeste Zapad, smrt, noć, materica. IMANTIT i TUAT jesu kompleks vaskrsenja. Oni su oba Zagrobni svet ali kao dva pola koja označavaju dva lava sedeći jedan drugom okrenutih ledja. Smrt je Zapad, sud i materica, ONAJ SVET. Tuat je DRUGI SVET – događanje tog sazrevanja, stepen po stepen.

Ideja Hada, kao i ideja pakla, nije slična ideji egipatskog zagrobnog sveta. Ideja večnog mučenja ili večne sreće „raja“ ne sreće se u tekstovima u istom smislu. Postoji Uništenje (DRUGA SMRT) – ili sazrevanje kroz borbu, ispaštanja, ali u hodu ka spasenju. Ideja *Polja Preobražaja* tema je posebne studije i potpuno je neslična raju. (Polja Preobražaja – Polja HOTEĀ, prevedena su obično kao Polja Mira – Jelisejska polja).

Ovde vidimo preciznu liniju koja seče Egipat od Grčke u čijoj mitologiji se gubi apstraktni karakter ovog zbivanja zagrobnog sveta kao kompleksa svesti u hodu ka dimenziji nadsvesti. Tako se i radja statična ideja „raja“ i „pakla“ kao mamac ili pretnja verniku, kao opomena DRUGE SMRTI i time indikacija voljnog uticaja individue na svoju sudbinu, a ne ideja neke sudbine, kobne sile koju ne možemo promeniti, sile u čijim smo rukama. Ova koncepcija uradja monoteističku molitvu „onome na nebu“ kao i strah od te mono-smrti, jedine, prirodne ili neprirodne, prve i poslednje, posle koje dolazi raj ili pakao, ili možda ništa.

20. *Knjiga Mrtvih*, glava LXXIX (Budge o. c. 2, str 540) „Donosim vam dela časno izdelana, pred vama iznosim istinu, Poznajem Vas. Znam Vaša imena. Znam Vam oblike neznane. U Biće dolazim medju Vama!“

21. AB – Ta znači „rog zemlje“.

22. Kako se ova studija ne bavi Indijom, treba ove karakteristike shvatiti samo u najširem smislu izuzimajući sekte koje se protiv ovim praksama.

23. *Naricanje Isis i Neftis* (Budge o. c. 3) jedan je od naslova tematike zagrobnih papirusa i svakako jedan od naziva originalnih „Spisa“ Egipta. Ova „naricanja“ u vezi smrti OZIRISA uključuju tematiku inkantacija rituala kao i opšte indikacije u vezi evolucije života iz smrti.

24. Prikaz simbolizma kroz koji se princip Kosmosa slika faraonom dat je u delu: Kralj faraonske teokratije, Lubicz, o. c. 2.

25. Vidi dokumentaciju V. „Aurum nostrum non est aurum vulgi.“

26. Vidi Barta, o. c. str 86: Der BA vor dem Tode des Menschen. str 87 „Der BA beim Tode des Menschen;

27. O koncepciji Antropokosmosa vidi Lubicz, o. c. I, vol. I, str 108 – 113.

28. T. P. 216, „progutan sam od onoga sveta

Živog i čistog vidika

U zagrljaju Oca svog!“ Takodje: TP 202, 417, 470,691,684,609, i dr.

U tekstovima koji govore o „Poljima Preobražaja“ (Jelisejskim poljima) govori se o „Ocu“ i „Majci“ ali ovi su bez izuzetka principi (bogovi) i nikada lični roditelji.

29. Uzmimo primer našeg papirusa: Dogod goriš u mukama životu pripadaš . . . itd. Indikacije duše jasne su: ovde i sad delaj, ne u DRUGOM SVETU.

30. K. M. gl. CX: „Oživeo sem! . . . Orem! Živim sa HOTEĀ, nedirnut silama Severa!“

31. Kao sto otrov pobedjenog APEPA curi u mrak.

32. T. P. 382

33. Ceremonija oranja „Postolja srca“ (ST IB). Vidi Budge I. vol I str. 49.

34. Ili Apsolutno Poznanje – vidi hijerarhiju termina indiske filosofije: Talks With Shri Ramana Maharshi, Vol I–II, Tiruvannamalai, Indija 1968. str. 95 – 97. Takodje: Shri Aurobindo, On Yoga, Indija 1965.

35. T P. 273 – 4

36. Videćemo kasnije, (Esej) da se misao egipatskog mita, čiji pojmovi principa nisu divinizacije već posredničke sile, pretvara u alhemičnu gnostičnu filosofiju, u kojoj nalazimo mnoge egipatske elemente, ma da izražene sirovijim simbolizmom. Ova činjenica unošenja „autorske slobode“ u simbolizam dovodi polako do degeneracije sinteze: stvaraju se izolovani pojmovi, kao na pr: „Prima Materija“, u koji je uključen GEB, PTAH, SET i TUM. Pozitivni i negativni vidovi stvaraju androginat (nailazimo čak na figuru „Device“ kao „Prima Marerije“ (Yung, Psih. i Alh.) Prima Materija kao Kronos jede svoju decu, potsecajući nas na „kanibalske“ *Tekstove Piramida*, u kojima je „Kralj“ apstraktni izraz evolucije. Ovaj kralj, medjutim, proždirući ljude i bogove, ostaje povezan sa svojim izvorom, TUMOM, dok „Prima Materija“ i slični androginski pojmovi deluju kao samostalne sile i time degradiraju sintezu, i tako

lišeni svoje veze sa kosmičkom harmonijom, postaju uslovi „okultizma“.

37. Hermes Trisemgustus – Tabula Smaragdina (spis, prenašan od neznanog doba. Latinski tekst pripisan je Hermesu, (TOTU, „tri put velikom“).

38. Egipćani ne upotrebljavaju reč „masturbacija“, kakvom je mi razumemo, i koja nosi sobom pežorativan smisao. Da bi označili samostvaralaštvo, Egipćani pišu (T. P. Spev 527, čl 1248): „U ONU (Heliopolisu), TUM nastade izazvavši sopstveno seme iz bedara, ud svoj u saku uzevši on učini radost u sebi. Rodiše se dva blizanca, ŠU i TEFNUT. Racionalni egiptolog prevodi: „Tum dodje u biće masturbacijom u ONU. Uze svoj falus u steg tako da bi stvorio orgazam kroz to, i tako su rođeni blizanci ŠU I TEFNUT. (R. O. Folkner, II, str. 198).

U vezi ovog spomenimo Junga koji upućuje na razrešavanje ovih problema svesti iako ne nudi definitivno rešenje. Jungova razmatranja svrstavaju sve ono čega nismo svesni u „nesvest“ – znači i samu nadsvest. Ovo može da izazove konfuziju, ali ipak ukazuje na put ka jednoj terminologiji za kojom se oseća potreba. Iako upotrebljavajući izraz „nadsvest“ koji dolazi iz indijske terminologije, prevodilac oseća da ovaj termin nije zadovoljavajući, kao ni verski termini. Mogla bi se nazreti mogućnost u naučnoj terminologiji. Lubicz indirektno predlaže „zlatni broj“ FI (vidi Lubicz I, vol I 381 – 419).

39. Modern man in search of his soul, C. Jung.

40. C. Jung, II, Answer to Job, 455 n. Jung dodaje da „ime ne menja stvar“.

41. Na pr.: Brugsch, Champoleon–Fizak. de Rougé, Chabas, Mariet, Deveria, Berc, Loret itd.

42. „Put koji može da bude označen, nije put večnosti, Tao. Ime koje može da se izgovori, nije ime večnosti. Bez imena, on je poreklo neba i zemlje. Sa imenom on je majka hiljade bića.“ Kao i Egipat Kina ovde plasira poznatljivu evoluciju geneze u vreme (majka hiljade bića) –Amon je izvan vremena kao i TAO. (Lao Tseu).

43. Vidi Dokumentaciju I, II.

U ovome je zabluda mnogih modernih istraživača – čak i Junga, u vezi Egipta: oni traže da osvetle egipatske koncepte pomoću modernih ili klasičnih – često degradiranih, koncepta koji su proizašli iz egipatskih: kao neko ko bi tražio analizirajući viršleraje, neku zajedničku karakteristiku mimo mesa. (vidi Jung IV).

44. „Sama sebi“ ne pretstavlja princip izolacije nekog ličnog stava i ne pretstavlja zato bunu već zakonitost koja jeste srž života i kao takva sama jeste sebi svrha: onemogućava lične ciljeve.

45. Edwin Smith, Medical papyrus.

46. Jelisejska Polja, „raj“ – nazvana su Polja HOTEPI – SKHT HTPU –

47. Les Maximes de Ptahhotep – Zbynek Zaba, Prague 1956

48. U vezi ovoga vidi geometrijsku demonstraciju Lubiča (I, vol I str 387) „Harmonie musicale et le volume“.

49. KNUM jeste deskriptivni vid AMONA, kao formativne funkcije čovečanstva: grnčar sveta, inteligencija, čelo svih stvari kao i istorije. (Brugsch ga vezuje sa Kronosom i Gebom: Rel. 582)

50. T. P. 539 – „Kičma mi je divlji bik!“ izražava nervnu energiju kičmene mozđine kao PTAHA u nama. Nalazimo paralelu u tibetanskim jogi-vežbama. (Evans–Wenz; Tibetan yoga str 252); u vežbama „prenošenja svesti“ yoge koja se smatra kao najteži i najopasniji poduhvat za jogija, jer može, omaškom, da prouzrokuje smrt, posle dugog procesa odredjenih načina disanja i glasovno-mentalne koncentracije psihičke energije, završni slog jeste PHAT. Ovaj krik smatran je od tibetanskih majstora joge kao vrlo moćno psihičko sredstvo, u koliko je upotrebljeno ispravno i povezano sa mantrama, i kao takvo može da kontroliše loše uticaje.

51. Yung II str 361: „Na kraju, možemo zamisliti Boga kao večni tok životne energije koja beskrajno menja oblike, baš kao što možemo da ga zamislimo kao večno nepokretnu, nepromenljivu esenciju.“

52. Himna Hapiju (Budge I, vol I str 146) „Pravi Hapi ne može da bude prestavljen u kamenu, ne može se videti ni zamisliti . . . žrtve mu se prinostiti ne mogu. Ne može se izvući iz svog tajnog mesta, prebivalište mu se naći ne može.“

53. Budge I, vol 508.

54. Dok je ova zakonitost noći (smrti) crnila (ime Egipta na staro-egipatskom jeste KEMIT – Crna, crnilo) kao prelazne faze vaskrsenja ili novog ciklusa. Neka vrsta pečata: hermetizma. Srednjevekovna koncentracija u NIGREDO – fazu alhemičara kroz koju evolucija neophodno prolazi. Nigredo je obično simbolizovan kao gavran, ali nalazimo simbolizam u vezi njega često i vrlo brutalan pa i sirov. Čudovišnošću ovog Nigreda tako se polako eliminisala njegova filozofska suština, koju u Egiptu, u kompleksu sveta transformacija, nalazimo uvek konstruktivno povezanu sa suncem.

55. Budge I, v I 509–511

56. K. M. gl XVII
 57. Budge I, v. I 508–9
 58. Tekst iz XX–XXI Dinastije, vidi Budge I, v. I 509.
 60. T. P. spev 600, čl. 1652. Spomenimo ovde da je SET (Satan) nazvan „pljuvač“ (iši): T. P. 539.
 61. U vezi ovoga Tot (Hermes), kao simbol sinteze, nazvan je Hermes Trismegistus – TRI PUTA VELIKI. On je zakon ovog procesa od tri stupnja.
 62. Budge I, v. I 502.
 63. Vidi zaključni esej „Mimo nihilizma“.
 64. Vidi dokumentaciju IV
 65. Zato je „poslušnost mila NETERU (Bogu) a neposlušnošću je on zgrožen! (Mudrost Ptahotepa, Zaba).
 66. J. B. Sidgwick, *Introducing Astronomy*, str 92.
 67. T. P. 272
 68. Folkner objašnjava: nezaoštrena planina, tj. sa ravnim vrhom.
 69. Lao Ce, Tao, čl. 15: „Savršeni mudraci starih vremena bili su neshvatljivi, nadprirodni, tajanstvani, prodorni, tako duboki da nisu mogli da budu poznani. Kako čovek nije mogao da ih upozna, ne mogu se ni opisati. Bili su pazljivi, kao onaj što gazi reku zimi. Oprezni: Kao onaj što prima gostoprimstvo! Izbrisani, kao led koji se topi. Jednostavni, kao neobrađeno drvo. Prazni, kao dolina. Mutni, kao muljevita voda.“
 70. T. P. 580
 71. T. P. 362
 72. Poplava u svom uništavajućem smislu, koju graniči TOT (mera) („ja sam onaj koji poplavu graniči!“ – A. de Buck, *The Egyptian coffins texts I–VII*)
 73. T. P. 539 „Kičma mi je divlji bik“.
 74. T. P. 579
 75. T. P. 260
 76. Lubicz I. v. I, str 175 – simbolizam noža u vezi mastabe pisara HESIJA (treća Dinastija).
 77. U vezi ovog interesantan Tekst Piramida, spev 534 – u kome se karakterišu kao „zlonamerni“ svi (čak i HORUS!) koji uznemiravaju grobni san „Kralja“. Ova misao ustvari izražava samostvaralaštvo u mutaciji: nikakav spoljni uticaj ne može da donese željenu fazu progressa (budjenja); samo uporni, strpljivi, individualni rad: ovaj „individualni rad“ je individualna primena kosmičkog zakona geneze u jednom organizmu. Vidi Lubicz I, v. I str. 65. Takođe T.

P. 521. Interesantno je spomenuti mitološki kompleks „samo-seče“: RA sam sebi otseca ud.

78. T. P. 539

79. T. P. 209

80. T. P. 211

81. T. P. 570, u vezi ovoga dodajamo: Postoji takodje revelacija HERMOPOLISA.

Ova revelacija nije specifično spomenuta u gore napomenute tri revelacije Egipta, jer je ona sinteza ove tri. Revelacija HERMOPOLISA (Grada čiji „gospodar“ jeste TOT) hermetičke je prirode – ona je izvor docnijeg „hermentizma“, alhemičarske filosofije. U ovoj revelaciji kavez TUMA izražen je kao osam principa, četiri para, koji su: Noć, Mrak, Tajna, Večnost, zmijske i žabe iz kojih se leže jaje iz koga izleće Guska, kao ujedinitelj.

82. Termin Ego upotrebljen je u ovom izlaganju u smislu koji mu daje Jung. (Psih. and rel. str. 258) Jung naziva Ego manji krug svesnih sadržaja koji se nalazi u većem, nesvesti: „Svesni razum ne uključuje totalitet čoveka, jer se njegov totalitet sastoji samo delimično od njegovog svesnog sadržaja a drugi, znatno veći, deo od njegove nesvesti koja je neodređenog prostranstva i neodređenih granica. U tom totalitetu svasni razum je sadržan kao manji krug u većem.“

83. T. P. 214: „Čuvaj se jezera“, K. M. gl. LXXII; Budge II, str 136.

84. K. M. gl. CX (Papirus Nebesni, tabla 17)

85. Ovi zaključci izvučeni su iz indikacija kako našeg papirusa u vezi Polja Preobražaja (priča o neukom) kako i iz studije krokodila HENTI kroz mitologiju, njegove veze sa HOTEPEP, principom preobražaja, DRUGE SMRTI i bunom „Oluje severa“.

86. Jung zaključuje (Psih – Rel 115, II) da ja „KA“, Sv. Duh. (vidi 44) ali se zaista ne bi mogao zameniti jedan pojam sa drugim. KA – bik, više odgovara, ako se već pravi poredjenje, „Sinu“ u Trojstvu. KA, kao „Vatreni bik“ u isto vreme jeste i „Jagnje“, Sin Oвна (AMONA). (Tertulijan naziva Hrista „Vatreni Bik“) „Sv. Duh“ više odgovara „Živoj Vodi“ MERKURU – (Totu). Iz ove vode se radje „Sin“ i sa njom se na kraju identifikuje, ali, govoreći o simbolizmu, KA se ne može idifikovati sa Sv. Duhom koji je bliži pojmu BA. Ova konfuzija objašnjava se slabim mogućnostima uvida u egipatski mit – s obzirom da Jung nije poznao staroegipatski, morao se osloniti na dokumentaciju egiptologa.

87. Albert Camus, *L'Étranger*

88. T. P. 478

89. „Stanovnik u Srcu“ K. M. gl. XXIX

„Božanska duša u svome Jajetu“ K. M. CX

„Ja sam Onaj što stanuje u Udjat (OKU) i u jajetu“ gl. XLII.

„Stanovnik svoje urne“ K. M. CXXXIII.

Spomenimo interesantan razvoj srednjevekovnog simbolizma iz ovog „Stanovnika Jajeta“. Nalazimo tako filozofsko Jaje alhemičara, sa dve glave orla koji se ispijaju iz njega. (Codex Palatinus Latinus, XV. vek, vidi Psih. and Alchemy, Jung III, str. 192) Ovaj dvoglavi orao (originalno dvojna nadsvest BA i KA Jajeta,) postaje polako simbol dvojne moći: duhovne i svetovne. Najzad on postaje znak vladarstva i, degeneracijom, znak sile. (nalazimo ga sada i na vratima Banaka u Sitiju Londona!) Tako „Orao“ kao mali amblem sile, uzima mesto SOKOLA, koji je (kao i Kralj) „mali“ i čija je moć u OKU i letu. Kao što je soko u narodnoj simbolici simbol plemenitosti i srčanosti, tako je orao simbol sile, i individualizma.

90. U vezi lotusa, sreće se u srednjem veku – na primer gnostični medaljon Harpokarta koji sedi na lotusu, kao sublimacija. Harpokart jeste „HORUS PA HEROD“ – ili Horus–dete. U vezi ove sublimacije i lotusa, vidi dokumentaciju IV, I.

91. Vidi Lubicz II, str 37–39; T. P. 593 (spev), kao i članovi: 151, 341, 357, 363, 458–9, 632, 723, 822, 929, 935, 965, 1074, 1082, 1123, 1152, 1428, 1437, 1482, 1561, 1636, 1707, 2126.

92. Lubicz II, glava: „Deviation“ i „Ambiance cosmique.“ Lubič I, v. I str 719. Ljubič nam pruža revolucionarnu dokumentaciju, koja potvrđuje njegovo mišljenje da su Egipćani poznavali heliocentrični sistem, iako je geocentizam uzet kao izraz prividnog u cilju orijentacije. U vezi kalendara, on spominje da je zvezda Sirius bila smatrana kao centralno „sunce“ sistema, takozvano „Drugo sunce“. Od Egipta, preko Pitagore, do Kopernika, Lubicz ukazuje na lanac kojim se prenosila „vatra“ poznanja.

93. T. P. 211

94. T. P. 273 – 4.

95. K. M. XVII glava *Rodjanja u dan*.

96. Bagavadžita – čl. 34 „Ja sem smrt, sveuništavajući, i ja sam Izvor onoga što će tek da bude! . . . od računđizija, ja sam vreme, . . . od stvaranja ja sam Kraj i početak . . . od nauka ja sam nauka, od onih koji se raspravljaju dijalektika sam . . . od sklopova ja sam dvojnost, od onih što kažnjavaju, štap sam . . .“

97. K. M. LIV.

98. Budž (I, v. I str 408) povodom glave CLXXV *Knjige Mrtvih* značajno je da nije OZIRIS, večni gospodar života, već TEM–TOT, koji obećava večan život!.

99. Budge – i v. I str X

100. Vidi Lubicz – Isha, Her Bak, str 263 – 4.

101. U vezi heliocentričnog sistema interesantno je razmotriti ovu istu ideju: ako čovek, nedovoljno upućen u zakonitost svemira, sazna da je ceo naš svet samo „prašina“ u galaksiji – oseća se poništenim, dok smatrajući da je zemlja centar svemira, oseća poverenje. Egipćani su, po prikazu Lubiča, izrazili heliocentrični sistem geocentričnim – antropomorfizmom, mudro izbegavajući direktno ukazivanje na „drugorazrednost“, ne samo zemlje, već i samog sunca – (GEB, zemlja – guska. Sirius je bila hraniteljka sunca – Majka sunca. Tako se ova „drugorazrednost“ izražavala kroz genetičnu hijerarhiju). Crkva, bez mudrosti, proganjala je astronome kao jeretike, jer su oni uistinu i bili opasni po autoritet same crkve, kao geocentričnog monarha. U vazi ovog problema: Lubicz, Verbe Nature str 135).

102. K. M. gl. XXXb

103. T. P. 669

104. T. P. 278, 284, 224.

105. Zidovi Hrama EDFU.

106. Budž, I, v. I str. 58.

107. Lubicz III Verbe Nature str 193 – dovodi ovo KA – magnet, u vezu sa faraonskom kukom HEKA. Kao pastirska kuka što „Hvata“ ovce, tako terment HEK „hvata“ i roformljuje reforma- (Tako se moglične inkantacije IZISE, u raznim vidovima, vezuju za HEKA).

108. K. M. CX

109. T. P. 214

110. K. m. CX

111. T. P. 460

„O, Kralju, tvoja sveža voda poplava je iz tebe izlučena! Budi tih da čuješ reči koje ti Kralj govori!“

112. T. P. 215

113. T. P. 476 (čl. 955)

114. T. P. 514. „Izdrži! Izdrži! O Punoglavče! . . . koji upravljaš KHEMOM . . . Presto ti pripada Sinu! (KHEM – mrak).

115. T. P. 476.

116. Osmi čas: Knjiga dveri, „Zemlja je za mrtvo ti telo, nebesa za dušu!

117. T. P. 208.
 118. T. P. 188.
 120. T. P. 486, T. P. 484, „Ja sam praiskonsko brdo u sred mora . . .“
 121. T. P. 471
 122. T. P. 328
 123. Detaljna studija principa ČOVEKA, kao kosmosa, data je u Hramu Čoveka (Lubicz I,) kao i u „Le Roi de la Theocratie . . .“ (Ljubicz II.)
 124. T. P. 392
 125. T. P. 510
 126. T. P. 497
 127. T. P. 314
 128. T. P. 395, 434, „Budi daleko od zemlje, jer tebi pripada glava Oca ti, ŠUA!
 129. T. P. 510
 130. T. P. 398
 131. T. P. 382
 132. Liver des Morts Tibetain. (Dr. Evans—Wentz.) str. 23. „Naj-češće se telo nosi na vrh planine ili stene, i tu je telo dato pticama grabljivicama i životinjama, slično Parsima u Bombaju.“ Wenz objašnjava da je spaljivanje preimućstvo imućnijih familija, a balzamiranje, slično egipatskom vrši se kod duhovnih poglavarā. On ističe velike sličnosti između egipatskog i tibetanskog posmrtnog rituala.
 133. Tao, čl. 3
 134. T. P. 290
 135. T. P. 273—4
 136. T. P. 261
 137. T. P. 317
 138. T. P. 317
 139. Ovaj čvor je vazan za TAIT, „boginju“ tkanja, vid IZIS (kao i NEIT), kao i za „zmaja“ pupčane vrvce nadsvesti koja vezuje nabo i zemlju. O ovome vidu „zmaja“ T. P. 230, 535, 417.
 140. T. P. 325
 141. T. P. 259
 142. T. P. 676
 143. Plutarh, član 70
 144. Pod ovom svetlošću treba razumeti uzvik Ramzesa II u bitci Kadeša (pilon Hrama Luksora), koji se obraća AMONU u vezi pomoći koju mu on, kao otac dodeljuje u istrebljenju KETA (Hi-

- tebi? ZAKON (NETER) ne znaju“. (Ili „Boga ne znaju“).
 145. T. P. 261
 146. Klasični prevod reči KA: DVOJNIK.
 147. U smislu filozofskog „lapisa“.
 148. Osmi čas noći, Knjiga dveri, „Vi u svojim cisternama sveže vode!“
 149. „Aurum nostrum non est aurum vulgi“ —Rosarium Philosophorum.“ (Naše zlato nije obično zlato)
 150. T. P. 610, OZIRIS se identifikuje sa SOKAREM—smrću!
 151. Vidi Lubicz I, v. I. str 150, o Mističnom Broju.
 152. Moglo bi se reći da se svest razvija „sama “ ili da ovo ne uključuje „slučajnost“, kao da nam sugeriraju noviji pokreti u naučnom svetu. Profesor Wadington Edinburškog Univerziteta, iznosi veliki niz eksperimentalnih činjenica, koje se suprotstavljaju Darwinizmu i Neo—Darvinizmu. On podvlači da nijedna teorija evolucije ne može da bude kompletna, ako ne uključuje objašnjenje zašto se evolucija kreće od niže forme ka višoj i zašto se te forme mogu grupisati u arhitipove. Wadington podvlači da, ma koliko jedan organizam zavisio od okoline, on ipak razvija i održava svoj individualizam, svoje ciljeva, koji su različiti od okoline i fizičkog okvira. Molekularna biologija pretpostavlja da su instrukcije za koordinaciju međusobnih delova jedne životinje u vezi njenog kretanja ka izvesnom cilju određene u nekoj vrsti „originala“ (blueprint) čije kopije su rasporedjene u celom organizmu. Ako su te kopije u svakoj ćeliji organizma, kako se vrši komunikacija između ćelija, kako jedna ćelija „zna“ koje naredbe druga ćelija izvršava, i kako se aktivnost jednog skupa ćelija koordinira? Ako su kopije negativna rasporedjene u svakoj ćeliji, kako jedna kopija zna koja naredjenja daju druge kopije? Wadington kao i grupa naučnika kojom saradjuje, smatraju da mora postojati HIJERARHIČNA priroda živih organizama, da bi se kontrola i pokret izvršili u izvesnom pravcu. U daljem razmatranju, proučavajući eksperimente u vezi reakcije ćelija na ritam oscilacija, Wadington poredi razvitak organizma sa razvitkom muzičke kompozicije. (Towards a Theoretical Biology, C. H. Waddington University Press 1969).
 Spomenimo povodom ovoga iscrpne studije Lubiča (I' v. I) o harmoničnoj dekompoziciji, u kojima Lubič demonstrira zakonitost harmoničnih proporcija u vezi faraonske „kecelje.“
 153. T. P. 444 „O, NUT, pojavila si se kao pčela. Imaš snagu nad „bogovima“, njihovim KA—IMA, nasledjem njihovim, hranom i svim

dobrima. O, NUT, učini da Kralj bude snažan, da živi!". Takodje T. P. 431

154. Kao prvenac ŠUA.

155. Tj: sinom, oca. „Zaoštri nož TOTE“. T. P. 477

156. Papirus Bremmer–Rhind, 30,3.

157. Magical Papyrus Harris X 8

158. Budž I, v. 458. Plutarh, Iziris i Oziris čl 9.

159. Povodom „zraka“, Ljubič I. v. 1490 – čovek, izražen kao zrak.

160. T. P. 417, „Dok Veliki spava na svojoj majci NUT“ (smrti)

161. ZABA, Mudrost Ptahotepa

O POLJIMA PREOBRAŽAJA

1. Tut–Anh–Amon, ili živi kip (lik) Amona („Lik nevidljivog života“), faraon koji je nasledio vladavinu Ah–en–Atena, („Dizanje koluta“) i uspostavio staru veru Egipta, koju je Ahenaton pokušao da reformira, odstupajući od kulta „nevidljivome“ i vodeći kult „vidljivog“. U ovom mutnom periodu istorije, Tutanhamon vlada – kako nalazimo kod Piankova (Skrinje Tutanhamona, str 14) deset godina, u sredini četrnaestog veka pre naše ere. Verovatno sin Amenofisa III, i brat Ahenatona (iako ne potvrđeno ničim izuzev jednog natpisa u Britanskom Muzeju u kome on naziva Amenofisa III „ocem“.)

2. Alexandar Piankoff, Rambova, Bollinger Series 2, Pantheon Books 1955, New York. Vidi: str 42.

3. Grobnica Ramzesa VI – Kazimierz Michalowski, The Art of Ancient Egypt, Thames Hudson, London 1969, str 280

4. Grobnica Ramzesa VI Michalowski o. c. str 414

5. Istorijski period „Starog Carstva“ –I–VI Dinastija plasira se od oko 3000 g. pre naše ere, do 2000 g. pre naše ere. Najraniji spomenici iz početka ove „dinastiske“ epohe svedoče o već potpuno formiranom filozofskom mitu.

6. Srednje Carstvo – plasirano je uglavnom, uz lične varijacije egiptologa, u period između 2000 – 1525. Pre n. e. Period između Starog i Srednjeg Carstva nezvan je „mračni period nereda i haosa, koji obuhvata oko dvesta godina – „početak“ Srednjeg Carstva smatra se Dvanaesta Dinastija 1991 – 1786. (Vidi William Kelly Simpson, The Ancient Egyptians, Harper Torchbooks, New York 1966 (Erman–Blackman Outline of Egyptian History, XIVIII

7. Novo Carstvo: 1525 – 525 Dinastije: Osamnaesta, devetnaesta (oko 1400 – 1200 pre n. e.) predstavljaju kulminaciju. Lagani pad od oko 1000 g. pre n. e. – Persiska okupacija (525 pre naše ere). (Datumi aproksimativni, po Kelliju, o. c.)

8. Seti I – jedan od velikih faraona Egipta, čija grobnica je prava riznica mitoloških informacija. (1303 – 1290, aproksimativno – vladar devetnaeste Dinastije, njen osnivač i otac Ramsesa II. Ovaj faraon nije porekla „kraljevske“ krvi, već svešteničke. Njegov otac, Hor–em–Heb, poslednji vladar osamnaeste Dinastije, uveo je red u posrnuli Egipat, posle pobune Ahenatona, došavši, kao vojskovođa–sveštenik, na presto posle Tutankamona koji je izvršio prevrat i time okončao Dinastiju svojih sopstvenih predaka faraona–kraljeva.

9. Kovčeg „SENA“ – Britanski Muzej N 30, 841

10. Papirus Anija, list 36, Britanski Muzej N 10, 470

11. Ime ovog polja obično je prevedeno „Polja Trske“.

Egipatski nazvi: „Seket Iaru“. Biljka IA, međutim po kojoj je ovo polje nazvano, nije „trska“ već mitološka biljka vatre: tj., *usev sublimacije* svesti u čoveku.

Vidi E. A. Wallis Budge, The Book of the Dead, University Books 1960, New York. str. 76; E. A. Wallis–Budge, (Methuhen 1905) The Gods of the Egyptians, vol I, str. 35. „Rastinje IA, koje kako izgleda raste u Polju Vatre“. Reč: „IA“ označava takodje: „ledja“, „kičmu“, „magarca“ i „biče“ (Iau). Nailazimo u Tekstovima Piramida: kičma je katanac neba kao i „Kičma mi je divljik“. Magarac je „sunčani bog vatre“. Slovo „I“ je jedno od imena Tota (Hermesa) – ili inteligencije svemira. (Budge, The Gods of the Egyptians, str. 406 (o. c.)

Vidi takodje, Mit „Božanske krave“ Piankov, o. c. str. 30.

12. Na pr.: Tekstovi Piramida, spev: 636, 691, 222, itd. (The Ancient Egyptian Pyramid Teksts, Oxford, 1969, R. O. Faulkner.)

13. Na pr.: T. P. spev: 684, 571

14. T. P. sp. 34–39

15. T. P. sp. 209

16. Knjiga Mrtvih (Budge, o. c.) str. 150, 342, 304.

17. Knjiga Mrtvih, (Budge o. c.) glava CX

18. T. P. sp. 609 (o. c.)

19. R. O. Faulkner, The Ancient Egyptian Pyramid Teksts Oxford, 1969.

20. T. P. o. c. spev 191

21. T. P.

22. K. M. o. c. glava CX
23. T. P. o. c. spev 281
24. Alan B. Lloyd, The Egyptian Labyrinth, Journal of Egyptian Archaeology 56.
25. Četvrta škrinja, vidi Piankov, o. c., str 57.
26. Vidi: R. A. Schwaller de Lubicz, Le Roi de la Theocratie Pharaonique, str. 292, (Flammarion 1961)
27. Vidi Hermetica, vol II str 409 – Walter Scot, Oxford 1924
28. Knjiga Mrtvih (Papirus Anija) glava CLI a.
29. Tekstovi Piramida, član 289, 507, 1131. Adrian de Buck, The Egyptian Coffin Texts Chikago, 1935–38, vol II spev 79, str. 25.
30. de Buck, o. c. spev 80, str. 34
31. Piankoff, The Shrines of Tutanhamon (o. c.) str. 30.
32. Piankoff, o. c. str. 101
33. de Buck, o. c. spev 76, str I –17 (Tekstovi kovčega)
34. Slične pasuse srećemo u Knjizi Mrtvih, glava CX, gl. LXXII (o. c.) Tekstovi Piramida spev 677 o. c.
35. Interesantno je spomenuti da se još u današnjoj plemenskoj Africi može naći pravo upravljača da naredi „samoubistvo“ kralju. (The Yoruba Ogboni cult in Oyo – Peter Morton – Williams, University Colledge, 1971.)

O DEVETOM ČASU

1. Egiptolozi su postavili ovaj papirus u doba koje znatno prethodi vladavini Setija I. Dok Seti vlada u Četrnaestom veku pre naše ere, Papirus je postavljen u prelazno doba između Starog i Srednjeg Carstva, tj., oko dve hiljade godina pre naše ere.

Prevodilac se ne može ovde upuštati u ovo pitanje jer to bi značilno izlagati razloge i protu razloge u dugoj analizi koja je isključena u ovom sklopu. Spomenimo samo, da s obzirom da je Papirus nadjen ostećen i bez ikakvih podataka – sud egiptologa ostaje pretpostavka i to pretpostavka bazirana na rezonovanju egiptologa u vezi sličnosti ovog teksta sa nekim drugim tekstovima. Primitimo jedno: Literatura inicijacije Egipta, kao ni mitologija nisu se menjale duž hiljada godina i zato postoji mogućnost da ovaj papirus pripada Srednjem, ali i Novom Carstvu. Prevodilac ima puno opravdanih razloga da veruje u ovu poslednju hipotezu. Ne samo rafiniranost misli i stila, svedoče o ovome, no i sama tematika koja je likovno – kao što ćemo sledstveno videti – izražena u toku Novog Carstva.

Lik AIA, sunčanog „boga“ magarećih ušiju, svakako je pripisan sarkofagu Setija I – ovo ne znači da je papirus morao biti iz tog doba, ali AI se spominje u papirusu, a figurativna sinteza sarkofaga osvetljava tekst! Princip Magarca – kao „pobune“, provlači se duž Srednjeg i Novog Carstva i kako znamo da su isti motivi razrađivani u raznim periodima istorije, ovo nam ostavlja odrešene ruke, u tumačenju papirusa sarkofagom, bez zadržavanja na nebitnoj činjenici datuma, ma da sve govori da je papirus pisan u doba koje prethodi (ili sledi) bunu Ahenatona, dobu u kome su ove teme pobune bile aktuelne.

2. Vidi Budž III, Budž I, v. I, str II. Grob Setija I. Knjiga AM DUAT: Dveri Kuće OZIRISA. Deveti Čas: Gospodarica svih imena, Glavni čas, Gospodarica snaga, Gospodarica života, Onaj koji ugledava sam sebe, Onaj koji vidi svoga gospodara. Takodje K. M. CXLVI.

3. U vezi tankog creva: zaštitnik HAPI (Sever). HAPI je takodje povezan sa Rukama, (delatnost – reaktivnost) i domenom Hator. 4. U Devetog Oblasti se nalaze Polje Preobražaja, Polja HOTEF (SEKHET HOTEPU) (Knjiga Am Tuat, Budž III) Takodje, time, u toj oblasti živi BENU – Feniks ptica vaskrsenja.

5. Ova postavka se potvrđuje elementom mamca i kuke koji su provučeni u simboli do Srednjeg veka, gde čak nailazimo na Raspeće, pretstavljeno kao mamac, a kit uzima vid APEPA. O ovome će biti govora u zaključnom eseju (sl. 206).

6. Veza ovog Časa sa „Mrčom“ (SEKHET) od ogromne je važnosti, i teren za iscrpne studije. Ova veza jeste čvor sažimanja funkcija mutacije u raznim vidovima, uključujući smrt (K. M. CLI) Indikacije ovih veza date su obrtom slova i vezom u „igri reći“. Na pr. „SIA“ zanči mudrost, a „AIS“ creva. (Vidi: Lubič, Ischa, Her Bak str. 108) Creva, međutim uključuju u svoj pojam ne samo utrobna creva već i moždana „creva“. Tako sublimacija, preokretanjem i asimilacijom izražava funkciju Devetog Časa. Reč SMAU takodje vezuje pojam ujedinjenja sa crevima (absorbicija) Rec IB – srce, vezuje se za IBTY – Mrežu. Hram IBTY jeste Hram Mreže. U vezi ovog kompleksa mreže, kao sredstva „hvatanja u klopku“ ptica (duha) ili sažimanja, napomenimo samo uzgred da on pretstavlja svakako ključnu temu celokupne filosofije Egipta. Tu je uključen pojam stvaralaštva, uništenja (Sekhet, lavica, nosi isto ime kao „Sekhet“, mreža, kao i „Sekhet“ polje!) Ova Sekhet Hotepu ili *Polje Preobražaja* polja su mutacije i u njima je ne samo „raj“ već i pakao i vaskrsenje kao i smrt. Dokumentacija ovih postavka biće

tretirana u posebnom delu, kao i opširnije rasčlanjivanje celog kompleksa, povezano sa kompleksom izgubljenog egipatskog LABIRINTA.

7. K. M. CLXXV

8. Simone Weil: *Pensees sans ordre concernant l'amour de Dieu*, Gallimard, Paris 1958. str. 89.

9. „Gospodarica Života bila je zadovoljna ovom pokornošću“ čitamo povodom Novog Meseca u Himni AMON-RA-u u Papirusu muzeja BULAK (Boulaq).

10. Platon – *The last days of Sokrates*. London, Pinguin 1966, str. 107

11. T. P. 378

12. K. – CLIA

13. Knjiga Dveri – sarkofag Setija I, Deveta Oblast

ANALIZA BERLINSKOG PAPIRUSA

1. T. P. Zmaj – u vezi duše, javlja se u spevu 531, 535. Pupčana vrvca (u vezi veslača Devetog Časa!) K. M. gl. LXXXIX, XVII. Prečišćavanje OZIRISA u jezeru HOTEPI (HTP) i presecanje pupčane vrvce tela OZIRISA: Deveti Čas. (Ba-duša u vezi pupčane vrvce, Budge II str. 238. U vezi Novog Meseca gl. CXXXIII: „Vi, u obliku guske, strune su vam u zemlji“.

2. T. P. 531

3. „Hvatanje u zamku“ odnosi se na Mrežu (SEKHET), u vezi asimilacija, Deveti čas. Sažimanje. Vaskrsenje.

4. Prodorna snaga ovog hranilačkog principa IZIRIS, izražena je korenom „SPD“ – SPDT jeste ime Sirijusa, zvezde identifikovane sa IZIS, Velikom Hraniteljkom sunca.

5. UPTI jedan od četiri posvećena majmuna TOTA, Dendeta. (AN, KEFTAN, ASTES i UPTI). (Brugš Mit. str. 153.)

6. „Ona Strana“ jeste pojam vezan za „levu stranu“ (Hator, vaskrsenje iz smrti, sublimacija smrću. Vidi dokumentaciju IV.

7. T. P. 392

8. U vezi Egipta i filosofije alhemičara, vidi dokumentaciju IV

9. Budž I, v. I, 402

10. „GEM“, ptica koje „nalazi“ crni ibis, kao i beli ibis simbol je sublimacije, koja je kasnije bila izražavana na razne načine od alhemičara. Al-kemija, (*Al Kemit* – od KEMITA, Egipta) u osnovi filofske prirode, degradirana je postepeno u pojam, pravljenja

zlata“. Njen pravi cilj je duhovna sublimacija: KAMEN MUDROSTI (ili „zlato“)

11. Budž I, v. I, str. 404, DJEHUTI sudija protivnika. Smirivač bogova koji prebiva u Hermopolisu – Gospodar hrama „MREŽE“. (Festugiere, *Le RP. La revelation d'Hermes Trismegitus*: „Tot dva puta silni, najstariji, Gospodar Hermopolisa Velikog, Samostalni Bog, Stvaralac Dobra, Srce Raa, Jezik Atuma, Grlo Boga čije Ime je skriveno (AMONA), Gospodar Vremena, Car Godina, Pisar anala osmorice, Revelacija Boga Svetlosti, RA, On koji postoji od početka, TOT, On koji počiva na istini. Kako šta izvire iz njegovog srca, tako nastaje. Što on izgovara traje večnošću.“)

12. K. M. gl. CXXXIV

13. T. P. 733

Misao je izražena igrom reči: TEKH – približavanje TEKH – DRUGO SRCE, TEKH – ibis–TOT, Khak - mrak. TEKEKH – napadač. Zanimljivo je da Folkner u jednom drugom spevu Tekstova Piramida komentariše: lokalitet nepoznat! kada se radi o reči SBAUT, duhovnom pojmu: T. P. član 1015 – srećemo reč „SBAUT“. SBA – vrata, kao i preokret. Tekst je u vezi Anubisa–šakala, koji je nazvan Otvarač puteva i ovde, Gospodar SBAUT tj., gospodar „otpečaćenja“ jer kombinacija otvarača, vrata i prokreta daje sadržaj otvarača, *preokretom*, zatvorenog: tj., onoga koji varenjem daje nov život mrtvom mesu koje je kao „šakal“ reformirao. Anubis je bog balzamiranja, polubrat Horusa i princip vaskrsenja iz truleži.

14. Brugš str. 493 – 496.

15. Budž I, v. II str. 33. KONSU – „henes su“ – „on alternira“

16. K. M. gl. XLII

17. K. M. gl. XXV „Benu“ dovodi uništenje, „Strašni grad Hensu“ u vežu sa Devetim Časom u kome su Polja Preobražaja!

18. Budž I. II str. 37

19. K. M. CXXXIII bukvalno: gutaš kičmenu moždinu svoje Mreže–Srca, kada dišeš MAAT. Vidi 68, Ezej IV

20. ASTES, (Izdes, Asten) Gospodar Istine – često kao izdvojeni princip, iako vid TOTA. Jedan od osam gospodara zakona: Ra, Maat, Tot, Izdes, Vid, Sluh, dve Sešat. (Festugiere, *Hermes Trismeg* str. 228: Ostenoy.) Razlika između TOTA i ASTESA jeste razlika između čistog intelekta i intuicije. Intuicija, inteligencijom postaje mudrost. Zato je ASTES VID TOTA: njime nastaje. ASTES se nalazi na Vagi Merenja duše često identifikovan sa „sudbinom“,

što potsča ne „UDES“ – kao interesantnu vezu sa ASTESOM (glasovno i smisaono)

21. U naučnom muzeju u Londonu nalazi se jedan zidarski egipatski instrument koji predstavlja kombinaciju viska sa uglom (jedan od simbola MAAT) i trouglom (MER – Piramida). Ovaj isti trougao, zidarski instrument, koji označava „Piramidu“, takodje označava „plug“, kao i u varijanti, „Mrežu“, ukazujući na sintezu pojmova arhitekture, života i filosofije.

22. Brugš str. 154

23. Ono što je razumno za razumnog nije razumno za nerazumnog itd. U vezi ovoga potsetimo se na razlaganje o „ispravnom zaključivanju“ i logici (str. 128 – 134).

24. K. M. gl. I

25. T. P. 413

26. T. P. 285

27. Budž I, v II str 355

28. Svakako ovo može da označava i moralni pad u kome se čovek pretvara u marionetu psihičkih uticaja, pod čijim udarima se raspada (droga, alkohol loši društveni uricaji, itd.).

Vidi: Tibetan yoga and secret doctrines – Evans–Wenz str. 261–276, Book IV, „The path of transference, the yoga of consciousness–transference.“ (Joga prenošenja svesti)

29. Klasično prihvaćen prevod ove rečenice glasi: Dušo, moj brate, budi mi naslednik! Medjutim ova interpretacija zasniva se na menjanju teksta. Prevod: „Brate stvaranju moga naslednika.“ tačan je, ne samo u smislu vernosti originalu, već se potvrđuje mnogobrojnim spisima koji izlažu sličnu ideju. Na pr. K. M. gl. XXXb. Ovaj tekst, koji takodje važi kao „nerazumljiv“ nadjen je, kako *Knjiga Mrtvih* precizira, u Hermopolisu (gradu TOTA) na ploči BA. Ovo je, tako saznajemo, originalni Hermetički tekst, što daje povod gramatičarima da ga prekravaju u logični (njima) tekst. Medjutim, zamisli iz *Tekstova Piramida* (T. P. 609, 684, 470) da je „Majka“ u tekstu IZIS, NUT, Bela Kruna itd. – ne obična žena. Zato, kada se u Hermetičkom tekstu kaže: „Srce moje, majke moje! Tj: srce (moje) koje pripada mojoj Majci, (ili potiče od moje Majke), ti si KA svih mojih stvaranja, Činom tvojim nemoj da presudu kriviš pred činiocem Vage sopstvene! “ – dobijamo sliku čoveka koji se obraća svome srcu kao srcu koje nije „lično“ njegovo, već pripada *večnosti*. (T. P. 539: srce mi je BASTIT) BASTIT je „boginja-Mačka“ u stvari stvaralačka Vatra Mreže – „pitoma“ nervna energija koja medjutim može da ima užasne, sagarajuće vidove. BASTIT

tako nalazimo, iako mačku, držeći u *jednoj ruci* SEKMET – laticu!. U *Knjizi Mrtvih* str. XXXV spominje se: on se niče izgubiti u času „strašnog Plamena Bastit“ (čas uništenja). Tako shvatamo da se čovek moli svom srcu, izvoru ljubavi, pitomosti, ali i strašne vatre, srcu-svesti, da činom ne donese propast, – (činilac) vage jeste matematika života gde su posledice nerazdvojive od dela).

Srce je ovim, identifikovano sa KNUMOM, kao i sa KA, sa KHEPEROM (gundeljem transformacija). Zato čovek u našem papirusu i kaže: dušo, brate stvaranju moga naslednika! Ba i Ka jesu blizanci. BA—duša, i KA—Kheper!

Napomenimo, medjutim, da je KNUM, koji vizuelizuje Amona u činu stvaralaštva, takodje predstavljen kao BA. Zato i nalazimo da je BA, takodje ime ovna, (simbola Amona) dok je KA uvek bik. Povodom ujedinjenja Ba i Ka, interesantno je proučiti kult OVNA MENDESA iz Hermopolisa, ovna, koji je najčešće predstavljen kao bik! Ova „konfuzija“ se ne objašnjava bez Hermesove pomoći. Ovan, bik i jarac, naizmenično su utelovljenja ovna Mendesa, tj., samog Amona Vaskrsenja. (Videćemo kasnije da u izvesnom ČASU taj ovan postaje čak i magarac!) Jarac, kao vid Seta, sublimacijom postaje SAH, „ONAJ SAKRIVENI“, Stanovnik u jajetu svesti. (vidi; Mendesova Stela, Ptolomej II, Budž I, v. II str. 354). Videćemo da ustvari genetične faze menjaju lik bika-sunca, Ozirisa, koji vaskrsavanjem postaje varijacijom trenutka, večno novi vid. Mit Vaskrsenja Ozirisa, istoriskom nužnošću, bio je, iz kaludjerske zajednice Serapisa, SERAPEUM, prenesen u Pitagorejski Odred. (Budž I, v. II, str. 351.) Varijacije kulta bika vezane su uvek za Ozirisa i sakupljanje rasute snage. Postoji tako, u vezi Sublimacije, CRNI BIK Heliopolisa – crni bik sunca o kome ćemo govoriti u kasnijem izlaganju, jer je on, kao „bik“ prapočetka, bik života koji niče iz uništenja celine. Postoji Beli Bik Memfisa, bik koji je: žrtvovani – kao i samožrtva, a postoji i bik Hermontisa – koji menja boju, svaki sat! Ovaj „bik“ je mutirajuća snaga Vaskrsenja. (Bik Zapada – Budž I, v. II, str 195.)

30. AI je nazvan „bog začinjanja“, u grobnici Setija I. U kasnijem periodu nalazimo AI-a pretvorenog (genezom) u množinu! „Ti si TELA boga začinjanja!“

Ova množina izražava razgranjavanje konkretizacije, kao postojanja koje samo sebi postaje cilj. Delovi prvobitne celine postali su mnoštvo individua, kao iz razbijenog tela da izrastaju nezavisne oči, ruke, bubrezi! Posle ovog rasparčavanja Ozirisa, doći će ponovo ujedinjenje. Zato se u tekstu Devetog Časa čita: „NTR (princip

svesti) dodje do svojega tela! Vučen on je prema svojoj senci! (suočjenje sa Apepom, u kome RA postaje samosvestan, posredništvom žrtve AI-a, odbleska Apepa kao senke, ili mraka negacije. Odblesak je ogledalo, ili inteligencija samosvesti.) Dalje tekst nastavlja: „O, budi ti u miru sa telom tvojim, i mi ćemo te vući u NAJTAJNIJI ČAS.“ Čas preokreta svesti.

31. Budž I, v. II, str. 291–295. U časovima dana i noći procesa vaskrsenja Ozirisa „bogovi“ i „boginje“ hodaju ispred Ozirisa vodeći ga i štiteći ga iz časa u čas. Jedini čas u kome ispred Ozirisa—Serapisa NEMA NIKOGA, jeste Deveti Čas. SAM je u tom Času!

32. U vezi ovog simboličnog mamca zato nailazimo na rečenice kao, na primer: naišao je na kuku mamca! (Budž I, v. II. str. 358) Rečenice koje se ne mogu shvatiti, kao ni većina mitoloških aluzija, „logikom“, već samo poznavanjem njihove simbolične osnove.

33. Heka—kuka, takodje izražava ideju fermentacije. Sekhet — uhvatiti u mrežu. Nivne scene domaćeg života, skrivaju simbolima naznačene aluzije na „poglavlja“ arhitektonsko—geometriške „misli“, kao odblesak astromonskih revelacija.

34. Samoproždiruća čudovišnost svetlosti, vid apsolutnog principa kreacije i negacije, koji uključuje u sebe sve suprotnosti, čiji je izvor i ishod, nalazimo paralelno u svim antičkim filosofijama i religijama, u Kini, Japanu, Meksiku, Indiji, u tradicijama ostvrlija okeana, kao i duž Afrike, do danas. Tragove ovog čudovišta nalazimo u srednjevakovnoj Evropi, kao i u folkloru mnogih naroda. Jedinstvenost Egipatske Inteligencije je u koncepciji koja ne podvlači stravičnost ove vizije, već razvija pravo razumevanje, dajući ovoj viziji harmonizatorsku ulogu. Ovo joj ne oduzima surovost, kao i blage vidove, ali ne sakati ljudsku psihu u dodiru sa njom. Zato u Egiptu nalazimo i u molitvi ne preklinjanje već ljubav. Egipćanin ne moli Boga da mu DA zdravlje, snagu i sreću, on preklinje Amona: „O, Amone, O Amone, O, Gospode, O. Gospode, podari mi da te ja RAZUMEM!“ (Budž I, v. II, str. 21.)

35. Egipat ne kaže, kao alhemičari, „agua merkuralis“, niti kao Hrišćani, „duh“. U Egiptu nailazimo na razne vidove TOKA, izraženog linijama talasa, čiji jedan vid je obična voda koju pijemo, čiji vidovi su tokovi, strujanja energije i pokret kosmosa, ciklusi neba i zemlje. Egipćani se čuvaju razdvajanja pojmova od svojih prvobitnih prafunkcija, „bogova“! Iako analitičaru njihova mitologija izgleda „konfuzna“, koliko je on sam konfuzniji! Nut je voda koja nosi i hrani biće, Nun je okean energije, Tefnut je vir vode, Mu je voda koju pijemo, Amon je izvor toka, Oziris je biće u vodi, Nil je,

u biću tekuća srž! Set je poplava neumerenog toka, Nil u porastu. Nil, kao bik neba, mora da zaustavi Nil—poplavu. „O Kralju, tvoja voda jeste velika poplava, iz tebe istekla,“ čitamo u Tekstovima Piramida. T. P. sp. 685, 535.

36. André Dupeyrat, (Le bete et le Papou, str. 92. — 102), prikazuje kako u močvarama Kapua, u Novoj Gvineji, Papuanci hvataju krokodila na jedan neobičan način. Jedan deo urođenika roni i približava se čudovištu, pod vodom. Gnjureći ispod samog krokodila, oni počnu da mu golicaju stomak. Ovo, po tvrdjenju autora, baca krokodila u doboki trans. Drugi deo plemena tada se približava slobodno čamcima, i, uz neuzdržanu dreku koja im je prirodna, vezuje krokodila — tako duboko obamrlog od uživanja, da i ne reigira! Dogod se krokodil ne veže, gnjurci mu česu stomak. Zatim ga izvuku na tlo i ubiju. Papuanci, naučeni hiljadugodišnjim uskuvtvom — poznaju krokodila! Ovaj papuanski metod nazvan je „gili—gili“.

37. Herodotus, History of the Greek and Persian War, NEL, London 1962, str. 101.

38. T.P. sp. 647, cl. 1998 Kralj ujedinjuje principe — u njemu je i Horus, i Polarna Zvezda, i Šakal. On je snaga Peh, propulzivna snaga simbolizovana zadnjom nogom, i Nebeska Zmija, on je Prvi Zapadnjak, Tot, kao i Min, Antribus, Apis i sam Sokar — smrt u smislu samožrtvovanja koje vodi vaskrsenju.

39. Herodot, o.c. str. 95

„Egipćani se razlikuju od Grka, takodje, jer ne odaju poštu herojima“ — u vezi ovog napomenimo da su Grci bili idolopoklonici, ali ne Egipćani. Za Egipćane nikada ljudska ličnost, niti ikakva fizička odlika, nije bila dostojna obožavanja, jer su oni obožavali principe. Herodot takodje spominje lepote Egipta i egipatske arhitekture, tvrdeći da su oni „religiozni preko svake mere, daleko više nego ikoja druga ljudska rasa.“ (str. 89). Moglo bi se dodati ovom, da je egipatska pobožnost, očigledno, druge prirode nego ono što mi podrazumevamo: da bi se tako predali religiji iako bez idolopoklonstva, oni su se svakako morali oslanjati na nešto čvršće od „vere“. Oslanjali su se na inteligentno poznanje Istine, kao harmoničnog sklopa, čija neprikosnovenost se može iskustvom otkriti pojedinačnim traganjem i radom.

40. Hotep — kompleks. Polja Preobražaja. Iako smo o ovome opširno govorili u komentaru, rekapitulirajmo: Polja Preobražaja situirana su u oblast Devetog Časa. U nama, ova „polja“ su svest, koju treba obradivati, iz koje niče „trska vatre“, AI: Inteligencija.

Igra reči u vezi AIA i „trske vatre“, useva i žetve Preobražaja, nije slučajna. Samo ime Polja Preobražaja, bukvalno prevedeno, znači: Polje useva vatre. Medjutim kao što reč koja označava „polje“, takodje označava i „mrežu“, primetimo da se plug i piramida, takodje, označavaju istom rečju, MER – koja, da stvar bude još potpunija, takodje znači i: ljubav! (Ime Majke Božje, Marija, dolazi od Mer – ljubav)! Plug u nama jeste piramida: GRADJENJE mudrosti, koja je LJUBAV. Polja Preobražaja, kao „kavez“ Tuma, predstavljaju i postolje Nefer – Tuma, lotusa sublimacije.

41. Zaba, Les Maximes de PTAHHOTEP' Prague.

42. Victor Loret: Les Fetes d'Oziris au mois de KHOIAC, str. 32, čl. 87

43. Plutarh, o.c. čl. 70

44. Čovek prinosi žrtvu, žetvom svoga truda. Nalazimo na slici Polja Preobražaja čoveka, natovarene barke (kao u papirusu) koju nudi Nefer Tumu. On se, ovim darom pretvara u Nefer Tuma i tako „nestaje“ na putu. Sejanje i žetva identični su u smislu samopredaje. Sejanje je smrt i pogreb, za vaskrsenje. Žetva – sasecanje sebe u sublimaciji svesti.

45. Oluja Severa. K.M. gl. CXXXV

46. K.M. gl. CX

47. T.P. spev 570, čl. 1454

48. K.M. gl. CX

49. Lubicz, Isha – Her Bak, NSRSR – str. 253, gl. XVI

50. Strašni stanovnik vatrenog jezera – jeste TUM. K.M. gl. CLXXV, kao i Budž I, vol II str. 60.

Iako je prepirka izmedju čoveka i duše usredsredjena oko problema sudjenja – koje se mitološki situira na Ostrvu Vatre – interesantno je da gramatičaru ne pada na pamet da poveže ovo ostrvo vatre s ostrvom koje se pominje u papirusu, kao presudno!

51. Brugsch, Rel. Mit. str. 599. Plutarch, čl. 79, o.c.

52. Henti granica K.M. LXXVIII „Došao sam do Henti granice neba!“

53. Večernji Obrok – T.P. 662.

54. „Dugi Rože! Natrag!“ T. P. 314, takodje čl. 1454, i sp. 570: „Ne razbijajte zemlju, o moje ruke! Nebo podržavajte, kao Šu!“

ESEJ

1. Dok je na zapadnim intelektualiziranim jezicima prevod: izračunati ili brojati, nemoguć, (na pr: „on BROJI zaključak“) – u

Dok. VI, 2-14

svojoj izvornoj moći, nas jezik prirodno otkriva istu filozofsku suštinu. Reč „SVOD“ označava nebo! „Svodjenje“ označava matematiku ravnoteže. Svoditi – izražava vezu izmedju neba i utelovljenja. Svod – označava nebo, kao snagu stvaranja „Tuma“, i tako geometrijski lanac stvaranja, kao i misaoni proces logike i sažimajuću snagu luka „vedje svemira.“

2. Postoji kod lotusa observirani fenomen nazvan teratološka proliferacija. Iz cveta se razvija direktno novi cvet. U hramu Karnaka ovaj fenomen je pretstavljen u sali Tutmesa III. (Ime Tot – mes, znači: rodjenje Tota!). Simbolika svesti i lotusa nije samo poetska forma, već se odnosi na ovaj fenomen, kojim je vizuelno izražen proces sublimacije svesti: „Jer u nama to je ona klijajuća snaga, što iz sebe, klijajući, nosi sebe samu!“ – čitamo u našem papirusu. Govoreći o ovome fenomenu, nazvanom „fantazijom“ Egipćana, od strane egiptologa – iako zabeleženom 1878 godine u „Museumu“ Pariza – Lubić ga naziva „kvalitativna egzaltacija“. Lubicz II. str. 292 – 296).

3. H.T. Velde. – Seth, god of confusion. Leiden 1967, str. 48.

4. Povodom krštenja, interesantno je spomenuti jedan od tipičnih izraza koje srećemo u *Tekstovima Piramida*. Na pr: Kanali su poplavljeni! (sp. 457), „Poznajem svoju poplavu“ i sl. „Poplava“, ovako naznačena, izražava svescu obuzdanu energiju, hranu, koja natapa . . . utapanje, time u vodu „krštenja“.

5. Sedmi čas noći. Knjiga Dveri. U vezi pobunjene zmije neba, tekst glasi: „O glave! Bićete proždrene! Bićete proždrene! Bićete satrte u svoje rupe! Kad ON naidje, glave će se uvući u svoje korenje. Crv će biti bez očiju. I biće bez usiju. Hraniće se urlicima svojim. Živeće od onoga što sam izgovori!“

6. B.H. Stricker, Asinarii, OMRO 46. str. 52–75.

7. W. Helck, Herkunft und Deutung einiger Züge des fruheaegyptischen Königsbildes. Antropos, 49. 1916.

9. T.P. sp. 478

10. Brugsch o.c. str. 716

11. Brugš 710

12. Budge I, II str. 250

13. Budge I, II str. 367

14. Plutarh o.c. čl. 31. Plutarh aludira na Tacita u vezi ove legende (Tacitus, Histoires V. 2.) On ovde takodje prenosi legendu o persiskom osvajaču OKUSU, koji je nazvan „magarac“ – i koji je ubio Apisa, svetog bika Egipta, odgovorivši na ovo ismevanje: „magarac će da se počasti njihovim bikom“!

15. Hristos na magarcu; kao ispravitelj.
16. Plutarh o.c. čl. 30
17. Gazela se smatrala u Egiptu kao SETOVA životinja. U izvesnim figuracijama nalazimo je sa JEDNIM rogom! Ime gazele bilo je povezano sa ubistvom OZIRISA. Gazela, GHS neuhvativa snaga pustinje: – GHSTI – pustinja, zemlja gazela. GES – strana. Tekstovi kažu da je OZIRIS „pao na stranu, da bogovi od njega žive“, kada je ubijen. On je postao, kao seme, izvor novog porasta pao je na „Onu Stranu“. – ONA STRANA – pominje se, kao u *Tekstovima Piramida* (čl. 1500) i u našem papirusu – to je „Leva Strana“. „Leva Strana“ se povezuje sa vaskrsenjem (T.P. 662). O ovome takodje svedoči Plutarh (o.c. čl. 32) koji piše da je istok za Egipćane lice, jug leva strana, a sever – desna. Znamo međjutim da je Set „Gospodar Juga“, kao i da je Jug vezan s radjanjem – znači i za smrt i vaskrsenje. Vidi *Tekstove kovčega IV 168 c, 169 a, b*.
18. Ovaj DUGI ROG, koji često nalazimo u *Tekstovima Piramida*, vezan je za kompleks bika – pozitivan kao i negativan princip stvaralačke snage. Dugi Rog je ubica Ozirisa – T.P. sp. 580. On je, takodje, kao Rog zemlje (zemlja, „TA“, označava kako reaktivnu snagu, tako i matericu života koji niče iz smrti), pod imenom zmije „AB-TA“.
19. Bik Neba spustio je rog, da on po njemu predje do Polja Preobražaja. T.P. sp. 568.
20. Jung, III str. 437.
21. Jung III, str. 415.
22. Jung III, str. 427.
23. Jung III, str. 435.
24. Jung III, str. 417.
25. Alhemičarska tradicija u Grčkoj, Rimu i u srednjevekovnoj Evropi pojmom „merkura“ preuzima pozitivni, stvaralački vid Seta, koji uključuje krokodilski vid Tota, Sobeka, kao i Khepera – gundelja, i samog Raa. Dvojnost Seta izražena je kombinacijom jednoroga i lava.
26. U ranoj hrišćanskoj literaturi nalazimo da Hrista nazivaju „bikom“ i „jednorogom“! (Jung III, str. 421.)
27. Cthtonično: koje postoji u, ili ispod zemlje.
28. Plutarh nam prenosi, da je u Egiptu bilo zabranjeno sveštenicima da drže so na stolu. (o.c. str. 32.)
29. Jung, III str. 26. „U alhemičnim spisima reč „merkur“ upotrebljena je sa širokim slojem značenja, da ukaže ne samo na hemijski element merkura–žive, i Merkura–boga (Hermesa), ili Merkura

–planetu, već prvenstveno „substanciju transformacija“, koja jeste isto što i duh, urođen u svim bićima. „Tako vidimo da je u Srednjem veku Tot, posredništvom Seta, postao „Materija prima“.

Ovo ukazuje na činjenicu da je pojam „substancije“ u ranom Hrišćanstvu još uvek bio duhovni pojam inteligencije – i da je podela na „duh“ i „materiju“ kao neku stvar po sebi nezavisna od stvaralaštva, došla tek kao delo crkvenog dogmatizma. Uzevši „duh“ kao neku izolovanu vrednost „ex-mahina“, crkva je, zakonom ravnoteže o kome nema pojma, stvorila ideju „materije“ kao NIHIL. Ovim je crkva otrgla duh od čoveka, kao nešto što i nije u njemu.

30. U vezi simbolizma lava, spomenimo da je „lav“, kao životinja, redje figurirao ceo, nego rasklopljen. Zadnji deo lava, nazivan je „PEH“ i on je označavao silu cepanja. Pehti, je zato jedno od imena Seta. Ova sila, je takodje identifikovana sa inteligencijom, u smislu snage ograničenja, negacije. Zato je taj zadnji deo lava, takodje, jedan od atributa mitološke životinje uništenja, AMIT. Prednji deo lava, „HATI“ – koji uključuje glavu, i pružene prednje šape sa grudnim košom, simbolizuje vladarski simbol sunca, zračenje mudrosti, crca i hrabrosti. Dva lava, u ležećem položaju, okrenuti jedan drugom leđjima, simbolizovali su JUČE i DANAS – princip vremena, kao kontradikcije. U egipatskoj filozofiji snaga je cenjena samo ukoliko je bila vezana za progres svetlosti. Lav, zato, nije „pušten“ slobodan, već je bio ograničen ulogom. Kao čuvar svetlosti, u vidu „grifona“ i sfinksa ujednijavao je ratoborne elemente Seta sa srcem Horsa. Hrabrost i snaga, zato, nisu impresionirali Egipćane, kao Grke: koji su obožavali vojkovodje, osvajače, ili docnje, Evropljane: koji su obožavali moć i bogastvo. Jedino mudraci bili su divinizirani, veliki Učitelji Egipta, čija moć je bila u poznavanju medicine, geometrije i astronomije, a naročito u vlasti nad samim sobom. Sam lav, kao „slobodna“ životinja, bio je LAVICA, tj. negativni princip, ili „ženski“. SEKMET, lavica uništenja, uobličavala je snagu „mreže“ (SEKHET). Kao takva, ona je predstavljala plamen mutacije i zato je srećemo, kako podržava ledja faraona. (Ova lavica-sila, stigla je i do srednjevekovnog TAROA!) Simbolizam Egipta ističe se prefinjenim, inteligentnim moralnim vodstvom, gde „Um caruje, a snaga klade valje“. U srednjevekovnom simbolizmu, ovo se u mnogome gubi, i simboli nekada značajni postaju „amblemi“, sve manje i manje vezani za svoj smisao. Kao kulminacija ove degradacije, danas, lav-grifon često postaje „blembem“ neke banke.

31. H.T. Velde, o.c. – Velde iznosi iscrpnu dokumentaciju: citira sto dvadeset i sedam redova iz radova egiptologa, sti stotine i dve račenice iz Tekstova Piramida, Kovčega i Knjige Mrtvih, raznih papirusa i zapisa. Na suprot mnogim egiptolozima, koji sabiraju jednosmerne citate, on iznosi kontradiktornu dokumentaciju.

32. Velde, o.c. str.68 – citira Kisa (Kees) u vezi kulta dva sokola (Horus – Set). Ova dva sokola povezuju se sa dvoglavim likom HERIFI, koga srećemo u Desetom Času Noći, i koji pretstavlja snagu ujedinjenih kontradikcija, u momentu rođenja Novog Lica Sunčanog Boga Noći. Ovaj dvoglavi lik je takodje nazvan Antiu – dok je Anti ime onoga koji se žrtvuje za Horusa, i nedužan ispasta tudj greh!

33. Velde, o. c. str.56.

34. Velde, o.c. str. 83 – „obećao večni život, a doneo smrt“. Povodom mita ubistva Ozirisa, u kome, po Herodotu, Set obećava Ozirisu divni kovčeg (ovekovečenje vaskrsenjem) ukoliko može da ga svojim stasom ispuni. Kada Oziris leže u kovčeg da bi to isprobao, Set ga zakiva i baca u Nil.

35. Keith Critchlow – Order i Space, Thames and Hudson, London, 1969.

36. Lubicz I, v. II str. 449 – Analizom grobnice Ukh-Hotepa, iz Starog Carstva, Lubič dokazuje da „Mreža za hvatanje ptica, (SEKHET!) pretstavlja demonstraciju PITAGORINE TEOREME. Ova ista „mreža“ simbolizovana je faraonskom keceljom, od čijeg simbolizma nešto je prešlo, iako ne geometrijska suština, u „masonsku kecelju“. Ova „mreža“ vezana je takodje za simbolizam „tkanja“ (stvaralaštvo ukrštanjem, krstom sublimacije) kao i na zasni vanje hrama, mešanja prve cigle, određivanjem geometrijske površine, „hvatanjem“ srži (duha) u mrežu, kao što se hvataju ptice. Simbolizam mreže, prema dokumentaciji Lubiča izražava i geometrijske funkcije i time je vezan za TOTA (Hermesa) Lubicz I, v. III. str. 240) Lubič prikazuje otvorenu i zatvorenu mrežu – razne vrste mreža, i njihovu kompoziciju praćenu punom geometrijskom i egiptološkom dokumentacijom.

37. Na pr. grobnica kraljice KHNEF NEFER HETČET iz jedanaeste Dinastije, gde nalazimo „onog koji proždira magarca“.

38. U papirusu ANAI nalazimo takodje na ljudski lik magareće glave.

39. Slična anarhija opisana je u našem papirusu.

40. T. P. 534. Negativni vid NEFTISE: bliznakinja IZISE, komplementarni vid SETA, ona je sila truleži i smrti za vaskrsenje. Njen

negativni vid postaje smrt i trulež (bez vaskrsenja). Tako je, u tom vidu, spomenuta u navedenom Tekstu Piramide kao „Vestačka Žena bez otvora radjanja (Folkner stavlja – veštačka žena bez vagine).

41., Jung beleži (Jung III Psih. i alh. str. 396) „Hermafroditna priroda upotpunjuje KRUG sama po sebi“ Potsetimo se, takodje, na pojave hermafroditizma u krizama u kojima se ciklus jednog društva iscrpljuje, na primer u vezi extrema Ego-individualizma, Žan Žene kao hermafodit i nihilista, koji poriče sve ustanovljene etičke i društvene norme. Ovaj Hermafroditizam nihilizma simboli zuje istovremeno NIGREDO – alhemičnu fazu „kuvanja“.

42. JEA 1961, Jaroslav Černy – Note on the supposed Begining of a sothic period under Sethos I. Černi navodi da je egiptolog Sete, dovodio datum stupanja na presto Setija I (1318 b.c.) sa početkom novog Siriuskog ciklusa. (Ovaj kosmički ciklus obuhvata 1460 godina). Povodom ovoga vidi E. Mayer, Chronologie egyptienne, N23, str. 58 – 61; takodje Lubič II, str. 212 –218. Lubič daje objašnjenje korelacije Sirijuskog ciklusa i drugih kosmičkih ciklusa. (na pr. ciklusa zodijačkih znakova od 2 160 godina, određenog položajem zemlje u odnosu na konstelacije.)

43. Lubicz, II glava X, str. 274 – 298.

44. Malo se zna o Ramzesu I, čija grobnica je otkrivena od slavnog Belzonija, i koji je vladao, kako izgleda, samo godinu dana – kao neko prvo rođenje! „Drugo rođenje“, kao i ono koje se dešava sopstvenim naporom, kao da je simbolizovano Raamzesom II, iz tela SETIJA I – sublimiranog samosvesnog intelekta koji radja nadsvest. (o grobnici Ramzesa I, vidi: The great Belzoni, Stanly Mayes Putham, London 1959, str. 178– 9. GARDINER – Egipt of the Pharaohs, str. 249.)

45. T.P. 695; Povodom ukrštanja, kao tela „mosta“, ili gvozdja neba – spomenimo da je osnovni simbolizam Severa i Juga baziran na podeli severa Horusu, kao glavi, a jugu Setu prokreativnom centru tela. Tekst Piramida kaže: mreža se ostvaruje u dan terajući Horusa sa juga, terajući Seta sa severa. Ujedinjenje je ovde identifikovano sa gušenjem revolta, u kome se niži deo čoveka stavlja na čelo života, kao i obratno, kada racionalizatorski, dogmatični intelekt, revoltom, uzima prokreatorski stav.

46. Facsimiles of Egyptian Hieratic Papyri in the British Museum, E.A. Wallis Budge, Oxford Un. Press, London 1910.

47. Vidi: Egyptian Heaven and Hell, E.A. Wallis Budge.

48. Deveti Čas je nazvan, u Knjizi Dveri, (Am Tuat), Glavni ode-ljak AT ŠEF – Šef. Zanimljivo je da „Šef“ – znači „glavni“.
49. Izis, zaštitnica Devetog Časa i Gospodarica Života, tesno je vezana za funkciju asimilacije, Deveti Čas.
50. Ovu organsku svest koja je vodič hijerarhije u telu, što omogućava život i rad organa, Jung naziva „nesvest“, poredeći je medju-tim sa božanskim principom. (Jung, III, str. 333.)
51. Albert Camus, *The Rebel*, Penguin, London 1965, str. 269.
52. Vrsta srodstva između Tutanhamona i Ahenatona, nije utvr-djena, ali je opšte prihvaćena, opravdana pretpostavka, da su bili blizak rod. Ovu pretpostavku potkrepljuje familijarna sličnost crta, kao i nedavna analiza krvnih grupa mumija. Vidi: Akhenten, Cyril Aldred, Thames and Hudson, 1968, str. 96 – 97.
53. U vezi „iskupljenja, potsetimo se na položaj AI-a. Nemoguće je reći da li se on izdiže na užetu, ali ga vuku. Samožrtva i žrtvovanje se dodiruju. Tu je granica HENTI – neba. Papirus Brunner,“ (AZ, 80, 1955, str. 74 – 75) unosi nešto svetlosti na egipatsku tabu-temu: sakaćenje, kažnjavanje Horusa, kažnjavanje nedužnog ANTIJA, umesto Horusa koji obezglavljuje majku, Izis, kojoj me-djutim Tot donosi glavu krave, i ona tako postaje HATOR – čije ime znači: dom Horusa! Papirus Jumilhac (Vandier, Papyrus Jumilhac, Centre National de la Recherche Scientifique, Paris) je jedan od rektih izvora ovih mitoloških događanja koji ukazuju na subli-maciju svesti, principom žrtve. Svest, kao „Horus“, obezglavljuje „majku“, (ličnost – ego), iz koje je iznikla i koju izdiže sublimaci-jom! (obezglavljena Izis, postaje Hathor, krava hraniteljka novog stupnja svesti). Princip žrtve u stvari bitni je deo tajnih rituala mnogih arhaičnih naroda, (u nekim krajevima naše zemlje tzv. „LAPOT“) kako nam prenosi Frezer svojom studijom iz rituala celog sveta. Tu nalazimo žrtvovanje prvorodjdnog sina, žrtvovanje kralja, čak i cele kraljevske familije, kada „dodje vreme.“ – Ovaj ČAS, je čas ČINA – Deveti Čas. U samom prelazu i dodiru izme-dju žrtve i samožrtve, plasira se tajanstveni momenat „misterije“ obogovljenja. Nalazimo ga, i u simbolizmu katoličkog verskog obre-da. (Jung, II, „Transformation symbolism in the mass“). Samožrtva niče u ČINU voljenog primanja na sebe „greha“, kao neke „uloge“ u drami evolucije svetlosti, „greha“ bez koga nema uzdizanja i koji je neophodan, kao ubistvo Ozirisa iz čije smrti niče život. Prvi sveštenik ovog rituala, ANUBIS, ulazi u „kožu“ Seta, da bi, po-stavši sam Set, predao Seta Ozirisu. Anti, kažnjen „U ime Horusa“ – identifikovan je u Papirusu Jumilhac, sa Anubisom. Sama inkar-

nacija svesti je Čin „pada“ svetlosti u zemlju, u telo iz koga se oslobadja. Pretvorena, negacijom same sebe, kao duha, u materiju, ona sama sebe, kao materiju, predaje, ili „vraća“ duhu. Zato vaskr-sava kao crni Oziris. Gest žrtvovanja, takodje izkazan je scenom „žrtvovanja zarobljenika“, u kojoj faraon drži snop zarobljenika za perčine, i otseca im glave. Ovi zarobljenici su, u stvari, simbolično predstavljeni nervni centri našeg organizma, potčinjeni volji duha.

54. Lubicz II. str. 179.

55. Sisyphus Spina Christi, (HNU). Napomenimo da je reč HNU, koja označava ovaj trn-bilju, takodje reč, koja označava „barku“ – „Barka“ je u Knjizi Mrtvih definisana kao „Sabirač Duša“. Nala-zimo na okupu drvo, porast, trnov venac, barku – uklopljene u izvornom simbolizmu čovečanstva u vezi zakona samomutacije, izraženog na razne načine od Suočenja do Raspeća.

U vezi: Henu–SpinaChristi – vidi:

Jaroslav Černy – Hieratic I inscriptions from the tomb of Tutan-khamon, Oxford (Griffiths Institute) 1965. N 28. 6. 1289.

56. Camus, „Pobunjenik“ – poglavje „Umerenost i ekces.“ (The Re-bel, str. 258) „U istoriji, kao u psihologiji, pobina je neravomerno klatno koje se ljulja u eratičnom luku jer traži svoj najsavršeniji, nadublji ritam. Ali njegova nepravilnost nije totalna: deluje putem osovine. (Pokretom jeste vezan za osovinu.)

57. Camus, *The Rebel*, poglavje „Mimo nihilizma“ – zadnja stra-na teksta: „Sada je rođena ona čudna radost koja pomaže čoveku da živi i umire.“ „Ovom radošću, kroz dugu borbu, izgradićemo ponovo dušu našeg vremena i Evropu koja ništa ne isključuje“.

58. Budž – I, v I str. 458, 459.

59. K.M. CLXXV

60. Tao – član 48. „Posvećujući se izučavanju, raste se dnevno. Posvećujući se Taou, smanjuje se svaki dan.“ (medjutim ovom sna-gom se postiže mnogo više: svakako kaže dalje Lao Ce, „Nema ničega što se ne može time postići“.)

61. *The Rebel* – poglavje „Mimo nihilizma“

62. Kao i „Ich“ nemački, „IO“ italijanski, „JE“ francuski i „I“ engleski.

63. *The Rebel*, Penguin 1965, str. 255. „Ljudi zaista nikada nisu spremni da umru, sem za slobodu. Zato i ne veruju u potpuno umiranje.“

64. Tao, čl. 73.

65. Tao, čl. 41.

66. U vezi ove misli, interesantno je spomenuti sledeće: Revolt, u smislu filozofskog negativizma, je dete Zapada. Zapad, kao pojam, vezan je za intelektualni individualizam, modernističku mehanizaciju, kapitalizam – ali i za socijalističke pokrete oslobodjenja naroda. U Egiptu, Zapad – Prestonica, Imentit, majka je smrti i preporodjaja. Dok je čoveku Istoka snaga u veri, kojom se uzdiže na sebi svojstven način, čoveku Zapada je snaga u sumnji kojom se ruši, na sebi svojstven način. Ovaj imperijalista se hrani mesom i nosi u sebi mnoge odlike šakala – psa, Anubisa, koji utelovljava princip vaskrsenja. Anubis je samožrtvovani, prvi „sveštenik“ Ozirisa, onaj koji se uvlači u kožu Seta, da bi ovog pobunjenika doveo Ozirisu – harmoniji. Pogledajmo intelekt, karakteristiku zapadnjaka: on mora, sve da opipa, u sve da zagriže, sam da vidi, da prosudi, pre nego što prihvati bilo šta. Što god nije iskusio, pobija ili ismejava. U sebi nosi netrpeljivost osvajača, kao i vernost principima koje sledi. Svojom žedji za saznanjem, svojom neutoljivom radoznalošću, on pada u sva iskušenja i prodire u najskrivenije kutove prirode, stiže najzad pod samu kožu Seta, s kojim se, na vrhuncu svoje depresivne moći, identifikuje. Ovaj čovek, u pozitivnom traženju emancipacije od prirode, i neprimetno gazi u nihilizam. Zmija mnogih vijuga, Apep, budi mu se u svesti, kao sam „intestinalni“ psihom osvešteni princip apsorpcije, tj. raskrsnice egoizma. Creva, kojima je uloga hraniteljska, grabe skiptar magareće glave i revolt protiv organizma u kome su i kojim su, postaju filozofija apsurdna. (Apendicitis) Nije uzalud da su Egipćani označavali istom rečju creva, kao i moždane vijuge! Apep, koji uobličava apstraktnu osnovu oba, u suočenju, pada kao i „stranac“, u evoluciji ČOVEKA, u kojoj je on jedan stupanj razvoja.

Govoreći o ovim stupnjevima evolucije, spomenimo ovde jedan detalj od kapitalne važnosti, ali koga je teško spominjati bez njegeve pozadine. Reč je o „zlatu“, koje smo spominjali često duž izlaganja, kao simbolu najvišeg stupnja evolucije, u vezi Tutanhamonove grobnice, gde je ono simbolizovalo „čovečije zlato“. Kao što ćemo spomenuti u daljem izlaganju, zlato je, kao vladarski princip svesti, vezano za Ozirisa, ciklus Čoveka zemlje. Ono je kruna savršenstava jedne evolucije, ciklusa života, kakvog ga mi poznajemo. Kao takvo, zlato je u odnosu na DALJI RAZVOJ večite evolucije, prag novog ciklusa. Kao prag, ono je, u odnosu na van-dimenzionalnu genezu, TELO, ili majka iz koje se raj novi stupanj SVESTI koja prerasta zemlju, radja u biće. Ovo baca duboku svetlost na pozlaćenog Tutanhamona u grobnici koja podseća, u pore-

djenju sa drugim grobnicama, na zarobljeničku celiju. U tekstovima skrinja izjednačen sa Anibusom, Tutanhamon, nedužni kapnjenik, kao Isus, je kraj jednog ciklusa, ciklusa Ozirisa, i prag ciklusa Horusa, sokola koji iz ovog carstva izleće u nebo.

67. The Rebel: o. c. str. 266

68. Okretanje Toka izraženo je variranjem simbola toka: račvanja drveta. Drvo, koje is grane pruža dva nova kraka, pretstavlja tok srži zemlje, u nebo – kao slika same evolucije. U grobnici Tutanhamona nalazimo ovu prirodnu granu, pozlaćenu! Tutanhamon je ponovo uspostavio prirodni tok evolucije, posle pobune Ahenatona, koja je uobličena skiptrom. Ovaj povrtak reda simbolično izražava okretanje TOKA evolucije ka njenoj prvobitnoj, stvaralačkoj ulozi. Celokupni simbolizam grobnice Tutanhamona usredsređen je na pozitivnu ulogu sasjecanja egoizma, kao stranputice u evoluciji. Ovaj ratnički vid Spasitelja, nailazimo i u srednjevekovnoj literaturi. Tako u tekstu iz šesnaestog veka, Rosarium Philosophorum, čitamo: „Jer naš kamen, naime živa zapadna živa (merkur) koji sebe izdiže nad zlatom i pobeđuje ga, jeste to što ubija i izjeda!“ U vezi ovoga vredno je proučiti simbolizam zlata u Egiptu, kao i simbolizam srebra. Kao što nailazimo u nekim spisima (vidi Vandier, Papyrus Jumilhac), zlato pretstavlja meso, a srebro kost. Zlato je vezano sa majkom, od koje se, po toj tradiciji, nasledjuje „meso“, dok kosi i organi dolaze od oca. U vezi ovog, upotreba zlata kao metala, u grobnici Tutanhamona, ima takodje dublji značajhe kao „skupocenost“, već kao žrtva „tela, njegova sublimacija. U papirusu Jumilhac, nalazimo, na pr. sceno sudjenja Antija koji ispasta greh „otsećenja glave“ majci, počinjen od strane Horusa.

Ovaj „taoc“ Anti, ispasta, znači, „Greh“ uništenja „Zlata“? ! Elementat uništenja je, kako to i srednjevekovni tekst potvrđuje, „srebro“, ili, ustvari, živa. Simbolizam merkura koji pobeđuje zlato, kao i srebrna truba vaskrsenja u grobnici Tutanhamona. Sve upućuje na samožrtvu, i sublimaciju svesti!

69. TA-URT (Velika Zemlja) jedno od imena Kosmičke Device – ovde ženke hipopotamusa, nazvane ponekad RERET, indentifikovane sa Izisom i Neitom.

70. T.P. sp. 290.

71. Vinjeta ovog odeljka je jedan vid šarca!

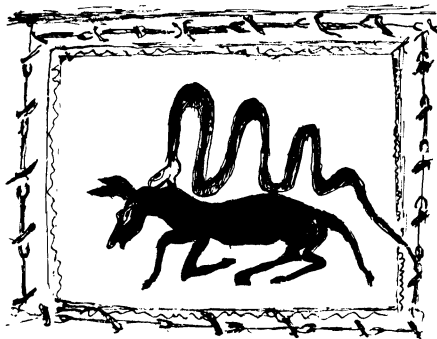
72. Krug – Aten součava se sa spiralom Tuma.

73. Lubič III str. 201.

74. Povodom istorije i procesa konkretizacije svesti, interesantno je primetiti da su egipatski simbolični „krug“ i „ciklus“ zasnovani na spirali, u Srednjem Veku u mnogome zamenjeni kvadratom. Tako nalazimo u simbolizmu alhemije TEMENOS (Jung III str. 124) kao i HORTUS – pojam zatvorenog (hermetičnog) prostora – kvadratnog oblika. Ovaj „tabu“ prostor iako simbolišući zaista matericu, kao i alhemičarski „lonac kuvanja“ – ustvari izražava fazu osmostranog „Kaveza TUMA“ iz koga se radja otvor izražen spiralom kao i dijamantom, lapisom itd.)

75. Procesom proganjanja alhemičara-filosofofa i sistematskim uništavanjem gnoze na kojoj sama počiva, crkva je odvojila narod od poznavanja i povelu ga u „Nigredo“. Ovo je naznačilo novi stupanj „kuvanja“ – iz koga se binom, budi nov stipan svesti: Crkva, kao Kronos, „jede svoju decu“ i time se sama uništava, začinjući nov kvalitet, renesansu intelekta. egipćani bi izrazili „lanac“ T.P. 570 „Babuni su ubijeni jaguarem a jaguar je ubijen babunom“! Babun jeste simbol mudrosti, jaguar simbol uništenja. Babun je „Mesečev“ princip, jaguar sunčani. Ova dva „merkur“ – vida ukrštanjem grade evoluciju, u kojoj inteligencija (Mesec) reguliše i kanališe Vratu (sunce). Primitimo da se na ovome zasniva takozvano „alhemično vencanje“ i ukrštanje simbolizma lava i jednoroga. Nailazimo u Egiptu na interesantan dokumentat (Mythological Papyri, Piankoff) gde lav i gazela, u vidu JEDNOROGA sede jedno na spram dugoga igrajući ŠAHA!

76. Lao Ce „Tao neba je oštar ali ne ranjava“!
T.P. 477 Naoštri nož, Tote!

- Aldred, Cyril – Akhenaten, Thames and Hudson 1968
Aurobindo, Sri – On yoga, Pondicherry, India 1965
Bagavadgita, the – Transl. Radhakrishnan, Allen and Unwin 1967
Breasted, Henry James – Ancient Records of Egypt, University Press, 1906, Chicago, vol. III
Brugsch, Heinrich – Religion und Mythologie der Alten Aegypter, Leipzig, 1888.
Budge, E.A. Wallis – I. The Gods of the Egyptians, Methuen, London 1904 II v ol.
II. The Book of the Dead, University books, New York, 1960.
III. Egyptian Heaven and Hell, Kegan Paul, 1905, London.
IV. Fascimilies of Egyptian Hieratic Papyri in the British Museum Oxf. Univ. Press, London 1910
Buck, A. de – The Egyptian coffin texts, Chicago 1935–61.
Chabas (cit. iz Budž I v . I str. 139.) – Calendrier des jours fastes et nefastes, p. 107.
Černý Jaroslav – Note on the supposed beginings of a Sothic period under Sethos I. JEA 47 – 1961
Černý Jaroslav – Hieratic inscriptions from the tomb of Tutankhamon, Oxford, 1965
Camus Albert – Le mythe de Sisiphe, Gallimard 1942. Paris
Camus Albert – The Rebel, Penguin, 1962, London
Camus Albert – L'étranger, Gallimard 1956, Paris.
Critshlow, Keith – Order in space, Thames and Hudson, 1969
Codex Palatinus Latinus – (iz: Jung, III, str. 192
Dareasy, G. – L'animal Sethien a tete d'ane, ASAE 20
Dareasy, G. – Seth et son animal, BIFAO 13
Dupeyrat Andre – La bete et le Papou, Albin Michel, Paris 1962
Erman, Adolf – Gespräch eines Lebensmuden mit seiner Seele. Abhandlungen der Berliener Akademie, 1896.
Erman Adolf – The Ancient Egyptians, Harper Torchbooks, 1966, New York.
Evans – Entz Dr. W.E. – Milarepa, Librairie D'Amérique et d'Orient, Paris 1955.
Evans Wentz, Dr. W.E. – Tibetan Yoga and secret doctrines. (edited bu Dr. E.W.)
Festugiere Le R.P. – La Revelation d'Hermes Trismegistus, Paris 1944
Faulkner R.O. – A man who was tired of life in dispute with his soul, JEA 1956.
Faulkner R.O. – The Ancient Egyptian Pyramid Teksts Oxford, 1969.
Faulkner R.O. – Dictionary, (a concise dictionary of middle egyptian) Oxford 1964.
Gardiner, sir Alan – Egyptian grammar, Oxford Un. Press, 1964
Gardiner, sir Alan – Egypt of the Pharaons, Oxford paperbacks 1966
Griffiths J.G. – The conflict of Horus and Seth, Liverpool 1960
Hawks Jacquetta – Pharaos of Egypt, Canel, London 1967
Helck W. – Herkunft und Deutung einiger Züge des fruhägyptischen Königsbildes, Antropos 49, 1957
Herald of Landsbert – Hortus deliciarum (vidi Jung III)
Hermes Trismeaistus – Ars Chemica, Argenterati, 1566
Herodotus, History of the Greek and Persian war. NEL. 1966, London.
I Ching – The Book of the changes, Routledge and Kegan Paul, 1950, London

Jung C.G. – Modern man in search of his soul, U.P. London 1966
 Jung – C.G. Psychology and Religion Routledge and Kegan Paul, London 1953
 Jung C.G. – Psychology and Alchemy, Routledge and Kegan Paul, London 1952.
 Lubicz Schwaller de, R.A. – Le Temple de l'Homme, (I) Caracteres, Paris 1957
 Lubicz Schwaller de, R. A. – Le Roi de la Theocratie pharaonique, Flammarion, 1961
 Lubicz Schwaller de R.A. – Le verbe Nature, (Aor, sa vie son oeuvre – Isha Lubicz, Schwaller de – Isha Aor, sa vie son Oeuvre, Colombe, Paris, 1963
 Lubicz Schwaller de Disciple, Flammarion, Paris, 1956
 Loret Victor – Les fetes d'Oziris au mois de Khoiac, Recueil de Travaux, t. III
 Lao Tseu, – Tao te King, Ed. Paul Derain 1961, Paris
 Lepsius R. Das Totenbuch der Aegypter, Leipzig, 1832
 Lepsius R – Denkmaler aus Aegypten und Aethiopen, Berlin 1849–1859
 Mariette A. – Denderah. Description generale du grand temple. I–IV Paris 1870–1880.
 Mariette, Bay – Notice. Cairo 1867
 Maspero, sir Gaston Camille Charles – Etudes de Mytologie et d'archeologie egyptiennes, Paris 1893–1913 7 vls.
 Massart A. – The Leiden magical papyrus I. Supplement to OMRO N 34
 Mayer E. Chronologie egyptienne – N 23
 Mayes, Putnam Stanley – The great Belzoni, London 1959
 Michailides – Papyrus contenant un dessin du dieu Seth a tete d'ane. Aegyptus 32 (1952)
 Mekhitarian Arpag – Cahiers du Sud N 358, Paris, 1961
 Milarepa – vidi Evans – Wentz
 Moret, Alexandre A. Mysteres egyptiens, Colin, Paris 1913
 Naville E. – Das Aegyptische Tottenbuch der XVII–XX Dynastie, Berlin 1886
 Neubert Otto – La valle dei Re, Massimo, Milano 1957
 Papyrusi: Papyrus Nebseni; Papyrus Anhai; Papyrus Bremmer–Rhind: Medical Papyrus Harris, Papyrus Edwin Smith; Papyrus Nesi–Amsu; Papyrus Jumilhac, Mythological Papyri (Piankoff); Papyrus contenant un dessin du dieu Seth a tete d'ane (Michailides), Book of overthrowing Apep, Festival songs of Isiz and Nephtis; Book of knowing the revolutions of Ra.
 Piankoff A. – Le livre des portes, Cairo 1939 (Memoires de L'Institut Francais LXXIV)
 Piankoff, N. Rambova – Mythological papyri New York 1957
 Plato – The last days of Socrates. London, Pinguin 1966
 Plutarch – Moralia V, Isis and Osiris, Heinemann, 1969 London.
 Ramana, Shri Maharsci – Talks with shri Ramana Maharshi vol. I–III, Venkataraman, India 1968
 Roeder G. – Aegyptische Bronzefiguren. Berlin 1956.
 Rosarium Philosophorum, (anonimno) – Frankofurti 155 (Frankfort).
 Rouge, E. de – Chrestomatie Egyptienne, Revue Archeologique 1860
 Sidwick, J.B. – introducing Astronomy, Faber 1959. London.
 Stricker, B.H. – Asinarii I OMRO N 46 1965
 Simpson, William Kelly – The Ancient Egyptians, Harper Torchbooks, New York 1966 (Introductory essay)

Varille A. – Hommage a Loret, extract des Annales du Service des Antiquites de l'Egypte t. XLVII, le Caire 1947
 Velde, H.T. – Seth, God of confusion; Leiden–Brill 1967
 Vandier Jacques Papyrus Jumilhac, Centre de la recherche scientifique, Paris.
 Waddington C.H. – Towards a Theoretical Biology, University Press, 1969.
 Williams Ronald J. – Reflections on the Lebensmude, JEA 48 1962
 Wail Simone, – Pensees sans ordre concernant l'amour de Dieu, Gallimard, Paris 1966
 Zaba Zbynek, Les Maximes de Ptahhotep, Prague 1956 (Akademie Tcheoslovaque des sciences)

Lista dela o Berlinskom papyrusu 3024

C.R. Lepsius Denkmaler aus Aegypten und Aethiopen VI, Berlin 1859, t. 111–112
 G. Maspero Histoire ancienne des peuples de l'orient classique I, Paris 1895, p. 399
 A. Erman Gespräch eines Lebensmüden mit seiner Seele, Berlin 1896.
 G. Maspero Un dialogue philosophique entre un egyptien et son ame, in Causeries d'Egypte 1907, p. 125–131
 J.H. Breasted Development of religion and thought in Ancient Egypt, New York 1912, p. 188–198
 A Erman Die Literatur der Aegypter, Leipzig 1923, p. 122–130
 H. Ranke in H. Grossmann, Altorientalische Texte zum Alten Testament, Berlin und Leipzig 1926, p. 25–28
 K. Sethe Erläuterungen zu den aegyptischen Lesebüchern, Leipzig 1927, p. 61–67
 M. Pieper Die ägyptische Literatur, Berlin 1927, p. 26–29, 54
 N. Mestscherskij K perewodu „Besedy rasotscharowannogo s swoim duchom“, Sapiski Kollegii Wostokowedow pri Asiatskom Musee Rossijskoj Akademii Nauk 2, 1927, p. 365–372
 H. Jacobsohn Der Papyrus des Lebensmüden, Proceedings of the 7 congress for the history of religions, Amsterdam 1951, p. 106–108
 H. Jacobsohn Das Gespräch eines Lebensmüden mit seinem Ba, in Zeitlose Dokumente der Seele, Studien aus dem C.G. Jung–Institut, Zurich 1952, p. 1–48
 E. Otto Weltanschauliche und politische Tendenzschriften, in Handbuch der Orientalistik Band I, Abschnitt 2, Leiden 1952, p. 112–114
 G. Lanczkowski Der Lebensmüde als antiosirianische Schrift, ZRGG 6, 1954, p. 1–18
 E. Suys Le dialogue du desesperé avec son ame, Orientalia 1, 1932, p. 57–74
 H. Junker Die A egypter, in Geschichte der führenden Völker 3, Freiburg 1933, p. 79–81
 R Anthes Lebensregeln und Lebensweisheit der alten A egypter, AO 32/2, 1933, p. 22–23
 J.H. Breasted The dawn of conscience, London 1935, p. 168–177
 A. Scharff Der Bericht über das Streitgespräch eines Lebensmüden mit seiner Seele, SBAW Phil.–hist. Abt. Jahrgang 1937 Heft 9, München 1937
 G. Tahusing, AAA 1, 1938, p. 162–165
 I.M. Lure Beseda rasotscharowannogo so swoim duchom, Gosudarstwennyj Ermitash, Trudy Otdela Wostoka 1, Leningrad 1939, p. 141–153

- A. Hermann Das Gespräch eines Lenensmüden mit seiner Seele, OLZ 42, 1939, Sp. 345–352
- J. Sainte Fare Garnot La vie et la mort d'après un texte égyptien de la haute époque, RHR 127, 1944, p. 18–29
- R. Weill Le livre du desespéré, BIFAO 45, 1947, p. 89–154
- A. de Buck Inhoud en achtergrond van het gesprek van den levensmoede met zijn ziel, Mededeelingen 7, 1947, p. 19–32
- H. Junker Die Lösung im „Streit des Lebensmüden mit seiner Seele“, Anzeiger der phil.-hist. Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Jahrgang 1948 Nr. 17, Wien 1949, p. 219–227
- P. Gilbert La poesie égyptienne, Brussel 1949, p. 84–88
- J. von der Wense Der Lebensmüde, in: Die Sammlung, 4. Jg. Göttingen 1949, p. 65–73
- J. Spiegel Soziale und weltanschauliche Reformbewegungen im alten Aegypten, Heidelberg 1950, p. 49–56
- J.A. Wilson in J.B. Pritchard, Ancient Near Eastern Texts, Princeton 1955 p. 405–407
- R. O. Faulkner The man who was tired of life, JEA 42, 1956, p. 21–40
- G. Thausing Betrachtungen zum „Lebensmüden“, MDIK 15, 1957, p. 262–267
- S. Herrmann Untersuchungen zur Überlieferungsgestalt mittelägyptischer Literaturwerke, Berlin 1957, p. 62–79
- A. Hermann OLZ 54, 1959, Sp. 257–259
- Ju. P. Franzew Filosofskoe znatschenie „Besedy rasotscharowannogo“, Drevnij Egipt, Moskau 1960, p. 206–215
- R.J. Williams Reflections on the Lebensmüde, JEA 48, 1962, p. 49–56
- E. Brunner-Traut Der Lebensmüde und sein Ba, ZAS 94, 1967, p. 6–15
- Winfried Barta Das Gespräch eines Mannes mit seinem Ba, MAS 18, 1969

THE GREAT EQUATION

– RESUME –

Suicide may not be, as Camus thought, the „only real“ philosophical problem, – but it surely is the oldest, since we find it in the Ancient Egyptian papyrus, the „Lebensmüde“. In a Platonic dialogue, two thousand years before Plato, we meet a „new“ version of the eternal: TO BE OR NOT TO BE?

The present work offers the first complete translation of this papyrus, in which a man, weary of life, talks to his own soul. Previous translators have done justice to the parts of the text dealing with the man's lamentations, but could make no sense of the enigmatic replies of the soul. Some of the most important replies have been entirely omitted, including the very last sentence of the papyrus, its conclusion! Thus, they got a Platonic dialogue without the replies of Socrates.

This situation arose because academic Archaeologists, while well acquainted with hieroglyphs, have little understanding of the philosophical concepts underlying the religious scriptures of Ancient Egypt. The fruit of the inspired efforts of the originators of Egyptology is drying out. Egyptologists have transformed their science into a sterile philological institution. More and more obsessed by grammar, they understand less and less of the thought expressed in the texts they study. It even became standard practice among well trained Egyptologists to „correct“ their texts if the originals did not seem to them to be sufficiently logical. Thus, the eminent grammarian R.O. Faulkner allowed himself nineteen corrections of the original text, in his translation of the „Lebensmüde“ papyrus. It is not surprising, under such circumstances, that this jewel of Egyptian wisdom has remained inaccessible to the public, being restricted to only a narrow circle of Archaeologists.

Clarifying the text of the „Lebensmüde“, which hitherto has been renowned for its obscurity, the translator does not claim to demonstrate the superiority of some new translating skill, but a

much more interesting fact: that without the understanding of the underlying relationships of the symbolical themes which form the Ancient Egyptian Myth, reading of all but the most straightforward hieroglyphic scriptures is virtually impossible. Archaeological scholarship, its values, its dangers, its obscurities, taboos, its naive charm, charlatanism, its pretentious, tragic gloom and fatal influence upon modern conceptions of history – these are the considerations which the author puts forward as an introduction to his new translation of the papyrus. Although using polemic, irony and sarcasm to demonstrate his views, there is no bitterness – for the objective of this work is not to demonstrate the failure of academism but to reveal what academics fatally fail to grasp: the most astonishing philosophical language ever conceived by Man, the FIGURATIVE MYTH.

The book is dedicated to R.A. Schwaller de Lubicz, whose spiritual influence has been of great importance in the life of the author. Following the way indicated by Lubicz in his study of the Egyptian temples, it points toward a philosophical synthesis of science and mythology.

Today, there are many who sense that there is something to be gained from the study of the ancient wisdom and it is to that wider, non-specialist public that this book is addressed. It is concerned less with archaeology than with distillation from it of its universality and living truth, and therefore aims to reveal the hidden structure of causal laws, which is the foundation of this work of Egyptian spiritual initiation.

The debate of a man with his soul is not just a plaint of a man „weary of life“, as the Egyptologists would have it. It is a masterly philosophical duel between doubt and mystical knowledge. Every sentence, by its allusions, is pulling the strings of a network. As in chess – the soul, as the knower, is bringing about the check-mate of the intellectual doubt. Here we meet in fact, in the weary intellect of the man, the first REBEL in the recorded history of literature.

In the concluding part of the book, entitled: „The NO in the search of its YES,“ the author draws a parallel between Camus' Rabel and the „weary of life“, demonstrating that for both, the great force of rebellion even unto suicide, the force of INDIVIDUALISM, is also the very source of spiritual redemption in man. In a short history of human rebellion against the laws of existence, we are shown how, paradoxically, the ass, an animal of obstinacy

par excellence, as well as the beast of burden, is the living hieroglyph of the intellectual EGO. In its sophisticated form of the philosophical suicide, the „ass“ is the father of all rebels, but also the carrier of the Redeemer. From an Ancient Egyptian sarcophagus to Early Christian symbolism, a thread follows the „ass“ in its various forms to medieval alchemy. The living, fabulous rope of the Egyptian Sun-Boat binds the desolation and anarchy of modern youth with the transitional NINTH HOUR of the Egyptian mythological complex. In this destructive intermezzo, as in a Harvest Festival of time, the dying and the born are intermingled. In the crisis of the selfdestroying rebellion the individual recognizes itself as the incarnation of the same life-force he is trying to vanquish and accepts defeat at the very instant of triumph.

The meaning of the concluding essay could be taken as a proposal for a new way of thinking: the Old Egyptian way. Based upon understanding of the workings of the cosmic laws and their psycho-emotive reflections in the human mind, the Egyptian way demonstrates, by the example of this papyrus, the process of thinking as an EQUATION. The answer to the suicide dilemma is therefore not a guess, but a „result“. It is: TO BE.

The main text is followed by an important complex of supporting documentary notes, which give not only a wide range of bibliographical information, but also invite the reader who is willing to do so, to search deeper links between the Ancient Pyramid Texts, Medieval times and the present day.

Drawings, incorporated in the text, illustrate the fact that the mythological scriptures of Egypt are not a matter of pen and paper. The texts, through symbolical pictures, refer to a much more abstract language: in the architectural synthesis, statues, walls, arches and columns are „words“ of a scripture which is invisible. It is the very interrelationship of these „words“. And whilst Archaeologists, who regard Egypt as a primitive polytheistic society, give independent artistic values to Egyptian „words“ and search grammatical justifications for the associations of their symbols (hieroglyphs), they are blind to their language like a man, accustomed to read only letters is blind to a page of written music.

The Egyptian scriptures reveal our material reality as movement, measure and proportion above all. Yet, although closer to mathematics than to „literature“, the Egyptians did not use an abstractly scientific language but composed their wisdom from the

simplest elements: a foot, a hand, an owl. Thus it survived, and will survive until there is a foot, a hand, an owl!

CONTENTS

Introduction.

Berlin's papyrus 3024

- I. Short history of the papyrus.
- II. The philosophical basis and the significance of the papyrus.
- III. Hieroglyphic transcript of the papyrus.
- IV. Text of the translation of the papyrus from Ancient Egyptian.
- V. About translating from Ancient Egyptian.

Commentaries.

- I. Introduction to the symbolism of ancient Egypt.
- II. Elisian Fields
- III. The NINTH HOUR

Analysis of the text.

Concluding essay:

A man in dispute with his soul, or: The „NO“ in search of its „YES“.

Documentary notes.

SADRŽAJ

PREDGOVOR

Uvodne napomene	5
---------------------------	---

BERLINSKI PAPIRUS 3024

Kratki podaci	12
Misaona osnova i značaj Berlinskog papirusa 3024	12
Hijeroglifski prepis Berlinskog papirusa 3024 (sa prilogom)	15
Prevod originalnog teksta	23
Obrazloženje prevoda	33

KOMENTARI

I. UVOD U STAROEGIPATSKU SIMBOLIKU	45
Prevodiočeva napomena	46
Inicijacija u Starom Egiptu	46
Duša-Ba	55
Reinkarnacija i duša	58
Ra i KHEPERU	61
Amon RA	64
MAAT	65
PTAH	68
Konverzija — osnovni princip svemira	72
Princip konverzije izložen kroz tri mitološke revelacije	73
Broj dva	76
Negacija — sredstvo porasta	77
Konverzija i grč	80
Konverzija i psiha	82
Visina bez vrha — nastajanje Ra-a	83
Revolucija svesti — HOTEF	89
SOKAR — smrt kao transmutacija	89
Druga smrt — samoubistvo	90
BA i KA — komplementarnost svesti	91
KA — inteligencija	91
Stanovnik u jajetu	94
Duhovni hromozom	95
Dijamant svesti — ONAJ SAKRIVENI	102

Klesanje dijamanta i magične inkantacije	102
Pogreb — ritual sejanja	106
OZIRIS — HORUS	115
Matica	117
Dijamant — VELIKA DEVETICA	118
Čovek — sin ili otac	118
II. O POLJIMA PREOBRAŽAJA	125
III. O DEVETOM ČASU	153
Uklapanje Berlinskog papirusa u mitološki kompleks	154
DEVETI ČAS — radjanje volje	155
IV. ANALIZA BERLINSKOG PAPIRUSA	161

ČOVEK U RASPRAVI SA DUŠOM

(Esej)

I. O svetom magarcu	195
II. Refleksije povodom Devetog časa, magarca i istorije	208
1. Dizanje AI-a	208
2. O mamcu	215
3. Mimo Boga ka hijerarhičnoj harmoniji	219
4. Geneza, psiha i istorija	221
5. Buna protiv bune	227
6. Istorija kao »NOŽ ŠARAC«	231
III. Mitološki kompas — mimo nihilizma	236
DOKUMENTACIJA	241
Lista citiranih dela po azbučnom redu autora	287
Lista dela o Berlinskom papirusu 3024	289
REZIME na engleskom	291

Ljubinka Radovanović
„VELIKA JEDNAČINA“
Izdanje
„VUK KARADŽIĆ“
Beograd, Kraljevića Marka 9
Štampa
„MLADINSKA KNJIGA“
Ljubljana, 1973

Na osnovu rešenja Republičkog Sekretarijata za kulturu S. R. Srbije, br.
423-37/73-02 od 29 januara 1973. ne plaća se porez na promet.